

Yhdysvaltain katolinen lehdistö ja kirkon hyväksikäyttöskandaali tammi-heinäkuussa 2002

Silja-Elisa Eskolin
Yleisen kirkkohistorian pro gradu -tutkielma
Lokakuu 2015

HELSINGIN YLIOPISTO – HELSINGFORS UNIVERSITET

Tiedekunta/Osasto – Fakultet/Sektion Teologinen tiedekunta		Laitos – Institution Kirkkohistoria	
Tekijä – Författare Silja-Elisa Eskolin			
Työn nimi – Arbetets titel Yhdysvaltain katolinen lehdistö ja kirkon hyväksikäyttökandaali tammi-heinäkuussa 2002			
Oppiaine – Läroämne Yleinen kirkkohistoria			
Työn laji – Arbetets art Pro gradu	Aika – Datum 23.10.2015	Sivumäärä – Sidoantal 129	
<p>Tiivistelmä – Referat</p> <p>Vuonna 2002 Yhdysvaltain katolinen kirkko kohtasi viime vuosisatojen suurimman kriisinsä kirkon piirissä tapahtuneen lasten seksuaalisen hyväksikäytön noustessa yhdeksi vuoden suurimmista media-aiheista. Pro gradu -tutkielmassani tutkin miten Yhdysvaltain katoliset lehdet suhtautuivat tähän kirkkoa mullistavaan tapahtumaan tammi-heinäkuun aikana vuonna 2002. Tutkin millaisia reaktioita lehdistissä heräsi, miten ne ottivat asiaan kantaa ja millä tavalla lehtien kannanotot erosivat toisistaan. Lisäksi käytän vertailukohtana Mari Rauhalan vuonna 2007 tekemää gradua <i>Annus Horribilis – Katolisen kirkon pedofiaskandaali ja julkinen sana 2002</i>. Sen avulla selvitän miten katolisessa lehdistössä käyty keskustelu rinnastuu sekulaareissa lehdistössä käytyyn keskusteluun. Kevään aktiivinen keskustelu kulmineitui kesäkuussa Dallasissa järjestettyyn Yhdysvaltain piispojen kokoukseen, jossa oli tarkoitus laatia suunnitelma kirkon kriisin korjaamiseksi. Aikarajaukseni päättyi kokouksen herättämään keskusteluun.</p> <p>Lähteinä työssä on kolme arvostettu kansallista katolista julkaisua: <i>America</i>, <i>Commonweal</i> sekä johtavana englanninkielisenä katolisena julkaisuna pidetty <i>National Catholic Reporter</i>. Ja niiden sisältöä käsitellään EBSCO-tietokannasta haettujen alkuperäisistä lehden sivuista tehtyjen PDF-tiedostojen kautta. Keskityn työssäni lehtien pääkirjoitukseen ja sivuan muuta niissä julkaistua materiaalia mahdollisuuksien mukaan.</p> <p>Tutkimuksesta selvisi, että katolinen lehdistö reagoi tammikuussa 2002 alkaneisiin paljastuksiin varsin verkkaisesti. <i>National Catholic Reporter</i> oli julkaissut ensimmäisen raporttinsa kirkossa tapahtuvasta lasten hyväksikäytöstä vuonna 1985 ja oli selvästi nähtävissä, etteivät lehdet uskoneet skandaalin laajenevan kovin suureksi. Katolisten lehtien pitkä historia aiheen parissa selittää myös sitä miksi niiden ensireaktiot olivat huomattavasti rauhallisempia ja analyyttisempia kuin sekulaarissa lehdistössä. Kun kriisin laajuus alkoi tulla selväksi maaliskuuhuhtikuussa, katoliset lehdet tarttuivat tilaisuuteen ja alkoivat ohjata kirkkoa kirjoituksissaan haluamaansa suuntaan. Nähtävissä oli kuitenkin selvästi, että lehdet katsoivat tapahtumia sisäpuolelta ja niiden joukossa kritisoitiin kevään aikana voimakkaastikin muun median toimintaa.</p> <p>Eniten keskustelua lähdelehdissä kevään aikana herätti Dallasissa käyttöön otettu nollatoleranssi, jonka mukaan jokainen kerrankin alaikäisen hyväksikäyttöön syyllistynyt ja joskus aikaisemmin syyllistynyt pappi ja kirkon työntekijä poistettaisiin virasta. Tämän lisäksi eniten keskustelua synnytti kyse piispojen vastuullisuudesta ja vastuunotosta. Dallasin konferenssin jälkeen lehdet kritisoivatkin kaikkein voimakkaimmin juuri tämän kysymyksen sivuuttamista.</p>			
Avainsanat – Nyckelord Roomalaiskatolinen kirkko, Yhdysvallat, skandaali, seksuaalinen hyväksikäyttö, pedofilia, lehdistö, National Catholic Reporter			
Säilytyspaikka – Förvaringställe Helsingin yliopiston kirjasto, Keskustakampuksen kirjasto, Teologia			
Muita tietoja			

Sisällys

I JOHDANTO.....	1
1. Tutkimustehtävä	1
2. Katolinen kirkko Yhdysvalloissa.....	9
3. Lasten hyväksikäyttö Yhdysvaltain katolisessa kirkossa	12
II SKANDAALI SYTTY JA LEVIÄÄ KEVÄÄLLÄ 2002	13
1. Katolisen lehdistön rauhalliset ensireaktiot.....	13
2. NCR ylläpitää keskustelua maaliskuussa	26
3. Kritiikki sekulaaria mediaa kohtaan kärjistyy huhtikuussa.....	38
III KIRKON TULEVAISUUS VAAKALAUDALLA	58
1. Pettymystä ja huolta Vatikanin hätäkokouksen jälkeen.....	58
2. Toukokuu kääntää katseet kohti Dallasia	63
3. Kesäkuussa käsittelyssä kirkon tulevaisuus.....	84
IV DALLASSA MEDIAN PAINE PIIRITTÄÄ PIISPAT.....	93
1. Dallasin konferenssi 13.–15.6.2002.....	93
2. Konferenssin saavutukset herättävät ristiriitaisia tunteita	105
V JOHTOPÄÄTÖKSET	118
VI LÄHDE- JA KIRJALLISUUSLUETTELO.....	123
Painetut lähteet.....	123
Sanoma- ja aikakauslehdet	126
Internetlähteet	126
Kirjallisuus.....	128

I JOHDANTO

1. Tutkimustehtävä

Edes vuosien ajan kirkossa tapahtuneista lasten hyväksikäyttötapauksista varoitellut yhdysvaltalainen *National Catholic Reporter* –lehti ei tiennyt tammikuussa 2002 kuinka valtava kriisi katolisessa kirkossa oli aluillaan. Vuosikymmenien ajan pinnan alla kytynyt skandaali sai alkunsa arvostetun bostonilaisen *Boston Globe* –lehden julkaistua sunnuntaina 6.1.2002 ensimmäisen artikkelinsa pedofiilista syytetystä isä John J. Geoghanista. Geoghanin epäiltiin syyllistyneen yli 130 hyväksikäyttötapaukseen useiden vuosikymmenten aikana, useissa eri seurakunnissa.¹ Yhden papin järkyttävä kertomus muuttui nopeasti tietojen tulvaksi ja oli hetkessä muuttunut yhdeksi Yhdysvaltain vuoden 2002 suurimmista media-aiheista. Vuoden 2002 aikana ja sen jälkeen kriisi levisi lukuisiin maihin ja jarrisutti koko kansainvälistä katolista instituutiota. Lasten hyväksikäytöstä puhjennutta skandaalia on pidetty kirkon pahimpana kriisinä sitten 1500-luvun ja reformaation. Täysin aiheellisesti vuotta 2002 on kutsuttu myös nimellä ”katolisen kirkon *Annus Horribilis*” eli kauhun vuosi.² Vaikka muutkaan maat, kuten Irlanti eivät voineet välttyä kriisin aalloilta, Yhdysvalloissa ne saivat kuitenkin selvästi suurimmat mittasuhteet.³

Tässä pro gradu –tutkielmassa tutkin sitä, miten Yhdysvaltain katoliset lehdet suhtautuivat kirkon hyväksikäyttöskandaaliin kriisin akuuteimmassa vaiheessa vuoden 2002 ensimmäisellä puoliskolla. Ensisijaisesti selvitin miten aihetta käsiteltiin lehtien pääkirjoituksissa ja millaisia linjoja ne pyrkivät vetämään julkiseen keskusteluun. Pyrin selvittämään myös oliko näiden lehtien kannanotoissa tai tavassa käydä keskustelua eroavaisuuksia. Olen pyrkinyt käsittelemään mahdollisimman kattavasti myös sitä, millaista muuta materiaalia lehdet aiheesta kevään ja alkukesän aikana julkaisivat. Lisäksi vertailen miten katolisen lehdistön tapa käsitellä skandaalia kevään ja alkukesän aikana mahdollisesti rinnastui sekulaarissa lehdistössä käytyyn keskusteluun.

Keskustelujen aktiivisuus ja siitä seurannut materiaalin paljous ohjasivat vahvasti tutkielman aikarajausta. Alun perin tarkoitukseni oli noudattaa samaa aikarajausta kuin Mari Rauhala vuonna 2007 sekulaarista mediasta tekemässään tutkielmassa eli tammikuusta vuoden loppuun. Tällä rajauksella työn täysipainoi-

¹ Betrayal 2002, vii.

² Gibson 2003, 26.

³ Allen jr. 2004, 238.

nen toteuttaminen gradun suosituspituuden rajoissa osoittautui kuitenkin mahdottomaksi. Tästä syystä päädyin tekemään tiukemman rajauksen ensimmäisistä aiheita käsitelleistä katolisten lehtien julkaisuista tammi-helmikuussa heinä-elokuun vaihteeseen, jolloin lehdet kommentoivat yhdysvaltain katolisen kirkon johtavan elimen United States Conference of Catholic Bishops (USCCB) Dallasissa järjestetyn kokouksen pyrkimyksiä kirkon kriisin ratkaisemiseksi.

Lisäksi materiaalin valtavaa määrää rajatakseni käsittelin vain lehtien varsinaisissa painoksissa julkaistuja kirjoituksia. Ainoan poikkeuksen tähän teki kesäkuussa 2002 Dallasissa pidetyn konferenssin ympärillä ylläpidetty *National Catholic Reporterin* Dallas Notes -sivusto. Lehtien julkaisuaikataulujen vuoksi sivusto oli lähteideni joukossa ainoa lähde, joka seurasi konferenssia aktiivisesti jo sen aikana. Varsinaisten lähteideni lisäksi olen käyttänyt tarvittaessa muita julkaisuja silloin, kun niihin on viitattu lähdelehtieni kirjoituksissa. Pyrkiessäni mahdollisimman järjestelmälliseen materiaalin käsittelyyn, kävin kaikki lehdet läpi PDF-muodossa EBSCO-tietokannasta. Koska kaikki tiedostot ovat olleet valokopioita alkuperäisistä lehdistä, ne on merkitty lähdeluettelossa painettuihin lähteisiin.

Lähteeni muodostuivat kolmesta yhdysvaltalaisesta ja kansallisesti ilmestyvästä julkaisusta: *America*, *Commonweal* (CW) ja *National Catholic Reporter* (NCR). Alun perin tarkoitukseni oli ottaa mukaan myös selvästi konservatiivisempaa linjaa edustava *National Catholic Register*. Lehden epätäydellisen online-arkistoinnin vuoksi järjestelmällinen materiaalin käsitteleminen osoittautui kuitenkin mahdottomaksi. Pääkirjoitusten merkintä oli epäjohdonmukaista, kirjoittajat jäivät välillä epäselviksi ja joskus sivuston linkit johtivat virheellisiin osoitteisiin. Osaa pääkirjoituksista ei ongelmista johtuen löytynyt lopulta lainkaan. Koska lehden julkaisuja ei ollut muuta kautta saatavissa, päädyin lopulta jättämään sen tutkielmani ulkopuolelle.

Jesuiittojen perustama ja omistama *America* julkaistiin ensimmäisen kerran huhtikuussa 1909 ja sen tavoitteet määritettiin heti ensimmäisessä pääkirjoituksessa. Sen mukaan lehden tavoite oli ”vastata ajan tarpeisiin”, johon sisältyi käsitellä sosiaalisia kysymyksiä kristitystä näkökulmasta, puolustaa kirkon oppia ja tarjota kirkolle alusta modernin elämän arvioimiselle. *American* linja on aiheesta riippuen ollut maltillisesta keskitiestä liberaaliin näkökulmaan. Jälkimmäinen on korostunut erityisesti suhteessa moraalisiin ja sosiaalisiin kysymyksiin. Se on myös ottanut kirkon virallisesta linjasta poikkeavia kantoja suhteessa homoseksuaali-

suuteen, pappien selibaattiin, AIDS kysymyksiin ja naisten asemaan kirkossa.⁴ Sävyltään lehti on itse kuvannut toimivansa ilman taka-ajatuksia ja olevansa suora, raikas, tarkka, kohtelias. Lehti on myös kuvannut itseään yhtenäisyyden siteeksi katolisten keskuudessa sekä vaikuttajaksi yhteiskunnallisessa ja sosiaalisessa elämässä”.⁵ Huolimatta siitä, että 2000-luvulle päästäessä lehti oli käynyt läpi lukuisia pieniä ja suuria kiistoja lehti on noudattanut alussa muodostamaansa linjaa. Jopa siinä määrin, että joidenkin keskitiehen kyllästyneiden lukijoiden kerrottiin kutsuneen lehteä ”mitäänsanomatomia johdattavaksi mitäänsanomattomuudeksi (*the bland leading the bland*)”.⁶

Vuonna 2015 lehden omat verkkosivut kuvasivat *American* olevan ”fiksi katolinen näkökulma uskoon ja kulttuuriin”. Sivuston mukaan jos jokainen jolla oli Amerikan kirkolle sanottavaa, sanoi sen *Americassa*, oli kyse sitten paavista ja presidenteistä tai opiskelijoista. Historiansa aikana lehti on saanut myös mm. 125 palkintoa *Catholic Press Associationilta*.⁷ Lehti on myös nimitetty yhdessä *National Catholic Reporterin* kanssa kolmen parhaan katolisen julkaisun joukkoon kolmantena ryhmään luetun *U.S.Catholic* -lehden vuonna 2005 tekemässä tutkimuksessa. Viikoittain ilmestyneen lehden levikki oli vuonna 2012 hieman yli 45 000.⁸ Vuoden 2002 aikana *America* julkaisi 41 lehteä, joista 23 ilmestyi tammiheinäkuussa. Vuonna 2002 lehden päätoimittajana toimi jesuiitta ja valtiotieteiden tohtori Thomas Reese, joka tunnettiin muun muassa Vatikaanin järjestelmää ja Yhdysvaltain katolisen kirkon rakennetta käsittelevistä kirjoistaan.⁹ Reese erosi päätoimittajan tehtävästään tuolloin vielä tulevan paavi Benedictus XVI:n Joesph Ratzingerin johtajaman Uskoopin kongregaation painostuksen seurauksena vuonna 2005 ja on sen jälkeen myös kirjoittanut artikkeleita *NCR:iin*.¹⁰ Huomioitavaa on myös se, että Reesen kirjat julkaissut kustantaja Sheed & Ward on osa tutkimuksen toisen lähdelehden *National Catholic Reporterin* kustantamoa.

Commonweal perustettiin vuonna 1924. Yhdysvaltojen vanhinta maallikoiden perustamaa ja ylläpitämää katolista lehteä on nimitetty myös yhdeksi Yhdysvaltain merkittävimmistä katolisista julkaisuista.¹¹ Lehti perustettiin mielipidelehdiksi ja se keskittyi eettisiin sekä sosiaalisiin kysymyksiin, jotka kiinnostivat edis-

⁴ Ferguson 2012, 510.

⁵ Schroth 2007, 115–116.

⁶ Schroth 2007, 116.

⁷ AmericaMagazine 2015.

⁸ Ferguson 2012, 510–511.

⁹ NCROnline 2015 a; Reese 1987; Reese 1992.

¹⁰ New York Times 7.5.2005 Vatican said to force jesuit off magazine.

¹¹ Schultze 2003, 103.

tysmielisiä katolilaisia.¹² Varsinkin lehden alkuaikoina ennen Vatikaanin II kon-siilia ja uusien lehtien kuten *National Catholic Reporterin* perustamista, *Commonweal* kävi kilpailua *American* kanssa monista kysymyksistä. Nämä kaksi leh-teä tarjosivatkin 60-luvun muutosten lähestyessä kansallisen foorumin, jossa maallikkokatoliset ja kirkon työntekijät saattoivat keskustella ilmassa olevien muutosten merkityksistä ja seuraamuksista.¹³

Kahdesti kuussa ilmestyneen *Commonwealin* levikki oli vuonna 2012 noin 21 000.¹⁴ Vuoden 2002 aikana *CW* julkaisi yhteensä 22 lehteä, joista 13 ilmestyi tammi-heinäkuussa. Vuoden 2003 alkuun asti lehden päätoimittajana toimi Mar-garet O'Brien Steinfels, joka oli ottanut viran vastaan 15 vuotta aikaisemmin. O'Brien Steinfelsillä oli kandidaatin tutkinto historiasta Chicagon Loyola Univer-sitysta, sekä maisterin tutkinto historiasta New York Universitysta. Näiden lisäksi hänellä oli seitsemän kunniatohtorin arvoa. Yhdessä puolisonsa Peter Steinfelsin kanssa O'Brien Steinfels sai vuonna 2003 University of Notre Damen Laetaremi-tallin, joka on vanhin ja arvostetuin Yhdysvalloissa katolilaisille annettava kun-niamaininta. Peter Steinfels valmistui Loyola Universitysta vuonna 1963. Hänellä on maisterin ja tohtorin tutkinto Euroopan historiasta University of Columbiasta. Hän liittyi *Commonwealiin* jo 1964. Oltuaan lehden toimituksesta poissa vuosina 1972–1979, Steinfels palasi lehden riveihin päätoimittajan virkaan, jossa hän py-syi vuoteen 1988 asti, jolloin O'Brien Steinfels otti viran vastaan. Päätoimittaja-kautensa jälkeen Peter Steinfels toimi New York Timesin uskontoaiheiden asian-tuntijana vuosina 1988–1997 ja kirjoittanut Beliefs-nimistä kolumnia lehteen vuo-sina 1990–2010.¹⁵

National Catholic Reporter perustettiin vuonna 1964 keskellä koko maail-manlaajuista kirkkoa ravistellutta Vatikaanin II kon-siilia (1962–1965). Aluksi hiippakuntalehtenä Missourin Kansas Cityssä julkaistu lehti kasvoi varsin nopeas-ti kansalliseksi julkaisuksi. Kolmen parhaan Yhdysvaltain katolisen julkaisun joukkoon luetun lehden oman näkemyksen mukaan se oli: ”Yksi harvoista, ellei jopa ainoa todella itsenäinen journalistinen väylä katolilaisille ja muille, jotka kamppailevat tämän päivän monimutkaisten moraalisten ja sosiaalisten kysymys-ten kanssa”.¹⁶ Sitä pidetään myös laajasti johtavana liberaalin katolisuuden äänenä

¹² Ferguson 2012, 510.

¹³ Schultze 2003, 108.

¹⁴ Ferguson 2012, 510.

¹⁵ Notre Dame News 2003.

¹⁶ NCROnline 2015 b; Ferguson 2012, 512.

englanninkielisillä alueilla.¹⁷ Lehden arvioitu levikki oli vuonna 2012 noin 44 000.¹⁸ Vuonna 2002 *NCR* julkaisi yhteensä 44 lehteä, joista 24 ilmestyi tammi-heinäkuussa.

NCR:n kirjoittajista on syytä esitellä neljä henkilöä. Ensimmäinen on lehden päätoimittajana vuosina 2000–2008 toiminut Thomas Roberts. Vuonna 1949 syntynyt Roberts oli toiminut *NCR*:ssa freelancerina jo 70-luvulta lähtien, mutta hän liittyi toimitukseen virallisesti 1.1.1994 toimituspäällikkönä. Lehden historiikin vuonna 2014 julkaissut Arthur Jones kuvasi häntä ”lämminsydämiseksi, avoimeksi, avarakatseiseksi Pennsylvanian italialaiseksi”.¹⁹ Toinen lehden toimituksen merkittävä Thomas oli Thomas C. Fox, jonka työsuhte lehteen oli alkanut myös jo 1970-luvulla Foxin toimiessa lehden Vietnamin kirjeenvaihtajana keskellä sodan kaaosta. Vuodesta 1980 lähtien Fox toimi useimpina vuosina joko lehden päätoimittajana tai kustantajana.²⁰ Ensimmäisen päätoimittajan kautensa hän teki 1980–1997. Fox oli näin ollen päätoimittajan tehtävissä lehden julkaistessa ensimmäiset artikkelinsa kirkossa esiintyvistä lasten seksuaalisesta hyväksikäytöstä vuonna 1985. Jonesin mukaan tämä julkaisu oli ollut vähällä jopa maksaa Foxille hänen asemansa.²¹ Vuonna 2002 Fox toimi lehden kustantajana. Molemmista edellä esitellyistä miehistä käytettiin yleisesti etunimen lyhyempää muotoa ”Tom” ja noudatin tätä linjaa myös omassa tekstissäni.

Kaksi muuta kirjoittajaa olivat edellä mainitun historiikin kirjoittanut Arthur Jones, sekä vuosina 2000–2014 lehden Rooman kirjeenvaihtajana toiminut John L. Allen Jr. Vuonna 2002 *NCR*:n kiinnittämättömänä toimittajana (*Editor at Large*) toimineen Arthur Jonesin ura lehdessä oli alkanut 27.12.1974, jolloin hänet oli nimitetty lehden päätoimittajan virkaan. Liverpoolissa syntynyt Jones toimi tehtävässä vuoteen 1979 asti ja kuvasi historiikissaan tehtävän jättämisen olleen helppoa, koska hän saisi pitää suhteensa lehteen myös jatkossa.²² *NCR*:n lisäksi Jonesilla oli pitkä suhde *Forbesiin*, *Financial Timesiin* sekä useisiin muihin talousjulkaisuihin.²³ Arthur Jones oli myös vastuussa *NCR*:n ensimmäisestä lasten hyväksikäyttöä käsitelleestä raportista sekä saman lehden aihetta käsitelleestä pääkirjoituksesta vuonna 1985.²⁴

¹⁷ Allen Jr. 2004, 3.

¹⁸ Ferguson 2012, 511.

¹⁹ Jones 2014, 161.

²⁰ GSR 2015.

²¹ Jones 2014, 128–130.

²² Jones 2014, 75, 107.

²³ Arthur Jones Books 2015.

²⁴ Fox 2015.

John L. Allen Jr. nimitettiin *National Catholic Reporterin* kirjeenvaihtajaksi ja asiantuntijaksi Roomaan Tom Robertsin toimesta pian tämän aloitettua uransa päätoimittajana vuonna 2002. Ennen Allenin nimitystä lehti oli ollut ilman Rooman kirjeenvaihtajaa vuodesta 1994 lähtien. Jonesin mukaan Allen oli koulutukseltaan ”Vatikaanin II konsiilin lapsi” ja todisti aikuseksi varttuessaan katolilaisuutta, joka oli ”ryhmittynyt”. Jonesin mukaan ennen vakituista pestiään lehdessä, Allenin ainoa toimittajan kokemus oli ollut kirjoittaa freelancerina juttuja *NCR:iin*. Robertsin palkatessa hänet tehtävään Allen opetti journalistiikkaa katolisessa lukiossa.²⁵ Allen itse kuvasi suhdettaan työnantajaansa vuonna 2004 julkaisussa kirjassa *All the Popes Men*:

On totta, että lehteni ilmaisee vahvaa kantaa pääkirjoitussivuillaan, mutta onneksi minut on jätetty siitä vapaaksi. En kirjoita lehden pääkirjoituksia ja minua konsultoidaan niistä vain harvoin. – Minua ei ole koskaan *NCR:n* toimesta painostettu seuraamaan tiettyä tarinaa tai ottamaan tiettyä kantaa ideologisen pisteen ansaitsemiseksi.²⁶

Yleisesti Yhdysvaltain, jollei jopa maailman, johtaviin katolisen kirkon ja erityisesti Pyhän istuimen ja Rooman kuurian asiantuntija työskenteli *NCR*:lla vuoteen 2014, jonka jälkeen hän siirtyi *Boston Globen* riveihin. Allenin on sanottu olevan ”kaikkein arvovaltaisin englanninkielinen kirjoittaja Vatikaanin asioissa” ja ”paras englanninkielinen Vatikaani-toimittaja koskaan”.²⁷ Allen itse painotti lähestymistavassaan objektiivisuuden merkitystä ja hyvää toimittajan etiikkaa tiedostaen kuitenkin, että katolilaisena hänen kirjoituksensa ei koskaan olisi täysin arvopaata. Sen sijaan sen arvona oli tukea omaa kirkkoa.²⁸

Seuraavaksi selvennän tälle tutkimukselle keskeisiä käsitteitä ja niiden käyttöä tekstissä. Yksi tutkimuksen kannalta haastavimmista käsitteistä liittyi seksuaalisen hyväksikäytön terminologiaan. Käsitteitä pedofilia ja pedofiliaskandaali on yleisesti käytetty viittaamaan vuoteen 2002 ja sitä seuranneeseen katolisen kirkon kriisiin. Pedofilian käsite on kuitenkin ollut yksi aiheen keskeisistä kiistakapuloina kriisin alusta asti. Esiin on erityisesti katolisen kirkon puolelta nostettu pedofi-

²⁵ Jones 2014, 168.

²⁶ It’s true that my paper does express a strong perspective on its editorial pages, but thankfully I’m left clear of that. I don’t write paper’s editorials, and am rarely consulted about them. – I have never been pressured by NCR to pursue a particular story, or to take a particular line, in order to score an ideological point. Allen 2004, 3.

²⁷ Crux 2015.

²⁸ Allen 2004, 2–3.

lian ja efebofilian²⁹ käsitteellinen ero. Tämän erottelun kautta on vedottu esimerkiksi siihen, ettei kirkon piirissä tapahtuneessa hyväksikäytössä olisikaan kyse pedofiliasta vaan nimenomaan efebofiliasta.

Näkemys on ollut esillä sekä yksittäisten ajattelijoiden analyyseissä, että Pyhän istuimen virallisissa lausunnoissa ja kysymyksestä käyty keskustelu näkyi myös vuoden 2002 lähteissäni. Toisaalta myös koko efebofilia-käsitteen käyttöä on kritisoitu. Esimerkiksi David Gibsonin mukaan sen käyttäjät pyrkivät kiertoilmaisun avulla vähättelemään papiston syylistymistä lasten hyväksikäyttöön.³⁰ Koska pedofiliaskandaali näin ollen on terminä jossain määrin kiistanalainen, päädyin itse käyttämään käsitettä ”hyväksikäyttöskandaali” tai vaihtoehtoisesti käytn käsitteitä ”kirkon kriisi” tai ”kirkon skandaali”. Kaikki kolme käsitettä viittaavat tässä työssä poikkeuksesta vuoteen 2002 ja Yhdysvaltain kirkon piirissä tapahtuneesta lasten seksuaalisesta hyväksikäytöstä syntyneeseen skandaaliin.

Kenties kaikkein haastavin tämän työn käännöstermeistä oli jatkuvasti kirjoituksissa esiintynyt *accountability*, joka lähdemateriaaleissa käydyssä keskusteluissa viittasi vaihtelevasti kirkon johdon vastuuseen historiassa tehdyistä virheistä tai vastuunkatoon kriisin keskellä ja tulevaisuudessa. Samalla se kuitenkin viittasi myös vastuuvollisuuteen, joka piispoilla oli kirkon jäsenille ja siihen, että kirkon johdon tuli olla vastuussa hiippakuntiansa jäsenille. Koska suomenkielestä ei löydy sanaa, joka täydellisesti käsittäisi kaikki englanniksi sanaan ladatut merkitykset päädyin pitkän pohdinnan jälkeen käyttämään käsitteestä rinnakkain käännöksiä vastuunkanto, vastuunotto ja vastuullisuus. Jos nämä kolme termiä viittaavat tekstissä muuhun käsitteeseen, esimerkiksi sanaan *responsibility*, on se erikseen tuotu esiin termin yhteydessä.

Virallinen nimi katoliselle kirkolle Yhdysvalloissa on Katolinen kirkko Yhdysvalloissa. Koska sitä on vaikea käyttää tekstissä, noudatan Mari Rauhalan omassa gradussaan omaksumaa käytäntöä ja käytän itse pääasiassa nimitystä Yhdysvaltain katolinen kirkko.³¹ Kun tutkielmassa käytetään pelkkää käsitettä ”kirkko”, on kyseessä aina Katolinen kirkko Yhdysvalloissa, jollei toisin mainita.

Lähteissäni Vatikaanissa sijaitsevaan paavin istuimeen, hallintoon ja katolisen kirkon ylimpään hierarkiaan viitattiin rinnakkain käsitteillä Vatikaani, Pyhä istuin ja Rooma. Varsinkin käsitteiden Vatikaani ja Rooma käyttö oli yhdysvalta-

²⁹ Aikuisen seksuaalinen kiinnostus murrosikäisiin tai murrosiän ohittaneisiin yleensä 15–19-vuotiaisiin nuoriin.

³⁰ Gibson 2003, 171.

³¹ Rauhala 2007, 6.

laisessa lehdistössä erittäin yleistä ja käsitettä Pyhä istuin (*Holy See*) käytettiin vain harvoissa poikkeustapauksissa. Lähdemateriaalien viittaustyylin vuoksi nämä kolme käsitettä viittaavat aina myös tässä työssä esiintyessään Vatikaanissa sijaitsevaan Pyhään istuimeen ja sen alaisuudessa toimiviin hallinnollisiin elimiin, ellei toisin ole erikseen mainittu. Lisäksi käytän ajoittain tekstissä myös käsitettä ”kuuria”, viitatessani Roomassa paavin alaisuudessa toimivaan virkakoneistoon. Samantyylinen käsitteiden rinnastus lähteissä esiintyi jatkuvasti sanojen Yhdysvallat ja Amerikka välillä. Kirjoittajat käyttivät itse asiassa useammin termejä ”Amerikka” ja ”amerikkalainen” kuin ”Yhdysvallat” ja ”yhdysvaltalainen”. Koska tutkimukseni keskittyy kuitenkin nimenomaan Yhdysvaltoihin, käytän itse ensisijaisesti käsitettä Yhdysvallat ja puhun yhdysvaltalaisista. Koska käsite Amerikka kuitenkin esiintyy lähdemateriaaleissa ja saattaa esiintyä myös suorissa lainauksissa, selvennyksen vuoksi on hyvä tässä yhteydessä korostaa, että tässä työssä esiintyessään myös nämä käsitteet viittaavat poikkeuksetta Yhdysvaltoihin.

Katoliseen kirkkoon liittyvien käsitteiden lisäksi käytän rinnakkain paljon käsitteitä sekulaarinen, maallinen sekä sekulaarilehdistö, jolla tässä työssä viitataan *Boston Globeen*, *Los Angeles Timesiin* sekä *Washington Postiin*, jotka olivat tutkimuksen kohteina Mari Rauhalan vuonna 2007 tekemässä pro graduissa *Annus Horribilis – Katolisen kirkon pedofiliaskandaali ja julkinen sana 2002*. Rauhala tutki, kuinka skandaalia käsiteltiin julkisessa sanassa vuoden 2002 aikana. Lähdemateriaalinaan hän käytti edellä mainittua kolmea lehteä ja tutkielman painopiste oli mielipidekirjoituksissa ja lehdistössä esiintyneissä kannanotoissa. Pysin omassa työssäni tekemään vertailua Rauhalan tutkimuksen tuloksiin ja lehtien erottamiseksi omasta lähdemateriaalistani käytän termiä sekulaarilehdistö myös siitä huolimatta, että useimmat nimellään mielipidekirjoituksia edellä mainituissa lehdissä kirjoittaneet olivat taustaltaan katolilaisia.³² Rauhalan pro gradu-työn lisäksi Yhdysvaltain katolisen kirkon kriisistä ei juuri ole tehty suomenkielistä tutkimusta. Tämä työ jatkaa Rauhalan viitoittamalla tiellä ja sen tarkoituksena on täydentää hänen tekemäänsä tutkimusta toisenlaisella näkökulmalla.

Katolisen kirkon lähihistoriaa ja asemaa Yhdysvalloissa käsittelin kirjallisuuden kautta. Teoksina olivat Marquetten yliopiston katolisen teologian professorin Patrick W. Careyn teosta *Catholics in America*, John T. McGreevyn teos *Catholicism and American Freedom*, Peter Steinfelsin teos *A People Adrift*, David

³² Rauhala 2007, 126.

Gibsonin teos *Coming Catholic Church* sekä James O'Toolen teos *The Faithful*.³³ Pyhän istuimen ja Yhdysvaltain kirkon suhdetta selvitin John L. Allenin *All the Popes Men* –teoksen avulla.³⁴

Katolinen kirkko on tämän tutkimuksen valmistuessa käymässä lävitse monenlaisia kasvukipuja, uudistusmieliseksi nimitetyn paavi Fransiskuksen ohjauksessa. Eikä katolinen kirkko suinkaan ole ainoa kirkko, joka etsii omaa suhtautumistaan uudennaisiin haasteisiin individualistisessa ja jopa kovaksi kutsutussa todellisuudessa. Sitä tekee myös oma evankelis-luterilainen kirkkomme, esimerkiksi pohdittaessa kysymystä seksuaalivähemmistöjen asemasta kirkossa ja tasarvoisesta avioliittoon vihkimisestä. Koen, että globaalin katolisen kirkon merkittävän osan sisäisen keskustelun ja ristiriitojen kartoittaminen erittäin kipeässä ja vaikeassa aiheessa on kristillisten kirkkojen jatkuvan kasvuprosessin tähden erittäin tärkeää.

2. Katolinen kirkko Yhdysvalloissa

Yhdysvaltain katolisen kirkon historia on vastakkainasettelun ja vastarinnan historiaa. Pääosin protestanttisessa maassa aluksi täysin papittomana ja hyvin vähäluokuisena sinnetellyt vähemmistö on kasvanut yhdeksi suurimmista maan kristillisistä yhteisöistä, jolla on aktiivinen pyrkimys vaikuttaa ja osallistua Yhdysvaltain arkeen politiikkaa myöten.³⁵ Kansallisen kirkon kasvaessa ja saadessaan omat uniikit piirteensä, myös kirkon suhde Vatikaanissa sijaitsevaan Pyhään istuimeen ja paavilliseen kuuriaan on kokenut suuria muutoksia. Vuonna suurin lohko katolisen kirkon varoista tuli Yhdysvaltain kirkon jäseniltä ja kirkkoon kuuluvien määrän laskiessa Euroopassa ja muilla vanhoilla ”valta-alueilla”, Yhdysvallat tulee jatkossakin lukeutumaan suurimpiin katolisiin maihin. Tämä johtuu suurelta osin runsaasta maahanmuutosta vahvasti katolisilta alueilta. Perinteisesti katolisilla alueilla kirkon jäsenmäärä vähenee ja tällä hetkellä todellisuus onkin se, että entinen lähetyskohde on muuttunut kirkon varojen suurimmaksi kerääjäksi. Muutos valta- ja voimasuhteissa, on kiristänyt Yhdysvaltain kirkon ja katolisen kirkon ylimmän johdon välejä ja korostanut eri osapuolten omaksumia stereotypioita ja ennakkoluuloja. Samalla kun yhdysvaltalaiset ovat syyttäneet vallanjanosta, Roomassa on nähty Yhdysvaltojen olevan esimerkiksi vahvasti anti-

³³ Carey 2007; McGreevy 2003; Steinfels 2003; Gibson 2003; O'Toole 2008.

³⁴ Allen 2004.

³⁵ O'Toole 2008, 7–8.

kommunistinen ja korostavan ylin määrin yksilöllisyyttä.³⁶ John L. Allenin mukaan usein Yhdysvaltojen ja Pyhän istuimen ristiriidoissa kyse onkin yksinkertaisesti ollut tietämättömyydestä ja riittävän kattavan asiantuntijatiedon puutteesta.³⁷ Osapuolten väliset ristiriidat yltyivät kuitenkin paljon pidemmälle kuin vuoteen 2002.

Yhdysvaltain katolisen kirkon historian merkittävimmäksi 1900-luvun ta-
pahtuma oli ehdottomasti 60-luvulla järjestetty Vatikaanin II konsiili, joka raviste-
li koko kansainvälistä kirkkoa. Vuonna 1958 virkaansa valitun Johannes XXIII:n
alulle laittama konsiili järjestettiin vuosien 1962–1965 välillä. Johannes XXIII
menehtyi vuonna 1963, vain vuosi konsiilin käynnistymisen jälkeen ja sen johdat-
ti päätökseen seuraajaksi valittu Paavali VI. Linjaltaan Johanneksen seuraajaa
pidettiin huomattavasti edeltäjäänsä konservatiivisempänä. Yhdysvalloissa konsii-
li ja sen mukanaan tuoma murros kirkon elämässä osuivat aikaan, jolloin katoliset
olivat aktivoitumassa poliittisesti, taloudellisesti ja ammatillisesti. Myös koko
Yhdysvaltain yhteiskunta oli suuren vallankumouksen ja muutoksen keskellä
Kennedyn salamurhan, ihmisoikeusliikkeen, aktivismin ja Vietnamin sodan ravis-
tellessa maan perustuksia. Tähän jo muutoksessa olevaan ympäristöön konsiili toi
oman lisänsä. Muutokset tulivat kirkon arkeen asteittain vuosien 1964–1970 aika-
na. Alusta asti oli kuitenkin selvää, ettei kirkko olisi enää entisensä.³⁸

Konsiilissa saavutettiin monia merkittäviä uudistuksia, esimerkiksi liturgias-
sa ja suhteissa muihin kristillisiin kirkkokuntiin. Yhdysvaltain kirkon tulevaisuu-
delle merkityksellisimmäksi muodostuivat kuitenkin seksuaalisuuteen ja erityises-
ti ehkäisyyn liittyvät kysymykset.³⁹ Johannes XXIII oli perustanut komission tut-
kimaan ehkäisyyn liittyviä kysymyksiä. Komission loppulausunto puolsi ehkäisyn
käytön hyväksymistä tietyin rajauksin. Arjen todellisuudessa monet optimistisesti
konsiilin mahdollisuuksiin suhtautuneet katolilaiset olivat ottaneet käytäntöön
suhtautumisen, jonka he uskoivat pääsevän vallalle. Kun Paavali VI sitten vuonna
1968 julkaisi paavillisen julkilausumansa *Humanae Vitaen* ja otti ehdottoman
kielteisen kannan ehkäisyn käyttöön, seuraus oli varsinkin Yhdysvalloissa huo-
mattava. Merkittävin seuraus oli se, että ensimmäistä kertaa historiansa aikana
Yhdysvaltain katolilaiset toimivat harkitusti paavin kantaa vastaan. Vuonna 1970
tehdyssä tutkimuksessa yli kolme neljännestä 20-vuotiaista katolisista naisista

³⁶ Allen 2004, 284–298.

³⁷ Allen 2004, 4–7.

³⁸ Carey 2004, 113–114, 116.

³⁹ McGreevy 2003, 157.

käytti sellaista ehkäisyn muotoa, jonka paavin lausuma oli kieltänyt.⁴⁰ Konsiilin linjausten jakautuminen toisaalta uusiin tuuliin ja toisaalta ehkäisyasian osoittama konservatiivisuus syvensivät varsinkin Yhdysvaltain kirkossa kehittynyttä jakoa liberaalien katsoessa, ettei konsiili ollut mennyt pyrkimyksissään riittävän pitkälle ja konservatiivien puolestaan painottaessa että siinä oli menty liian pitkälle.⁴¹

Konsiilin aiheuttamaa polarisaatiota ja pettymystä kuvaa hyvin Arthur Jonesin vuonna 2014 kirjoittama kuvaus tapahtuneesta *National Catholic Reporterin* historiikkissa: ”NCR pysyi lujana, silloinkin kun institutionaalinen kirkko alkoi peruutella ja vetäytyä konsiilin ihanteista”.⁴² Myös Peter Steinfelsin mukaan: ”Konsiili oli ehdottomasti irroittautumista menneestä, mutta vain puolittainen yrittäminen, joka toteutettiin naiivissa käsityksessä todellisen reformaation helppoudesta ja laajuudesta ja mitä siihen todella vaadittaisiin”. Hänen mukaansa konsiilin ”isät” tietämättään asettivat kirkon vallankumoukselliselle reitille ja konflikti sekä tyytymättömyys ovat olleet väistämätön todellisuus niin kauan kuin tämä suunta pysyi ”epätäydellisenä”.⁴³

Konsiilin varsin ristiriitaisen päätöksen seurauksena Yhdysvaltain katolinen yhteisö koki ennennäkemättömän polarisoitumisen, konfliktin ja katkeruuden jakson eri ryhmien käydessä kiistaa lukuisista kysymyksistä kirkon sisällä. Erityisen voimakkaasti kirkkoa jakoivat kysymykset kirkollisen vallan luonteesta ja toteuttamisesta, sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta, seksuaalimoraalista ja abortista sekä uskonnon suhteesta politiikkaan. Konsiili oli avannut kirkon kritiikille ja uudistuksille, mutta kysymykseksi jäi mihin suuntaan uudistukset tulisi viedä.⁴⁴

Sisäisesti hyvin jakautunut kirkko oli siis jo suurten ongelmien äärellä vuoden 2002 koittaessa. Teoksessaan Carey otsikoi ajanjakson 1990–2003 ”Vaikeiksi ajoiksi”. Steinfels painotti omalla tahollaan, että kirkon kriisi olisi tavalla tai toisella puhjennut joka tapauksessa ilman vuoden 2002 skandaaliakin. Sen rakennusaineet, kuten kiistat naisten asemasta ja voimakkaasti kasvanut pappispula, olivat olleet olemassa jo pitkän aikaa, skandaali oli vain nostanut kirkon kriisin ihmisten tietoisuuteen.⁴⁵

⁴⁰ O’Toole 2008, 239–242.

⁴¹ O’Toole 2008, 243

⁴² Jones 2014, ix.

⁴³ Steinfels 2003, 35–36.

⁴⁴ Carey 2004, 122–123.

⁴⁵ Steinfels 2003,.

3. Lasten hyväksikäyttö Yhdysvaltain katolisessa kirkossa

Boston Globen arvostettu tutkivista toimittajista koostunut *Spotlight*-ryhmä tarttui kirkon piirissä esiintyvään lasten hyväksikäyttöön aiheena kesällä 2001. Varsinaisen kirkon skandaali sai sytykkeensä tammikuussa 2002 lehden saatua bostonilaiselta tuomari Sweeneyltä historiallisen määräyksen, jolla aiemmin salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluneet kirkon asiakirjat saatiin julkisiksi. Asiakirjat paljastivat kuinka Bostonin hiippakunnan johto oli siirtänyt yli 130 lapsen hyväksikäytöstä syytettyä isä John J. Geoghania toistuvasti virasta toiseen ja altistanut aina vain uudelleen lapset pedofiilin armoille. Skandaalin juuret olivat kuitenkin vuosikymmeniä vanhemmat.⁴⁶

Tutkimukset ovat osoittaneet, että suurin osa kirkon piiristä esiin tulleista hyväksikäyttötapauksista tapahtui vuosien 1950–1980 välillä ja ne olivat alkaneet laskea selvästi jo 1970-luvun jälkeen.⁴⁷ Suuren yleisön tietoisuuteen hyväksikäyttö nousi ensimmäisen kerran 80-luvun puolivälissä kun yli 100 lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä Louisianassa tuomitun pastori Gilbert Gauthen tapaus nousi kansallisiin uutisiin asti. Gauthen käynnisti ensimmäisen kirkon sisällä toteutetun laajan selonteon. Kartoitus ei kuitenkaan ollut kirkon virallinen toimi, vaan sen toteuttivat kolme tavalla tai toisella Gauthen tapaukseen liittyvää miestä. Sen tekivät hyväksikäytön käsittelyn tavoista jo tuolloin huolestunut Yhdysvaltain katolisessa nuntiatuurassa työskennellyt isä Thomas Doyle, Gauthen asianajajana Ray Mouton sekä papistoa jo vuosia hoitanut psykiatri ja pastori Michael Peterson. Asiakirja, joka oli otsikoitu ”The problem of sexual molestation by roman catholic clergy: Meetin the problem in comprehensive and responsible manner” oli vuoteen 1986 mennessä jaettu jokaiselle Yhdysvaltain piispalle.

Voidaan katsoa, ettei asiakirjaa ja sen tekijöiden huolta kuitenkaan otettu vielä julkaisuvaiheessa kovinkaan vakavasti. Doyle menetti tapahtumien seurauksena virkansa ja siirtyi sotilaspastoriksi. Kesti vielä 7 vuotta ennen kuin toimintaan kirkon johdossa ryhdyttiin. Steinfels kutsuikin vuosia 1985–1992 ”siirtymän vuosiksi”, jolloin kirkon johtajat ”raahattiin potkien ja huutaen” kohtaamaan ongelman.⁴⁸ Ensimmäinen ohjeistus hyväksikäyttötapausten hoitamiseksi saatiin aikaan lopulta vuonna 1992. Tuolloin vuonna 1966 perustettu piispojen kokous, National Conference of Catholic Bishops (NCCB), laati viiden pykälän ohjesääntönsä asian käsittelyä varten. Ohjesääntö ei kuitenkaan ollut sitova ja asiakirjassa

⁴⁶ O’Toole 2008, 272; John Jay Report 2004, 28–29.

⁴⁷ Steinfels 2003, 41.

⁴⁸ Steinfels 2003, 47.

todettiin suoraan, ettei NCCB:lla ollut valtuuksia velvoittaa sen käyttöönottoon.⁴⁹ Huolimatta ohjeistuksen vapaaehtoisuudesta vuodesta 1992 eteenpäin lähes kaikki maan hiippakunnat kävivät lävitse käytäntöjään ja tekivät uudistuksia toimintaansa.⁵⁰

Tämän historian valossa onkin tärkeää korostaa, että huolimatta lehdistön usein antamasta kuvasta kyse ei vuonna 2002 ollut tuoreista tapauksista. Tuoreimmat Paul Shanley nimistä pastoria koskeneet tapahtumat olivat peräisin 1990-luvulta, eivät 2000-luvun puolella.⁵¹ Kirkon johto oli havahtunut ongelmaan 1990-luvun alussa ja käynyt toimiin. Vuoden 2002 alkaessa suurimmaksi ongelmaksi muodostuikin se, kuinka kauan toimien aikaansaaminen oli kestänyt, vuoden 1992 säädöksen ohjeellisuus sekä se, miten perusteellisesti asia oli pyritty salaamaan julkisuudelta. Kirjon johto oli epäonnistunut ja kirkon kriisi oli väistämätön. John McGreevyn sanoin kirkko oli kohtaamassa ”Amerikan katolilaisuudelle merkittävimmän yksittäisen tapahtuman sitten Vatikaanin II konsiilin” ja sen ”historian tuhoisamman skandaalin”.⁵²

II SKANDAALI SYTTY JA LEVIÄÄ KEVÄÄLLÄ 2002

1. Katolisen lehdistön rauhalliset ensireaktiot

Yhdysvaltain katolisen kirkon pappien syyllistymistä lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön oli käsitelty ajoittain mediassa jo 80-luvun puolesta välistä lähtien. Välillä aihe oli yltänyt myös kansalliselle tasolle. Siitä huolimatta *Boston Globen* tammikuussa 2002 tekemät paljastukset käynnistivät kirkossa ennennäkemättömän kriisin. Kirjailija ja toimittaja Peter Steinfels kuvasi teoksessaan *Globen* paljastuksia ”nopeaksi tuhotulvaksi” (*flashflood*), jonka tahti ja sen jälkeensä jättämä tyhjiö katolisen kirkon johdossa oli yksi merkittävimmistä skandaalin rakennusaineista.⁵³ McGreevy käytti omassa teoksessaan käsitettyä ”tulimyrsky” (*firestorm*), joka ”pyyhkäisi maan yli”.⁵⁴

Globen artikkelisarjan jälkeen seuraava katastrofi kirkolle tuli jo tammikuun lopussa, kun julkisuuteen vapautettiin suuri määrä Geoghanin käsittelyä käsitelleitä kirkon asiakirjoja. Julkaistuista asiakirjoista alkoi käydä selville myös se, ettei Geoghan suinkaan ollut hiippakunnassa yksittäistapaus. Yksin *Boston Globe* jul-

⁴⁹ Pilarczyk 1992.

⁵⁰ Steinfels 2003, 47.

⁵¹ Betrayal 2002, 70–71.

⁵² McGreevy 2003, 289.

⁵³ Steinfels 2003, 61.

⁵⁴ McGreevy 2003, 289.

kaisi tammikuun aikana aiheesta yhteensä 64 artikkelia. Helmikuussa määrä edelleen nousi, tammikuun lopun asiakirjapaljastusten lisätessä vettä median myllyyn.⁵⁵ Sekulaarin lehdistön puolella ensimmäiset vaatimukset Bostonin arkkipiispan Bernhard Law'n eroamiseksi tai erottamiseksi esitettiin heti ensimmäisten artikkeleiden jälkimainingeissa ja tutkielmassaan Rauhala katsoi kriisin myös henkilöityneen sekulaarissa lehdistössä voimakkaasti Law'n persoonan ympärille.⁵⁶ Suurin osa maallisessa lehdistössä ilmaistuista ensireaktioista oli hyvin tunteikkaita ja järkyttyneitä. Niistä puuttui sen seurauksena pääosin analyttisempi ulottuvuus kokonaan.⁵⁷

Katolisessa lehdistössä aihe tuli käsittelyyn selvästi sekulaaria lehdistöä verkkaisemmalla tahdilla. Ensimmäisenä pienen uutisen aiheesta julkaisi *National Catholic Reporter* 18.1. lehdessään. Kyseessä oli lehden ensimmäinen painos *Boston Globen* paljastusten jälkeen. Tämä ensimmäinen artikkeli aiheeseen oli lehden toimituksen kirjoittama ja se kävi läpi *Globen* julkaisussa esitettyä Geoghanin työ- ja hyväksikäyttösyösten historiaa, Bernard Law'n toimintaa sekä kardinaalin aiheesta julkaisujen jälkeen esittämää anteeksipyyntöä. Uutismaisesti kirjoitetussa ja neutraaliin otteeseen pyrkineessä jutussa ei vielä suoraan otettu kantaa tilanteeseen. Siinä kuitenkin selvästi korostettiin Law'n saaneen Geoghanista varoituksia ja kehotuksia olla siirtämättä pappia virasta toiseen. Samalla Law oli kuitenkin lausunnossaan vedonnut toimineensa parhaansa mukaan sen tiedon valossa, joka tuolloin oli ollut saatavilla.⁵⁸ Artikkelin tyyli korostaa kardinaalin sanojen ja toiminnan välistä ristiriitaa, voidaan nähdä rivien väliin ujutettuna kritiikkinä Law'n antamalle lausunnolle.

Tämän *NCR*:n ensimmäisenä aiheesta uutisoineen 18.1. lehden jälkeen julkaistussa 25.1. lehdessä pääkirjoitukset keskittyivät energiayhtiö Enronin vuoden 2001 talousskandaaliin ja konkurssiin sekä Yhdysvaltain syyskuun 2001 jälkeen alkaneen terroristijahdin ongelmallisuuteen ja sen vastustajiin.⁵⁹ Bostonin hiippakunnan tilannetta sivuttiin siinä vain yhdessä lyhyessä uutisessa kansallisia tapahtumia yhteen keräävässä Briefs-osiossa, jossa raportoitiin *Boston Globen* kolumnistin vaatineen kardinaali Law'n eroa.⁶⁰ Ensimmäinen skandaaliin kunnolla pu-

⁵⁵ Rauhala 2007, 22.

⁵⁶ Rauhala 2007, 129.

⁵⁷ Rauhala 2007, 31.

⁵⁸ NCR 18.1.2002 Boston cardinal offers apology to sex abuse victims.

⁵⁹ NCR 25.1. Enron fall shows sorry state of politics (pk.), Hennesseys remind us of U.S. complicity

⁶⁰ NCR 18.1.2002 Briefs: Nation. Law should resign, Globe columnist says.

reutunut ja kantaa ottanut pääkirjoitus ilmestyikin lehdeltä vasta lähes kuukausi *BG*:n ensimmäisen artikkelin julkaisun jälkeen 1.2.2002.⁶¹

National Catholic Reporterin 1.2. pääkirjoituksessa muistutettiin tämän ”kertomuksen” alkaneen jo vuonna 1985 lehden ensimmäisenä uutisoitua syvenevästä hyväksikäytön ongelmasta ja sen ulottuvuuksista kirkossa. Pääkirjoituksen mukaan kirkon aikaansaannokset kriisin alusta lähtien olivat olleet ”surkeat”. Siinä todettiin, että ”käsien vääntelyä, liikuttavia anteeksipyyntöjä ja kyyneleitäkin” oli sen sijaan kyllä nähty. Vaikka kaikki nämä eleet olivat todennäköisesti olleet vilpittömiä, tehokkaat pyrkimykset selvittää ongelman taustasyyt ja puuttua asiaan konkreettisesti olivat jääneet hyvin heikoiksi. Kirjoitus huomautti, että syyllisten oli toistuvasti annettu palata tehtäviinsä ja vanhemmista ja uhreista huolehtiminen oli unohdettu. Tätä kirjoituksessa kutsuttiin ”masentavan tutuksi tarinaksi”, joka oli nyt saanut uutta huomiota medioissa kardinaali Law’n korkean aseman vuoksi.⁶² Kirjoituksen sävyssä voidaan aistia aavistus katkeruutta tavassa, jolla lehti painotti asian nousseen esiin nyt vain kardinaalin aseman tähden. *NCR* oli tehnyt kovan urakan saadakseen kirkon havahtumaan ongelmaan, vain nähdäkseen asian viimein tulevaan esiin maallisen median tarttuessa aiheeseen uudella vimmalla.

Kirjoituksessa jatkettiin, että ”jotkut” olivat jo ehtineet vaatia Law’n eroamista. Tämä oli kirjoittajien mukaan kuitenkin asia, jonka kardinaalin oli itse päätettävä. Lisäksi lehden näkökulmasta vaikutti siltä, ettei Law sitä tietä kuitenkaan valitsisi. Pääkirjoitus huomautti myös, ettei eroa Roomassa olisi todennäköisesti kuitenkaan hyväksytty. Kaiken tämän lisäksi oli selvää, ettei Law’n eroaminen itsessään poistaisi kirkon johdon vastuukysymyksestä nousevaa perimmäistä ongelmaa. Itse asiassa kirjoitus piti mahdollisena, että Law oli kirjoittajien mukaan yhtäläillä vallitsevan papillisen kulttuurin uhri kuin sen vaikuttaja. Tärkein kysymys eron sijaan olikin se tarttuisiko kardinaali tarjoutuneeseen mahdollisuuteen ”pakottaa” kirkko uudelleen rehellisyyteen ja toimimaan hyväksikäyttötapauksissa.⁶³ Pääkirjoituksen suhtautuminen kardinaaliin poikkesi kriisin alkuvaiheessa selvästi maallisen lehdistön yleisestä linjasta, jossa Law nähtiin heti alkumetreiltä lähtien ongelman ytimenä ja hänen eronsa ensisijaisena toimena tilanteen korjaamiseksi ja vain harvat hajaäänet kommentoivat, ettei kardinaalin poistaminen poistaisi tapahtumien todellisia syitä.⁶⁴ *NCR*:lle kardinaalin ero vaikutti helmi-

⁶¹ *NCR* 1.2.2002 It’s time for more than apologies (pk.).

⁶² *NCR* 1.2.2002.

⁶³ *NCR* 1.2.2002.

⁶⁴ Rauhala 2007, 16–19, 20.

kuussa vielä varsin turhalta, päinvastoin lehdessä nähtiin kardinaalilla olevan vielä mahdollisuuksia kääntää tilanne kirkon eduksi tarttumalla toimeen.

Pääkirjoitus peräänkuulutti uutta suuntaa ja muistutti, että oppaita sille tielle oli olemassa lukuisia maallikoiden ja ammattilaisten joukossa. Kirjoittajat huomauttivat, että suuri osa kyseisestä asiantuntijatiedosta oli ollut käytettävissä jo 15 vuotta, joten viimeistään nyt oli korkea aika tarttua toimeen. Pahempaa kuin useiden hiippakuntien vararikon rajalla oleminen oli nimittäin se, että kirkko oli aikaansaanut vararikon myös uskottavuudelleen. Kirjoituksen mukaan jäljelle jäi ”vainoavia” kysymyksiä siitä, mikä papistossa ylläpiti tällaista ”viipyvää tautia”. Ja miksi sen jäsenet pyrkivät suojelemaan kirkkolaitosta millä tahansa hinnalla. Lehti kysyi myös olivatko piispat todella valmiita vaarantamaan sakramentit, yhteisön, hengellisyyden, oman auktoriteettinsa ja kirkon keskeisimmät tehtävät opettajana ja evankeliumin välittäjänä suojellakseen nykyistä papistoa?⁶⁵ *NCR*:n pääkirjoituksessa selvästi toistuvien teemojen korostaminen ja uuden suunnan vaatiminen alleviivaten aikaisempia epäonnistumisia ja niistä oppimista. Kirjoittajat halusivat selvästi alleviivata, ettei kyseessä ollut uusi ilmiö ja että lehti itse oli ollut etunenässä sen esiin tuomisessa. Tähän vaikuttaa viitanneen myös otsikko, jossa suoraan todettiin pelkkien anteeksipyyntöjen ajan jo menneen. Lähestymistapa oli selvästi pyrkimys vahvistaa lehden auktoriteettiasema keskeisenä asiantuntijana ja maallikoiden äänenkannattajana hyväksikäyttökandaalin käsitteilyssä. Pyrkimys olla osallisena keskustelussa selittää varmasti myös sitä miksi lehden sävy oli tilanteesta huolimatta varsin hillitty.

Pääkirjoituksensa lisäksi *NCR* käsitteli skandaalia 1.2. lehdessä julkaisemalla kahdelle sivulle jaetun uutisartikkelin Bostonin tilanteesta sekä maallikkoaktivistina tunnetun psykologin ja Loyola yliopiston emeritusprofessorin Eugene Kennedyn mielipidekirjoituksen. Kennedy oli jättänyt katolisen kirkon pappeuden avioituakseen vuonna 1977 sääntökunnan myös jättäneen sisaren ja psykiatrin kanssa. Hänet tunnettiin erityisesti papiston rakennetta, kulttuuria ja selibaatin kaltaisia kysymyksiä koskevasta kritiikistään.⁶⁶ Kennedy kritisoi kirjoituksessaan erityisesti Vatikaanin toimia. Sen sijaan, että siellä olisi keskitytty selvittämään tapahtumien syitä ja vastaamaan kysymykseen miksi, siellä keskityttiin pohtimaan käytäntöjä ja säännöksiä, joilla kaikki tapaukset ohjattaisiin Uskonopin kongregaation käsittelyyn. Sen sijaan että olisi pyritty vastaamaan kysymykseen ”mitä”,

⁶⁵ *NCR* 1.2.2002.

⁶⁶ *NCR*Online 2015 c.

olisi pitänyt etsiä vastausta kysymykseen ”miksi” ja koko skandaalilta olisi Kennedyn mukaan vältytty.⁶⁷

NCR:n kantaaottavan, mutta varsin hillityn pääkirjoituksen rinnalla Kennedyn Näkökulman julkaiseminen korostuu tunteenilmaisuksi ja samalla myös tehokeinoksi. Kirjoittaja käytti tekstissään hyvin voimakkaita rinnastuksia, verratesaan muun muassa tehtävästä toiseen siirrettyä kirkon henkilökuntaa ”uutta verta etsimään vapautetuiksi Draculoiksi” ja sääntöihin kysymysten sijaan keskittyvää Vatikaania valtion virastoksi, joka kysyttäessä miten valtion karja oli saanut tartunnan hullunlehmäntautiin, laati vain sääntöjä maanviljelijöille navettojensa lukitsemiseen.⁶⁸ Voimakkaiden kielikuvien käyttö vaikuttaisi kuitenkin olleen Kennedyn kirjoitustyyliin tyypillistä, sillä hän käytti samanlaista aggressiivisuutta myös sekulaarin lehdistön puolelle tehdyissä kirjoituksissaan. Rauhalan mukaan Kennedy kuvasi esimerkiksi *Boston Globessa* 10.3. julkaistussa kirjoituksessaan todenneen kirkon virkamiesten ”tyydyttävän” omia ”syrjäytettyjä seksuaalisia tarpeitaan” naisia alistamalla.⁶⁹ Kennedyn mielipidekirjoituksen linja peräänkuulutti selvästi pääkirjoituksen lailla toimeen tarttumista ja syiden selvittämistä pelkän oireiden hoidon sijaan. Se kuitenkin vei aggressiivisuudellaan vaatimukset paljon pidemmälle.

NCR julkaisi 1.2. lehden jälkeen helmikuussa vielä kolme lehteä 8.2., 15.2. ja 22.2., mutta yhdessäkään niistä ei pääkirjoitus palannut kirkon kasvavaan kriisiin. Päätoimittaja Tom Roberts sen sijaan kommentoi aihetta ensimmäisen kerran 22.2. julkaistulla *Inside NCR* –palstallaan. Roberts kuvasi kuinka koko kirkon kattava uutisointi muistutti ”elefantin tunnustelemista silmät sidottuina”, kokonaiskuvasta oli erittäin vaikea saada otetta. Hänen mukaansa suurin osa Yhdysvalloista yhdisti katolisen kirkon tuolloin Bostonin skandaaliin. Robertsin mukaan Boston ansaitsi huomiota ja tulisi saamaan sitä myös tulevana viikkoina *NCR*:ssa. Jälleen esiin nousi lehden osa uutisen tuomisessa yleiseen tietoon. Robertsin mukaan lehdellä joku oli koko ajan kahlaamassa läpi niistä tuhansista asiakirjoista, joita skandaalin myötä oli tuotu julkisuuteen ja tapahtumien eteneminen Bostonissa saisi osakseen jatkuvaa raportointia. Päätoimittajan mukaan lehden pääkirjoituksellisestikin esitetty toive oli se, että nämä tapahtumat käynnistäisivät hierarkian ja maallikoiden keskuudessa kattavan tutkimuksen siitä, miten syytteisiin ja hyväksikäyttötapauksiin voitaisiin vastaisuudessa reagoida paremmin. Kaikesta

⁶⁷ Kennedy 2002 a

⁶⁸ Kennedy 2002 a.

⁶⁹ Rauhala 2007, 32.

tästä huolimatta Roberts halusi muistuttaa, että kirkko oli paljon muutakin kuin tämä nimenomainen skandaali.⁷⁰ Tämä Robertsinkin teksti antaa vahvan vaikutelman siitä, että skandaalin todella ajateltiin yhä rajoittuvan ”vain” Bostoniin. Tilanteen kärjistyessä kirkon muut aspektit ja tapahtumat tulivat väistämättä jäämään laajenevan skandaalin varjoon. Helmikuun 22. päivänä tästä ei kuitenkaan vielä näkynyt viitteitä *National Catholic Reporterin* päätoimittajan ajatuksissa.

NCR:n jälkeen seuraavana katolisista lehdistä aiheeseen tarttui Jesuiittojen omistama *America*. Siinä otettiin hyväksikäyttöskandaaliin kantaa ensimmäisen kerran 18.2. julkaistussa pääkirjoituksessa.⁷¹ Kyseessä oli lehden neljäs julkaisu *Boston Globen* ensimmäisen aihetta käsitelleen artikkelin jälkeen. Edelliset *American* pääkirjoitukset olivat käsitelleet 21.1. lehdessä ekumeenista liikettä ja sen kohtaamia haasteita, seuraavassa 4.2. lehdessä Yhdysvaltain hallituksen suhdetta koulutuksen kehittämiseen ja 11.2. lehdessä käsittelyssä oli ollut Enron-yritys ja edellisen syksyn talousskandaali.⁷² Hyväksikäyttöskandaalia käsiteltiin näissä lehdissä vain muutamalla lyhyellä raportilla lehden Signs of Times-osiossa. Varsinaisia artikkeleita tilanteesta ei julkaistu ennen 18.2. pääkirjoitusta.

American 18.2. pääkirjoitus alkoi lähes samalla tavalla menneisyyteen katsoen kuin *NCR:n* 1.2. pääkirjoitus ja se keskittyi pääasiassa tarkastelemaan piispojen edellistä yritystä puuttua seksuaaliseen hyväksikäyttöön vuonna 1992. Kirjoittajat totesivat, että pappien tekemä alaikäisten seksuaalinen hyväksikäyttö, oli ”jälleen kerran” noussut kansallisten medioiden otsikoihin. Kirjoituksessa alleviivattiin valitettavaa tosiasiaa, ettei kyseessä ollut uusi uutinen. *American* mukaan *NCR:n* vuoden 1985 paljastukset ja vuonna 1986 julkisuuteen noussut Lafayetten oikeustapaus olivat havahduttaneet ”suurimman osan piispoista”, mutta monet heistä eivät silti olleet voineet uskoa, että ongelma voisi esiintyä heidän hiippakunnissaan. Pääkirjoitus kulutti puolet sivun mitastaan kertaamalla mitä tämän havahtumisen jälkeen oli tapahtunut lainaten NCCB:n (National Conference of Catholic Bishops) puheenjohtajana toimineen Daniel Pilarczykkin lausuntoa vuodelta 1992. Lehti kertoi Pilarczykkin tarttuneen tuolloin aiheeseen ”suoraviivaisesti” ja ”vilpittömästi”. Pilarczyk oli myöntänyt tapahtuneet virheet ja kertonut että jo vuonna 1987 NCCB oli suositellut viiden vaiheen ohjelmaa pappien ja seura-

⁷⁰ Roberts 2002 a.

⁷¹ *America* 18.2.2002 Sexual abuse by priests (pk.).

⁷² *America* 21.1.2002 Pilgrim steps (pk.), *America* 4.2.2002 Washington and the schools (pk.), *America* 11.2.2002 Enron and immortality (pk.).

kuntien työntekijöiden tekemän lasten seksuaalisen hyväksikäytön käsittelemiseksi.⁷³

Kesäkuussa 1992 julkaistussa puheenjohtaja Pilarczykkin lausunnossa oli todettu NCCB:n viimeisen viiden vuoden ajan kannustaneen 188 hiippakuntaa noudattamaan konferenssin laatimaa ohjesääntöä. Tämän ohjeistuksen ensimmäinen pykälä vaati välitöntä reagointia aina kun oli olemassa kohtuullinen epäily siitä, että hyväksikäyttö oli tapahtunut. Jos syytöstä tukivat riittävät todisteet, syytetty oli vapautettava välittömästi papin tehtävistään ja ohjattava hänet asianmukaiseen arvioon ja hoitoon. Kolmanneksi oli noudatettava siviililain vastuuta ja velvollisuuksia tapauksista raportoinnista ja viranomaisten tutkimusten avustamisessa. Neljäs pykälä ohjasi ottamaan yhteyttä uhreihin ja heidän perheisiinsä ja osoittamaan vilpitöntä sitoutumista heidän henkiseen ja emotionaaliseen hyvinvointiinsa. Viimeinen vaihe oli peräänkuuluttanut avoimuutta siinä määrin kuin se olisi mahdollista huomioiden asianosaisten yksityisyyden kunnioittamisen. Jo Pilarczyk oli kuitenkin todennut lausunnossaan, ettei kyseessä ollut sitova ohjelma:

Meidän kansallinen piispallinen konferenssimme ei ole hallinnollinen elin eikä se voi luoda sääntöjä tai määräyksiä, jotka sitovat sen jäseniä lukuun ottamatta rajallista määrää alueita, jotka on sille delegoitu kirkon kansainvälisen lain mukaisesti.⁷⁴

American mukaan jo näissä ohjeissa oli tunnistettu, että uhrit ja vanhemmat halusivat yleensä vain kolmea asiaa: apua terapian ja hoidon maksamiseen, vilpittömän anteeksipyynnön ja vakuutuksen siitä, ettei hyväksikäyttäjä enää koskaan vahingoittaisi lapsia. Lehden mukaan tästä huolimatta lakimiehet ja vakuutusyhtiöt olivat kannustaneet piispoja kieltäytymään yhteistyöstä (*stonewalling*). Lisäksi ohjesäännöstä ja sitä seuranneista yksityiskohtaisimmista ohjeista huolimatta ongelmat olivat jatkuneet. Lehden mukaan varsinkin sen määrittäminen, mikä oli ”vakava syytös”, mitä merkitsivät tässä yhteydessä ”syytön kunnes toisin todistetaan” ja ”asianmukainen käsittely” ja kuinka tutkintaa voitaisiin tehdä tuhoamatta syyttömän papin mainetta, olivat nousseet keskeisiksi ongelmiksi vuoden 1992 jälkeen. Lehti kiteytti tekstistä nousevan huolen lopettamalla kappaleen toteamuk-

⁷³ America 18.2.2002 Sexual abuse by priests (pk.).

⁷⁴ Our national episcopal conference is not a governing body and it cannot pass rules and regulations which bind the actions of its members outside of a limited number of areas delegated to it by the universal law of the Church. NCCB 1992.

seen: ”Se tosiasia, että suurin osa syytöksistä on totta, ei tarkoita että ne kaikki olisivat totta.”⁷⁵

American mukaan ”hämmennys” ja ”erimielisyys” ympäröivät myös kysymystä ”seksirikollisten” hoidosta ja kuntoutuksesta. Vuonna 1992 arkkipiispa Pilarczyk ei ollut suostunut poistamaan ohjeista mahdollisuutta papin paluusta virkaan hoidon jälkeen. Vuonna 1993 myös 31 asiantuntijan laatima kannanotto piispoille oli ottanut samanlaisen kannan syyttömyydestä kunnes toisin todistettaisiin, mutta siihen oli lisätty huomautus, ettei pappi saisi kuitenkaan työskennellä enää alaikäisten kanssa. Pääkirjoitus kertoi Philadelphian kardinaali Anthony Bevilacquaun kuitenkin ”viisaasti” argumentoineen, että lähtökohdan tulisi olla vastustaa virkaan palaamista uusien uhrien uhalla. Kirjoitus totesi, että vaikka osa syyllisistä saattoikin jatkossa pystyä säilyttämään ”seksuaalisen malttinsa (*sexual sobriety*)”, tämä määrä oli epäselvä. Uudelleen hyväksikäyttöön syyllistyvä sen sijaan aiheuttaisi ”katastrofaalista” vahinkoa uhreille ja kirkolle. Lehden mukaan monet olivat vetäneet tästä sen johtopäätöksen, että yhdenkin hyväksikäyttäjän paluu virkaan olisi liian vaarallista.⁷⁶

Pääosin vanhoja tekstejä ja kannanottoja siteerannut pääkirjoitus esitti oman kantansa aiheeseen vasta aivan viimeisessä kappaleessa:

Se, että hyväksikäyttötapauksia jatkuvasti tulee esiin, osoittaa etteivät ohjeistukset paperilla riitä. Huomattavasti tiukempaa valvontaa tarvitaan kirkon vapauttamiseksi tästä kammottavasta skandaalista ja, mikä tärkeämpää, lastemme suojelemiseksi.⁷⁷

American ensimmäinen kannanotto aiheeseen jäi lopulta varsin epämääräiseksi. Korostettuaan aiempia toimia ja niiden jälkeensä jättämiä kysymyksiä pääkirjoituksessa ei millään tavalla otettu kantaa siihen, olivatko aiemmat toimet lopulta olleet kirjoittajien mielestä hyviä tai millaisia toimia nyt olisi tehtävä. Kirjoituksessa selvästi tuotiin esille, että jotain piti tehdä, mutta mitä? Vastauksia kysymykseen ei *Americassa* esitetty.

Kolmesta lehdestä viimeisenä aiheeseen tarttui *Commonweal*. Sen ensimmäinen pääkirjoitus aiheesta julkaistiin vasta 8.3.2002, samaan aikaan kun *NCR* julkaisi jo toisen aihetta käsittelevän pääkirjoituksensa.⁷⁸ *Boston Globen*

⁷⁵ America 18.2.2002 Sexual abuse by priests (pk.).

⁷⁶ America 18.2.2002.

⁷⁷ That abuse cases continue to surface indicates that guidelines on paper are not enough. Far stricter enforcement is called for to rid the church of this horrible scandal and, more important, to protect our children. America 18.2.2002.

⁷⁸ CW 8.3.2002 Priests & pedophilia (pk.).

Geoghan-artikkeleista oli maaliskuun alkuun mennessä ehtinyt kulua kaksi kuukautta ja CW:ltä ilmestyä kolme lehteä. Niissä ei ollut skandaalista puhuttu lainkaan. Sen sijaan pääkirjoituksissa oli käsitelty Enronin skandaalia, terrorismin vastaista sotaa ja Bushin hallinnon päätöstä kieltää kantasolututkimus, johon olisi kuulunut ”elävien ihmisen alkioiden tuhoamista”.⁷⁹ Koska lehden painoksia ehdittiin julkaista kolme ennen kuin lehti otti aiheeseen kantaan, voidaan katsoa, ettei lehden verkkaisella ilmestymistahdilla voida täysin selittää miksi CW tarttui aiheeseen vasta maaliskuun alussa. Ajoituksesta jää vaikutelma, että lehdessä odotettiin skandaalin tavalla tai toisella rauhoittuvan ensimmäisten paljastusten jälkeen, ei suinkaan leviävän kansalliseksi ja kasvavaksi kriisiksi. Olihan media aina aikaisemminkin unohtanut aiheen muiden skandaalien ja uutisaiheiden seurauksena.

Kun CW viimein maaliskuussa otti asiaan kantaa, se tehtiin voimakkailla vertauksilla ja kahden sivun mittaisella kirjoituksella. Pääkirjoituksen mukaan Bostonin arkkihiippakunta oli ”kritiikin piirityksessä” sen vuoksi, miten hiippakunnassa alaikäisten hyväksikäyttöön syyllistyneitä pappeja oli käsitelty. CW kertasi myös tammikuussa kärjistyneen kriisin taustoja ja erityisesti Law’n asemaa tapahtumien keskellä. Kuten *National Catholic Reporter*, jonka tammikuun ensimmäinen aiheesta tehty uutinen kritisoi Law’n esittämää perustelua toimimisesta tapahtuma-ajan tiedon perusteella, myös CW otti hyvin kriittisen kannan kardinaaliin ja tämän perusteluihin.⁸⁰

Bostonin katolilaisten kerrottiin olevan järkyttyneitä siitä, että pedofiliaan syyllistyneitä pappeja oli sijoitettu seurakuntiin niinkin lähellä kuin 1990-luvulla. Katolisten kuvattiin olevan ”raivostuneita”, että mahdollisesti ”endeemisen” papistossa ilmenevän ongelman ratkaisemisessa oli epäonnistuttu. Yhtä kauhistuneita heidän kerrottiin olevan ”riittämättömästä, jopa itsekkästä ja katastrofisen tehottomasta” tavasta, jolla monet piispat olivat vastanneet ongelmaan. CW:n kirjoittajien mukaan Yhdysvaltain ja erityisesti Bostonin katolisten reaktiot olivat ymmärrettäviä ja Bostonin tapaus osoitti, että oli sekä sopivaa että tarpeellista suhtautua skeptisesti hierarkian väitteisiin, joilla vastuuta yritettiin väistää. Tätä kantaa kirjoituksessa vahvistettiin lainaamalla jaetta Luukaksen evankeliumin 17. luvusta: ”Parempi olisi hänelle, että hänet heitettäisiin mereen myllynkivi kaulas-

⁷⁹ CW 25.1.2002 Enron’s legacy (pk.), 8.2.2002 The rule of law (pk.), 22.2.2002 Science & fiction (pk.).

⁸⁰ CW 8.3.2002 Priests & pedophilia (pk.).

sa, kuin että hän johdattaa lankeemukseen yhdenkään näistä pikkuisista.”⁸¹ Pääkirjoituksen mukaan myllynkivet saattaisivat käydä vähiin siinä vaiheessa kun skandaalin koko laajuus olisi selvillä. Katolisten vihausuuden lisäksi kirjoitus piti ymmärrettävänä myös Bernard Law’n ja hänen avustajiensa osakseen saamaa kovaa kritiikkiä.⁸²

Pääkirjoituksen mukaan esiin nousi ”järkyttäviä” kysymyksiä käytetyn asiantuntijatiedon laadusta ja siitä, miksi yleensäkin sellainen tieto oli asetettu pappilisen huolen ja huolenpidon edelle päätöksenteon normiksi. Kirjoituksessa huomautettiin myös, että Law’n uskottavuutta olivat horjuttaneet entisestään ne kymmenet papit, jotka oli syytösten vuoksi poistettu virastaan kevään aikana Law’n ensimmäisen anteeksipyyntönsä jälkeen.⁸³ Anteeksipyyntönsä yhteydessä Law oli vakuuttanut, että kaikki hyväksikäytöstä syytetyt työntekijät oli poistettu tehtävistään. Tämän lausunnon jälkeen tammi-helmikuussa oli viroistaan poistettu vielä useita kymmeniä pappeja. Pääkirjoituksessa kerrottiin lukuisten bostonilaisten katolisten vaatineen Law’n eroa ja rahallisten avustusten pidättämistä arkikihiippakunnalta. CW:n pääkirjoituksessa oltiin kuitenkin myös samaa mieltä NCR:n kanssa siitä, että toiseen ääripäähän meneminen olisi yhtä huono asia. Se, että piispat yrittivät kiireesti poistaa syytteiden kohteiksi joutuneita pappeja viroistaan, saattaisi synnyttää uuden kriisin. Lehti huomautti, että jos nämä syytteet osoittautuisivat perättömiksi, seurauksena olisi pastoraalinen katastrofi. Kirjoituksen mukaan tällainen pappien ”hylkääminen” vaikutti siltä että hierarkia seurasi ”liian monien lakimiesten neuvoja”, kun otettiin huomioon kirkon huomiotta jättäneiden lasten määrä.⁸⁴ Sanoma oli selvästi se, että liiallinen lakimiesten kuunteleminen oli johtanut uhrien hylkäämiseen ja tilanteen pahentamiseen ja nyt sama toiminta oli johtamassa uuteen kriisiin toisessa ääripäässä.

Commonweal halusi pääasiassa terävän kriittisestä otteestaan huolimatta muistuttaa, että samalla kun hierarkian lisäksi median toimiin ja lakimiesten tavoitteisiin tuli suhtautua kriittisesti, oli piispoja myös syytä pyrkiä tarkastelemaan oikeudenmukaisesti. Tästä esimerkiksi lehti nosti esiin edesmenneen kardinaali Joseph Bernardin, jota oli 1990-luvulla syytetty perusteettomasti hyväksikäytöstä ja joka oli perustanut hiippakuntaansa maallikkojen johtaman tutkintalautakunnan

⁸¹ Suomalaisessa vuoden 1992 Raamatun käännöksessä Yhdysvalloissa yleisesti käytetyn King James Biblen sana ”little ones” on käännetty termillä ”vähäiset”. Käytän tässä tapauksessa sanasta suoraa käännöstä King James Biblen jakeesta lainauksen merkityksen säilyttämiseksi.

⁸² CW 8.3.2002 Priests & pedophilia (pk.).

⁸³ CW 8.3.2002 Priests & pedophilia (pk.).

⁸⁴ CW 8.3.2002.

vuonna 1992. Myös kardinaali Law'n muistutettiin jo vuonna 1993 perustaneen maallikkolautakunnan tutkimaan pappeihin kohdistuvia hyväksikäyttösyytöksiä. Osa piispoista oli myös vapaaehtoisuudesta huolimatta sitoutunut noudattamaan NCCB:n vuoden 1992 ohjeistusta. Tämän lisäksi CW kertoi Yhdysvaltain kirkon hierarkian jo pitkään painostaneen Pyhää istuinta nopeuttamaan prosessia pappeuden poistamisesta (*defrocking*). Vaatimukset oli kuitenkin jätetty lehden mukaan huomiotta.⁸⁵ Sekulaarissa lehdistössä useat kirjoittajat jopa siirsivät kriisin alkuvaiheessa syyllisyyttä pois John J. Geoghanilta ja keskittivät syyllisyyden yksin esimies kardinaali Law'n tai vaihtoehtoisesti "kirkon hierarkian" harteille.⁸⁶ CW käytti omassa kirjoituksessaan samaa tekniikkaa siirtämällä syyllisyyttä pois Lawlta ja paikallisen kirkon hierarkialta Vatikaaniin. Pääkirjoitus näki selvästi vaivaa osoittaakseen, että paikalliset piispat olivat sentään edes yrittäneet, siinä missä Vatikaani oli omalla välinpitämättömyydellään todellinen syyllinen kriisiin. Siellä asia oli vain "jätetty huomiotta". Jälleen kerran osoittava sormi siirtyi kohti Pyhää istuinta ja kirkon ylintä johtoa Atlantin tuolla puolen.

CW:n mukaan kirkon hierarkia ei ollut ainoa kriisin osapuoli, jonka toimiin tuli suhtautua skeptisesti. Lehti otti selvästi kriittisimmän asenteen muuta mediaa kohtaan listatessaan sekä "paljastuksia etsivän median" että "suuria korvauksia hakevat puolustusasianajat" kriisiä pahentaviksi tekijöiksi. Kirjoituksessa korostettiin sitä, että mediassa esiin nostetut syytökset kohdistuivat pääasiassa vuosikymmenten takaisiin tapauksiin ja syylliset olivat usein jo siirtyneet eläkkeelle tai kuolleet. Syytösten todenmukaisuutta ei myöskään ollut yleensä näytetty vielä toteen. Erityisesti kirjoitus kritisoi *Boston Globea*. Lehti oli ottanut jutusta kaiken irti (*has ridden this story hard*) pitämättä kuitenkaan välttämättä päämääränä oikeudenmukaisuutta tai edistämättä aitoa ymmärrystä ongelmasta. CW kritisoi syntynyttä keskustelua siitä, että selibaatti, kirkon "vanhentuneet" opetukset seksuaalisuudesta ja sen hierarkkinen rakenne synnyttivät Geoghanin kaltaisia rikollisia ja rikoksia. Kirjoittajien mukaan oli itsestään selvää, että kirkon oli arvioitava näitä kysymyksiä uudelleen ja tehtävä uudistuksia. Niiden yhdistäminen mutkattomasti pedofiliaan tuli kuitenkin nähdä sinä "puolueellisena spekulointina" mitä se todellisuudessa oli.⁸⁷

Kirjoitus huomautti myös, että pitkäkestoinen ja mutkikas yritys käsitellä lapsiin kohdistuvaa seksuaalista hyväksikäyttöä oli tähän asti jätetty pitkälti huo-

⁸⁵ CW 8.3.2002.

⁸⁶ Rauhala 2007, 16–17.

⁸⁷ CW 8.3.2002 *Priests & pedophilia* (pk.).

miotta myös mediassa ja uutisissa. Kirjoituksen mukaan vain muutama vuosikymmen aikaisemmin kukaan ei halunnut kuulla aiheesta tai olla sen kanssa tekemisissä. Poliisit, syyttäjät ja toimittajat eivät olleet halunneet koskea aiheeseen ja seksuaalisesta hyväksikäytöstä sekä pedofiiliasta omattu tieto oli kehittynyt huomattavasti kuluneiden 40 vuoden aikana. Samalla tavalla olivat muuttuneet kirjoittajien mukaan myös käsitykset salassapidon merkityksistä ja arvosta. Myös piispojen toteuttamat oikeusopilliset strategiat olivat olleet vaihtelevia ja monitahoisia. Law oli kertonut uskoneensa konsulttoimiaan asiantuntijoita katsoessaan isä Geoghanin kykeneväksi palaamaan työhönsä. Oli selvää, että hän oli tässä asiassa ollut väärässä, mutta vaikeampi oli määrittää oliko kyseessä ollut tarkoituksellinen välinpitämättömyys Geoghanin uhreja kohtaan. CW:n mukaan sen tiesi vain Law itse.⁸⁸ Pääkirjoitusta ajoi eteenpäin selvästi pyrkimys tilanteen tasapainottamiseen ja sen korostamiseen ettei kyseessä ollut vain kirkon ongelma vaan koko yhteiskunnan ja sen kaikkien tasojen. Pääkirjoituksessa olikin havaittavissa selvää puolustautumista median suhteettomana pidettyyn kirkon skandaalin käsittelyyn. Sillä voidaan selittää myös se miksi kirjoituksessa etsittiin lieventäviä tekijöitä jopa kardinaali Law'n toiminnalle, vaikka hänen perustelunsa aiemmalle toiminnalleen oli asetettu jo hyvin kyseenalaiseen valoon. Esimerkiksi Law'n käyttämien ”asiantuntijoiden” pätevyys oli osoitettu olemattomaksi.⁸⁹ Aiheesta oli uutisoitu mm. *National Catholic Reporterissa* jo kuukautta aiemmin.⁹⁰ Law'lla ei siis suinkaan ollut käytössään sen aikaista ”parasta tietoa” päätöksiä tehdessään.

Pääkirjoituksessa haluttiin selvästi korostaa, ettei katolisen yhteisön tuntema viha yksinään pystyisi muuttamaan tilannetta. Pedofiilipappien uhrin ansaitsivat oikeuden ja korvauksen, mutta toisin kuin ”monien uutisten kerrottiin vihjailevan ja monien ihmisten epäilevän”, Bostonin arkkihiippakunta ja katolinen kirkko eivät olleet täynnä pedofiileja. Lehden mukaan ilmapiiri, jossa jokainen syytetty pappi oletettaisiin syylliseksi, ei palvelisi uhreja yhtään sen enempää kuin ilmapiiri, jossa pappeihin kohdistuneet syytökset oli oletettu perusteettomiksi. Kun käsiteltiin jotain niin ”kammottavaa” ja ”räjähtävää” kuin lasten hyväksikäyttö laajalainen tuomitseminen mustamaalaisi syyttömät yhtä todennäköisesti kuin se paljastaisi syylliset. Tästä esimerkiksi nostettiin käsitys siitä, että selibaatissa elävät olisivat taipuvaisempia pedofiiliaan. Olemassa ei kuitenkaan ollut luotettavaa todistetta, joka osoittaisi katolisten pappien olevan taipuvaisempia lasten hyväksi-

⁸⁸ CW 8.3.2002 Priests & pedophilia (pk.).

⁸⁹ Betrayal 2002, 50–51.

⁹⁰ NCR 1.2.2002 Former priest convicted of abuse.

käyttöön kuin muut lasten parissa työskentelevät ammattiryhmät. Lisää tutkimuksia tarvittaisiin ja kirkon tuli tukea näitä pyrkimyksiä. Jos olemassa olisi ”synkempiä totuuksia” selibaatin ja pedofilian suhteesta, ne tulisi tuoda valoon. Vihan ja järkytyksen tunteet katolisten keskuudessa saattaisivat hämärtää juuri tällaisten faktojen ymmärtämistä ja tilanteen tarkkaa arviointia. Ne olivatkin selvästi lehden mukaan sekä voimavara, että uhka asian tasapuoliselle käsittelylle.⁹¹

Commonwealin pääkirjoitus päättyi toteamukseen, etteivät vaatimukset Law’n eroamisesta tai hänen anteeksipyyntönsä tavoittaneet sitä, mitä tilanne todella vaati. Kardinaalin ja hänen lähimpien avustajiensa tuli ryhtyä pitkäkestoiseen julkiseen katumustyöhön, joka todentaisi ja ilmentäisi heidän katumustaan tekemistään laiminlyönneistä ja valinnoista.⁹² Varsin vahvoista sanavalinnoistaan ja tiukan kriittisestä otteestaan huolimatta, *CW* korosti selvästi eniten tasapuolisuuden merkitystä aiheen käsittelyssä. Kolmesta lehdestä se oli myös ainoa, joka suoraan kritisoi *Boston Globen* tapaa tuoda asia julkisuuteen.

Pääkirjoituksen lisäksi lehdessä julkaistiin Harvardin yliopiston Kennedy Schoolin Thornton Bradshaw Professor of Public Policy and Management Mary Jo Banen kirjoitus ”Law & disorder”, johon pääkirjoituksessa myös viitattiin. Yhdysvaltain sosiaalisen politiikan asiantuntija ja Bostonin arkkhiippakunnan aktiivinen jäsen Bane käsitteli kirjoituksessaan myös hyvin kriittisesti kirkon organisaatiota. Hän kävi läpi kohtia, joissa kirkon olisi hyvä ottaa oppia muista instituutioista ja peräänkuulutti avoimuutta, osallistumismahdollisuuksia ja toimivien käytäntöjen yhdistämistä perinteiden tueksi. Banen mukaan tällaiset toimet eivät vaarantaisi kirkon ”pyhää luonnetta”, sillä: ”Eikö meidän tulisi luottaa siihen, että Pyhä Henki on Jumalan kansan (*People of God*) kanssa ja toimii kirkossa monien, sekä maallikkojen että pappien, käsien ja äänien kautta?”.⁹³ Myös Banen *Boston Globen* mielipidepalstalla 3.2. julkaistu kirjoitus oli korostanut parempaa tulevaisuutta ja todennut, että maallikoilla oli käytössään oikeastaan vain yksi tehokas vaikuttamisen keino, lahjoitusten kohdentaminen pois hiippakunnalta.⁹⁴ Nähtävissä oli vastakkainasettelu tämänhetkisen jäykän ja hierarkkisen mallin sekä paremman ja nyt saavutettavissa olevan tulevaisuuden välillä. Tämä näkyi myös siinä 8.3. kirjoituksen osassa, johon pääkirjoituksessakin viitattiin. Se mitä kirkko

⁹¹ CW 8.3.2002 Priests & pedophilia (pk.).

⁹² CW 8.3.2002.

⁹³ Bane 2002 a.

⁹⁴ Bane 2002 b.

juuri nyt tarvitsi, oli lisää läpinäkyvyyttä ja avoimuutta, ei roomalaista tai hierarkista huonoa asioiden hoitoa.⁹⁵

Katolisen lehdistön ensimmäiset kannanotot kirkon skandaaliin osoittivat selvästi, ettei kyse suinkaan ollut uudesta asiasta. Niissä kaikissa myös painotettiin sitä, etteivät myöskään tapaukset olleet uusia. Tammikuun paljastukset olivat nostaneet uudelleen esiin valitettavan tutun aiheen, jota varsinkin *NCR* oli pyrkinyt pitämään esillä toistuvasti viimeisten 17 vuoden ajan. Tämä näkökulma selittää myös, miksi katolisen lehdistön ensireaktiot olivat selvästi analyttisempiä ja paikoitellen voimakkaista sanavalinnoistaan huolimatta hillitympiä kuin sekulaarissa lehdistössä esitetyt mielipiteet.

2. *NCR* ylläpitää keskustelua maaliskuussa

Samalla kun sekulaarissa lehdistössä aihetta oli käsitelty varsin aktiivisesti jo tammikuusta lähtien, katolisten lehtien kannanotot aiheeseen alkoivat lisääntyä selvästi vasta maaliskuu-huhtikuun vaihteen jälkeen. *American* maaliskuun lehtien pääkirjoitukset käsitelivät Afganistanin sota, Yhdysvaltain pakolaiskiintiöiden leikkauksia, Bushin näkemystä Yhdysvalloista maailman poliisina ja Israelin ja Palestiinan välisiä väkivaltaisuuksia.⁹⁶ Lehti julkaisi maaliskuun aikana myös artikkeleita, jotka aihepiiriltään tavalla tai toisella sivusivat skandaalista käytyä keskustelua, mutta eivät tarttuneet itse skandaaliin. Kirjoituksissa keskityttiin aiheisiin kuten kirkon uudelleen organisointi ja papiston hallinnoinnin kehittäminen, sekä kirkon tulevaisuus. Maaliskuun aikana julkaistuissa neljässä lehdessä skandaali esiintyi vain *Signs of Times*-osion lyhyissä raporteissa. Ensimmäiset suoraan skandaalia käsitelleet artikkelit lehti julkaisikin vasta 1.4. painoksessaan, joka oli aiheelle omistettu teemanumero. Samassa painoksessa lehti julkaisi myös kevään toisen aihetta käsitelleen pääkirjoituksensa.⁹⁷ *Commonweal* julkaisi 8.3. lehden lisäksi maaliskuussa vain yhden lehden, jonka pääkirjoitus käsitteli Yhdysvaltain sotabudjettia.⁹⁸

Poikkeuksen tähän teki *National Catholic Reporter*, joka käsitteli hyväksikäyttöskandaalia laajasti kaikissa maaliskuun lehdissään. Kuitenkin myös *NCR*:lla kesti yli kuukausi ensimmäisestä aiheen pääkirjoituksesta tarttua skandaaliin uudelleen pääkirjoitussivullaan. Tämä lehden toinen kannanotto aiheeseen ilmestyi

⁹⁵ CW 8.3.2002. *Priests & pedophilia* (pk.).

⁹⁶ *America* 4.3.2002 *Afghanistan part II* (pk.), 11.3.2002 *Refugees on hold* (pk.), 18.3.2002 *The Bush doctrine* (pk.), 25.3.2002 *Not the U.S. alone* (pk.).

⁹⁷ *America* 1.4.2002.

⁹⁸ CW 22.3.2002 *War budget* (pk.).

vasta 8.3. julkaistussa lehdessä. Väliin jääneissä neljässä julkaisussa Bostonin tapahtumat ja hyväksikäyttöskandaali olivat selvästi sivuosassa. Esimerkiksi 15.2. julkaistussa lehdessä aiheeseen liittyen löytyi vain lyhyt uutinen Briefs-osiosta.⁹⁹ Vielä 1.3. lehdessäkin aiheelle oli omistettu vain yhden sivun verran materiaalia, mutta 8.3. lehdessä aihetta käsiteltiin jo viiden sivun mittaisessa Eugene Kennedyn kirjoittamassa pääartikkelissa.¹⁰⁰ Lisäksi 8.3. lehdessä kaksi kolmesta kansallisia aiheita käsittelevästä kirjoituksesta oli omistettu skandaalin käsittelylle.¹⁰¹

Tässä kevään toisessa skandaalia käsitelleessä pääkirjoituksessa *NCR* peräänkuulutti täydellistä selontekoa. Kuten 1.2. pääkirjoitus, myös 8.3. kannanotto aloitettiin nostamalla esiin vuosi 1985 ja *NCR*:n silloiset vaatimukset uusien käytäntöjen ja ohjesääntöjen luomiseksi. Samat vetoomukset oli lehden mukaan toistettu myös vuonna 1988 esittämällä neljän vaiheen mallia. Mallin mukaan olisi ensimmäiseksi pitänyt tuoda julki kaikki aiheeseen liittyvä tieto. Toiseksi piispoja oli vaadittu tunnistamaan ja poistamaan papinvirasta kaikki ne, jotka olivat syyllistyneet pedofiliaan tai olivat muuten pettäneet virkansa luotettavuuden. Kolmanneksi lehti oli vuonna 1988 vaatinut piispoja luomaan kansallisen ohjelman ja neljäntenä vaiheena oli piispoja kannustettu välttämään asianajajien neuvoon luottamista ja näkemästä asiaa vain tiukasti lakiopillisin silmin. Lehti kertoi vuoden 1988 viimeisessä analyysissään painottaneensa kyseessä olleen moraalisen asian, joka oli vaatinut moraalista ja pastoraalista vastausta. Ja nyt 14 vuotta myöhemmin käsiteltiin yhä samaa kriisiä. Kirjoittajien mukaan *NCR*:kin vaatimien uudistusten sijaan kirkko oli pitänyt yllä strategiaa, joka oli suunniteltu ennen kaikkea suojelemaan instituutiota ja sen papistoa. Tästä strategiasta oli kirjoittajien mukaan seurannut määrittämättömiä kustannuksia ja sen sanottiin rikkoneen ”pyhät luottamuksen sidokset” papiston ja maallikoiden välillä samalla vieraannuttaen lukemattomat ihmiset kirkosta. Ongelman keskiössä nähtiin olevan juuri tämän käytännön, josta puuttui kristillinen myötätunto ja joka oli epäonnistunut nostamaan hyväksikäytön uhrin ensisijaisiksi.¹⁰²

Pääkirjoituksen mukaan valitsemalla lakipainotteisen lähestymistavan ja ”hylkäämällä” kirkon luonnolliset papilliset vaistot, piispat olivat vahingoittaneet sekä omaa, että pappiensa, uskottavuutta. Syyllisiä paikasta toiseen siirtämällä ja jättämällä uhrien hädän huomiotta piispat olivat ”pitäneet skandaalin kytymässä

⁹⁹ *NCR* 15.2.2002 Briefs.

¹⁰⁰ Kennedy 2002 b.

¹⁰¹ *NCR* 8.3.2002 Naming priests accused of sex abuse before investigation draws criticism, 8.3.2002 Sex abuse of minors by Boston priests could cost \$100 million.

¹⁰² *NCR* 8.3.2002 Sex abuse scandal: Time for a full accounting (pk.).

(*simmering*), antaen sen kiehua yli aina uudelleen ja uudelleen”. Eikä tilanne ollut lehden näkökulmasta lainkaan parempi nyt kun itäisen rannikon median huomio oli kiinnittynyt ongelmaan. Päinvastoin kirkon viranomaisten kerrottiin vaikuttavan panikoivilta ja ymmällään olevilta rientäessään ääripäästä toiseen pappien suojelemisesta syyllisten nopeaan poistamiseen antamatta heille minkäänlaista mahdollisuutta asianmukaisen kohteluun. Tuomioistuinten toimien seurauksena annetut anteeksipyyntöt kardinaali Law’n ja Bevilacqua’n tapaisilta kirkonjohtajilta olivat ”liian vähän, liian myöhään”. Lehden mukaan monet jäivät pohtimaan, olisiko näitä anteeksipyyntöjä koskaan saatu, jos ei Bostonin pedofiliatapauksille olisi annettu niin suurta huomiota oikeusjärjestelmässä ja uutismediassa.¹⁰³

Pääkirjoitus päättyi lehden näkemykseen siitä, mitä katoliset Yhdysvalloissa nyt odottivat, arvioon siitä mitä kirkon johto halusi ja miten samaisen johdon tulisi seuraavaksi toimia. Kirjoituksen mukaan katoliset odottivat asiantuntijoiden toteuttamaa tutkimusta papistosta sekä kirkon sisä- että ulkopuolelta. Tutkimuksessa pitäisi selvittää pedofilian syyt, jotta niihin voitaisiin puuttua. Piispojen tulisi tukea näitä tutkimuksia ja niiden tulokset olisi jakaa avoimesti ja niihin tulisi liittää lupaukset toimia papiston hyvinvoinnin parantamiseksi. Kirkon johtajien uskottiin haluavan ilman muuta päättää skandaalin ja palauttaa moraalisen uskottavuutensa. Lisäksi kirjoituksessa myönnettiin että johtajat epäilemättä halusivat myös huolehtia kirkkonsa jäsenten hengellisestä hyvinvoinnista. Siihen pääsemiseen tarvittaisiin kuitenkin paljon enemmän kuin anteeksipyyntöjä ja lausuntoja. Aivan ensimmäiseksi katolisilla oli oikeus tietää kolme asiaa: kansalliseen skandaaliin osallisten pappien määrä, lapsena pappien hyväksikäyttämien uhrien määrä ja kuinka paljon rahaa kirkko oli käyttänyt tapausten sopimiseen.¹⁰⁴

Viitaten samassa lehdessä julkaistuun laajaan Eugene Kennedyn artikkeliin, kirjoittajat totesivat että pappiskulttuuri saattoi hyvinkin olla vaikeissa ongelmis- sa. Mitä tahansa tulevaisuus sitten pitäisikin sisällään, katolinen yhteisö ei voisi liikkua tämän ongelman yli ilman täydellistä selvitystä. Kirjoitus vaati pelotonta ja kattavaa perehtymistä tilanteeseen. Vain tällainen avoimuus, rehellisyys ja läpinäkyvyys voisi palauttaa menetetyn luottamuksen.¹⁰⁵

National Catholic Reporter oli selvästi *Americaa* valmiimpi ehdottamaan konkreettisia toimia ja vaatimuksia niiden toteuttamiseksi. Tätä voidaan varmasti selittää *NCR*:n pitkällä historialla hyväksikäyttöskandaalin uutisoijana. Lehden

¹⁰³ NCR 8.3.2002 Sex abuse scandal: Time for a full accounting (pk.).

¹⁰⁴ NCR 8.3.2002.

¹⁰⁵ NCR 8.3.2002.

tavasta puhua katolisten toiveista ja tarpeista nousee vahvasti kuva *NCR*:n omasta näkemyksestä, että se toimi tavallisten katolisten äänenkantajana ja edusti erityisesti uhreja ja maallikoita kirkon kasvavan kriisin keskellä.

Maaliskuun toisessa 15.3. julkaistussa lehdessä ensisijainen pääkirjoitus keskittyi haastamaan Bushin hallinnossa lehden mukaan esiintynyttä salailua.¹⁰⁶ Vaikka kirjoituksessa ei sanallakaan viitattu kirkon kriisiin, se rinnastuu varsin voimakkaasti samaan aikaan käynnissä olevaan keskusteluun kirkon hierarkian salailusta yhtenä merkittävimpana syynä skandaalille. Samalla tavalla voidaan nähdä kriisiin yhdistyneen myös samalla sivulla julkaistun lyhyemmän kirjoituksen, joka käsitteli kirkon käynnissä olevaa muutostilaa. Kirjoituksen mukaan kirkko muuttuisi riippumatta siitä vastustettiinko muutosta Vatikaanissa vai ei. Muutosten kerrottiin tapahtuvan hitaasti ja vaivihkaa. Ne eivät suinkaan olleet kiinni Vatikaanin päätöksistä ja julistuksista, vaan tavallisten katolisten tehdessä omassa elämässään valintoja kirkkona säilyäkseen. Nämä pienet muutokset olivat kuin ”versoja, jotka työntyvät läpi talven viimeisestä ohuesta lumikerroksesta, airuita tuleville muutoksille”.¹⁰⁷

Päätoimittaja Roberts käsitteli kuitenkin jälleen aihetta Inside *NCR*-osiossa. Roberts kirjoitti kuinka uuvuttavaa oli käsitellä seksuaalista hyväksikäyttöä. Hän kuvasi sitä ”kamalaksi vallan väärinkäytöksi, kammottavaksi lasten pettämiseksi, joka synnyttää syvää hämmennystä ja häpeää katolisella yhteisölle muiden kirkkojen ja laajemman kulttuurin edessä”. Jälleen hän palasi myös sen äärelle, kuinka turhauttavaa oli se, että 15-vuoden ja rikotun luottamuksen sekä lukemattomien uhrien ja kalliiden sovittelujen jälkeen palattiin aina vain uudestaan samojen kysymysten äärelle. Robertsin mukaan ”monet meistä toivovat, että tämä uusi paljastusten räjähdys, johtaa tällä kertaa muuhunkin kuin pakotettujen anteeksipyyntöjen kierrokseen”. Tämän jälkeen Roberts kävi poikkeuksellisen yksityiskohtaisesti osiossaan läpi kaikki lehdessä aiheeseen liittyvät kirjoitukset kutsuen huomionkohteeksi erityisesti lyhyeen tekstiin, jossa kerrottiin teologi Lisa Sowle Cahillin kutsusta taloudelliseen boikottiin kirkon pakottamiseksi toimintaan. Myös kirjeosioon oli hänen mukaansa syytä kiinnittää huomiota, sillä seksuaalista hyväksikäyttöä käsittelevissä kirjeissä esitetyt kysymykset ja ahdistus ”ovat voimakas

¹⁰⁶ *NCR* 15.3.2002 Challenging administration’s secrecy (pk.).

¹⁰⁷ *NCR* 15.3.2002 Vatican may retrench, but church changing anyway (pk.).

todistus siitä kuinka syvästi katolilaiset sekä rakastavat kirkkoaan että ovat järkyntyneet meneillään olevasta skandaalista”.¹⁰⁸

Hyväksikäyttö käsiteltiin viiden sivun mittaisessa erikoisraportissa, joka sisälsi sekä artikkeleita kriisin laajenemisesta, pedofilian määrittelemisen haasteista että kahden sivun mittaisen jesuiittapappi Raymond A. Schrothin analyysin John J. Geoghanin tapauksesta. Tohtorin arvon amerikkalaisesta ajattelusta ja kulttuurista jo vuonna 1979 suorittanut ja toimittajana sekä kirjailijana tunnetun Schroth oli käynyt laajasti läpi käsittelyyn liittyviä asiakirjoja. Lopullinen johtopäätös kirjoituksessa oli se, että kirkon haasteena oli nyt määrittää ja ymmärtää se, millä tavalla pedofilia voitiin lukea ”addiktioksi”, jota joskus oli mahdollista hallita. Hän muistutti jokaisen tapauksen olevan uniikki. Kirjoitus päättyikin muistutukseen armon merkityksestä:

Kuten siveellisyydestä ja seksuaalisesta eheydestä saarnaavan kirkon tulee tehdä kaikkensa taatakseen, että sen papit noudattavat näitä hyveitä, on sen myös elettävä todeksi uskonsa anteeksiantoon ja pelastukseen.¹⁰⁹

Erikoisraportin lisäksi aihetta käsiteltiin vielä lehden kolumnissa, jonka kirjoittaja isä Richard P. McBrien alleviivasi kriisin ratkaisun vaativan vahvaa johtamista ja johtajia, joilla olisi visiota. Uusien paljastusten myötä oli McBrienin mukaan tullut selväksi, ettei kyse selvästikään ollut ”muutamasta huonosta omenasta” ja tällaisten selitysten käyttäminen oli ”status quon” kannattamista. Näiden ihmisten mukaan ei tarvittaisi kuin hieman lisää valppautta, että ongelmalta välttyttäisiin jatkossa. Pedofiilithan olivat kiinnostuneita vain pienistä pojista, joten selibaatti ei voinut olla ongelma? McBrienin mukaan se oli kuitenkin nimenomaan osa ongelmaa, johon yhtäläillä liittyivät pappien määrän voimakas väheneminen ja naisten asema kirkossa. Tavanomaisesti piispat olivat vastanneet näihin kysymyksiin toteamalla, että asia oli jo lyöty lukkoon ja jälleen keskustelussa palattiin lähtöruutuun. Tämä ei kuitenkaan McBrienin mukaan enää riittäisi vaan vaadittiin aitoa avointa keskustelua ja uuden linjan etsimiseen tarvittiin johtajaa, jolla oli rohkeutta siihen tarttua. Ja siinä nousi McBrienin mukaan esiin yksi suurimmista ongelmista kriisissä, se millaisia pappeja johtotehtäviin nimitettiin ja millaiset papit jätettiin ulkopuolelle jopa harkinnasta.¹¹⁰ McBrienin kolumni vaikutti jatkavan

¹⁰⁸ Roberts 2002 b.

¹⁰⁹ ”Just as church that preaches chastity and sexual integrity must do everything to guarantee that its ministers practice those virtues, it must live out its belief in forgiveness and redemption as well.” Schroth 2002.

¹¹⁰ McBrien 2002 a.

NCR:n pääkirjoitusten luomaa linjaa, jossa ratkaisu tilanteeseen löytyisi vain ja ennen kaikkea hierarkian uudistamisella sekä avoimella keskustelulla niistä kysymyksistä, jotka kirkkoa olivat jo pitkään haastaneet.

NCR palasi maaliskuussa pääkirjoitusosiossaan vielä kerran skandaalin äärelle 22.3. julkaistussa lehdessään. Sivun mittainen pääkirjoitus oli huomattavasti pidempi kuin tavallisesti puolen sivun mittaan sovitettut kirjoitukset. Pääkirjoituksen alussa esitetty kuva sekulaarin median tavasta käsitellä skandaalia oli yllättäen jopa negatiivisempi kuin *Commonwealin* 8.3. pääkirjoituksessa. *NCR*:n mukaan maallinen media oli ”kiinnittänyt hampaansa” aiheeseen ja laajentanut keskustelun kansalliselle tasolle, keskittyen kuitenkin pääasiassa pinnallisiin kysymyksiin seksuaalirikoksista ja rangaistuksista. Tämän median ”kiivaan hyökkäyksen (*onslaught*)” katoliset piispat vaikuttivat sekä yksilöinä että ryhmänä jähmettyneen. He vaikuttivat kykenemättömiltä löytämään ratkaisuja nopeasti häviävän luottamuksen ja uskottavuuden palauttamiseksi ja ”kirkon sielun pelastamiseksi”.¹¹¹ Vaikuttaa siltä, että pitkään kirkon piirissä tapahtunutta hyväksikäyttöä seuranneessa *NCR*:ssä oli arvostettu asian julkituomista, mutta median jatkaessa asian pyörittämistä kansallisella tasolla useamman kuukauden, lehden näkemys oli alkanut muuttua.

Maaliskuun toisen aihetta käsitelleen pääkirjoituksen punainen lanka oli jälleen lehden omaan historiaan ja hyväksikäytöstä tehtyyn uutisointiin. Kirjoituksessa muistutettiin jälleen lehden tekemästä työstä. Sen kerrottiin kirjoittaneen ensimmäisen artikkelinsa ”pedofilia ilmiöstä” jo vuonna 1983. Poikkeuksellisen pitkässä kirjoituksessa vuorottelivat kursivoidut lainaukset vanhoista artikkeleista ja uuden kirjoituksen teksti vuorottelivat. Keskeinen näkökulma kiteytyi jo alussa:

Sen ei olisi tarvinnut mennä näin. Varoitusmerkit ovat olleet olemassa jo vuosia. Piispoilla on ollut lähes kaksi vuosikymmentä aikaa luoda yhteys valituksia tehneisiin perheisiin ja yksilöihin ja eristää tai poistaa hyväksikäyttäjäpapi.¹¹²

Ensimmäinen pääkirjoituksessa julkaistu lainaus oli 7.6.1985 ilmestyneen lehden etusivulta. Se oli ensimmäinen *NCR*:n kattava julkaisu lasten hyväksikäytön esiintymisestä katolisessa kirkossa Yhdysvalloissa. Ensimmäisen lainauksen sisältö olisi voinut olla aivan hyvin lehden kirjoitus vuodelta 2002:

¹¹¹ *NCR* 22.3.2002 Scandal’s cure lies in tackling deeper issues (pk.).

¹¹² It did not have to be this way. The warning signs have been there for years. The bishops have had almost two decades to take steps to reach out to families and individuals who complained ant to sequester or oust abuser priests. *NCR* 22.3.2002 Scandal’s cure lies in tackling deeper issues (pk.).

Tapauksissa kautta maan, katolinen kirkko kohtaa skandaaleja ja joutuu maksamaan miljoonia dollareita perheille, joiden pojat ovat joutuneet pappien ahdistelemiksi (*molestation*). – Tähän liittyvä ja laajempi skandaali näyttäisi löytyvän paikallisten piispoista ja kansallisen piispallisen johdosta, jotka eivät ole asettaneet käytäntöä sille, miten näihin tapauksiin tulisi vastata. – Usein paikalliset piispat eivät juuri osoita huolta näiden ahdistelujen traumaattisista vaikutuksista poikiin ja heidän perheisiinsä vaikka seurauksina on ollut mielenterveydellisiä häiriöitä ja tuoreessa tapauksessa itsemurha. Vain juridiset uhkaukset ja oikeusjutut vaikuttavat kykeneviltä saamaan jotkut piispat tarttumaan tiukkiin toimiin pappeja vastaan. Joissain tapauksissa syyllisiksi todetut papit on siirretty toiseen seurakuntaan ja uudelleen sijoitettu vastuullisen toimeen.¹¹³

Pääkirjoituksen ja vuoden 1985 lainauksen välissä oli kulunut 17 vuotta, mutta ainakaan *NCR*:n näkökulmasta tilanne ei juuri ollut muuttunut. Tätä vahvistivat myös vuoden 2002 pääkirjoituksen kirjoittajat, jotka totesivat:

Niin kuin näimme silloin ja näemme nyt, ettei skandaalin syy ollut raportoinnissa. Se oli kirkon johdon epäonnistumisessa vastata syytteiden vakavuuteen ja heidän mallinsa asian kieltämiseen; niin ilmeiset silloin, niin ilmeiset nyt.¹¹⁴

Seuraava pääkirjoituksessa esitetty lainaus, jossa ”me vetosimme jälleen piispoja toimimaan” oli päivätty 8.1.1988. Ensimmäisestä *NCR*:n julkaisusta oli kulunut vajaat kolme vuotta ja silti lainauksen sisältö oli ollut lähes identtinen vuoden 1985 lainauksen kanssa. Piispojen välinpitämättömyys ja pyrkimys institution ja hiippakuntiansa maineen suojeluun oli ollut nousemassa toistuvaksi teemaksi jo tuolloin.¹¹⁵ Monikon ensimmäisen käyttöä tekstissä voidaan *NCR*:n kohdalla pitää tietyllä tavalla poikkeuksellisenä, mutta sitä selittävät kirjoittajien vahva sitoutuminen lehteensä ja se, että useat toimituksesta olivat konkreettisesti olleet osallisina vuoden 1985 julkaisussa. Vuonna 2002 lehden kustantajana toiminut Tom Fox oli ollut lehden päätoimittajan tehtävissä vuosina 1981–1997 ja kuulunut kalustoon jo 70-luvulta. Myös päätoimittaja Tom Roberts oli ollut lehden palkkalistoilla 1970-luvulta asti. Lisäksi toimittaja Arthur Jones, joka oli vas-

¹¹³ In cases throughout the nation, the Catholic church is facing scandals and being forced to pay millions of dollars in claims to families whose sons have been molested by Catholic priests. – But a related and broader scandal seemingly rests with local bishops and a national episcopal leadership that has, as yet, no set policy on how to respond to these cases. – Frequently, local bishops exhibit little concern for the traumatic effects these molestations have on the bouys and their families even though mental disturbances and , in one recent case, suicide, have followed such molestations. Only legat threats and lawsuits seem capable of procoking some local bishops into taking firm actions against the priests. In come cases the priests, once indetified for their offences, have been moved to other parishes and again placed in positions of responsibility. *NCR* 22.3.2002.

¹¹⁴ As we saw it then and see it now, the cause of the scandal was not the reporting; it was the failure of the church leadership to respond to the gravity of the charges and their patterns of denial so evident then, so evident today. *NCR* 22.3.2002. Scandal’s cure lies in tackling deeper issues (pk.).

¹¹⁵ *NCR* 22.3.2002.

tuussa vuonna 1985 julkaistusta paljastusartikkelista, oli edelleen sitoutumattomana kirjoittajana lehden työntekijöiden joukossa.¹¹⁶ Läpi pääkirjoituksen jatkunut ilmaisutapa voidaankin nähdä sekä kuvaannollisena että kirjaimellisena ilmaisuna. Osa kirjoittajista todella oli ollut ottamassa kantaa asiaan alusta asti.

Yhä 1990-luvun alussa kirkon johto oli kykenemätön vastaamaan leviävään skandaaliin, vaikka puhetta ”ohjesäännöstä” oli alettu käydä. Vuodelta 1992 olevassa lainauksessa *NCR* oli esitetty vakava uhka siitä, että papiston ja maallikoiden välille oli syntymässä mahdollisesti ”rampauttava” kuilu. *NCR*:n mukaan tämän kuilun ja sen syiden huomiotta jättäminen olisi ollut vain syventämässä jakaannusta. Kasvavan kuilun taustalla oli vuonna 1992 nähty kaksi aluetta. Ensimmäinen olivat olleet kysymykset ihmisen seksuaalisuudesta ja siitä mistä muodostui terve katolinen seksuaalimoraali. Toisen kysymyksen oli nähty koskevan valtaa ja sen suhdetta kirkon hierarkiassa. Nämä erimielisyydet olivat lainauksen mukaan olleet repimässä kirkon kivijalkaa hajalle. Silti kirkon johto oli vaikuttanut toimineen kiistämisen tilassa.¹¹⁷

Lehti oli ottanut asiaan jälleen kantaa vuonna 1997. Tässä viimeisessä 22.3. pääkirjoituksessa esitetyssä lainauksessa onkin nähtävissä ehkä parhaiten prosessin synnyttämän turhautuneisuuden ilmapiiri *NCR*:ssä. Toisin kuin aikaisemmissa käytetyissä lainauksissa, tässä ei ollut enää ”vedottu” eikä ”toivottu” ja käytetty kielikin ilmaisi lehden kantaa koko tilanteeseen:

On jo korkea aika hylätä kirkon johdon käyttämät typerät ja heikot lähestymistavat tämän kamalan asian käsittelyssä. Kirkko on kauan sitten menettänyt maineensa järkeilyllään, jonka mukaan skandaali käsittää vain ”muutamia huonoja omenoita”. Kirkon johtajien on aika käyttäytyä kuin johtajien ja lopettaa lakimiesten takana piileskely ja uhreiksi joutuneiden hyvien ihmisten kaltoinkohtelun jatkaminen.¹¹⁸

Esiteltyään näin skandaalin etenemisen lehden kannanottojen kautta pääkirjoitus siirtyi jälleen tarkastelemaan vuotta 2002 ja sitä mitä oli saavutettu. Pitkän ja työllään prosessin jälkeen vaikutti ensimmäistä kertaa siltä, että Yhdysvaltain piispat olivat lopultakin ymmärtämässä edes osan tilanteen kokonaiskuvasta. Vaikutti siltä, että uhrin olivat viimein nousemassa keskeiseksi huolen kohteeksi ja ehdot-

¹¹⁶ Jones 2014.

¹¹⁷ *NCR* 22.3.2002.

¹¹⁸ It is long past time to abandon the silly and lame approaches used by the nation's hierarchy in addressing this awful issue. The church is long ago discredited in its reasoning that the scandal involves but "a few bad apples". It is time for church leaders to act as leaders and stop hiding behind lawyers and further abusing good people who have already been victimized. *NCR* 22.3.2002 Scandal's cure lies in tackling deeper issues (pk.).

tomia käytäntöjä (*no tolerance policies*) oltiin suorastaan ”pakottamassa” piispoille kansalliseksi käytännöksi.¹¹⁹

NCR:n mukaan oli kuitenkin kaksi keskeistä kysymystä, jotka piispojen olisi nyt viimeinkin käsiteltävä, jotta puututtaisiin myös muuhun kuin pelkkiin kriisin oireisiin. Nämä kaksi aihetta olivat pappisvihkimys ja seksuaalimoraali. Ensimmäinen kysymys vaati lehden mukaan kattavaa katolisen opin uudelleenarviointia koskien erityisesti kysymystä siitä ketkä voitaisiin vihkiä papeiksi. Kirjoituksessa kerrottiin, että lehden toimitukseen oli lähetetty lukuisia kirjeitä aiheesta. Tekstiin lainatun kirjeen kirjoittaja kuvattiin erääksi äidiksi ja isoäidiksi, jolla kerrottiin olevan tohtorin arvo kasvatustieteestä ja maisterin paperit perheterapiasta. Kirjeessään hän oli kertonut pojastaan, joka olisi halunnut papiksi, mutta ei kokenut haluavansa ottaa selibaattia elämäntavakseen ja oli huolissaan ”homoseksuaalisten pappien kanssa työskentelemisestä kaiken aikaa”. Kirjeellään kirjoittaja peräänkuulutti avointa keskustelua selibaattikysymyksestä ja ilmaisi suruaan siitä, että ”kaikki tanssivat selibaattikysymyksen ympäri väittäen, ettei sillä ole mitään tekemistä minkään kirkon ongelmien kanssa”.¹²⁰

Pääkirjoituksen mukaan kirjoittaja oli oikeassa: ”Ei vaadi tohtorinarvoa ymmärtää, että selibaatti on pappisvihkimyksen keskeisin kysymys”. *NCR*:n mukaan selibaatin aiheuttama laaja huoli oli merkki siitä, että katolisen opin seksuaalimoraali oli liian usein:

”...vankina sellaisten opettajien käsissä, joiden oma seksuaalinen identiteetti on rakentunut osittaiselle ja tyydyttämättömälle ymmärrykselle siitä, mitä seksuaalinen intimitteetti todellisuudessa on ja todella tarkoittaa elämässä.”¹²¹

Kasvavan pappispulan äärellä vaadittiin lehden mukaan uudenlaisia lähestymistapoja suhteessa pappeuteen. Myös seksuaalimoraaliseen opetukseen tuli löytää uusi uskovien eletyille kokemuksille rakentuva näkökulma, jotta tulevaisuudessa voitaisiin vastata katolisten tarpeeseen valistuneelle ja kypsälle lähestymistavalle seksuaalisuuteen. Näiden kysymysten ratkaiseminen vaatisi mahdollisesti laajaa kansainvälisen kirkon kokousta. Jos se koskaan toteutuisi, mukana tulisi *NCR*:n mukaan olla vähintään yhtä paljon sekä avioliitossa eläviä että yksineläviä maallikoita, kuin piispoja. Muussa tapauksessa ”tämänhetkisen ohdakkeisen pusikon

¹¹⁹ *NCR* 22.3.2002.

¹²⁰ *NCR* 22.3.2002 Scandal's cure lies in tackling deeper issues (pk.).

¹²¹ *NCR* 22.3.2002.

aikaansaaneiden rikkaruohojen siemenet tulevat kukoistamaan ja tukahduttamaan kirkkoa toiseksi puolivuosisadaksi tai pidemmälle.”¹²²

Pääkirjoituksen lisäksi 22.3. lehdessä julkaistiin artikkeli skandaalin uhkavasta laajenemisesta Palm Beachin piispa Anthony J. Connell erotessa tunnustettuaan syyllistyneensä seksuaalisiin väärinkäytöksiin. Myös lehden päätoimittaja Tom Robertsin Inside NCR-kirjoitus käsitteli kriisiä. Neljän lapsen isänä Roberts kertoi keskustelujen skandaalista tulleen käsittelyyn perheen kesken. Nuorimmaisena, vuonna 1984, syntyneen lapsensa kautta Roberts suuntasi kirkon hierarkialle samoja kysymyksiä, joihin vastaamista peräänkuulutettiin myös pääkirjoituksen riveillä. Roberts kysyi mitä sanottavaa piispoilla oli 17-vuotiaalle, joka oli varttunut syntymästään asti keskellä kirkkoa ravistelevaa skandaalia. Roberts piti kriisin suurimpana tragediana sitä, että skandaalin kestänyt toista vuosikymmentä, hän ei kyennyt osoittamaan pojalleen yhtään ainoaa esimerkkiä todellisesta anteeksi-pyyntöstä hierarkian suunnalta. Yksikään johtaja ei ollut astunut esiin ja sanonut piispatovereilleen: ”Riittää! Tämä ei voi jatkua enää pidempään!”. Samaan aikaan Roberts kertoi päivälliskeskustelujen kääntyneen uusiin aiheisiin. Tarina hyväksikäytöstä oli hänen mukaansa vanha ja masentava. Siitä huolimatta he olivat jälleen sunnuntaina menossa kirkkoon, jossa ”hyvät papit” näyttivät aina vain uupuneemmilta jokaisen lööppien täyteen viikon myötä.¹²³ Valitsemallaan näkökulmalla Roberts selvästi halusi tuoda keskusteluun tavallisen maallikko katolisen näkökulman ja tilanteen merkityksen yhteisön perheiden arkeen. Tämä oli hyvin linjassa NCR:n näkemyksen kanssa siitä, että lehden tehtävä oli toimia maallikkojen ja hyväksikäyttöasiassa erityisesti uhrien puolustajana ja äänitorvena.

Myös NCR:n pääkirjoituksessa keskityttiin maaliskuun viimeisessä 29.3. julkaistussa lehdessä Bushin hallinnon aloittamaan terrorisminvastaiseen sotaan ja sen seuraamuksiin, sekä nigerialaista Safiya Husseinia uhkaavaan kivittämiseen. Hyväksikäyttöskandaali oli silti vahvasti näkyvissä ja käsittelyssä. Pääkirjoitus sivulla julkaistavassa Näkökulma-osiossa lehden pitkäaikainen toimittaja ja entinen päätoimittaja Arthur Jones kirjoitti Kalifornialaisen seurakunnan pastorin kokemuksista kriisin keskellä. Isä Austin Doranin äänellä Jones toi esiin haasteita, joita papit kriisin vuoksi joutuivat seurakunnissaan kohtaamaan ja käsittelemään.¹²⁴ NCR:n toimitus osallistui myös keskusteluun yhdellä yhteiseksi määritellyllä kirjoituksella New Yorkin arkkipiispa ja kardinaali Edward M. Eganista.

¹²² NCR 22.3.2002.

¹²³ Roberts 2002 c.

¹²⁴ Jones 2002 a.

Kirjoitus noudatti samaa mallia kuin ensimmäinen 18.1. julkaistu kirjoitus Bostonin arkkipiispa Bernard Law'sta.¹²⁵ Kardinaali Egan oli päättänyt *NCR*:n mukaan ”vaikenemisensa” alaikäisten hyväksikäytöstä entisessä hiippakunnassaan Connecticutissa antamalla lausunnon, jossa hän oli todennut, että tapaukset ”oli käsitelty asianmukaisesti”. Kuten Law'n kohdalla tammikuussa lehden toimitus kävi lävitse kardinaalin historiaa, osoittaen asiakirjoihin nojaten, että kardinaalin osakseen saama kritiikki oli perusteltua.¹²⁶

Kaikkiaan skandaalia käsiteltiin 29.3. julkaistun lehden artikkeleissa yhteensä kolmen sivun verran. Merkittävämpänä näistä artikkeleista voidaan pitää John L. Allenin tekemää sivun mittaista kirjoitusta Pyhän istuimen ensimmäisestä virallisesta kannanotosta Yhdysvaltain kirkon tammikuussa käynnistyneeseen kriisiin. Vaikka paavin 17.3. kirjoitetun ja maailman papeille osoitetun Pyhän Torstain kirjeessä ei missään vaiheessa viitattu suoraan Yhdysvaltain tilanteeseen, voidaan sen yhdistymistä meneillään olleeseen kriisiin pitää varsin selkeänä. Allen lainasi artikkelissaan erityisesti kolmea kohtaa kirjeestä tuodakseen esiin yhteyden Yhdysvaltoihin. Ensimmäinen käsitteli niitä ”joidenkin veljemme syntejä”, jotka seurasivat kyseisten veljien ”sorruttua” *mysterium iniquitatis*¹²⁷ työn vakavimpiin muotoihin maailmassa. Toisessa lainauksessa puhuttiin seurauksena syntyvästä ”vakavasta skandaalista”, jonka seurauksena ”pimeä varjo heitetään” myös kaikkien niiden pappien ylle, jotka olivat hoitaneet virkaansa ”rehellisyydellä ja koskemattomuudella ja usein sankarillisella itsensä uhraamisella”. Viimeinen artikkelissa lainattu osa oli ainoa, jossa huomioitiin uhrien osa:

Kirkon osoittaessa huolensa uhreista ja kilvoitellessa vastaamaan totuudella ja oikeudenmukaisuudella jokaiseen näistä tuskallisista tilanteista, meidät kaikki – on kutsuttu – omistautumaan entistä täydellisemmin pyhyiden etsintään.¹²⁸

American Sings of Times-osiossa paavin lausunnossa käytettyjen käsitteiden valintaa kritisoitiin toteamalla, että vaikka pahuuden mysteerion käsitteellä oli paaville dramaattista merkitystä, se ei välttämättä tehnyt suurtakaan vaikutusta laajempaan yleisöön. Erityisesti ongelmalliseksi katsottiin se, ettei paavi missään vaiheessa käyttänyt käsitettä ”seksuaalinen hyväksikäyttö”. Kaiken lisäksi kan-

¹²⁵ NCR 18.1.2002 Boston Cardinal offers apology to sex abuse victims.

¹²⁶ NCR 29.3.2002 Documents provoke criticism of cardinal.

¹²⁷ Pahuuden mysteeri

¹²⁸ ”As the Church shows her concern for the victims and strives to respond in truth and justice to each of these painful situations, all of us – are called to – commit ourselves more fully to the search for holiness”. Johannes Paavali II 2002. Allen 2002 a.

nanotto oli tullut pitkän tekstin lopussa asiakirjassa, jonka lukisivat vain harvat katoliset.¹²⁹ Mahdollisesti osin samasta syytä Allen jätti tekemästään lainauksesta pois tarkennuksen, jonka mukaan kaikki oli vielä kutsuttu ” – tietoisina ihmisen heikkoudesta, mutta luottaen jumalallisen armon parantavaan voimaan – ” ja pyhyiden etsimisen lisäksi ”syleilemään Ristin mysteeriota (*mysterium crucis*)”¹³⁰.

Kirjeen julkaisi kolumbialainen papiston kongregaation johtaja kardinaali Darío Castrillón Hoyos 21.3. pidetyssä tiedostustilaisuudessa. Vuonna 2004 julkaistussa kirjassaan Allen kuvasi tilaisuuden etenemisen hyvin tarkasti ja järjestelmällisesti, selvästi tarkemmin kuin heti tiedostustilaisuuden jälkeen kirjoitetussa artikkelissaan. Tilaisuuden alussa Castrillón Hoyos ja ylin avustajansa arkkipiispa Csaba Ternyák, olivat lukeneet kommentoiden paavin kirjeen. Tämän jälkeen Pyhän istuimen tiedottaja ja hierarkiassa korkeimmassa asemassa oleva maallikko Joaquin Navarro-Valls oli kutsunut suuren joukon toimittajia esittämään kysymyksiä kardinaalille. Kardinaali oli kuunnellut kysymykset tehden muistiinpanoja ja tämän jälkeen kieltäytynyt vastaamasta kysymyksiin. Allen kertoi kardinaalin perustelleen kieltäytymistään sanomalla: ”En halua ottaa enempää riskejä kuin pakollista” ja lukeneen etukäteen valmistellun lausunnon, jossa korostettiin tekoihin syyllistyneiden pappien vähäistä määrää ja kirkon pitkään olemassa olleita käytäntöjä tapausten käsittelemiseksi. Tätä hän perusteli lainaamalla vuoden 1917 kanonista lakia. Ennen lausunnon lukemista, kardinaali oli lisäksi kommentoinut sitä, että pääosa esitetyistä kysymyksistä oli englanniksi. Hän oli kutsunut tätä ”mielenkiintoiseksi” ja kuvannut sen olevan ”itsessään röntgenkuva ongelmasta”.¹³¹

Myös *NCR*:ssa 29.3.2002 artikkelissaan Allen nosti esiin kardinaalin kieleen liittyvän kommentoinnin ja kuvasi kardinaalin vaikuttaneen puolustelevalta ja hetkittäin vihaiselta. Hän oli Allenin mukaan lainannut kanonista lakia tarkoituksenaan osoittaa, ettei millään toisella maailmanlaajuisella instituutiolla ollut sellaisia rangaistuksia alaikäisten seksuaalisesta hyväksikäytöstä jäsenilleen kuin katolisella kirkolla. Tapansa mukaan Allen pyrki myös valottamaan asian toista puolta tuomalla esiin Vatikaanissa työskentelevien viranomaisten ajatuksia ja ääntä. Allenin mukaan erinäisissä keskusteluissa viranomaisten kanssa maaliskuun puolivälissä oli tullut esiin neljä erityistä aihetta.

¹²⁹ America 1.4.2002 Signs of times: Vatican on Scandals – Defensive but understands seriousness.

¹³⁰ Johannes Paavali II 2002.

¹³¹ Allen 2004.

Ensimmäinen aihe oli solidaarisuuden viesti kollegoille Yhdysvalloissa ja samalla odotus siitä että piispat ottaisivat entistä tiukemman otteen ongelman ratkaisussa. Toinen oli se, ettei Vatikaanin tiedottajan mukaan selibaatti kysymys olisi asian puitteissa käsittelyssä. Vatikaanin uutistoimiston varapuheenjohtaja oli sanonut ”paavin puhuneen tästä” ja sanoneen, että selibaatti pysyisi, koska se oli ”mahtava lahja kirkolle”. Kolmanneksi Allenin mukaan jotkut Vatikaanissa pelkäsivät, että Yhdysvalloissa vallitseva ilmapiiri johtaisi ”noitavainoihin” ja syyttömien pappien ahdinkoon. Tästä johtuen virkamiehet olivat epäluuloisia sellaista nollatoleranssia kohtaan, jotka asettaisivat rangaistuksia ennen kuin syyllisyys olisi todistettu. Neljäntenä Allenin mukaan lähteet painottivat että kyseessä oli harvoin pedofilia, mutta useimmin aikuisen suhde alaikäiseen nuoreen mieheen. Tämän Allen sanoi herättäneen keskustelua homoseksuaalien pääsystä pappisseminaareihin ja papin virkaan. Loput artikkelistaan Allen käytti nostamalla esiin homoseksuaalisuudesta ja pappisviran rajauksesta käydyn keskustelun historiaan sekä siihen, miten paavi Johannes Paavali II oli ottanut aikaisemmin kantaa seksuaaliseen hyväksikäyttöön.¹³² Kardinaali Castrillón tunnetiloja kuvaavaa kommenttiaan lukuun ottamatta Allen piti jälleen kiinni neutraalista esitystavastaan, ottamatta henkilökohtaisesti kantaa esitettyihin ajatuksiin ja esittämällä myös perusteita Vatikaanin työntekijöiden ajatusten takana.

Pelot noitavainoista eivät jääneet yksin kirkon ylimmän johdon huoleksi. Huolta ilmapiiristä ja vainojen mahdollisuudesta kannettiin ajoittain jopa sekulaarin lehdistön puolella. Esimerkiksi 22.4. koko skandaalin alulle laittaneessa *Boston Globessa* julkaistiin kolumni, jossa kirjoittaja Cathy Young toi esiin tarinoiden kaksipuolisuutta ja syytettyjen oikeudenmukaisuuden tärkeyttä.¹³³ Kevään edetessä huoli syyttömien pappien tilanteesta ja pappien oikeuksista alkoi selvästi kasvaa myös katolisen lehdistön puolella.

3. Kritiikki sekulaaria mediaa kohtaan kärjistyy huhtikuussa

Huhtikuun puolelle siirryttäessä oli käynyt kansallisella tasolla asti selväksi, ettei skandaali alkuunkaan rajoittunut vain paikallisesti Bostoniin tai edes yksittäisiin seurakuntiin tai hiippakuntiin. Selväksi kävi myös se, ettei skandaali ollut aiempien vuosien tavoin hiipumassa vaan päinvastoin pahenemassa uusien tapausten jatkuvasti noustessa esiin. Skandaalin kannalta merkittävimmät paljastukset tammi-kuun Geoghan artikkeleiden ja dokumenttien jälkeen alkoivat 8.4., kun Bosto-

¹³² Allen 2002 a.

¹³³ Rauhala 2007, 37.

nin hiippakunnassa jälleen kuohui. Avoimesti miesten ja poikien välisten suhteiden puolesta julistanutta ja lukuisiin hyväksikäyttötapauksista syytettyä isä Paul R. Shanleyta oli Geoghanin lailla siirrelty virasta toiseen.¹³⁴ Aiemmin salatut dokumentit Shanleysta saivat sekulaarissa lehdistössä aikaan vuoden voimakkaimman reaktion ja monet aiheeseen kantaa ottaneista artikkeleista olivat ”kuin suoraa huutoa”.¹³⁵ Maalis-huhtikuussa ilmestyi myös selkeästi suurin osa vuoden 2002 sekulaarin lehdistön aihetta käsittelevistä artikkeleista.¹³⁶

Huhtikuun kuumeneva keskustelu oli nähtävissä myös katolisessa lehdistössä, jossa heti 1.4. *America* julkaisi ensimmäisen yksinomaan hyväksikäyttöskandaaliin keskittyneen painoksensa. *National Catholic Reporter* jatkoi aiheesta kattavaa uutisointia kaikissa huhtikuun lehdissään. Neljästä *NCR*:n huhtikuun lehdestä, myös kolmen pääkirjoitus käsitteli hyväksikäyttöskandaalia. Myös *Commonweal* palasi aiheeseen heti huhtikuun ensimmäisen lehtensä pääkirjoituksessa 12.4. ja käsitteli aihetta myös kuun toisessa julkaisussaan.

Huhtikuun aikana katolisissa lehdissä herätti uusien paljastusten lisäksi keskustelua myös jo 3.3. *New York Timen* julkaisema haastattelu. Pyhän istuimen tiedottaja ja psykiatri Joaquin Navarro-Valls oli liittänyt homoseksuaalisten määrän papistossa yhdeksi suurimmista syistä syntyneelle skandaalille ja totesi, ettei homoseksuaaleja tulisi vihkiä lainkaan papin virkaan. Lisäksi hän vertasi homoseksuaalien pappien vihkimystä avioliittoon, jossa toinen osapuoli oli avioitunut naisen kanssa homoseksuaalisuudestaan huolimatta. Kuten tällainen avioliitto oli mahdollista jälkikäteen mitätöidä, myös homoseksuaalin papin vihkimys voitiin Navarro-Vallsin mukaan katsoa pätemättömäksi.¹³⁷

American 1.4. julkaistun lehden pääkirjoitus otti selvästi edellistä pääkirjoitusta kantaaottavamman asenteen skandaaliin. Kirjoituksessa ihmeteltiin sitä, etteivät kaikki piispat vielääkään olleet ymmärtäneet tilannetta, vaikka kuluneiden lähes 20 vuoden aikana tilanteen vakavuutta oli yritetty välittää niin oikeuslaitumien, vakuutusyhtiöiden kuin piispakollegojenkin kautta. piispojen konferenssi oli julkaissut yleisen ohjeistuksen ”vasta” 1993, samalla kuitenkin toistuvasti muistuttaen ettei sillä ollut auktoriteettia kyseisellä alueella ja sen oli kunnioitettava jokaisen piispan itsenäisyyttä. Kirjoituksessa tämän perustelun katsottiin olevan ”monien mielestä epäuskottava”, koska samaan aikaan konferenssi oli säädel-

¹³⁴ Betrayal 2002, 66–68.

¹³⁵ Rauhala 2007, 49.

¹³⁶ Rauhala 2007, 67.

¹³⁷ Henneberg 2002.

lyt lakipykälän muun muassa sitä, milloin ihmisten tuli polvistua ja seistä palveluksissa.¹³⁸

Mitä asialle siis oli lehden mukaan tehtävissä? Suhteessa piispojen eroamiseen ja erottamiseen *America* kallistui selvästi *Commonwealin* ensimmäisen pääkirjoituksen kanssa samalle linjalle. Siinä missä *NCR* oli maaliskuun aikana siirtynyt sekulaarin lehdistön tavoin vaatimaan erityisesti Law'n eroamista tehtävästään, *American* mielestä nyt oli todennäköisesti jo liian myöhäistä ratkaista asiaa eroamisilla. Jos piispat olisivat aikaisessa vaiheessa olleet valmiita ottamaan täyden vastuun ja eroamaan viroistaan, olisi kirkko kokonaisuutena saattanut säästyä osalta siitä vihasta, jonka se nyt oli saanut osakseen. Lehden mielestä olikin ”hämmästyttävää” ettei kukaan piispoista ollut eronnut. Kysymys kuuluikin, mitä he voisivat tehdä nyt?¹³⁹

Ensimmäiseksi heidän oli osoitettava katumuksensa järjestämällä katumuspalvelus seuraavassa tapaamisessaan Dallasissa. Mukaan tulisi kutsua hyväksikäytön uhreja ja vastaavanlaisia palveluksia tuli toteuttaa hiippakunnissa ympäri maata. Toiseksi piispojen tuli olla valmiita kuuntelemaan nöyrästi omiensa valituksia ja mielipiteitä, kuten ”kardinaali Bernhard Law oli äskettäin tehnyt julkisessa tapaamisessa Bostonissa”. Oli myös aika lopettaa sen toistaminen, että tietyistä asioista kuten selibaatista ja avioituneista papeista ei saisi keskustella. Kolmantena olisi kehitettävä uusi järjestelmä hyväksikäyttösyöttösten tutkimiseksi. Ohjesäännöt oli tehty, mutta niiden noudattamista tulisi tiukasti valvoa ja tähän tarkoitukseen tuli perustaa itsenäisiä maallikkolautakuntia, joiden tulisi olla vapaita julkaisemaan löytönsä, jos piispa ei seuraisi lautakunnan neuvoja. Piispoilla ei kirjoituksen mukaan yksinkertaisesti ollut enää minkäänlaista uskottavuutta hoitaa asiaa. Papit olivat lisäksi erittäin huonoja valvomaan toinen toisiaan, koska heidän koko koulutuksensa rakentui rangaistuksen sijaan anteeksiannolle.¹⁴⁰

Pääkirjoitus päätettiin huomioon siitä, ettei kriisin olisi koskaan pitänyt tapahtua, mutta kuten jokaisen ”synnin ja epäonnistumisen” kohdalla, oli nyt olemassa mahdollisuus ”omantunnon tutkimiselle, epäonnistumisten tunnustamiselle, katumustyölle. Oli vankasti varmistettava, ettei kirkko olisi osa maata laajemmin vaivaavaa seksuaalisen hyväksikäytön ongelmaa, vaan osa sen ratkaisua. Tällainen ohjelma ”voi viedä meidät pois pimeydestä pääsiäisen valoon”.¹⁴¹ *American*

¹³⁸ *America* 1.4.2002 Healing and credibility (pk.).

¹³⁹ *America* 1.4.2002.

¹⁴⁰ *America* 1.4.2002 Healing and credibility (pk.).

¹⁴¹ *America* 1.4.2002.

kirjoitus piti selvästi laajemmin kirkkoa syyllisenä tapahtuneeseen, kuin kaksi muuta lehteä. Varsinkin *NCR* oli keskittänyt huomionsa kriisin jälkeen hierarkian tekemiin virheisiin ja asettanut piispat sekä ”kirkkoa rakastavat maallikot” vastakkaisille puolille. Selkeästi poikkeava linja näkyi myös tavassa käyttää Bernhard Law’n toimintaa positiivisena esimerkkinä samaan aikaan kun kaksi muuta lehteä pitivät kiinni ehdottoman kriittisestä linjastaan suhteessa kardinaalin toimiin.

Pääkirjoituksen lisäksi 1.4. lehdessä julkaistiin neljä artikkelia ja yksi kirjoitus, jossa nimettömänä pysyttelevä maallikko kertoi henkilökohtaisesta kokemuksestaan. Yhdistävänä teemana kirjoituksissa oli selvästi tuoda erilaisia näkökulmia kriisiin ja lisätä lukijoiden ymmärrystä aiheeseen liittyvistä syistä ja rakenteista. Tämä pyrkimys näkyi kaikkein selkeimmin reilun kolmen sivun mittaisesta artikkelista, joka käsitteli Center of Sex Offender Management sivuston julkaisemaa kymmenen kohdan listaa yleisimmistä hyväksikäyttäjiin ja uhreihin liittyvistä myyteistä. Artikkelissa keskityttiin käsittelemään erityisesti hyväksikäyttäjän tyyppillistä taustaa ja suhdetta uhriin sekä teon toistamisen todennäköisyyttä. CSOM lainatun myytinpurun mukaan teon toistamisen todennäköisyys seksuaalisessa hyväksikäytössä oli todellisuudessa hyvin pieni ja sitä oli mahdollista ennestään pienentää syyllisen osallistuessa säännölliseen ja pitkäaikaiseen hoitoon.¹⁴²

Artikkelissa huomautettiin, että syyllisen siirtäminen pois ”omalta takapihalta” johti vain riskin siirtymiseen toiseen ympäristöön, ei ongelman poistamiseen. Vaikka papin poistaminen virasta oli parempi ratkaisu kuin siirtäminen seurakunnasta toiseen, oli seurauksena riittämätön valvonta ja hoito. Se mitä yhteisöjen tulisi tehdä, oli välttää uhrien syyllistämistä ja keskittyä ennaltaehkäisyyn.¹⁴³ Vaikka lehti ei pääkirjoituksessaan ottanut kantaa Navarro-Vallsin kommentteihin homoseksuaalien asemasta paistossa, kaikissa lehden julkaisemissa artikkeleissa näkyi vahvasti homoseksuaalisten pappien aseman ja olemassaolon puolustus. Linjan voidaan nähdä olleen lehden kannanotto lisääntyvälle keskustelulle homoseksuaalisuudesta syyllisyytenä. Lisäksi lehden artikkeleissa oli havaittavissa pyrkimys tuoda esiin myös syyllisten taustalla olevia vaikuttimia ja painottaa sitä, ettei suurin osa syyllisistä ollut pedofiileja tai toistuvien rikosten tekijöitä.

Huhtikuun aloittaneen *American* teemapainoksen jälkeen seuraavana aiheeseen tarttui jälleen *National Catholic Reporter*. Sivun mittaisessa pääkirjoituksessa 5.4. tartuttiin taas ”piispojen edessä olevaan vaikeaan matkaan kohti totuuden

¹⁴² CSOM 2015.

¹⁴³ America 1.4.2002 Beyond myths and denial.

hetkeä”. Kirjoituksen yhteydessä julkaistiin piirros, jossa isoksi ja komeassa asussaan kuvattu piispa alleviivasi, ettei ongelman syy ollut naimattomassa papistossa. Paljon pienemmäksi kuvattu suitsukeastiaa heiluttava pappi vastasi: ”No, jos siinä olisi lapsia, et olisi siirtänyt susia lauman muihin osiin”.¹⁴⁴ Valta-aseman kuvaaminen piirroksessa oli ilmeinen ja puhui hierarkian ja papiston erottamisesta lehden näkökulmasta syyllisiä etsittäessä.

Jälleen kerran *NCR* muistutti pääkirjoituksessaan, ettei kyseessä ollut uusi kertomus ja siksi ajatus totuuden hetkeen pääsemisestä oli kirjoittajien mukaan yhtäläillä toive kuin vakaumus. Kirkon johdolla oli ollut vuosikausia aikaa löytää tiensä totuuden äärelle ja vastuunottoon, mutta se oli ”epäonnistunut siinä kamottavasti”. Kirkon hierarkian olisi mahdotonta palata takaisin entiseen sillä se oli menettänyt liikaa uskottavuudestaan ja sen oli osoitettu olevan epärehellinen ja myös ylimielinen pakotettuihin anteeksipyyntöihin asti. Kyseessä olikin lehden mukaan johtamisen ja hierarkian kriisi. Ei tulisi kyseeseenkään, että piispat menisivät tulevaan kevätkokoukseensa suljettujen ovien taakse ja kuvittelisivat että skandaalin ytimessä vuosia ollut ryhmä selviytyisi kuiville ilman perusteellisia toimenpiteitä ja keskustelua. Päätöksentekoon olisi kutsuttava päteviä maallikkoedustajia, vaikka jotkut konferenssin jäsenistä saattaisivat vastustaa asiaa voimakkaastikin. Kokouksessa ei tullut hakea nopeaa korjausta, vaan luoda kestävä väylä vaikean tehtävänsä lävitse. Kirjoituksen mukaan ”jumalan kansaa” oli vakavasti koeteltu, eivätkä he halunneet enää nähdä enempää anteeksipyyntöjä televisiossa tai horjahtamista kriisistä toiseen. He halusivat jälleen luottaa ja uskoa ja nähdä johtajiensa pääsevän perille totuuden hetkeen.¹⁴⁵

Kuten samalla viikolla julkaistussa *Americassa* myös *NCR*:n pääkirjoituksessa vaadittiin keskustelun avaamista aiemmin vaietuille aiheille kuten avioituneille papeille. Lehti mainitsi kardinaali Mahonyn ja Weaklandin jo ottaneen asian esille keskustelua vaativana aiheena. Keskustelun tulisi olla avointa ja sen tulokset laajasti jaettavissa. Pappien avioitumisen kaltaisen muutoksen kirjoitettiin olevan ”radikaali ero” vallalla olevasta käytännöstä ja se vaatisi ”nousemista Roomaa vastaan”. Se taas oli jotain, johon pääkirjoituksen mukaan piispoilla ei ollut viime vuosina ollut ”juurikaan kanttia”.¹⁴⁶ Jälleen pääkirjoitus toi esiin lehden linjalle tyypilliseksi noussutta kahtiajakoa hierarkian ja ”Jumalan kansan” sekä Vatikaanin ja oman kansallisen kirkon hierarkian välillä.

¹⁴⁴ *NCR* 5.4.2002 Bishops face difficult journey toward a moment of truth (pk.).

¹⁴⁵ *NCR* 5.4.2002.

¹⁴⁶ *NCR* 5.4.2002.

Päätoimittaja Tom Roberts teki saman kahtiajaon ja kertoi Inside NCR palstallaan tuntevansa ”sympatiaa” Yhdysvaltain piispoja kohtaan, koska he olivat jääneet avointa keskustelua vastustavan ”Rooman byrokratian” ja keskustelua vaativan lisääntyvän pappien ja maallikoiden joukon väliin. Hän sanoi voivansa ”lyödä paljosta vetoa”, että monet piispoista olisivat avanneet keskustelun lehdes-
sä mainituista aiheista jo kuukausia, ellei jopa vuosia, aiemmin. Heitä oli estänyt vain ”Rooman rangaistuksen pelko”. Hän ei tiennyt, miten piispat saisivat tämän kuilun pienennettyä, mutta heidän olisi se tehtävä jotta he pystyisivät lunastamaan takaisin paikkansa uskottavina ja luotettavina pastoreina. Hän sanoi toivovansa, että he ryhtyisivät tähän paitsi kannustamalla keskustelujen jatkamiseen, myös kuuntelemalla.¹⁴⁷

Pääkirjoituksen lisäksi 5.4. lehdessä julkaistiin aihetta käsitteleviä uutisartikkeleita yhteensä kahden sivun verran. Lisäksi Richard P. McBrien tarttui tiukasti tiedottaja Navarro-Vallsin lausuntoon. McBrienin kanta asiaan tuli selväksi jo kirjoituksen alaotsikosta: ”Viranomaisen lausunto vaikuttaa siltä, että Rooma takertuu petokseen, jonka mukaan yksikään aito (*valid*) pappi ei hyväksikäyttänyt lasta”. Laajasti Eugene Kennedyn kannanottoja lainanneessa mielipidekirjoituksessa painotettiin, ettei yhteyttä homoseksuaalisuuden ja pedofilian välillä ollut todettu ja lausuntoja pidettiin vahingollisina. Saattaisihan homoseksuaaleja vastustavan kannan omaksuminen tarkoittaa huomattavan suurta katoa papistossa ja seminaareissa.¹⁴⁸ McBrienin kolumnin julkaisu ja artikkeleiden sävy osoittivat, että kuten *Americassa* myös *NCR*:ssa otettiin kantaa vahvasti homoseksuaalisten pappien puolesta, vaikka aihetta ei käsiteltykään lehden pääkirjoitusosiossa.

Samaan aikaan *NCR*:n huhtikuun ensimmäisen lehden kanssa ilmestyi myös *Commonwealiin* toinen aiheeseen tarttunut pääkirjoitus. Otsikolla ”Koko tarina” julkaistu reilun sivun mittainen kirjoitus totesi kirkon kriisin laajuuden ja vaikutavuuden arvioinnin erittäin vaikeaksi. Jokin, joka oli alkanut ”pistäväenä lehti paljastuksena kardinaali Bernard Law’n tavasta käsitellä yhtä paholaismaista seksuaalista saalistajaa Bostonissa” oli lumivyöryn (snowballed into) lailla kasvanut ”intensiiviseksi median hiippakuntien tutkinnaksi rannikolta rannikolle”. Tuskin oli ketään julkisuuden henkilöä, joka ei olisi jo ehtinyt kommentoida skandaalia ja esittää mielipiteitään asiasta. Kirjoituksen mukaan sekä konservatiiviset katolilaiset että liberaalit olivat jo ottaneet skandaalin omien agendojensa ajamiseen.

¹⁴⁷ Roberts 2002 d.

¹⁴⁸ McBrien 2002 b.

Hämmästyttävänä kuitenkin pidettiin sitä, että asian vakavuudesta tuntuivat kaikki olevan samaa mieltä ja konservatiivit olivat yhtä hanakoita vaatimaan Law'n eroa virastaan kuin liberaalit.¹⁴⁹ Kuten ensimmäisen kannanoton viipyminen oli antanut ymmärtää, vaikuttaa tilanteen laajeneminen ja skandaalin kärjistyminen yllättäneen lehden toimituksen. Kyse ei ollutkaan yksittäistapauksesta, jonka oli odotettu hiipuvan kuten niin monet jutut aikaisemmin.

Siinä missä *Americassa* pidettiin tilanteen ratkaisemista eroamisilla liian myöhäisenä vaihtoehtona, *CW* piti edelleen keskittien linjansa. ”Ehkäpä” Law'n ja muiden tietoisesti tai ainakin välinpitämättömästi ”saalistavia pappeja” siirtäneiden piispojen tulisi erota. Virheiden suuruus lehden mukaan oikeutti sellaisen ratkaisun, mutta nykyisessä ”lähes hysteerisessä” ilmapiirissä liian hätäiset tuomiot olivat myös todellinen ongelma. Uhrien oikeudet eivät saaneet johtaa siihen, että syytettyjen pappien ja piispojen oikeudet jätettäisiin huomiotta.¹⁵⁰ Liittämällä eroa käsittelevän kappaleen alkuun sanan ”ehkäpä”, lehti jätti lopulta ottamatta kantaa asiaan. Syitä eroille kyllä oli nähtävissä, mutta lehti ei ilmeisesti halunnut asiasta päättäväksi tai edes sitä vaativaksi tahoksi.

Jotta tilanne ei muuttuisi kamalammaksi kaikille osapuolille, tarvittiin ennen kaikkea näkökulmaa. Se oli kuitenkin kirjoituksen mukaan vaikeasti tavoitettavissa keskellä median tulitusta, jota lehti vertasi 1990-luvun alun myöhemmin virheellisiksi osoitettuihin päiväkotien hyväksikäyttökertomuksiin ja Bill Clintonin virkasyytteen räikeisiin yksityiskohtiin. Lehden mukaan oli vaikea olla vertaamatta tilannetta ”1950-luvun alun anti-kommunistisiin noitavainoihin”. Kommunistivakoojia ja matkalaisia oli toki ollut työskentelemässä valtiolle ja Hollywoodissa, mutta se tosiasia ei oikeuttanut tapaa jolla senaattori Joseph McCarthy ja media olivat tuhonneet syyttömien elämät. Ja nyt yksi todistamaton syytös oli ”riittävästi saamaan *New York Postin* sivut täyteen papin kuvia”. Tapaukset, joissa piispat sopivat siviilioikeuden jutut salassa uhrin nimenomaisesta toiveesta, olivat mediassa automaattisesti ”peittelyä (*cover-up*)”. Lehden oma kanta oli, että piispat ja papit olivat kyllä peitelleet lasten hyväksikäyttöä ja heidät tuli ehdottomasti saattaa tilanteesta vastuuseen. Tästä huolimatta ei ollut minkäänlaista varmuutta siitä, kuinka laajalle alueelle salailu oli yltänyt. Lisäksi oli ”lähes varmaa” että osa syytetyistä papeista oli täysin syyttömiä. Lehdet, televisio ja asianomistajat olivat tunnetusti epäluotettavia ”välineitä” syytösten todenmukaisuuden määrittämises-

¹⁴⁹ CW 5.4.2002 The whole story (pk.).

¹⁵⁰ CW 5.4.2002.

sä. Lehti esitti kuitenkin myös kysymyksen, saattoiko tällaisia asiaa monimutkais-
tavia tekijöitä nostaa esiin joutumatta heti syytetyksi syyllisten puolustelusta tai
tunteettomuudesta uhreja kohtaan?¹⁵¹ Vaikuttaa siltä, että kriisin laajetessa, myös
lehden näkemys median toiminnasta oli kärjistynyt. Kirjoituksen sävyssä on sel-
västi huomattavissa myös lehden kirjoittajien tapa asettaa *Commonweal* muun
median ulkopuoliseksi vastakappaleeksi, eräänlaiseksi järjen ääneksi.

Nämä varaukset eivät lehden mukaan missään nimessä olleet tarkoitettut uh-
rien hädän tai syyllisten vastuun vähättelyyn. Oli kuitenkin tärkeää saada selville
”koko tarina”, ei vain syytöksiä ja tuomioita ”kirkuvia” pääotsikoita. Jotta tilan-
netta ei määrittäisi ”pinnallinen” ympärivuorokautinen uutiskierto tai tahot, jotka
yrittivät käyttää skandaalia ajaakseen omia ideologioitaan eteenpäin, vastuu oli
Yhdysvaltain piispojen konferenssilla. Konferenssin tuli välittömästi teetättää
tutkimus hyväksikäytön laajuuden ja hiippakuntien toimien kartoittamiseksi.
CW:n mukaan tutkimuksen tekijöiden tuli olla itsenäisiä tutkijoita ja ei-katolisia,
jotta sen tekemiselle olisi mahdollisimman kantava uskottavuus. Piispojen oli
päästävä irti vallalla olevasta lamaannuksesta ja tartuttava toimiin, jotta Yhdysval-
tain katolilaiset ja heidän naapurinsa näkisivät kirkon, joka pelottomasti kohtaisi
totuuden ja laittaisi oman talonsa järjestykseen. Viivyttelämällä ja palaamalla en-
tiseen piispat tulisivat huomaamaan olevansa hajaantuneen ja tyytymättömän
lauman pastoreita ja häväistyn instituution johtajia.¹⁵²

Pääkirjoituksen lisäksi aihetta käsiteltiin 5.4. lehdessä myös kahdessa mieli-
pidekirjoituksessa. Ensimmäinen oli reilun sivun mittainen New Jerseyssä työ-
kentelevän pastori Kenneth Laschin instituutiokriittinen kirjoitus, joka CW:n mu-
kaan oli alun perin julkaistu paikallisen kirkon ilmoitustaululla. Toinen oli kirjoin-
tus tilanteeseen maallikon näkökulmasta tai ”skandaali nähtynä kirkonpenkistä”.
CW:n huhtikuun toisessa julkaisussa 19.4. pääkirjoitus keskittyi Yhdysvaltojen
politiikkaan ja Israelin ja Palestiinan kriisiin.¹⁵³ Lehti kuitenkin julkaisi skandaalis-
ta seitsemän sivun mittaisen artikkelin lehden entiseltä päätoimittajalta ja virassa
olevan päätoimittaja Margaret O’Brien Steinfelsin aviopuolisolta, Peter Steinfel-
siltä.¹⁵⁴ Vaikka kyseessä ei ollut varsinainen lehden pääkirjoitus, kirjoittajan suh-
teet lehteen ja sen toimitukseen tekivät siitä vahvasti lehden linjaa edustavan teks-
tin.

¹⁵¹ CW 5.4.2002 The whole story (pk.).

¹⁵² CW 5.4.2002.

¹⁵³ CW 19.4.2002 Last chance (pk.).

¹⁵⁴ Steinfels 2002.

Kirjoitus yhtyikin vahvasti edellisen julkaisun pääkirjoituksen voimakkaaseen mediakritiikkiin. Steinfelsin mukaan meneillään oleva skandaali oli sekä ennenäkemätön katolisessa kirkossa, ettei sitä miltä vaikutti. Median esittämät faktat tilanteesta eivät riittäneet, koska jotkut näistä ”faktoista” olivat väärin. Lisäksi osa aidoista faktoista oli tietoisesti tai tiedostamatta yritetty tunkea muottiin, johon ne eivät mahtuneet. Esimerkiksi Steinfels nosti sen, että suurin osa tapauksista oli tapahtunut jo vuosikymmeniä aikaisemmin ja ne oli käsitelty 1990-luvun alussa. Steinfels vastasi *Commonwealin* edellisessä pääkirjoituksessa esitettyyn kysymykseen tällaisten mielipiteiden aikaansaamista reaktioista. Niiden ääneen sanominen johti hänen mukaansa tunnelautuneessa ilmapiirissä syytöksiin kirkon imagon pönkittämisestä tai uhrien kärsimyksen vähättelemisestä. Steinfels käyttikin suurimman osan kirjoituksestaan käsittelemällä sitä, miten skandaali oli ymmärretty ja korjaamalla aiheeseen liittyviä väärinymmärryksiä ja osoittamalla, että muutoksia oli jo saatu aikaan. Olivathan hyväksikäyttötapaukset vähentyneet merkittävästi 1990-luvun jälkeen. Tästä johtuen oli ilman perusteellista tutkimusta täysin vastuutonta olettaa, että tilanne olisi nyt sama kuin vuosikymmen aikaisemmin.¹⁵⁵

Kuten *NCR*:n maaliskuun ensimmäinen pääkirjoitus sekä *CW*:n ja Steinfelsin kirjoitukset osoittavat, mediakritiikkiä esitettiin lähes skandaalin alusta saakka. Yksi sekulaarin median kritiikkiä lietsonut tekijä oli todennäköisesti maallisen lehdistön tapa pyrkiä sanelemaan ja ohjeistamaan kirkkoa. Esimerkiksi *Boston Globen* huhtikuussa aiheesta julkaisemien pääkirjoitusten sävy oli usein käskevä ja niissä todettiin, miten kirkon seuraavaksi olisi toimittava asian ratkaisemiseksi. Samaa tekivät pitkin kevättä myös muut sekulaarit julkaisut.¹⁵⁶

Kritiikkiä median toimintaa kohtaan esittivät vuoden aikana runsaasti myös uhrin. Vuoden 2002 syyskuussa Terry Donovan Urekew kertoi tulleen ensi perheen tuttavaksi ja sen jälkeen katolisen papin hyväksikäyttämäksi. Hän korosti sitä, että lapsen seksuaalisen hyväksikäytön oli oltava yhtä rangaistavaa tekijästä tai tekijän ammatista riippumatta. Hänen mukaansa median keskittyminen vain papistoon väärin mielikuvia ja teki tilanteesta epätasa-arvoisen. Se antoi kuvan, että kyseessä oli poikkeava ongelma yksin katolisen kirkon keskuudessa. Median tapa käsitellä aihetta väheksyi Donovan Urekewin mukaan muiden ammattiryhmien ja tekijöiden osuutta lasten hyväksikäytöissä. Median ”suhteeton” keskitty-

¹⁵⁵ Steinfels 2002.

¹⁵⁶ Kts. Esim. Rauhala 2007, 54–55.

minen kirkkoon asetti syyttömät papit kohtuuttomaan vaaraan, perättömienkin syytösten viedessä hetkessä heidän maineensa, samalla kun perhetuttava sai syytteistään huolimatta jatkaa työssään ja mahdollisesti jopa vapautua syytteistä, koska asia hoitui kaikessa hiljaisuudessa ja todisteet olivat vain sana sanaa vastaan.¹⁵⁷

Yleisestikin median toimintaa kritisoitiin ja on myöhemmin kritisoitu erityisesti juuri asian yksipuolisesta ja latautuneesta käsittelystä. Sen lisäksi kritisoitiin tapaa esittää vahvistamatonta tietoa faktoina, ajankohtien ja kontekstin sumen-
tumista sekä salattujen asiakirjojen ja kaikkien hyväksikäyttöön syyllystyneiden yhdistämisestä yhdeksi erottamattomaksi kokonaisuudeksi.¹⁵⁸ Vuoden 2003 kirjassaan Peter Steinfels totesi, ettei skandaali olisi todennäköisesti koskaan tullut esiin ilman median toimintaa. Monet toimittajat myös pyrkivät perustamaan kirjoituksensa faktoille ja pitämään esimerkiksi ajallisen kontekstin selvänä. Pyrkimystä haittasi kuitenkin jo vuoden 2002 ensimmäisinä kuukausina nopeasti muodostunut yksioikoinen kuva skandaalista. Julkisen sanan puitteet aiheen käsittelylle oli lyöty lukkoon ensimmäisen kolmen kuukauden aikana. Monille väärille käsityksille ja jopa liioitteluille rakentuneiden virheellisten julkisten kuvien rikkominen myöhemmin edes faktoihin nojaten, oli haasteellista, ellei täysin mahdotonta. Kommenttien yksipuolisuus osoitti hänen mukaansa miten vihamieliseksi (*antagonistic*) katolilaisuudelle mediakulttuuri oli rakentunut ja kuinka vaikea ”katolilaisuuden jäljellä olevien ystävien” oli siinä kulttuurissa astua esiin puolustamaan kirkon johtajia.¹⁵⁹

Huhtikuisessa artikkelissaan vuonna 2002 Steinfels totesi varautuneempi näkökulma ja skandaalin laaja väärinymmärrys ei tarkoittanut, että kriisi olisi liioiteltu. Päinvastoin se saattoi ulottua paljon syvemmälle kuin luultiin. Sen sijaan että kirkko oli paljastumassa seksuaalisten salaisuuksien tyyssijaksi, skandaali oli paljastamassa traagisesti johtamattoman kirkon, joka välinpitämättömästi sivuutti korkeimmin koulutetut ja omistautuneimmat maallikot koko kirkon historiassa. Todellinen ongelma Steinfelsin mukaan olikin se, että ”amerikkalaisen katolilaisuuden” johdon korkeimmilla tasoilla oli ”kammottava tyhjiö”. Se oli suunnitelmallisesti rakennettu vuosien aikana kirkollisilla nimityksillä ja Vatikaanin interventioilla, jotka oli suunniteltu estämään Yhdysvaltain kirkkoa tekemästä sellaisia kansallisia aloitteita, jotka voisivat olla ristiriidassa Pyhän istuimen kanssa. Steinfelsin mukaan yhdysvaltalaiset piispojen toimia oli jatkuvasti rajoitettu siirtämällä

¹⁵⁷ Donovan 2002.

¹⁵⁸ Steinfels 2003, 63–65; Allen Jr. 2004, 226–227; Keenan 2011, 108–109.

¹⁵⁹ Steinfels 2003, 64–65.

valtaa kardinaaleille. Tilanne oli viety niin pitkälle, ettei mitään tapahtuisi ilman luvan pyytämistä koreammilta tahoilta. Kriisi ratkeaisi vain jos kansallisen kirkon johto ottaisi vakaasti vastuun sen hoitamisesta.¹⁶⁰

Hyväksi johtajan malliksi sekä Steinfels nosti Chicagon edesmenneen kardinaali Joseph Bernardinin. Bernardin oli myös monien muiden lehtien kirjoituksissa esimerkki piispasta, joka oli toiminut ”oikein” perustamalla heti 1990-luvun alussa maallikkojohtoisen lautakunnan käymään läpi hiippakuntansa hyväksikäyttöongelmaa.¹⁶¹ Bernardinin käyttöä esimerkkinä valottaa Peter Steinfelsin kirja, jossa kertomus kardinaalista aloitti koko teoksen. Juuri ennen kuolemaansa haimasyöpään Bernardin oli yrittänyt laittaa alulle Catholic Common Ground (CCG) –projektin ja vahvasti puhunut maallikoiden vaikuttamismahdollisuuksista kirkossa. CCG:n tarkoituksena oli tuoda yhteen maltillisia, liberaalisia ja konservatiivisia katolisia vaikuttajia ja pyrkiä rakentamaan keskustelua voimakkaasti hajaantuneeseen Yhdysvaltain kirkkoon. Sillä juuri vastakkainasettelu ja hajaannus olivat kirkon tulevaisuuden suurin uhka. Vääräksi osoittautuneen hyväksikäyttösyöttöksen lisäksi Bernardinin esiin nostamisessa vaikutti varmasti myös se, että juuri kriisin keskiöön joutunut kardinaali Bernard Law oli ollut Bernardinin aktiivisimpia vastustajia sekä CCG:n että erinäisten aloitteiden osalta.¹⁶² Esimerkillinen johtajan esitettiin näin olevan juuri kardinaali Law’n vastakohta.

Osaksi johtamisen tyhjiön ongelmaa *Commonweal* oli 12.4. pääkirjoituksessaan esittänyt asiantuntijapaneelin perustamista, mutta Steinfels itse kehitti ajatusta eteenpäin. Hänen mielestään nyt tarvittiin paneeli oikeudenmukaisuudesta, kokemuksestaan ja nuhteettomuudestaan tunnetuista julkisuuden henkilöistä. Mukana tulisi olla piispoja, pappeja, maallikoita ja erityisesti naisia, mahdollisesti myös ei-katolilaisia. Jos piispat eivät olisi tähän valmiita, olisi perustettava täysin maallikkojohtoinen lautakunta, johon valittaisiin katolilaisia oikealta, vasemmalta ja keskeltä. Koska tällaiselta lautakunnalta puuttuisi virallinen auktoriteetti, olisi sen oltava valmis avoimesti julkaisemaan kaikki löydöksensä. Kriisin ratkaiseminen tarvitsisi ennen kaikkea vahvaa johtajuutta ja vahvoja yksilöitä.¹⁶³ Odotetusti Steinfelsin artikkeli jatkoi selvästi *Commonwealin* linjaa erityisesti mediakritiikissä ja pyrkimyksessään tasapuolistaa keskustelua. Seitsemän sivun mittaista kirjoitusta voikin pitää eräänlaisena pääkirjoituksen laajennuksena. Artikkelin oli päi-

¹⁶⁰ Steinfels 2002.

¹⁶¹ Kts. esim. McBrien 2002 e.

¹⁶² Steinfels 2003, 24–26.

¹⁶³ Steinfels 2002.

vätty 9.4. joka selittää sen, miksi siinä ei sanallakaan viitattu Paul R. Shanleyn tapaukseen ja uusiin vasta julkitulleisiin tietoihin.

NCR:n 12.4. julkaistun lehden pääkirjoitus oli lehdeltä ainoa, joka ei huhtikuussa käsitellyt hyväksikäyttöskandaalia. Lähi-idän politiikkaan keskittyneen kirjoituksen alla kuitenkin julkaistiin pääkirjoitusta selvästi pidempi lehden vaikiokalustoon jo 70-luvulta kuuluneen Arthur Jonesin Näkökulma-kirjoitus, joka käsitteli selibaatin historiaa vallan ja rahan näkökulmasta. Jones puhui kirjoituksessaan ”selibaatti sotkusta” ja kuvasi selibaatin nykyisen ehdottomuuden syntymisen olleen seurausta ”ylireagoinnista” ja ”ultra-ortodoksisten kirkon johtajien” ryhdyttyä välittämään käsitystä siitä, että selibaatilla oli apostolinen lähtökohta ja se oli rakennettu järjestelmään ”alusta asti”. Jonesin mukaan syy löytyi myös paaivin vallasta ja erityisesti äänestyksellä päätetystä erehtymättömyydestä. Jos ei Jonesin kanta ollut käynyt selväksi jo tekstin kuluessa, sen viimeinen lause varmasti vahvisti kannan: ”...koko kysymys papillisesta selibaatista ei ole muuta kuin valtapeliä jossa suitsukkeet toimivat savuna, kuten savussa ja peileissä”.¹⁶⁴ Kautta tekstin hyvin hyökkäävästi asiaa lähestynyt Jones tuntui ottaneen aiheen suorastaan henkilökohtaisesti. Vaihtoehtoisesti hän halusi vahvoilla sanavalinnoillaan ja rahan sekä vallan rinnastuksillaan ravistella keskustelua kovalla kädellä.

Miksi hyökkäys selibaattijärjestelmää kohtaan oli kirjoituksessa niin voimakas? Perusteluja Jonesin näkemyksille selibaatista ei suoraan löydy hänen kirjoittamastaan *NCR*:n historiikista. Jones kuvasi itseään sen sijaan omaa historiaansa ja päätoimittajan kauttaan käsitelleissä kappaleissa feministiksi ja kertoi kuinka päätoimittajakautenaan vuosien 1974 ja 1980 välillä lehti oli muun muassa virallisesti ryhtynyt kannattamaan naisten pappisvihkimystä (1978). Lehti oli myös vuoden 1976 mennessä ottanut tiukemman otteen Vatikanin alustavasta kiertelestä suhteessa homoseksuaalisuuteen ja homoseksuaaleihin katolilaisiin ja ryhtynyt voimakkaasti tukemaan homoseksuaaleja katolisia sekä kritisomaan kirkon ”institutionaalista reaktiota”.¹⁶⁵ Nämä suuntaukset Jonesin ajattelussa antavat osittain taustaa sille miksi näkökulma selibaattiasiaassa oli kirjoittajalla niin hyökkäävä. On myös hyvin todennäköistä, että lehden toimitus pääsi entisen päätoimittajan ja *NCR* veteraanin kirjoituksen kautta viemään lehden linjan välillisesti pidemmälle. Huhtikuun lehdistä selvästi vähiten aihetta käsitteli juuri 12.4. lehti, jossa aihetta

¹⁶⁴ Jones 2002 b.

¹⁶⁵ Jones 2014, 95, 100.

käsiteltiin Kennedyn mielipidekirjoituksen lisäksi artikkeleissa kahden sivun verran.

Toimituksen puolesta kantaa otti Kennedyn lisäksi kuitenkin myös Tom Roberts. Jatkaen edellisen pääkirjoituksen linjaa Roberts kommentoi ”viimeisen saarnatuolista esitettyjen anteeksipyyntöjen” tehottomuutta. Robertsin mielestä ne eivät vaikuttaneet juuri millään tavalla, koska katolilaiset eivät voineet olla liian hätäisiä odotustensa kanssa. Kirkon toipuminen ei tapahtuisi hetkeksi. Vastapainoksi anteeksipyyntöjen tehottomuudelle hän nosti esiin lehdessä julkaistun kirjoituksen Clevelandin piispan Anthony Pillan katumustyöstä. Piispa Pilla oli saanut paljon kritiikkiä osakseen siitä, että hiippakunta oli harrastanut aggressiivista lakitaktiikkaa ja kaltoinkohdellut hyväksikäytön uhreja. Lehden artikkelissa lainattu kirjoittaja David Briggs kuvasi kuinka piispa oli kiirastorstain palveluksessa pesyt hyväksikäytön uhriksi lapsuudessaan joutuneen naisen jalat. Robertsin mukaan piispa oli tehnyt itsestään haavoittuva, sillä hän oli asettanut tilanteessa itsensä syvästi haavoitetun uhrin armoille. Roberts katsoi tämän olleen aito rakkaudenosoitus ja osoittaneen piispan palanneen papillisen velvollisuutensa äärelle. Robertsin mukaan tällainen ”ihminen ihmiselle”-yhteys, joka ”kamalasta” kriisistä oli puuttunut ja oli tärkeää palauttaa se pitkän toipumisprosessin aikana. Vaikka askel oli oikeaan suuntaan, se oli silti ”minikokoinen” askel. Tilanne muuttuisi vain tiukoilla käytännön toimilla. Niihin Roberts luki sekä ”vakavan ja syvällisen tutkimuksen salailevaa papiston kulttuuriin, joka mahdollisti lasten vahingoittamisen ja sen jälkeen suojeli syyllisiä” että ehdottoman nollatoleranssin.¹⁶⁶

Jo 19.4. *NCR* julkaisi seuraavan pääkirjoituksensa skandaalista. Pääkirjoituksen sanoma oli ytimekkäästi se, että Yhdysvaltain kirkon skandaalin vaikutukset tulisivat ylettymään laajalle. Lehden mukaan monissa maissa hyväksikäyttöön syyllistyneet papit ja syyllisiä suojelleet piispat olivat ”koskemattomia” ja viranomaiset haluttomia tai kyvyttömiä puuttumaan tilanteeseen. *NCR*:n mukaan Yhdysvaltain kirkon oikeudenkäyntien lisääntyessä ja piispojen kohdatessa rikossyytteitä hyväksikäytön estämisessä epäonnistumisistaan, papit ja piispat maailmalla tuskin pysyisivät koskemattomina ikuisesti. Kirjoitus vertasi tilannetta käynnissä olleeseen sotarikoksista syytetyn Serbian entisen diktaattorin Slobodan Milosevicin oikeudenkäyntiin:

¹⁶⁶ Roberts 2002 e; *NCR* 12.4.2002 Forgiveness marks Holy Thursday service.

”Kriitikot saattavat väittää että mikä tahansa tuomio tulee olemaan valikoiva, koska muut verta käsissään kantavat poliitikot tulevat pysymään vapaina. Siitä huolimatta oikeudenkäynti lähettää varoituksen muille diktaattoreille siitä, että kukaties jonain päivänä oikeus tavoittaa myös heidät.”¹⁶⁷

Vaikka kirjoituksessa todettiin, ettei rinnastusta haluttu kirjoittajien mukaan viedä ”liian pitkälle”, oli siinä selkeä viiva verta käsissään kantavista diktaattoreista kirkon johtajiin tai ainakin niihin piispoihin, joita oikeus ei vielä ollut tavoittanut ja jotka lehden näkökulmasta yrittivät väistää omaa vastuutaan.

Pääkirjoituksen yhteydessä lehti julkaisi ”Ehdotuksia elämisestä kriisin lävitse”. Teksti ilmaisi suurta sympatiaa seurakuntien pappeja kohtaan. Kriisin ympäri ei voinut kiertää, vaan ”meidän kirkkona” oli elettävä sen lävitse. Samaan aikaan oli mahdollista auttaa toinen toista. Sen jälkeen kirjoituksessa listattiin seitsemän lausetta, joilla saattoi osoittaa seurakunnan pastorille tukensa sekä kuusi lausetta, jotka jokainen saattoi sanoa itselleen. Nämä ohjeet ja kannustukset yhteisöllisyyteen oli lehdessä sijoitettu suuren kuvan alle, jossa vasemmalla itkevä Jeesus syleili itkevää Pyhää henkeä ja lasta, oikealla Jeesuksen selän takana seisoi mustanpuhuva piispa teippi suunsa yli liimattuna ja kättä viittansa alla olevan papin suulla pitäen.¹⁶⁸ Asetelma jatkoi selvästi lehden linjaa, jossa kirkon hierarkia erotettiin oikeasta kirkosta eli ”meistä”.

Lehdessä julkaistiin lisäksi kolmen sivun verran aihetta käsitteleviä artikkeleita, joissa huomioitiin nyt myös huhtikuun alussa tehdyt uudet paljastukset.¹⁶⁹ Pääkirjoituksen ja artikkeleiden lisäksi lehdessä julkaistiin aiheesta jälleen myös Richard P. McBrienin kolumni. Kuten edellinen kolumni, myös 19.4. kirjoitus seurasi selkeästi pääkirjoituksen linjaa keskittyen hyväksikäyttökandaalin kansainväliseen ulottuvuuteen. Sanoma oli, että ongelman laajuuden ja kansainvälisyyden vuoksi oli selvää, että järjestelmällisiä muutokset olisi käsiteltävä hierarkian kaikkien korkeimmilla tasoilla.¹⁷⁰

American kuun kolmas lehti oli lähes yhtä laajasti omistettu skandaalille kuin 1.4. julkaistu painos. Kaikki lehden artikkelit oli omistettu aiheelle. Jo heti lehden sisällyssivulla julkaistussa Of Many Things -osiossa kirjoittaja lehden Associate Editor jesuiitta James Martin liittyi kasvaneeseen mediakritiikkiin ottamalla äkäisesti kantaa siihen kuinka: ”yllättäen kaikki olivat asiantuntijoita katolisesta kirkosta riippumatta siitä kuinka vähän he katolilaisuudesta tietävät”. Martin ruoti

¹⁶⁷ NCR 19.4.2002 U.S. scandal sends warning worldwide (pk.).

¹⁶⁸ NCR 19.4.2002 Suggestions for living through the crisis.

¹⁶⁹ NCR 19.4.2002 Documents provoke fresh anger.

¹⁷⁰ McBrien 2002 c.

sekä toimittaja Maureen Dowdin New York Timesissa julkaistua ”vihamielistä” kolumnia että tuoretta kirkon tutkijaa Frank McCourtia näiden kannanotoista. Martinin mukaan yksi turhauttavimmista asioista median toiminnassa oli se kuinka normaalisti älykkäät kommentoijat tuntuivat käsittelevän aihetta välinpitämättömyydellä. Ehkä vika oli kirkon kyvyttömyydessä selittää itsensä paremmin, ehkä joukossa oli anti-katolilaisuutta tai kenties siksi, että amerikkalaisessa kulttuurissa selibaattia naurettavana, jotkut pitivät hyväksyttävänä välittää tietoa, joka muissa yhteyksissä olisi katsottu huhuiksi tai stereotyyppioiksi. Yhtäkaikki katolisesta kirkosta tehtyjen ”tyhmien” kommenttien määrä oli Martinin mukaan ällistyttävä. Martin tiivisti toiveensa toteamalla, että hän toivoi että mediassa pyörivien ”puolikypsien” mielipiteiden sijaan keskustelua muovaisivat asioihin perustuneet katolilaiset, koska viime kädessä kirkon tulevaisuus oli sen jäsenten käsissä, ei O'Reilly Reportissa¹⁷¹.¹⁷² Vaikuttaa siltä, että kirjoitus oli selvä vastareaktio huhtikuun alun uusien paljastusten aikaansaamaan hyvin aggressiiviseen kommentointiin sekulaarissa mediassa.

Myös 22.4. pääkirjoituksessaan *America* nousi myös puolustamaan kirkkoa. Kirjoitus ilmaisi kuinka suunnatonta vahinkoa pappien suorittama seksuaalinen hyväksikäyttö oli saanut aikaan ja kuinka rikosten aikaansaama tyrmistys oli suuntautunut sekä syyllisiin että niihin kirkon viranomaisiin, jotka olivat epäonnistuneet lasten suojelussa. Lehden mukaan monet hiippakunnat olivat alkaneet luovuttaa tietojaan siviiliviranomaisille, jotka arvioisivat syytteiden tarpeen tapauskohtaisesti.¹⁷³

Jälleen lehti muistutti että tästä huolimatta kaikkia piispoja ei tullut tuomita, koska osa piispoista oli toiminut vastuullisesti ja poistanut syylliset viroistaan. Kirjoitus totesi myös, ettei maksuissa yleensä ollut kyse uhrien vaikeutamisesta vaan pyrkimyksistä auttaa uhreja maksamaan terapiakulunsa ja elämänsä jälleenrakennus. Lehden mukaan summat oli salattu usein vakuutusyhtiöiden vaatimuksesta. Vakuutusyhtiöt myös suosivat oikeussalien ulkopuolella tehtyjä sopimuksia, koska oikeudenkäyntien kustannukset saattoivat kohota huimiksi. Kaiken lisäksi monet virheisiin syyllistyneistä piispoista oli jo eläkkeellä tai kuolleet. Jokainen uusi piispa peri edeltäjänsä ongelmat omikseen.¹⁷⁴ Jopa *American* kirjoituksessa painopiste vaikuttaa siirtyneen. Aiemmissa pääkirjoituksissa vähemmistönä ”jot-

¹⁷¹ Yhdysvaltalaisen Fox News kanavan uutis- ja ajankohtaisohjelma.

¹⁷² Martin 2002 a.

¹⁷³ *America* 22.4.2002 Punishing church (pk.).

¹⁷⁴ *America* 22.4.2002.

kut piispat” eivät olleet kuunnelleet kollegojaan ja varoituksia, nyt vähemmistöksi esitettiin vastavuoroisesti ne piispat, jotka olivat toimineet vastuullisesti.

Monet kuitenkin halusivat myös rangaista koko kirkkoa, erityisesti kaikkia niitä piispoja, jotka olivat siirtäneet syyllisiä paikasta toiseen. Piispoja oli myös syytetty uhrien vaitiolon ostamisesta (*hush-money*). Monet katolilaiset olivat kirjoituksen mukaan esittäneet vastalauseensa siitä, että heidän lahjoituksiaan käytettiin maksamaan miljoonien dollareiden korvauksia vahingoista. Lehden mukaan kirkon rankaisemiseksi oli käytetty kahta menetelmää. Ensimmäinen oli kirkon haastaminen oikeuteen miljoonien edestä ja toinen oli lahjoitusten pidättäminen hiippakunnalta. Jotkut piispat olivat vastanneet, ettei sovitteluja maksettaisi seurakuntien vaan vakuutusten, hiippakunnan talletusten ja omaisuuden myymisen avulla. Tätä kamppailua lehti tarkasteli huolestuneesti. Jos hyväksikäytöt olivat tapahtuneet ennen vuotta 1985, vakuutukset kyllä maksaisivat osan, mutta vuoden -85 paljastusten jälkeen vakuutusyhtiöt olivat rajanneet seksuaalisesta hyväksikäytöstä syntyneet kustannukset sopimusten ulkopuolelle. Jos hiippakunnan talletukset tai omistukset käytettäisiin korvausten maksuun, ne eivät olisi enää käytävissä tuleviin kirkon ohjelmiin tai taloudellisiin tarpeisiin. Lopputulos oli *American* mukaan selkeä: ”Jos ihmiset kirkonpenkeissä eivät tule tueksi rahallisesti, on tulevaisuudessa vähemmän pastoraalisia ja sosiaalisia ohjelmia”.

Joidenkin katolisten julkisesti vaatima lahjoitusten pidättäminen hiippakunnilta ja ohjaaminen seurakunnille nähtiin ongelmallisena. Sillä kyllä saatiin piispan huomio, mutta pitkässä juoksussa sillä rangaistaisiin ”vääriä ihmisiä”. Useimmissa tapauksissa rangaistus osuisi piispan organisoimiin toimintoihin kuten seminaareihin, katolisiin kouluihin ja avustusjärjestöihin. Samalla kun piispan virasto ja arkisto toimisivat normaalisti veroilla, vähävaraisten ruokat, kodittomien majoitukset ja koulut saisivat vähemmän rahaa. Ratkaisu ongelmaan oli *American* mukaan yksinkertainen. Boikotin sijaan tuli kohdentaa oman lahjoituksen määränpää. Jos lahjoittaja nimittäin tarkensi mihin lahjoitus tuli käyttää sekä siviili että kanoninen laki vaativat, että toivetta noudatettaisiin. Näin ollen: ”Täsmäntäminen on parempi kuin boikotoiminen”.¹⁷⁵

Ongelmalliseksi kirjoituksessa nähtiin myös kirkolta vaaditut korvaukset. Kirjoituksen mukaan kukaan ei tietenkään voinut vastustaa sitä, että kirkon odotettiin maksavan uhreille terapian ja mitä tahansa he tarvitsisivat saadakseen elämänsä raiteilleen. Oikeudenkäynteihin liittyvät muut huomattavat kustannukset,

¹⁷⁵ America 22.4.2002 Punishing the Church (pk.).

kuten esimerkiksi suuret korvaukset valamiehistöille olivat tapa rangaista tuottavia yrityksiä, mutta ne olivat kirjoittajien mukaan erittäin tylppä väline kun kyseessä olivat voittoa tekemättömät järjestöt, joilla ei ollut osakkeenomistajia. Esimerkiksi nostettiin Punainen risti, joka oli välittänyt infektoitunutta verta. Ihmiset olivat olleet oikeutetusti järkyttyneitä, mutta monien miljoonien suuruisen sakon määrääminen olisi vain entisestään vahingoittanut järjestöä, joka täytti yhteisöllisen tarpeen. Kuten Punaisella ristillä kirkolla oli sidosryhmiä, muttei osakkeenomistajia. Kirjoituksen punainen lanka tiivistettiin viimeisessä kappaleessa:

Halu rangaista on inhimillinen. Mutta väärin ihmisten rankaiseminen on väärin. Kirkko ei ole yksin piispat; se on kirkonpenkeissä istuvat ihmiset. Ei ole olemassa syviä taskuja loputtomilla varoilla. Kirkot ovat riippuvaisia seurakuntiansa pienistä viikoittaisista lahjoituksista. Kirkon rankaiseminen tarkoittaa Jumalan kansan ja heidän palvelemissa rankaisemista. Oikeudenmukaisuus vaatii, että löydämme toisenlaisen tien.¹⁷⁶

Toisin kuin *NCR*, jossa toistuvasti puhuttiin kirkosta ja kirkon hierarkiasta toisistaan irrallaan olevina yksikköinä ja käytettiin paljon vastakkainasettelua, *Americassa* haluttiin selvästi painottaa yhteyttä. Piispat olivat osa kirkkoa siinä missä maallikotkin, ratkaisu olisi löydettävä yhdessä ja niin ettei se vahingoittaisi kirkon keskeisimpiä toimintoja ja rankaisisi syyttömiä. *NCR* oli suhtautunut myös selvästi positiivisemmin lahjoitusten pidättämiseen maallikoiden vaikuttamisen välineenä. Tässä voidaan näkökulmaan katsoa vaikuttaneen *American* jesuiittataustan. Toisin kuin täysin itsenäinen maallikkolehti (*NCR, Commonweal*), se katsoi tilanetta kirkon organisaation sisältä.

Toimituksen kannanottojen lisäksi 22.4. lehdessä käsiteltiin hyväksikäyttöskandaalia yhteensä neljässä kirjoituksessa, joista kattavin oli kahdeksansivuinen ”Distortions, Complexities and Resolutions – The Catholic Church and Sexual Abuse”. Siinä pappien hoitoon erikoistuneen St. Luke Instituten johtaja ja USCCB:n seksuaalisen hyväksikäytön Ad Hoc komitean konsultti ja psykologi isä Stephen J. Rossetti kävi lävitse viisi merkittävää ylyksinkertaistusta ja vääristymää liittyen lasten hyväksikäyttöön. Mediakriittistä linjaa jatkaneessa tekstissä esitetyt vääristymät olivat: ”kaikki lasten hyväksikäyttäjät ovat pedofiileja ja kaikki pedofiilit ovat parantumattomia”, ”papit ovat muita todennäköisempiä hyväksikäyttäjiä selibaatin vuoksi”, ”papistossa on niin monia hyväksikäyttäjiä, koska selibaattinen pappeus vetää puoleensa homoseksuaaleja”, ”Yhdysvaltain piis-

¹⁷⁶ America 22.4.2002 Punishing the Church (pk.).

pat salailevat edelleen lasten hyväksikäyttötapauksia, eivät noudata lakia, eivätkä ilmoita näitä tapauksia viranomaisille” ja ”lasten kannalta turvallisinta on poistaa pappeudesta jokainen lasten hyväksikäyttöön syylistynyt pappi”. Isä Rossetti kävi nämä väitteet läpi hyvin yksityiskohtaisesti jokaisen kohdalla esiin sen ongelmallisuuden. Lopuksi hän liittyi peräänkuuluttamaan vastakkainasettelun sijaan yhteistyötä: ”On aika kirkkomme, yhteiskuntamme, pappien ja perheiden työskennellä yhdessä uudessa kumppanuudessa voittaa se suuri pahuus, joka on lasten seksuaalinen hyväksikäyttö”.¹⁷⁷

Myös lehdessä julkaistu, St. Paulin ja Minnesotan arkkipiispa Harry J. Flynnin kaksisivuinen, kirjoitus ”Can the Church Be Healed? – With God all things are possible” korosti yhteistyön merkitystä kirkon toipumisessa:

Selvästi parantuminen tapahtuu, jos kollektiivisesti kirkko ja sen ihmiset pyrkivät palauttamaan kaikkien niiden luottamuksen, joita pappien rikokset ovat satuttaneet.
– Me olemme kaikki yhtä Kristuksen ruumiissa.

Sekä *Commonwealin* että *American* keskittyttyä huhtikuussa pääasiassa puolustamaan kirkkoa ja kritisoimaan median tapaa käsitellä skandaalia, *National Catholic Reporter* jatkoi kuun viimeisessä 26.4. julkaistussa pääkirjoituksessaan tarvittavien toimien käynnistämistä. Sivun mittaisessa kirjoituksessa listattiin lehden näkökulmasta välttämättömät toimet ”pitkän ja kivuliaan paranemisprosessin” käynnistämiseksi. Ensimmäiseksi vaadittiin Bernard Law’n eroamista. Kirjoituksessa tiedostettiin että Law’n erottaminen joukosta oli joidenkin mielestä epäreilua, mutta kirjoittajien mukaan hänestä oli tullut kaiken kirkossa juuri viallaan olevan symboli. Kirjoituksen mukaan muutamien viikkojen sisällä kirkko oli siirtynyt salailusta täydelliseen puhdistukseen (*purge*), jossa aiemmin piilotellut papit sysättiin viranomaisille lainkaan asianmukaista käsittelyä ajattelematta. Tämän sotkun keskipisteenä oli *NCR*:n mukaan Law, joka tulisi huomaamaan mahdottomaksi toteuttaa edes yksinkertaisimpia tehtäviään.¹⁷⁸ Vaatimalla suoraviivaisesti kardinaalin eroa, *NCR* otti selvästi jyrkimmän kannan suhteessa kardinaalin asemaan ja tulevaisuuteen. Lehden linja oli yhtenevä maallisen lehdistön kannanottoihin, joissa Law’n eroa oli vaadittu jo tammikuusta saakka.

Law’n eron lisäksi lehti vaati, että piispat kaikissa hiippakunnissa avaisivat kaikki arkistonsa ja kutsuisivat syyttäjät päättämään missä syytöksissä oli todeneräisyyttä ja mitkä olisivat perättömiä tai liian vanhoja käsiteltäviksi. Lisäksi

¹⁷⁷ Rossetti 2002.

¹⁷⁸ *NCR* 26.4.2002 Courage needed for complex, painful cure (pk.).

hiippakuntien tuli uudelleen arvioida lakitaktiikkansa ja julkisesti kieltää sellaiset taktiikat, jotka hyökkäsivät uhreja kohtaan tai vaativat vaitioloa. Kirkon tuli aloittaa seksuaalisen hyväksikäytön ennalta ehkäisy kouluissa ja pitää ”hyväksikäytön ehkäisy sunnuntai” jokaisessa kirkossa. Piispojen tuli myös kohdata uhrin ja esittää anteeksipyyntönsä henkilökohtaisesti ja jättää pois perustelu ”vain muutamasta tekoihin syyllistyneestä papista”. Se kuinka monta pappia oli syyllistynyt tekoihin, oli lehden mukaan yhdentekevää. Yksikin oli liikaa. Viimeiseksi vaatimukseksi esitettiin että päätöksentekoprosesseihin tuli ottaa mukaan maallikkoja, niin miehiä kuin naisiaikin, sekä naimattomia että naimisissa olevia. Lehden näkökulmasta piispat saattoivat nopeastikin avata piispojen valintaa ja pappien nimitystä koskevan päätöksenteon myös maallikoille, toisin kuin pappisvihkimyksen käytäntöjen muuttamisen joka tulisi viemään aikaa. Ja jos ”Rooma vastustaisi”, piispojen tulisi tarttua tilaisuuteen ja perustella muutosta sillä, että minkäänlaisen ”tavallisten katolisten” arvostuksen takaisinsaaminen vaatisi läpinäkyviä käytäntöjä ja maallikoiden mukaan ottamista. Sillä, ”Maallikot eivät enää sietäisi ulkopuolelle jättämistä.”¹⁷⁹

Nämä olivat kuitenkin vain ensimmäiset vaiheet tulevassa prosessissa. Kolmasosan *NCR* käytti pääkirjoituksessaan nykyisen hierarkian koostumuksen ongelmallisuuteen ja sen jäsenten toimien synnyttämään kuiluun läpinäkyvyydestä ja vastuunkannosta puhumisen ja niiden toteuttamisen välillä. Kuilun, jonka yli olisi mahdotonta päästä ilman ulkopuolista apua. Paavi Johannes Paavali II oli lehden mukaan saanut mitä oli halunnut: eli ”piispoja, jotka eivät kyseenalaistaisi auktoriteettia tai nostaisi esiin kysymyksiä koskien pappisvihkimystä tai seksuaalisuuteen liittyviä kysymyksiä kuten ehkäisy tai homoseksuaalisuus”. Tämän seuraus olikin nyt kirjoituksen mukaan skandaalin keskellä ilmeinen: ”...joukko miehiä, jotka eivät tiedä kuinka toimia tai johtaa ilman käskyjä Roomasta”. Tämän paaviuden yhtenä perintönä olisikin ”yleisesti hohdoton piispojen taso ympäri maailmaa”. Tarpeen oleva kattava tutkimuksen toteuttaminen Yhdysvaltain papiston todellisesta tilanteesta tulisikin vaatimaan paljon rohkeutta ja nousemista vastustamaan joitain 23-vuotisen paaviuden keskeisiä teemoja.¹⁸⁰

NCR päätti huhtikuun viimeisen pääkirjoituksensa huomioimalla, että kriisi nosti esiin vakavia kysymyksiä kirkon suhtautumisesta erilaisiin seksuaalisuutta käsitteleviin kysymyksiin. Lehden mukaan jotkut saattoivat pitää näiden kysy-

¹⁷⁹ *NCR* 26.4.2002 Courage needed for complex, painful cure (pk.).

¹⁸⁰ *NCR* 26.4.2002.

mysten esiin nostamista esiin skandaalin yhteydessä traagisen tilanteen hyväksikäyttämistä siihen liittymättömän päämäärän tavoittelemiseksi. Kirjoituksen mukaan opetukset seksuaalisuudesta olivat kuitenkin sidotut syvälle historiaan ja olivat johtaneet vallalla olevan pappiskulttuurin syntyyn. Aihetta perusteltiin tiivistämällä selvästi hillityin termein Jonesin kannanotto selibaatin perustumisesta väärinymmärryksille. Terveiden palauttaminen kirkkoon vaatisikin laajemman ihmisen seksuaalisuutta käsittelevän keskustelun avaamista ja nämä keskustelut tulisivat haastamaan kirkossa olevan hierarkkisen rakenteen.¹⁸¹ Tällä keskustelun avauksella *NCR* asetti itsensä jälleen selkeästi liberaalille reunalle ja vahvisti sen näkemyksen, joka *Commonwealissa* oli esitetty jo huhtikuun alussa tavasta, jolla liberaalit ja konservatiivit olivat ottaneet skandaalin väyläksi ajaa omia päämääriään eteenpäin kirkon sisällä.¹⁸² Keskustelu useista kysymyksistä oli varmasti tarpeellinen kriisin syiden selvittämiseksi ja ratkaisemiseksi. Lehden tapa esittää vaatimus keskustelulle muiden vaatimusten ohessa ja korottaa kysymykset kirkon suhtautumisesta seksuaalisuuteen ensisijaisiksi, jätti kuitenkin ontoksi lehden pyrkimyksen esittää itsensä taka-ajatuksettomana ja omaa visiotaan ajavana keskustelunavaajana.

NCR:n 26.4. lehdessä etusivun pääjuttu käsitteli skandaalin seurauksena perustettua maallikkojärjestö Voice of the Faithfulia (VOTF).¹⁸³ Maallikoiden järjestäytymistä kommentoi palstallaan myös päätoimittaja Roberts. Hänen mukaansa tällainen järjestäytyminen maallikoiden piirissä vaikuttivat ylittävän kaikki hajaannusta synnyttävät kysymykset katolisessa ”agendassa”. Hän sanoi uskovansa, että tällainen liikehdintä entisestään lisääntyy ja pyysi toimittamaan tiedon kaikista lukijoiden omien seurakuntien maallikkoliikehdinnöistä, jotta lehti saattoi koota ne esille sivuilleen tai kotisivuilleen.¹⁸⁴ Vaikuttaa siltä, että *NCR*:n toimituksessa maallikoiden liikehdintä nähtiin varauksettomasti positiivisena asiana, jota lehdessä haluttiin tukea. Lisäksi skandaalia käsiteltiin artikkeleissa yhteensä kolmella sivulla ja Georgetown Universityn Professor of Theology Diana L. Hayesin kolumnissa, joka käsitteli myös kirkon tulevaa matkaa kohti toipumista.

¹⁸¹ *NCR* 26.4.2002 Courage needed for complex, painful cure (pk.).

¹⁸² *CW* 5.4.2002 The whole story (pk.).

¹⁸³ *NCR* 26.4.2002 New groups push for change.

¹⁸⁴ Roberts 2002 f.

III KIRKON TULEVAISUUS VAAKALAUDALLA

1. Pettymystä ja huolta Vatikaanin hätäkokouksen jälkeen

Uusien paljastusten ja Paul R. Shanleyn tapauksen lisäksi runsaasti keskustelua sekulaarissa mediassa jo hutikuussa synnytti paavin päätös kutsua yhdysvaltalaiset kardinaalit Vatikaaniin hätäkokoukseen. ”Ennen näkemättömäksi” kuvatus 15.4. julkaistun kutsun teki median silmissä yllättäväksi varsinkin se, että vain muutamia päiviä aikaisemmin USCCB: puheenjohtaja piispa Wilton Gregory oli vasta palannut vierailulta Vatikaanista. Hän oli haastatteluissa antanut ymmärtää paavin jättävän kriisin hoidon yhdysvaltalaisille piispoille.¹⁸⁵ Jo seuraavana päivänä tilanne tuntui kääntyneen pääläelleen Pyhän istuimen julkaistessa tiedon kardinaalien kutsumisesta koolle Roomaan.

Kokous järjestettiin 23.–24.4.2002 ja Yhdysvalloista siihen osallistuivat piispa Gregory, USCCB:n varapuheenjohtaja Skylstad ja kaikki kahdeksan kardinaalia, mukaan lukien Bernard Law. Vatikaanista kokoukseen osallistuivat kolme Roomassa asunutta yhdysvaltalaista kardinaalia ja kahdeksan Rooman kuurian virkamiestä. Paavi osallistui kokoukseen tapaamalla osallistujat audienssilla ensimmäisenä päivänä ja lounastamalla heidän kanssaan toisena päivänä.¹⁸⁶ Tapaamisen seurauksena julkaistiin kaksi dokumenttia. Ensimmäinen oli kirje Yhdysvaltain piispoilta maan papistolle ja toinen linjaus niistä alueista, joista kardinaalit ja virkamiehet olivat yhtä mieltä.¹⁸⁷ Todennäköisesti julkaisuaikataulujen vuoksi katoliset lehdet tarttuivat pääasiallisesti hätäkokoukseen vasta toukokuun alkupuolella.

Toukokuun aikana hyväksikäyttöskandaalia käsitteli kaikkein eniten jälleen *National Catholic Reporter*. Hyväksikäyttöskandaali oli pääaiheena kaikissa viidessä *NCR*:n toukokuun julkaisussa ja sitä käsiteltiin kolmessa pääkirjoituksessa. Ensimmäinen 3.5. julkaistu pääkirjoitus kritisoi vahvasti Vatikaanin hätäkokousta, katsoen kokouksen menneen pieleen jo lähtökohdissaan. Paikalle oli kutsuttu vain prelaatteja, ei lainkaan uhreja, omaisia tai edes asiantuntijoita. Lehden mukaan kokoukseen kutsutut tiesivät, että heidät Roomaan kutsunut mies vastusti keskustelua papistoon liittyvistä kysymyksistä, erityisesti pakollisesta selibaatista. Siitä-

¹⁸⁵ Los Angeles Times 14.4.2002 Bishop says pope ”deeply touched” by U.S. Scandal.

¹⁸⁶ Allen Jr 2004, 246–247.

¹⁸⁷ Allen Jr 2004, 251.

kin huolimatta, että nämä kysymykset olivat parhaillaan useimpien katolisten mielessä. Kaiken lisäksi lähes kaikki kutsutut olivat lehden mukaan juuri niitä, joiden hidas reagointi ja haluttomuus nähdä ongelman vakavuus olivat johtaneet kirkon nykyiseen kriisiin. Kirjoitus jatkoi todeten, että tavattuaan kahden päivän ajan suurin osa prelaateista oli yksinkertaisesti ”hävinnyt” ja maailmalle oli kerrottu, että kardinaaleilla oli ”muita kiireellisiä velvollisuuksia”.¹⁸⁸

Pyhän istuimen toiminnan ja paikalle kutsuttujen sopivuuden lisäksi lehti kritisoi voimakkaasti kokouksen aikaansaannoksia. Sen mukaan kaksi lyhyttä lausuntoa oli ”päällystetty paavillisilla lainauksilla” ja niiden sanat vastuunotosta, läpinäkyvyydestä ja suuremmasta maallikoiden osallistumisesta kuulostivat ”vaivaantuneilta ja epäuskottavilta”. Vaikka piispojen vastuunkanto oli lehden mukaan selvästi suurempi kysymys, kokouksessa oli keskitytty vain kapea-alaisesti kysymykseen mitä hyväksikäyttöön syyllistyneille papeille tulisi tehdä. Prelaatit olivat löytäneet itsensä ”tuntemattomilta vesiltä” ja koko asetelmaa pidettiin kirjoituksessa vinoutuneena.¹⁸⁹

Siitä huolimatta *NCR* myöntyi toteamaan, että Vatikaanin tapaamista voitiin pitää askelena eteenpäin, tosin hyvin vaatimattomana sellaisena. Lehdessä oltiin varmoja, että osa kokoontuneista kirkon johtajista olisi halunnut puhua vapaammin ja kokivat kätensä sidotuiksi. Niinpä vaihtoehdoksi jäi vain rukoilla, että edes osa heistä kykeni näkemään ”laajemman kuvan”, vaikkeivät sitä nyt pystyneetkään maalaamaan.¹⁹⁰

Jälleen lehti kärjisti kannanottoaan julkaisemalla pääkirjoitussivullaan Arthur Jonesin purevan ja teräväsanaisen kirjoituksen. Jonesin mukaan näkökulman tuli olla syyllisen etsimisen sijaan laajemmassa syiden etsimisessä. Kirkon kriisi oli syntynyt, koska kirkko oli suljettu, papillinen ja patriarkaalinen yhteisö, joka toimi hierarkkisessa salauksessa. Jonesin mukaan suurin osa hänen tuntemistaan katolisista, ei ollut ”ostamassa sitä mitä Vatikaani oli myymässä Jeesuksen nimesä”. Jones kritisoi voimakkaasti kirkon hidasta ja ”reaktiokyvytöntä” hallintojärjestelmää. Hän kertoi kysyneensä oman monikansallisen yrityksensä perustaneelta katolilaiselta peruskysymykset siitä, millaisia kysymyksiä yrityksen johdossa tuli kysyä. Näiden kysymysten esittämisen ei Jonesin mukaan olisi pitänyt olla maailman piispoille ja Vatikaanillekaan liian vaikea tehtävä.¹⁹¹ Pääkirjoitus sivun li-

¹⁸⁸ *NCR* 3.5.2002 Secret meeting misses the larger picture (pk.).

¹⁸⁹ *NCR* 3.5.2002.

¹⁹⁰ *NCR* 3.5.2002.

¹⁹¹ Jones 2002 c.

säksi *NCR* käsitteli aihetta artikkeleissaan yhteensä kolmella sivulla. Lisäksi McBrien kertoi vajaan sivun mittaisessa kolumnissaan konservatiivien tuen hierarki-alle romahtaneen.¹⁹²

Päätoimittaja Roberts kertoi palstallaan lehden toimituksen olleen kasvavissa määrin hektinen viime viikkoina toimittajien ja päätoimittajien eri medioista hakiessa lehdeltä tietoa hyväksikäyttöskandaalista. Roberts kertoi joidenkin toimituksen jäsenten viettäneen jopa neljäkin tuntia päivässä haastatteluissa aiheen takia. Kukaan ei tosin ollut yhtä kiireinen kuin John L. Allen, jonka Roberts kertoi keskeyttäneen kirjanjulkaisukierroksensa lentääkseen takaisin Roomaan seuraamaan äkillisesti ilmoitettua kokoontumista. Roberts käytti tilaisuuden ylistääkseen Allenin ammattitaitoa ja omistautumista työlleen.¹⁹³

Myös *Commonweal* tarttui Vatikaanin tapahtumiin ensimmäisen toukokuun lehtensä pääkirjoituksessa. Lehti julkaistiin myös 3.5. ja jo pääkirjoituksen ensimmäinen lause vahvistaa julkaisuaikataulujen vaikutuksen lehden kannanottoihin. Kirjoituksessa todettiin lehden olleen menossa vasta painoon kardinaalien kokoontuessa Roomassa noin kahta viikkoa aiemmin. Pääkirjoitus ennakoivat tulevaa kysymällä tulisiko kokous onnistumaan tavoitteessaan rakentaa sellainen vastaus ja käytäntö, jolla kirkon menetetty uskottavuus voitaisiin palauttaa? Toisin kuin *NCR* kirjoitus katsoi kokoontumisen osoittavan, että Vatikaanissa oli viimein oivallettu tilanteen vakavuus. Kokonaiskuvaa siellä ei kuitenkaan nähtäisi ennen kuin paavi lakkaisi luottamasta Law'n kaltaisiin konservatiivisen linjansa edustajiin. Asiaan tarttuminen ei saanut kirjoituksen mukaan viedä huomiota siltä tosiasialta, että suurin osa siihen osallistujista olivat syllisiä kirkon kriisiin.¹⁹⁴ Voidaan katsoa, että siinä missä *NCR* piti koko kokoontumista epäonnistuneena, *Commonweal* piti sen järjestämistä hyvänä ratkaisuna Pyhältä istuimelta, mutta siihen kutsuttujen taustaa ongelmallisena.

CW:n mukaan alustavat raportit paikan päältä antoivat jossain määrin syytä optimistisuuteen. Ensimmäinen askel oli otettu, mutta jatkossa olisi ehdottomasti tehtävä kattava selonteko hyväksikäytöistä ja niiden hoitamisesta menneisyydessä. Ennen kuin kaikki faktat olisivat esillä, katoliset eivät voisi luottaa omaa kirkkoonsa. CW:n mukaan oli myös raportoitu, että kokoontumisessa piispat tulisivat keskustelemaan jo jonkin aikaa ”kiellettyinä” pidettyjä aiheita, kuten selibaatin ongelmat, avioituneiden pappien mahdollisuus, naisten asema kirkossa ja homo-

¹⁹² McBrien 2002 d.

¹⁹³ Roberts 2002 g.

¹⁹⁴ CW 3.5.2002 When in Rome (pk.).

seksuaaliset papit. Pääkirjoituksessa nostettiin jälleen Los Angelesin kardinaali Mahony, jonka katsottiin olevan paremmin perillä tilanteesta. Hänen kerrottiin kannustaneen paavia ja kardinaaleja käsittelemään pappeutta ja ekklesiologiaa yleisesti, mukaan lukien kysymyksen pappien oikeudesta avioitumiseen. Kirjoituksessa pohdittiin myös olisiko Mahony jopa se johtohahmo, joka ei helposti intimidoituisi, mutta olisi samalla kunnioittava Roomaa kohtaan? Sellainen johtaja tarvittaisiin, jotta kriisin ennestään syventämä jako konservatiivien ja liberaalien välillä pystyttäisiin korjaamaan.

Esimerkkinä kuilun syvenemistä pääkirjoitus osallistui paavin puhemiehen Joaquin Navarro-Vallsin kommentaareista käytyyn keskusteluun. CW:n mukaan Navarro-Vallsin kommentit edustivat konservatiiveja, jotka olivat ”innokkaita” osoittamaan seksuaalisen hyväksikäytön olevan vain homoseksuaalisten pappien ongelma. Lehden mukaan tällaiset näkemykset olivat johtaneet siihen että homoseksuaaliset papit pelkäsivät noitavainoja ja joutumista laajemman ongelman syntipukeiksi. Lehti kommentoi ”näiden kilpailevien tulkintojen” kuvastavan liberaalien ja konservatiivien välistä kiistaa.¹⁹⁵ Tästä viittauksesta huolimatta kirjoituksessa ei kuitenkaan ollut nostettu esiin ainoatakaan liberaalien kyseenalaista väitettä, vaan molemmat esitetyt tulkinnat olivat konservatiivien varastoista nostettuja. Tämä jätti mahdollisesti jopa tarkoituksella konservatiivien tulkinnat yksipuolisen huomion kohteeksi.

Edes kirjoituksen suorastaan ylistämä Mahony ei kuitenkaan yksin voisi siirtää kirkkoa kohti avoimempaa kulttuuria. Lehden mukaan odotettavaksi jäikins, uskaltaisivatko muut piispat liittyä Mahonyn näkemyksiin tulevassa kesäkuun kokouksessa.¹⁹⁶ *Commonwealin* yksinomaan positiivinen kuva kardinaali Mahonysta asettuu ristiriitaiseen valoon tarkasteltaessa maallisen lehdistön suhtautumista Los Angelesin hiippakunnan päämieheen huhti-toukokuussa. *Boston Globe* oli pääkirjoituksessaan kiitellyt kardinaalin toimia 22.4.2002, mutta jo 17.5. Los Angeles Timesissa kardinaali sai osakseen voimakasta kritiikkiä toiminnastaan ja tavastaan vastustaa pyrkimyksiä hiippakunnan arkistojen avaamiseksi.¹⁹⁷ Myös *Los Angeles Timesin* kolumnisti Steve Lopez oli ruotinnut kardinaalin toimintaa kovin sanakääntein jo maaliskuussa ja jatkanut verbaalista hyökkäystään huhtikuun alussa.¹⁹⁸

¹⁹⁵ CW 3.5.2002 When in Rome (pk.).

¹⁹⁶ CW 3.5.2002.

¹⁹⁷ Rauhala 2007, 55, 79.

¹⁹⁸ Rauhala 2007, 33–34.

Pääkirjoituksen lisäksi CW sivusi 3.5. lehdessä aihetta julkaisemalla *Of Several Minds* –osiossa Boston College Law Schoolin dekaanin John Garveyn papin avioitumiskysymystä käsittelevän artikkelin: ”Avioituneita pappeja? Se toimii ortodokseille”. Garvey piti ortodoksista lähestymistapaa kokonaisvaltaisesti parempana, mutta puolusti selibaatin merkitystä ja paikkaa vaihtoehtona papistolle. Hän myös jatkoi lehden ottamaa vahvaa linjaa vastustaa Navarro-Vallsin esittämiä kannanottoja, jotka ”eivät ole vain äärimmäisen jääräpäisiä, vaan saattavat käännäyttää hyviä ihmisiä pois itsensä omistamisesta kirkolle, joka tarvitsee hyviä ihmisiä enemmän kuin koskaan”. Garveyn mukaan Navarro-Vallsin lausunnot suurella todennäköisyydellä tekisivät useiden kanonisoitujen pyhimysten vihkimyksistä pätemättömiä.¹⁹⁹ Garveyn kirjoitus noudattikin selvästi sen julkaisseen lehden linjaa, joka pyrki välttämään äärimmäisyyksiä. Selibaatti oli otettava käsitelyyn, siitä olisi tehtävä vapaaehtoinen, mutta kokonaan sitä ei tulisi kirkosta poistaa.

America julkaisi toukokuun aikana neljä lehteä, joista ensimmäinen ilmestyi 6.5.2002. Toukokuun ensimmäinen pääkirjoitus ei suinkaan tarttunut kirkon kuumimpaan aiheeseen, vaan käsitteli Yhdysvaltain ulkopoliittikkaa Lähi-idässä. Seuraavassa 13.5. julkaistun lehden pääkirjoituksessa aihetta käsiteltiin kirkon haasteita täynnä olleen historian näkökulmasta. Viittaamatta lainkaan Vatikaanissa kolme viikkoa aiemmin pidettyyn kokoukseen kirjoitus kuvasi yhdysvaltain katolisten tunteja kriisin keskellä ja vertasi tilannetta 1500-lukuun ja ”separatismiin”, joka oli jakanut Euroopan katolilaisiin ja protestantteihin. Pääkirjoitus kuvasi vuosien 1545–1563 välillä järjestetyn Trentin konsiilin katolisen kirkon vastaukseksi, joka oli paitsi käsitellyt opillisia kysymyksiä, että uudistanut pääosin tietämättömän papiston. Kirjoituksen mukaan ”maallikko historioitsijat näkevät Trentin konsiilissa ikivanhan yhteisön kuvun uudistaa itseään”. Uskovat näkivät siinä kuitenkin myös armon ja uskoivat sen armon auttavan Yhdysvaltain piispoja luomaan sellaisen käytännön, joka hävittäisi lasten hyväksikäytön ja palauttaisi luottamuksen. Kirjoituksen mukaan uskovat näkivät, että armo pystyisi nostamaan esiin uuden sukupolven innovatiivisia pyhimyksiä, jotka tulisivat muuttamaan kirkon elämän.²⁰⁰

Pääkirjoituksissaan lehti ei ottanut toukokuussa lainkaan kantaa Vatikaanissa pidettyyn kokoontumiseen tai sen tuloksiin. Myöskään toimituksen jäsenten

¹⁹⁹ Garvey 2002.

²⁰⁰ *America* 13.5.2002 *Meditation for Pentecost* (pk.).

kesken kiertävässä *Of Many Things* –osiossa aiheeseen ei viitattu kuin korkeintaan sivulauseissa. Ainoa selkeästi hyväksikäyttöskandaalia käsitellyt pääkirjoitus julkaistiin lehden kuun viimeisessä painoksessa 27.5. otsikolla ”Kohti Dallasia”. Myös *Commonweal* omisti jälkimmäisen toukokuun lehtensä Vatikanin sijaan Dallasille, eikä näin ollen palannut enää analysoimaan päätöksiä pääkirjoituksessaan.

2. Toukokuu kääntää katseet kohti Dallasia

Mari Rauhalan mukaan sekulaarissa lehdistössä aiheen käsittely väheni jo selvästi toukokuun aikana.²⁰¹ Katolisessa lehdistössä varsinainen kädenvääntö aiheesta tuntui kuitenkin todella vasta alkavan toukokuun aikana. Kun ensin oli saatu käsiteltyä Vatikanin tapahtumien aiheuttama pettymys, olikin jo aika katsoa eteenpäin kohti kesäkuuta ja lähestyvän Dallasin piispain konferenssin haasteita. Kahdesti vuodessa kansallinen piispojen konferenssi keräsi koolle kansallisen kirkon korkeimman johdon ja toi yhteen kaikki maan piispat. Yleensä konferenssissa käsiteltiin useita kirkon arjessa esiin nousseita asioita tai kiistakysymyksiä, mutta 13.–15.6.2002 niitä tuli olemaan vain yksi: Kuinka ratkaista seksuaalisen hyväksikäytön ja kirkon johdon aikaansaamattomuuden synnyttämä kriisi?

Lähestyvän konferenssin lisäksi reaktioita herätti paavillisen lakitekstien tulkitsemisen neuvoston (Pontifical Council for Interpretation of Legislative Texts) johtajan ja espanjalaisen arkkipiispa Julian Herranzin 29.4. tehty kannanotto, joka jatkoi puhemies Navarro-Vallsin maaliskuussa aloittamaa linjaa. Allen kuvasi lausuntoa 17.5. *NCR*:ssa julkaistussa artikkelissaan, joka koostui pääosin suorista arkkipiispa Herranzin lainauksista. Hän kertoi kuurian virkamiehen ottaneen kovin sanoin kantaa skandaaliin, kirkon maksamiin korvauksiin ja ennen kaikkea median tapaan käsitellä kriisiä. Herranzin mukaan tietyt mediat olivat pyrkineet tahallisesti ”tahrata” kirkon imagon ja katolisen papiston, sekä ”heikentämään” kirkon opetusvallan moraalista uskottavuutta. Herranz oli myös viitannut pedofiliaan ”konkreettisenä homoseksuaalisuuden muotona”. Allenin mukaan näin puhuessaan Herranz ei ollut suinkaan ilmaissut vain omia mielipiteitään, vaan oli ”tuulettanut” sellaisia kantoja, jotka olivat laajemminkin vallalla Vatikanissa.²⁰²

²⁰¹ Rauhala 2007, 68.

²⁰² Allen Jr. 2002 b.

Vaikka Herranz oli korostanut puhuvansa vain omasta puolestaan, Allenin mukaan kannanotto paljasti homoseksuaalisuuden olevan Vatikaanin näkökulmasta yksi skandaalin perussyistä. Olihan Herranz lainannut keskeisiä kirkon dokumentteja korostaessaan kanonisen lain tarjoavan erottamisen mahdollisuuden tiettyjen rikosten tekijöille, ”eikä ainoastaan sille konkreettiselle homoseksuaalisuudelle, joka pedofilia on”. Arkkipiispa oli painottanut katolisen kirkon omien prosessien tärkeyttä ja katsonut niiden sivuuttamisen olevan virhe. Lisäksi hän oli hylännyt ajatuksen ehdottomasta ilmoitusvelvollisuudesta maallikkoviranomaisille ja suhtautunut Allenin mukaan skeptisesti rahallisiin korvauksiin instituution syyllistyessä huolimattomuuteen. Näin hän oli sivuuttanut kerralla kaksi amerikkalaiselle oikeuskäytännölle keskeistä merkkiypylvästä. Ennen kaikkea Herranz oli painottanut, ettei skandaali saanut ”tahrata” papistoa. Hänen mukaansa ”poikkeukselliset tapaukset” eivät saaneet asettaa kirkon perustuksia kyseenalaisiksi.²⁰³

Todennäköisesti jälleen julkaisuaikataulullisista syistä johtuen *National Catholic Reporter* tarttui pääkirjoituksessaan Herranzin lausuntoon vasta 17.5. ja käsitteli sen sijaan kuun toisessa 10.5. julkaistussa lehdessään Dallasin konferenssin tulevia haasteita. Toukokuun toisen lehden pääkirjoitus keskittyi analysoimaan ehdotonta nollatoleranssia, josta oli muodostumassa vaikean tilanteen todennäköisin ratkaisu. Kriisin alkuvaiheessa äänekkäästi nollatoleranssin puolesta puhunut *NCR* lähestyi aihetta toukokuussa erittäin kriittisesti. Kirjoituksen mukaan ehdottoman käytännön valitseminen saattaisi tuoda helpotusta tilanteeseen, mutta yhtä hyvin se voisi pahentaa kriisiä. Teksti kysyi olisiko sittenkään katolisen yhteisön ja sen oikeuskäsityksen edun mukaista tuomita raskaimmalla mahdollisella rangaistuksella myös ne syytetyt, jotka olivat erehdyksensä jälkeen eläneet ”puhtain paperein”? Ehdotonta nollatoleranssia verrattiin pääkirjoituksessa Yhdysvaltain lainsäädännön *Three Strikes* -käytäntöön²⁰⁴, jota samalla syytettiin vankiloiden täyttämisestä. Pääkirjoituksen mukaan nollatoleranssi oli ratkaisu, joka keskittyi väärin kysymyksiin. Kirjoittajat jättivät kuitenkin erittelemättä, mitä nämä väärät kysymykset olivat.²⁰⁵ Rinnastus maan oikeuslaitoksen varsin äärimmäiseen toimintamalliin vaikuttaa räikeältä, mutta juuri siksi harkitulta. Äärimmäisellä rin-

²⁰³ Allen Jr. 2002 b.

²⁰⁴ Monissa Yhdysvaltain osavaltioissa noudatettu laki. Se mahdollisti elinkautisen tuomion lähes mistä tahansa rikoksesta, jos syytetty oli aikaisemmin syylistynyt kahteen yhtä vakavaksi laskettaisiin rikokseen. Vuonna 2004 laki oli käytössä 23 osavaltiossa, mutta vain Kaliforniassa se käsitti kaikki mahdolliset rikokset. Justice Policy 2004.

²⁰⁵ *NCR* 10.5.2002 Solutions that make matters worse (pk.).

nastuksella haluttiin ilmeisesti korostaa nollatoleranssiin lehdessä liitettyjen ongelmien merkitystä.

Vielä ehdotonta nollatoleranssia suuremmaksi ongelmaksi kirjoitus katsoi jälleen tiedottamisen ja keskustelun puutteen eli hierarkian salailun. Kirjoittajien mukaan Vatikaanin kokous oli vain entisestään vahvistanut kyseistä lähestymistapaa. Piispojen syyllisyyttä ja vastuuta ei siellä ollut käsitelty lainkaan ja vaikutti siltä että tämä kieltämisen politiikka tulisi jatkumaan Dallasissa. Lehden mukaan piispat pahensivat kriisiä entisestään sivuuttamalla itsensä arvioinnin ja jättämällä maallikot päätöksenteon ulkopuolelle. Lehden mukaan vaikuttikin yhä siltä, ettei kirkon hierarkia vielääkään ymmärtänyt tilanteen vakavuutta. Heillä ei myöskään nähty olevan toimivia keinoja ohjata kirkkoa kohti eheytymistä. Lehden mukaan keskittymällä vain ruotimaan nollatoleranssia, piispat sivuuttaisivat jälleen kerran kaikkein tärkeimmät kysymykset. Nollatoleranssin puimisen sijaan oli etsittävä vastausta sille, mikä tai mitkä asiat olivat mahdollistaneet skandaalin syntymisen. Näihin kysymyksiin löydettäisiin *NCR*:n mukaan vastaukset vain sellaisella avoimuudella, jota kirkossa ei ollut näkynyt pitkiin aikoihin. Ilman avoimuutta, ei syntyisi luottamusta.²⁰⁶

Jos ongelmista ei tehtäisi riittäviä selvityksiä ja ne jätettäisiin rajaamatta kunnolla, syntyneet ratkaisut jäisivät liian yksinkertaisiksi. Pahimmillaan tämä johtaisi lehden mukaan ”vaaralliseen” ja ”vahingolliseen” ajatteluun, kuten herännyt keskustelu homoseksuaalien pappien asemasta oli lehden mukaan osoittanut. Kirkon ylimmän johdon konservatiivisten edustajien kannanotot pyrkivät homoseksuaalien sulkemiseen papiston ulkopuolelle ja jo papistossa olevien ”kitkemiin”, vaikka heillä ei ollut osoittaa minkäänlaisia pitäviä perusteita mielipiteidensä oikeellisuudesta. Pääkirjoituksen kirjoittajat (*we*) pitivät tätä suuntausta ”erittäin järkyttävänä”, varsinkin kun siihen liitetty väite homoseksuaalien suuremmasta taipumuksesta toteuttaa seksuaalisuuttaan selibaatista huolimatta ei ollut lainkaan hienovarainen.²⁰⁷

Nimeltä kritiikin yhteydessä mainittiin 10.5. lehdessä Philadelphian kardiinaali Anthony J. Bevilacqua, joka oli kirjoittajien mukaan jo huhtikuussa sanonut homoseksuaalien olevan ”sopimattomia papinvirkaan, vaikka pysyisivätkin selibaatissa”. Perusteluksi hänen kerrottiin sanoneen, etteivät homoseksuaalit joutu-neet luopumaan hyveistä kuten perheestä ja avioliitosta, kuten heteroseksuaalit.

²⁰⁶ NCR 10.5.2002 Solutions that make matters worse (pk.).

²⁰⁷ NCR 10.5.2002.

Sen sijaan homoseksuaalit luopuivat papiksi ryhtyessään jostain, ”mitä kirkko pitää poikkeavuutena ja moraalisesti pahana”. Kirjoittajien mukaan tällaiset kannanotot vain sotkivat kirkon kriisin kokonaiskuvaa antamatta minkäänlaista selvyyttä. Lisäksi niillä luotiin ”syntipukkeja”, joiden kontolle kriisi yritettiin siirtää. Pääkirjoituksessa kuitenkin alleviivattiin, ettei *NCR* suinkaan halunnut päättää keskustelua homoseksuaaleista papistossa. Päinvastoin keskustelulle nähtiin huomattavan suuri tarve. Aihetta piti kuitenkin lähestyä rehellisesti ja ”oppimisen sekä avunannon hengessä”, ei suinkaan ”kostoretkenä” tietyn seksuaalisen suuntautumisen omaavia henkilöitä vastaan.²⁰⁸

Selvästi omaa linjaansa tukemaan lehti nosti esiin Detroitin hiippakunnan titulaaripiispa²⁰⁹ Thomas Gumbletonin. Hän oli puhunut samaan sävyyn viitattaen yhdysvaltalaisen piispojen vuonna 1997 kirjoittamaan papilliseen kirjeeseen homoseksuaalisten lasten vanhemmille. Pääkirjoituksen mukaan piispa Gumbleton oli kiteyttänyt asian kysymällä, miten olisi mahdollista kannustaa vanhempia ensin hyväksymään lapsensa ja jättää samaan aikaan nämä samat lapset kirkon puolelta hyväksymättä?²¹⁰

Kovasta kritiikistä huolimatta aivan pääkirjoituksen lopussa muistutettiin, ettei tullut unohtaa skandaalin satuttavan myös pappeja ja piispoja, kenties enemmän kuin ”mikään muu koskaan aikaisemmin”. Lehti katsoi pappisviran olevan täynnä miehiä, jotka omistivat elämänsä muiden palvelemiselle ja viran tahrautuminen tällä tavalla oli ”traagista”. Toivoa ei silti saanut menettää ja kirjoitus korosti vielä viimeiseksi maallikoiden järjestäytymisen positiivista merkitystä. Tällaista ”tervettä ilmiötä” oli ehdottomasti tuettava.²¹¹

Kokonaisuutena 10.5. julkaistu pääkirjoitus oli tiukkasävyinen ja terävästi vastakkain asetteleva ja sillä vedettiin jälleen uutta rajalinjaa suvaitsevan ja suvaitsemattoman kirkon johdon välille. Tällä kertaa suvaitsemattomuuden ilmentymä oli aiemmasta poiketen yhdysvaltalainen, ei kuurian edustaja. Esiin nostetut äänet olivat hyvin harkitusti valittuja. *America*-lehden päätoimittaja Thomas J. Reese nimesi jo vuonna 1989 julkaistussa kirjassaan Thomas Gumbletonin piispaksi, jota pidettiin Vatikaanissa liian liberaalina saamaan omaa hiippakuntaa. Hänen kannanottonsa ja näkemyksensä olivat siis pysäyttäneet ammatillisen etenemisen. Samalla Reese sijoitti kirjassaan Anthony J. Bevilacqua Vatikaanin

²⁰⁸ *NCR* 10.5.2002 Solutions that make matters worse (pk.).

²⁰⁹ Arvonimi, joka voidaan antaa piispaksi tai arkkipiispaksi vihitylle, joka ei johda omaa hiippakuntaansa.

²¹⁰ *NCR* 10.5.2002 Solutions that make matters worse (pk.).

²¹¹ *NCR* 10.5.2002.

suosimaan ja konservatiivisena pidettyyn joukkoon. Hänen mukaansa tietyt nimeltä mainitsemattomat piirit olivat jo 80-luvulla osoitelleet muun muassa hänen suuntaansa epäillessään Vatikaanin pyrkivän vaikuttamaan Yhdysvaltain kirkon toimintaan nimitysten kautta.²¹² *NCR* asetti näin ollen vastakkain sekä eriävät näkemykset, että hyvin erilaiset suhteet Pyhään istuimeen, asettuen itse selvästi kirkon johdon kanssa konfliktissa olevan piispan puolelle.

Huhtikuun kokoukseen vielä suunnatun kritiikin perusteella *NCR* oli selvästi yhä puolimatassa Vatikaanin kokouksen ja kesäkuun konferenssin välillä. Hyväksikäyttöskandaalia käsiteltiin useissa artikkeleissa sivuilla 3–5. John L. Allenilta julkaistiin kaksi kirjoitusta. Ensimmäinen oli sivun mittainen teksti, joka analysoi ”kaoottisen” Vatikaanin kokouksen ”puutteellista” asiakirjaa. Vaikka kirjoituksessa oli Allenille tuttu reportaasimaisen neutraali ote ja raflaava otsikko olivat ensisijaisesti lähtöisin tapahtumaan osallistuneiden esittämistä mielipiteitä, Allen otti tekstissä jopa poikkeuksellisen kriittisen näkökulman. Allen kuvasi asiakirjan laatineen komission, johon kuuluivat kardinaalit Bertone ja Castrillón Vatikaanista ja USCCB:n varapuheenjohtaja Skylstad ja Washingtonin kardinaali Theodore McCarrick Yhdysvalloista. Tarkoituksena oli ollut, että Pyhän istuimen edustajat laatisivat yhden vedoksen italiaksi, yhdysvaltalaiset englanniksi ja nämä yhdistettäisiin yhdeksi kokonaisuudeksi. Loppujen lopuksi kierrossa oli ollut yhden italialaisen version lisäksi kolme englantilaista.²¹³

Allenin mukaan: ”Kellon tikittäessä ja Vatikaanin mediatoimiston ollessa täynnä toimittajia, kardinaalit kiirehtivät läpi versiosta, jonka sisältö vaikutti olevan jopa heille yllätys.” *NCR*:n tilaisuudessa esittämä kysymys siitä, miksi viimeisessä versiossa ei ollut minkäänlaista mainintaa maallikoista, sai Allenin mukaan McCarrickin suorastaan hämmentyneeksi kohdan puuttumisesta. Hänen mukaansa aihetta oli käsitelty aiemmassa versiossa. Allenin mukaan eräs kardinaali oli nähnyt lopullisen asiakirjan vasta päästyään kotiinsa ja avattuaan internetin.²¹⁴ Tarkalla kuvauksellaan Allen oikeutti otsikkonsa käyttämän varsin räikeän terminologian. Toisessa sivulla 4 julkaistussa kirjoituksessaan Allen käsitteli johtavan opillisen asiantuntijan kardinaali Joseph Ratzingerin asettumista yhdysvaltalaisen piispojen julkisen katumuspäivän taakse, pitäen sitä hyvänä suunnitelmana.²¹⁵

²¹² Reese 1989, 28, 30.

²¹³ *NCR* 10.5.2002 Chaotic Vatican summit produces flawed document.

²¹⁴ *NCR* 10.5.2002.

²¹⁵ *NCR* 10.5.2002 Ratzinger endorses day of penance for abuse.

Pääkirjoituksen lisäksi kirkon tulevaisuuteen katsoi 10.5. klinisen psykologin ja Seattlen yliopiston teologisen tiedekunnan apulaisprofessori Fran Ferderin ja katolisen papin ja psykoterapeutin John Heaglen puolentoista sivun mittainen analyysi. Siinä nimettiin pikaista käsittelyä ja muutosta vaativiksi asioiksi kirkon hallinnollinen järjestelmän, maallikoiden osallistuminen, selibaatti ja pappien avioituminen.²¹⁶ Analyysin keskittyminen hyväksikäytön ”syvällisempiin kysymyksiin” oli selvästi jatkoa pääkirjoituksen huolelle ”tärkeämpien” kysymysten unohtumisesta nollatoleranssin alle.

Myös päätoimittaja Roberts tarttui taas aiheeseen Insider -osiossaan kritisoiden Law’n tapaa käsitellä seurakuntalaisiaan. Roberts viittasi lehden sivulla 3 julkaistuun artikkeliin. Ilmeisesti Robertsille oli sattunut kuitenkin tässä kohtaa kirjoitusvirhe, sillä Bostonin tilannetta käsittelevä uutinen julkaistiin lehdessä sivulla 4, eikä sivulla 3 Law’sta puhuttu lainkaan. Roberts kuvasi Law’n reagoineen maallikoiden pyrkimyksiin perustaa hiippakunnan laajuinen järjestö neuvostojen jäsenistä, määräämällä yhden apupiispansa kirjoittamaan kaikille papeille ja sivuuttamaan tämän ehdotuksen. Robertsin mukaan jo pelkän kriisinhallinnan näkökulmasta tällainen kirje oli ”käsittämättömän typerä”. Hän lievensi kuitenkin ilmaisua toteamalla, että kukaties tämä arvio oli liian jyrkkä. Olihan tämä kirkon vastaus kanonisesti todennäköisesti täysin oikea. Se kuitenkin oli myös osa ongelmaa. Robertsin mukaan tämä asia oli yksinkertaisesti kanonisen lain tuolla puolen. Kyse oli piispan ja ihmisten väleistä, syvän luottamuksen rikkomisesta ja todellisista ihmisistä, jotka olivat vaikeasti haavoittuneet. Tämä jälleen kerran osoitti, etteivät kirkon päättäjät vain yksinkertaisesti ymmärtäneet tilannetta. Tai ehkä he nimenomaan ymmärsivät ja vain noudattivat Vatikaanin käskyä pysyä paikallaan sekä ”suojella hierarkkista etuoikeutta mihin hintaan hyvänsä”. Roberts lainasi tekstissään Vatikaanin II konsiilin asiakirjassa käytettyä lainausta pyhältä Augustinukselta:

”Pelätessäni sitä mitä olen sinulle, minua lohduttaa se mitä olen sinun kanssasi. Sinulle olen piispa, sinun kanssasi olen kristitty. Ensimmäinen on asema, toinen siunaus; ensimmäinen on vaara, toinen pelastus.”

²¹⁶ NCR 10.5.2002 Clerical sexual abuse: exploring deeper issues.

Roberts päätti kirjoituksensa huokaisten, kuinka hieno käänne tapahtumissa se olisikaan, jos piispat omaksuisivat tämän asenteen myös Yhdysvalloissa.²¹⁷

National Catholic Reporterin toukokuun 10. päivän pääkirjoituksen teema jatkui 17.5. julkaistun lehden pääkirjoituksessa. Siinä painotettiin, ettei kriisiä hoidettaisi ”maagisella iskulla”. Sen ratkaiseminen onnistuisi vain ”askel kerrallaan” ja tiedostaen, että edessä oleva matka vaatisi ”kaiken nokkeluuden ja kaikki rukoukset”, joita vain kokoon saataisiin. Jälleen tekstissä painotettiin ensimmäisen askelen olevan avoimuuden lisääminen. Keskustelu tuli avata. Tarvetta korostettiin viittaamalla lehden pääartikkeliin, jossa käsiteltiin piispoilla jo vuoden 1985 skandaalin aikaan käytössä olleen tiedon määrää. Vuoden 1985 keskustelut oli käyty suljettujen ovien takana, eikä ensimmäisistä suosituksia ollut huomioitu vuosiin.²¹⁸ Jälleen suljetun järjestelmän, salailun ja hierarkian kritiikki asettuivat *NCR:n* teksteissä rinnakkain.

Ensimmäistä kertaa skandaalin alettua *NCR:n* pääkirjoitus nosti esiin myös isä Thomas Doylen kohtalon. Vuoden 1985 selontekoa laatimassa ollut Doyle oli vuoteen 1987 mennessä menettänyt Catholic University of American opetusviransa ja virkansa Yhdysvaltain katolisessa nuntiaturassa²¹⁹. Samaan aikaan hänen skandaalin aikana nuntiukseensa²²⁰ toiminut esimiehensä arkkipiispa Pio Laghi, palasi Roomaan ja nimitettiin kardinaaliksi korkean Vatikaanin virka-aseman kera. Kirjoittajien mukaan piispojen oman asian selvittämiseen liittyvän ”haluttomuuden” lisäksi, näin epätasa-arvoinen oli se ilmapiiri jonka paineessa he toimivat.²²¹

Tuttu kritiikki Vatikaanin toimintaa kohtaan ei kuitenkaan jäänyt vain tähän huomioon. Piispojen sanottiin olevan vastakkain myös Vatikaanin erilaisten ”olemusten” kanssa, joista kardinaali Herranzin näkemykset olivat viimeisin todiste. Pääkirjoitus viittasi suoraan John L. Allenin lehdessä julkaisemaan raporttiin Herranzin lausunnosta. Pääkirjoituksessa myönnettiin, että arkkipiispa Herranzin mielipiteissä saattoi joiltain osin olla totuuden ”jyväsä”. Ensimmäisessä kannanotto antoi silti äänen skandaalin yhteydessä ”tutulle Rooman vastenmielisyydelle” ja

²¹⁷ ”When I am frightened by what I am to you, then I am consoled what I am with you. To you I am the bishop, with you I am a Christian. The first is an office, the second a grace; the first a danger, the second salvation.” Roberts 2002 h.

²¹⁸ *NCR* 17.5.2002 *Toward a Healthy Church, Step by Step* (pk.).

²¹⁹ Pyhän istuimen suurlähetystä vastaava diplomaattinen edustusto vieraassa maassa.

²²⁰ Paavin diplomaattinen edustaja.

²²¹ *NCR* 17.5.2002 *Toward a Healthy Church, Step by Step* (pk.).

”väärinymmärrykselle amerikkalaisista instituutioista ja prosesseista”.²²² Jälleen kritiikki toi esiin kuilun yhdysvaltalaisen ja Pyhän istuimen edustajiston välillä.

NCR pääkirjoituksessa Herranzin kommenttien nähtiin ”tietysti” heijastavan myös sitä asennetta ja ”ylimielisyyttä”, jotka olivat mahdollistaneet hyväksikäytön tapahtumisen ja niitä seuranneen ”salailun”. Kyse oli pääkirjoituksen mukaan oletuksesta, että papit olivat ”tilinteon yläpuolella”. Tähän asenteeseen luokitui myös huoli ensisijaisesti instituution maineen puolesta ja papeista, mainitsematta lainkaan hyväksikäytön vaikutuksia tai uhreja. Lisäksi siihen sisältyi ”sitkeä” vaatimus, ettei ongelmaa saisi käyttää välineenä nostaa esiin kirkollisten uudistusten tarvetta. Pääkirjoituksen kanta asiaan oli itsestään selvä. Piispoilla oli nyt mahdollisuus aloittaa uskottavuutensa uudelleen rakentaminen sivuuttamalla tällaiset hätäluukut, joita Roomasta saatettaisiin tarjota ja kuuntelemalla sen sijaan heitä, jotka ”uskaltaisivat puhua heille totta”. Tarve oli vakavalle uudistukselle, avoimuudelle ja vastuullisuudelle. Miesten ja naisten, maallikoiden ja sääntökuntalaisten, naimattomien ja aviossa olevien ääniä tarvittiin päätöksenteossa. Yksikään yksittäinen asia, jonka piispat tekisivät, ei riittäisi. Heidän oli silti aloitettava eteneminen ottamalla yhden ”oikean” askelen kerrallaan eteenpäin.²²³

Yli kolme viikkoa Vatikaanin kokouksen jälkeen julkaistun pääkirjoituksen sävy oli läpi tekstin huomattavasti edeltäjänsä hyökkäävämpi. Kahtiajako yhdysvaltalaisten piispojen ja Vatikaanin viranomaisten välillä nostettiin vielä terävämmäksi ja näkyvämmäksi kuin 10.5. pääkirjoituksessa, jossa vastatusten oli ollut kaksi kansallisen kirkon johtajaa. Vaikuttaa siltä, että hyökkäystä Herranzia vastaan hyödynnettiin myös keinona korostaa sitä, missä piispat olivat aikaisemmin menneet harhaan ja minne heidän nyt pitäisi *NCR*:n näkemyksen mukaan suunnata. Lehden asemaa oikean tien näyttäjänä korostettiin voimakkaasti. Jo ensimmäinen johdon virhe oli ollut 1985 julkaistun raportin jättäminen huomiotta ja jälleen sormi osoitti syyttävästi kohti Vatikania asettamalla isä Doylen ja kardiinaali Pio Laghin kohtalot vastatusten. Asiaa ajettiin eteenpäin esittämällä kuinka ”virheellisiä” tulkintoja Vatikaanissa oli esitetty ja esitettiin edelleen. *NCR* teki jälleen selväksi myös sen, että lehden yhtenä tehtävänä oli homoseksuaalien pappien ja katolisten oikeuksien sekä aseman puolustaminen.

Lehden kritiikki erityisesti homoseksuaaleihin kohdistuvaa syyttelyä vastaan näkyi pääkirjoituksen lisäksi myös useimmissa 17.5. lehden artikkeleissa ja

²²² *NCR* 17.5.2002 *Toward a Healthy Church, Step by Step* (pk.).

²²³ *NCR* 17.5.2002.

julkaistuissa mielipidekirjoituksissa. Sitä voi pitää jopa painoksen teemana. Mielipidekirjoituksille oli varattu yksi kokonainen sivu. Ensimmäinen kirjoittaja oli Katolisen teologisen unionin seminaarista keväällä 2002 valmistumassa ollut kapusiinimunkki²²⁴ veli Jack Talbot, jonka oma homoseksuaalinen suuntautuminen ilmeni selvästi hänen kirjoituksessaan. Artikkelissaan ”Painful times for gay religious demand risk” hän avasi omia ja tuntemiensa homoseksuaalisten veljien pelkoja ja tunteita haavoittuvaisuudesta vaikeassa tilanteessa. Talbot kehotti veljiään ja sisariaan tuomaan kipunsa ja kokemuksensa julkisiksi, jotta riskinottamisella ja esiin tulemisella muutettaisiin käsitystä homoseksuaalisuudesta luonnostaan pahana ja epäilyttävänä.²²⁵

Toinen mielipidekirjoittaja oli Francis DeBernardo, katolisille homoseksuaaleille suunnattua etsivää työtä tekevän New Ways Ministryn toimitusjohtaja. DeBernardo keskittyi kirjoituksessaan piispojen homoseksuaaleja pappeja käsittelevään politiikkaan. Hänen mukaansa Vatikaanin puhemiehen Joaquin Navarro-Vallsin maaliskuinen lausunto, ettei homoseksuaalien pappisvihkimys olisi pätevä, oli synnyttänyt ”homofobisten” lausuntojen vyöryn kirkon hierarkiassa ja synnyttänyt pelon ilmapiirin. DeBernardon mukaan pelon käytöllä aseena oli kolme tarkoitusta: siirtää meneillään olleen kriisin syy jo valmiiksi ”vainotun” vähemmistön harteille, hämärtää raja seksuaalisen suuntautumisen ja häiriön välillä ja lähettää ”hyytävä” viesti kaikille homoseksuaaleille ja heteroille, jotka kirkossa työskentelivät homoseksuaalisen aseman parantamiseksi. Suurimmaksi ongelmaksi DeBernardo nimesi asenteessa sen, että piispat väistivät omaa vastuutaan ja johtajuutensa puutetta, joka oli skandaaliin alun perin johtanutkin. DeBernardo ei säästellyt tiukkoja sanoja todetessaan, että pelon käyttäminen välineenä ei palvelisi ketään ja lisäisi vain väärinymmärryksiä ja ongelmia.²²⁶ Samalle sivulle sijoitetut mielipidekirjoitukset vaikuttavat parilta katsoessaan samaa ongelmaa eri näkökulmista. Sanomassaan ne myös selvästi yhdistyivät lehden pääkirjoitukseen. Eri-tyisesti Vatikaanin lausuntojen aikaansaama epäluulo ja syyttely johtaisivat kriisin syvenemiseen ja suurempiin ongelmiin.

Roberts käytti puolet omasta palstastaan 17.5. kommentoidakseen median tapaa käsitellä kirkon skandaalia. Hän kertoi saaneensa lukemattomia kyselyjä siitä, miten hän koki median toimineen. Robertsinkin mukaan median toiminta oli suurimmaksi osaksi ”perusteellista” ja ”reilua” ottaen huomioon kuinka vaikeasti

²²⁴ Fransiskaaneista reformaatioliikkeenä haarautunut veljeskunta.

²²⁵ Talbot 2002.

²²⁶ DeBernardo 2002.

kartoitettava instituutio kirkko oli. Sisään pääseminen oli vaikeaa, mitään lakeja hallinnon näkyvyydelle ei ollut olemassa ja erityisesti hierarkia oli Robertsinkin mukaan ajatellut olevansa ”median ulottumattomissa”. Koska kirkon johto oli tottunut ajattelemaan, ettei se ollut vastuussa kenellekään, sen jäsenet saattoivat antaa täysin ajattelemattomiakin lainauksia. Tästä esimerkiksi Roberts nosti kardinaali Edward Eganin, joka oli hänen mukaansa sanonut ”Jos näin jälkikäteen huomaamme myös että virheitä on saatettu tehdä suhteessa piispojen nopeaan virasta poistamiseen ja uhrien auttamiseen, olen syvästi pahoillani”. Robertsinkin mukaan tällaisten lausuntojen kuuleminen sai hänet pelosta vapisten pohtimaan miten kirkko näyttäytyi muulle maailmalle. Robertsinkin mukaan olisi ollut parempi, että tällaisten lausuntojen sijaan olisi pysytty vain hiljaa, koska rehellistä anteeksipyyntöä oli mahdotonta tehdä sellaisista asioista, joista ei ollut varma. Ja siihen kardinaalin käyttämä ”jos” voimakkaasti viittasi. Roberts totesi suoraan, että: ”Joko tiedät miksi olet pahoillasi tai et ole pahoillasi”.²²⁷ Päätoimittajan suhtautuminen mediaan oli huomattavasti myönteisempi kuin vielä lehden maaliskuun alussa julkaistun pääkirjoituksen sävy. Mahdollisesti skandaalin laajeneminen oli lieventänyt toimia vaativan lehden suhtautumista siihen joukkoon, jolla olisi kykyä painostaa kirkon johtoa toimintaan.

Commonweal kääntyi myös katsomaan pääkirjoituksessaan Dallasiin 17.5. julkaistussa lehdessä. Pääkirjoituksen otsikko ”When in Dallas” oli kirjoitettu täsmälleen samaan muotoon kuin edellisen 3.5. julkaistun pääkirjoituksen otsikko ”When in Rome”. Molemmissa kirjoituksissa oli aistittavissa myös odottava tunnelma. Tunnelman sävy muuttui kuitenkin selvästi pääkirjoitusten välillä ja kesken Vatikaanin kokouksen painossa olleen toukokuun ensimmäisen lehden optimistinen vire hiipui pois. Vaikuttaa siltä, että otsikon valinnalla haluttiinkin rinnastaa nämä kaksi skandaalin kannalta merkittävää tapahtumaa toisiinsa. Vatikaanin kokous oli tuottanut selvän pettymyksen, tekisikö Dallasin konferenssi saman?²²⁸

Mahdollisesti edellisestä pettymyksestä viisastuneena *CW*:n pääkirjoitus lähestyi kesäkuun konferenssia selvästi kriittisemmin ja varovaisemmin kuin Vatikaanin hätäkokousta. Tämä näkyi heti tekstin alkuosan kritiikissä hierarkian toimintatapoja kohtaan. Piispojen kansallisen konferenssin toimintaa kuvattiin parhaimmillaankin hitaaksi ja kankeaksi. Sen katsottiin olevan järjestelmä täynnä

²²⁷ Roberts 2002 i.

²²⁸ *CW* 17.5.2002 When in Dallas (pk.).

suljettujen ovien takana suoritettavia tunnollisia komiteatapaamisia ja kompromisseja. Pääkirjoituksen sanoma oli selvä: tavanomaiset keinot eivät tällä kertaa riittäisi, vaan olisi otettava mallia esimerkillisistä yksilöistä ja noudatettava avoimuuden, rehellisyyden ja päättäväisyyden tietä.²²⁹ Kuten *NCR* myös *Commonweal* korostikin avoimuuden merkitystä kirkon tulevaisuudelle. Käytännön olisi muututtava, jos kirkko halusi kriisistään selvitä.

CW:n 17.5. pääkirjoituksen mukaan piispojen ensisijaisena tehtävänä oli luoda sitova kansallinen toimintaohje lasten hyväksikäyttötapausten käsittelyä varten. Sen tulisi noudattaa jo monissa hiippakunnissa olevaa käytäntöä maallikko enemmistöllisistä lautakunnista. Lisäksi käytännön tulisi sisältää julkista kritiikkiä, auttavia puhelimia, koulutuksellisia työpajoja ja interventiotiimejä auttamaan uhreja ja seurakuntia. Seminaarilaisille, hiippakunnan ulkopuolelta tuleville pastoreille ja muille kirkon työntekijöille tulisi suorittaa laajat taustatarkistukset. Papin tullessa poistetuksi virastaan syyn tulisi aina olla julkinen. Siviililain piirissä tehtävistä sovitteluista tulisi tehdä säännölliset raportoinnit. Virkavallan kanssa tulisi tehdä läheistä yhteistyötä. Toimintaohjeen mukaiset turvajärjestelmät tulisi myös perustaa kaikkiin uskonnollisiin veljes- ja sisarkuntiin, katolisiin järjestöihin ja instituutioihin.²³⁰

Nollatoleranssiin CW:ssä suhtauduttiin 17.5. kirjoituksessa toisenlaisesta näkökulmasta kuin *NCR*:ssa. Ehdottomasta nollatoleranssista oli lehden mukaan tehtävä sääntö kaikille tulevaisuuden hyväksikäyttäjille papiston keskuudessa ja marraskuussa pidettävään seuraavaan konferenssiin asti sen tulisi olla myös siirtymäkäytäntö kaikille jo hyväksikäyttöön syyllistyneille. Lehden mukaan sovelletumpi toimintaohje voitaisiin kyllä rakentaa ajan kanssa ja niiden kautta voitaisiin myöhemmin mahdollistaa paluu sellaisille syyllisille, jotka täyttäsivät tietyt kriteerit hoidosta ja kaidalla tiellä pysymisestä. Ensihätään ehdottomuuden olisi kuitenkin katettava kaikki ne, jotka hyväksikäyttöön olivat kirkon piirissä syyllistyneet ja syyllistyisivät. Listattujen tehtävien lisäksi piispojen tulisi luoda papeille laki pakollisesta raportoinnista.²³¹ Kirjoituksessa käsiteltiin tarvittavat toimenpiteet hyvin selkeästi ja yksityiskohtaisesti. Sanoma oli se, ettei näistä listatuista osa-alueista tulisi tinkiä. Niiden toteutumista ei kuitenkaan pidetty lainkaan ongelmatomina. Lehti ei kannattanut pysyvää täysin ehdotonta nollatoleranssia,

²²⁹ CW 17.5.2002 When in Dallas (pk.).

²³⁰ CW 17.5.2002.

²³¹ CW 17.5.2002.

mutta ei selvästikään nähnyt sen väliaikaisessa käyttöönotossa samanlaisia ongelmia kuin *NCR*.

Kuten *NCR*:ssa myös *Commonwealissa* suurimmaksi esteeksi tehokkaan käytännön rakentamiselle pidettiin Rooman ”sekaantumista”. Kirjoitus katsoi, että Vatikaanin tuli huolehtia vain omista velvollisuuksistaan, eikä toimia ”vatsastapuhujina” ja käyttää amerikkalaisia ”nukkeinaan”. Vaarana nähtiin, että korkearvoiset amerikkalaiset virkamiehet voisivat pukeutua ”roomalaiseen naamioon” ja ”pakottaa” pienen ryhmän näkemyksen valtalinjaksi. Kyse ei ollut yksittäistapauksesta, vaan useista aikaisemmin tapahtuneista ”vatikaanin väliintuloista”. Vatikaanin asiaan puuttumisen ”uhkaa” käsittelevä kappale loi selkeimmän eron edellisen painoksen pääkirjoitukseen. Siinä missä edeltävässä kirjoituksessa toivottiin, että Vatikaanissa kyettäisiin keskustelemaan vaikeistakin asioista, oli enää jäljellä kokemus, ettei Vatikaanin osallistumisesta seuraisi mitään hyvää.²³² Kappaleessa on selvästi nähtävissä Vatikaanin hätäkokouksen jälkeensä jättämä pettymys ja jopa katkeruus. Vatikaanin katsottiin jälleen kerran osoittaneen, ettei sieltä saataisi aikaan mitään rakentavaa.

CW:n mukaan piispoilla oli edessään huomattava urakka. *USCCB*:n puheenjohtaja piispa Wilton Gregoryn tai konferenssia varten perustetun hyväksikäyttöä käsittelevän komitean puheenjohtajan arkkipiispa Harry J. Flynnin olisi lehden mukaan esitettävä ”valkoinen paperi”. Siinä tuli käsitellä kaikki se mitä asian eteen oli tehty ja mitä oli jätetty tekemättä. Jommankumman nimetyistä miehistä tuli myös pitää viimeiseen asti hiottu puhe. Kumpakaan näistä eleistä ei saisi kuitenkaan väittää kaiken kattaviksi, eivätkä anteeksipyynnöt saaneet korvata varsinaisia faktoja. Oli aika ”valaista” niitä katolilaisia ja muuta väestöä, jotka eivät olleet vielä selvillä skandaalin tosiasioita ja kirkon päätöksenteon rakenteista. Tätä tietysti vaikeutti se, että oli olemassa erilaisia näkemyksiä kriisin syistä. Juuri sen vuoksi konferenssissa olisi käytävä keskustelua, joka nostaisi kaikki puolet esiin. Kaikkia käsityksiä tuli tarkastella avoimesti. Tässä kohtaa kirjoituksessa painotettiin jälleen kerran salailun lopettamista ja kahden vastakkaisen ryhmittymän väliin syntyneen eron tunnistamista. CW:n mukaan nämä erimielisyydet oli jo yritetty haudata Vatikaanin kokouksessa, siinä onnistumatta.²³³ Avainsanana kirjoituksessa oli yhtälailla *NCR*:n käyttämä ”avoimuus”. Lehti puhui myös salailun lopettamisesta aktiivissa, viitaten kritisoidun käytännön edelleen jatkuvan.

²³² CW 17.5.2002 When in Dallas (pk.).

²³³ CW 17.5.2002.

Konferenssissa käsiteltävät asiat tuli CW:n mukaan jakaa kahteen ryhmään. Ensimmäinen sisältäisi peruskysymykset, joiden selvittäminen toteutuisi pitemmällä aikajaksolla ja vasta kun skandaaliin olisi saatu vastattua. Näihin lukeutuvat suhtautuminen seksuaalisuuteen, erimielisyydet, auktoriteetti, pappeus, selibaatti, naiset ja homoseksuaalisuus.²³⁴ Listassa olivat useimmat niistä kysymyksistä, joita 3.5. kirjoituksessa oli toiveikkaasti ajateltu Vatikaanin kokouksen asialistalle. Nyt niitä ei kuitenkaan edes haluttu Dallasin konferenssin käsittelylistalle, mikä antaa vaikutelman varovaisen optimismin muuttumisesta pessimismiksi. Piispojen oli nyt ensisijaisesti keskityttävä akuuteimpiin asioihin, että lopputulos ei olisi ”katastrofaalinen” aikaansaamattomuus ja jotain saataisiin aikaan.

Toinen asiaryhmä sisältäisi ne käytännön toimet, jotka olisi mahdollista toteuttaa välittömästi yhteisymmärryksessä.²³⁵ Mitä nämä välittömät toimet sisältäisivät, ei kuitenkaan tekstissä avattu juuri lainkaan. Tämä voi viitata asian ongelmallisuuteen. Skandaalin valtavaksi kasvaneet mittasuhteet huomioiden, lehti saattoi hyvinkin olla arka esittämään ratkaisuvaihtoehtoja. Tähän todennäköisesti viittasi myös kirjoitusten tapa korostaa tulevan kokouksen ”haasteellisuutta” ja piispojen ”vaikeaa tehtävää”.

Esiin muistettiinkin nostaa se, etteivät piispat kaikkea pystyisi yksin tekemään. Tästä johtuen *Commonweal* oli yhdessä ”muiden tahojen” kanssa ehdottamassa valiokuntaa, jonka tehtävänä olisi raportoida hiippakuntien tilanteesta. Tosiasioiden kerääminen ja julkaiseminen jo tehdyistä toimista, syytösten määrästä, soviteltujen haasteiden lukumäärästä ja maksuista, auttaisi tuomaan skandaalin kontekstiinsa.²³⁶

NCR:n tavoin paljon kahtiajakoa ja vastakkainasettelua sisältänyt pääkirjoitus päättyi myös hyvin voimakkain sanavalinnoin puhuttaessa kirkon auktoriteettien huonojen valintojen merkityksestä skandaalin ”myrkyllisyydelle”. Kuten pappienkin kohdalla, harvojen tekemät vakavat synnit olivat vaikuttaneet myös moniin piispoihin. Kesäkuun kokous olisi heidän ainoa mahdollisuutensa ryhtyä toimiin ”suuressa uppoamisvaarassa olevan laivan pelastamiseksi”.²³⁷ Tämä viimeinen lause kiteytti varsin selkeästi koko pääkirjoituksen punaisen langan. Sanavalinnat olivat kärkeviä, paikoitellen jopa katsottavissa hyökkääviksi, joka vahvasti antaa vaikutelman tunnepitoisesta kirjoituksesta ja kirjoittajien henkilökoh-

²³⁴ CW 17.5.2002 When in Dallas (pk.).

²³⁵ CW 17.5.2002.

²³⁶ CW 17.5.2002.

²³⁷ CW 17.5.2002.

taisesta sidoksesta aiheeseen. Taipuisiko kirkon hidas ja jäykkä rakenne tekemään elintärkeinä pidetyt päätökset ja muutokset, joita ilman kirkon laivaa olisi mahdollonta pitää pinnalla? Sekaantuisiko siihen selvästi ulkopuoliseksi määritetty taho, Vatikaani, jonka katsottiin olevan vain este tehokkaalle toiminnalle? Oli toimittava hetimiten, tehtävä nopeita ratkaisuja ja rakennettava kestävää pitkän ajan politiikkaa vasta sen jälkeen.

Toisin kuin *National Catholic Reporter*, lehti ei viitannut pääkirjoituksessaan lainkaan Herranzin lausuntoihin tai homoseksuaaleihin jälleen kohdistuneisiin syytöksiin. Hyväksikäyttöskandaalia käsiteltiin kuitenkin pääkirjoituksen lisäksi kahdessa mielipidekirjoitusta, jotka keskittyivät käsittelemään pääasiassa maallikoiden merkitystä ja sen merkityksen vahvistamista kirkon hierarkiassa sekä kirkon ja valtion suhdetta.²³⁸

America palasi hyväksikäyttöskandaaliin vasta 27.5. julkaistussa viimeisessä toukokuun lehdessään, jossa konferenssia käsiteltiin pääkirjoituksessa ja kaikissa lehden artikkeleissa. Artikkelien kirjoittajat olivat hierarkian toimintaa voimakkaasti kriisin alusta asti kritisoinut sosiologi ja pastori Andrew M. Greeley, Commonwealin mahdolliseksi kirkon pelastajaksi nimeämä Los Angelesin arkkipiispa ja kardinaali Roger M. Mahony, San Franciscon eläköitynyt arkkipiispa John R. Quinn sekä Cambridgessä sijaitsevan Weston Jesuit School of Theologyn kirkkohistorian professori John W. O'Malley.

America katsoi pääkirjoituksessaan ”kohti Dallasia”. Lehti korosti heti alkuun kokouksen merkitystä vain pitkän prosessin yhtenä vaiheena. Kuten *NCR*:ssa kirjoituksessa muistutettiin, ettei meneillään olevaa kriisiä ratkaistaisi kertaheitolla. Kirjoitus näkikin vaarana olevan, että kolmipäiväiselle konferenssille asetettaisiin aivan liian suuret ja epärealistiset odotukset, ”kuten oli käynyt huhutikuisen Vatikaanin kokouksen yhteydessä”. Pääkirjoituksen mukaan taianomaista ”hopeista luotia” ei ongelmaan ollut olemassa ja toimiakseen kirkon uudistuksen tulisi toteutua vähintään kolmella tasolla. Nämä tasot olivat *American* mukaan käytäntö, rakenne ja asenne.²³⁹ Suhtautuminen tulevaan konferenssiin ja sen mahdollisuuksin oli selvästi varovainen. *American* pääkirjoituksen symboliikka oli hyvin samanlainen kuin *NCR*:n 17.5. julkaistussa kirjoituksessa. Skandaalin ratkaisemiseksi ei tullut odottaa ihmeitä, eikä ajatella sen hoituvan ”maagisin” keinoin. *American* näkemyksen mukaan edessä oli pitkä tie ja sillä tiellä vielä monta

²³⁸ McGowan 2002; Johnson 2002.

²³⁹ *America* 27.5.2002 Towards Dallas (pk.).

pysähdystä. Lähtökohta kuitenkin oli, että tilanne oli silti yhä korjattavissa, eikä laiva ainakaan vielä ollut uppoamisvaarassa, kuten CW:lla.

Suurin osa *American* pääkirjoituksesta keskittyi käsittelemään niitä tasoja, joissa tarvittaisiin uudistuksia. Ensimmäisen käsittelyyn tuli käytännön muuttaminen. Ehdottomana kirjoituksessa pidettiin sitä, että konferenssin aikaansaannosten tulisi sisältää piispojen suora ja kiertelemätön anteeksipyyntö ja virheiden tunnustaminen. Anteeksipyyntöä lisäksi kirjoitus nosti esiin, että kaikki hyväksikäyttöön liittyvät syytteet tulisi jatkossa luovuttaa virkavallalle, uskottavuudesta riippumatta, eikä yhdenkään alaikäisen hyväksikäyttöön syyllistyneen tulisi toimia pappisvirassa. Tämän näkemyksen ehdottomuutta pehmennettiin kirjoituksessa kuitenkin hieman lisäyksellä maallikkolautakunnasta, jolla olisi mahdollisuus tehdä poikkeava päätös erityistapauksissa. Tässäkin tapauksessa papin menneisyyden olisi oltava tiedossa niissä seurakunnissa, joissa hän jatkossa tekisi töitä.²⁴⁰

Kappale käytäntöön tarvittavista muutoksista päättyi vaatimukseen nimetömän kyselyn teettämisestä pappien ja seminaarilaisten seksuaalisen suuntautumisen kartoittamiseksi. Kyselyyn liittyen kirjoittajat kuitenkin korostivat, ettei homoseksuaalisia pappeja tulisi ”pakottaa ulos kaapista”, eivätkä he saaneet joutua meneillään olevan kriisin ”syntipukeiksi”. Kirjoituksen mukaan oli kuitenkin aika päättää aiheen synnyttämän epätietoisuuden ja arvailun ilmapiiri ja kerätä asiantilasta luotettavaa tietoa. Vain sen avulla kirkolla olisi mahdollisuus vastata heränneisiin kysymyksiin asiallisesti. Aiheesta peräänkuulutettiin ennen kaikkea mahdollisuutta avoimeen keskusteluun homoseksuaalien pappien kohtaamista haasteista, mutta myös erityisistä ”lahjoista”.²⁴¹

Käytännön teeman jälkeen kirjoituksessa siirryttiin käsittelemään rakenteiden muutosta. Kirjoituksessa painotettiin, ettei käytäntöjen muodostaminen paperille riittäisi tilanteen korjaamiseksi. Vaatimus konkreettisiin käytännön toimenpiteisiin esitettiin kirjoituksessa hyvin samanlaisella sävyllä kuin 18.2. julkaistussa ja ensimmäistä kertaa hyväksikäyttöä käsitelleessä *American* pääkirjoituksessa.²⁴² Tämän korostamisen taustalta on mahdollista nostaa esiin kaksi todennäköistä tekijää. Ensimmäinen syy oli kirjoitettu auki jo 1.4. julkaistussa pääkirjoituksessa, jossa oli kommentoitu piispojen konferenssin väitettä, ettei kokouksella ollut riittävää auktoriteettia ja valtaa tehdä kansallisia päätöksiä.²⁴³ Pääkirjoituksen sävy-

²⁴⁰ America 27.5.2002 Towards Dallas (pk.).

²⁴¹ America 27.5.2002.

²⁴² America 18.2.2002 Sexual abuse by priests (pk.).

²⁴³ America 1.4.2002 Healing and credibility (pk.).

tä oli jälleen mahdollista lukea, ettei piispojen uskottu syystä tai toisesta käyttävän kaikkea sitä auktoriteettia, joka heillä todellisuudessa olisi käytössään. Toiseksi käytännön alleviivaaminen paperisten ohjeiden ohi voi kertoa siitä, että lehden toimituksessa pelättiin todellisen toiminnan katoavan hierarkian nihkeyden ja raskaan sekä jäykkänä pidetyn koneiston rattaisiin. Huoli voidaan nähdä perusteltuna. Olihan vuonna 1992 julkaistua toimintaohjetta oli työstetty monta vuotta ja sittenkin se oli ollut vain ohjeellinen, jonka seurauksena monet hiippakunnat olivat jättäneet sen huomiotta. Lehti vaati nimenomaan ”tehokkaiden” rakenteiden luomista, selvästi toimimattomina pidettyjen tilalle.

Vielä uusien rakenteiden tarpeellisuutta korostaakseen kirjoitus nosti esiin maallisten oikeuksien tavan jättää asia käsittelemättä silloin, kun todisteita ei ollut riittävästi. Kyseessä ei ollut päätös, vaan tekemättä jättäminen. Sellainen lopputulos ei kirjoituksen mukaan saisi olla riittävä kirkolle. Hiippakuntiin perustettavien maallikkolautakuntien tulisi vielä erikseen käsitellä jokainen syytös ja tehdä omat johtopäätöksensä mahdollisesta virkarikkomuksesta. Myös jo olemassa olevien rakenteiden, kuten hiippakuntien ja seurakuntien papistojen kokousten elvyttäminen nostettiin esiin. Pääkirjoituksessa esitetyn näkemyksen mukaan ei riittäisi, että luotaisiin uusia käytäntöjä ja rakenteita, vaan olisi nimenomaan uudistettava myös vanhat rakenteet.²⁴⁴

Viimeisenä 27.5. kirjoitus korosti asenteiden muuttamista. Sen katsottiin olevan merkitykseltään samanarvoinen kuin käytännön toimien ja rakenteiden muutosten. Kirjoituksessa otettiin esiin, että monet piispoja kohtaan suuntautuneet hyökkäykset olivat epäoikeudenmukaisia ja lähtöisin avoimesta kirkonvastaisuudesta. Piispojen oli siitä huolimatta kohdattava ja ymmärrettävä kirkkoa ravistelevien kysymysten ja tapahtumien synnyttämä viha ja huoli seurakuntalaisten keskuudessa. Piispojen olisi myös ”kuunneltava yhtä paljon, kuin he puhuisivat”.²⁴⁵

Kokonaisuutena *American* pääkirjoitusta voi pitää hyvin asiassa pysyvänä ja sävyltään neutraalina, vaikka siinä listattiinkin paljon vaatimuksia ja odotuksia siitä, miten piispojen tulisi toimia tulevassa päätöksenteossaan. Jopa paljon tunteita herättäneestä homoseksuaalisuudesta papistossa kirjoitettiin lyhyesti ja rauhallisesti. Aiheessa erotettiin vahvasti itse ilmiö ongelmasta ja tehtiin myös selvästi eroa hyväksikäyttökandaalin ja homoseksuaalisuuden välille, vaikka lehti ei asettunutkaan samalla tavalla homoseksuaalien taakse kuin *NCR*. Tulevan kokouksen

²⁴⁴ America 27.5.2002 Toward Dallas (pk.).

²⁴⁵ America 27.5.2002.

haasteita ja mahdollisuuksia pilkottiin analyttisesti osiin ja samalla kirjoittajat muistuttivat maltillisuuden tärkeydestä ja pyrkivät pitämään tekstin sävyltään neutraalina. Pääkirjoituksesta puuttui täysin sekä CW:n 17.5. pääkirjoituksessa, että NCR:n kirjoituksessa ollut voimakas Vatikaani vastaisuus ja USCCB:n sekä kirkon hierarkian toimintamallien kritisointi. Tähän varmasti osaltaan vaikutti se, että lehti oli jo aikaisemmin jättänyt liialliset odotukset pois omasta linjastaan. Alkukevään pääkirjoituksissa näkyy hyvin lehden pitkäaikainen maltillisuuteen pyrkivä linja, jota osa lukijoista on kritisoinut käyttämällä sanaleikkiä ”mitäänsanomaton johdattaa mitäänsanomatonta (*The bland leads the bland*)”.²⁴⁶

Pääkirjoituksen analyttinen ote jatkui useissa 27.5. lehden artikkeleissa. Kolme sivun mittaisessa ja sivuilla 6–9 julkaistussa kirjoituksessaan kardinaali Mahony kuvasi omia toiveitaan Dallasin konferenssille. Mahony puolusti Vatikaanin kokouksen aikaansaannoksia ja kuvasi kokousta edeltäneiden odotusten olleen ”valtavan epärealistisia”. Mahony korosti kuurien jäsenten ymmärtäneen, ettei kyseessä ollut yksin Yhdysvaltoja koetteleva ongelma ja hänen mukaansa yhdysvaltalaiset piispat oli lähetetty kotiin valmistautumaan Dallasin konferenssiin. Mahony jakoi omat odotuksensa konferenssista kolmeen osioon, jotka koostuivat kuudesta päämäärästä, kuudesta askeleesta niiden päämäärien saavuttamiseksi ja kolmeen pidempiaikaiseen tavoitteeseen, jotka vielä vaativat kirkon huomiota.²⁴⁷

Ensimmäisenä päämääränä Mahony piti sitä, että piispat tiedostaisivat tapahtuneet virheet ja pyytäisivät erheellisiä päätöksiään anteeksi. Toiseksi tulisi pyytää anteeksi kaikilta niiltä, jotka olivat joutuneet hyväksikäytetyiksi kirkon piirissä. Kolmanneksi olisi uudistettava pastoraalinen uhrien ja omaisten huolenpito. Neljänneksi olisi vakuutettava katolilaiset siitä, että heidän kirkkonsa oli turvallinen paikka kaikille, erityisesti lapsille ja nuorille. Viides kohta oli sen varmistaminen, että Dallas tulisi olemaan ainutlaatuinen hetki kirkolle ja että se herättäisi Vatikaanin II konsiilin hengen jälleen esiin. Kuuden ja viimeinen Mahonyn esittämistä päämääristä oli se, että piispat ottaisivat vastuun erityisten rukouksen, parantumisen ja katumuksen päivien järjestämisestä kaikille katolilaisille.²⁴⁸

Mahony jatkoi esittelemälle ne kuusi käytännön askelta, joilla kirkon tuli edetä: kansallisten maallikko komissioiden perustaminen, nollatoleranssin käyt-

²⁴⁶ Schroth 2007: 116.

²⁴⁷ Mahony 2002.

²⁴⁸ Mahony 2002.

töönotto, vähimmäisvaatimusten muodostaminen kansallisille toimintaohjeille, vastuullisuuden seuraaminen erilaisilla järjestelmillä, pappien rohkaiseminen ja ennaltaehkäisevien käytäntöjen rakentaminen. Kolmena pitkäaikaisempaa tavoitteena Mahony näki erilaisten tutkimusten ja projektien perustamisen, ongelman kartoittamisen laajentaminen Yhdysvaltain ulkopuolelle ja erikoistuneiden hoitolaitosten perustamisen mahdollisuus.²⁴⁹ Kokonaisuutena kardinaalin kirjoitus oli hyvin maallikkomyönteinen ja vaikutti omaavan hyvin samanlaisen linjan lehden oma pääkirjoituksen kanssa, lukuun ottamatta suhtautumista Vatikaanin kokouksen aikaansaannoksiin. Huomioitavaa on, ettei kardinaali koko kirjoituksensa aikana sanallakaan viitannut esillä olevaan keskusteluun homoseksuaalien asemasta papistossa. Tulevien tutkimusten tarvetta käsittelevä osiokin keskittyi vain hyväksikäytön syiden selvittämiseen. Se, että kyseessä oli juuri Los Angelesin kardinaali, varmasti ainakin osaltaan vaikutti aiheen puuttumiseen kannanotosta.

Hyvin samoilla linjoilla Mahonyn kanssa oli John R. Quinnin artikkeli, jossa pohdittiin kriisissä olevan kirkon tulevaisuutta. Eläkkeelle jäänyt arkkipiispa puhui ongelman kansainvälisestä laajuudesta, tarpeesta kansalliselle ja erityisesti sitovalle toimintaohjeelle ja korosti maallikoiden aktiivisen osallistumisen tarkeyttä. Quinn peräänkuulutti myös vahvempaa piispojen konferenssia, joka asetti hänen kirjoituksensa vastahankaan suhteessa Vatikaaniin, joka konferenssin mahdollisuudet viime kädessä määrittäisi. Kuten Mahony, San Fransiscon hiippakunnan entinen johtajakaan ei viitannut kirjoituksessaan keskusteluun homoseksuaaleista papistossa.²⁵⁰ Jälleen kirjoittajan taustalla vaikuttanut hiippakunta lienee ainakin osin vaikuttanut asian käsittelemättä jättämiseen. Yleisesti Quinnin artikkelin julkaisun taustalla oli myös se, että kirjoittajalla ja *Americalla* oli pitkä yhteinen historia. Päätoimittaja Thomas J. Reese oli maininnut hänet jo vuonna 1987 julkaistussa teoksessaan yhdeksi lehden säännöllisistä kirjoittajista.²⁵¹

Siinä missä Mahony puolusti Vatikaanin asemaa ja pyrkimyksiä, toisessa lehden julkaisemassa artikkelissa niitä vastaan hyökättiin rajusti. Yhtenä hyväksikäyttökriisin pitkän linjan asiantuntijoista tunnetun sosiologin ja pastorin Andrew M. Greeleyn mukaan Vatikaanilla ei vaikuttanut olevan minkäänlaista todellista käsitystä Yhdysvaltain kriisistä. Vatikaanin tapahtumien sijaan Greeley kuitenkin keskittyi kirjoituksessaan ruotimaan kirkon johdon tekemiä virheitä. Hänen mukaansa kriisillä ei ollut mitään tekemistä homoseksuaalien tai selibaatin kanssa.

²⁴⁹ Mahony 2002.

²⁵⁰ Quinn 2002 a.

²⁵¹ Reese 1987.

Kyseessä oli miesten taipumus seistä omiensa takana, erityisesti silloin kun nämä olivat hyökkäyksen kohteena.²⁵² Greeley kutsui kirkon johtajien tekemiä virheitä ”konnamaisuuden typeryyden ilmentymiksi”, mutta totesi samalla voivansa jollain tasolla ymmärtää miksi niitä oli päädytty tekemään. Ymmärrettäviä virheet olivat Greeleyn mukaan ennen vuotta 1986. Huomattavasti käsittämättömämmiksi ne tulivat vuoden 1993 jälkeen hierarkian muodostettua Greeleyn mukaan ”täydellisen järkeenkäyvän” kokoelman ohjeita, jotka kuitenkin systemaattisesti jätettiin huomiotta. Kuten Peter Steinfels *Commonwealissa* huhtikuussa, myös Greeley nosti jälleen esimerkiksi kardinaali Joseph Bernardinin toiminnan. Hän kuvasi edesmennyttä kardinaalia yhdeksi ”kilteimmistä” ja ”lempeimmistä” miehistä ja korosti kuinka vaikeaa hänelle varmasti oli ollut irtisanoa yli 20 pappia aktiivisesta virantoimituksesta. Silti, hän oli tehnyt niin siinä missä monet muut olivat vain sivuuttaneet asian.²⁵³

Greeleyn mukaan oli tapahtunut kolme syntiä. Erehtyneet piispat olivat ”tahranneet” piispanviran ja heikentäneet sen uskottavuutta. Toiseksi he aiheuttivat skandaalin maallikko katolilaisille. Silti kaikkein vakavin synti Greeleyn mukaan oli ollut jättää uhrin lähes täysin huomiotta. Piispat olivat huolehtineet papeistaan, eivät uhreista. Greeley mukaan virheisiin syyllistyneet johtajat olivat välttämättömiä pahuuden yhteistyöntekijöitä ja objektiivisesti yhtä syyllisiä pahuuteen kuin ne, jotka olivat teot varsinaisesti tehneet. Tällaiset teot olisi sovitettava, mutta Greeley uskonut sen koskaan tapahtuvan: ”Kardinaalien ei tarvitse myöntää tehneensä syntiä.” Greeleyn mukaan sitäkin vähemmän heillä olisi velvoitetta osallistua julkiseen katumukseen.²⁵⁴ *American* päätös julkaista kaksi hyvin eri tavoin kirkon hierarkiaan ja mahdollisuuksiin suhtautuvaa kirjoitusta peräkkäin sivuillaan kuvastaa hyvin jälleen lehden pyrkimystä tasapainoiseen lähestymistapaan.

Toukokuun toiseksi viimeisessä lehdessään 24.5.2002 *National Catholic Reporter* keskittyi pääkirjoituksessaan muihin aiheisiin. Kirjoitukset käsitteivät kansainvälisen ekonomisen keskustelun vaikutusta köyhiin sekä ekumeniikan kohtaamia vaikeuksia.²⁵⁵ Artikkeleissaan lehti käsittelee aihetta silti laajasti, julkaisten esimerkiksi 4 sivullaan Arthur Jonesin raportin kardinaali Mahonyn suuntaan kallistumassa olevista syytöksistä ja vaatimuksista. Jonesin mukaan papistos-

²⁵² Greeley 2002

²⁵³ Greeley 2002.

²⁵⁴ Greeley 2002.

²⁵⁵ NCR 24.5.2002 Once again, deck stacked against the poor (pk.), Alarms sound over the latest blow to ecumenism (pk.).

sa esiintyvää seksuaalista hyväksikäyttöä käsittelevät pääotsikot olivat siirtymässä nyt idästä länteen.²⁵⁶ Lisäksi Richard P. McBrien kommentoi jälleen kriisiä kolumnissaan, peräänkuuluttaen aitoa johtajuutta kirkossa. Jälleen Bernardin esiintyi esikuvana kirjoittajan päättäessä kolumninsa toteamukseen: ”Tässä nykyisessä kamalassa kriisissä Chicagon edesmennyt kardinaali Joseph Bernardinia kaivataan entistäkin kipeämmin”.²⁵⁷ Myös kaksi muuta mielipidekirjoitusta pysyivät aiheen äärellä toisen käsitellessä mahdollisuutta avioituneeseen papistoon ja toisen analysoidessa 70- ja 80-luvun kirkon johdon suhtautumista hyväksikäyttöön syntyinä.

Vielä aivan toukokuun lopussa *National Catholic Reporter* kuitenkin osallistui keskusteluun myös pääkirjoituksellaan. Pääkirjoitus, joka oli otsikoitu ”Searching for wisdom, new directions”, julkaistiin 31.5.2002. Siinä kerrottiin lehden saavan jatkuvalla virralla kirjeitä ja sähköposteja, jotka anoivat luotettavaa johtajuutta ja uutta suuntaa kirkolle. Kirjoituksen mukaan viestit etsivät viisautta, josta oli ”valitettavan vähäinen tarjonta” yhdysvaltalaisen piispojen joukossa. ”Järkyttävä, mutta väistämätön” kysymys katolilaisten mielessä olikin, keneen he voisivat luottaa? Tämän kysymyksen oli erityisesti nostanut kirjoituksen mukaan esille se, että ”ironisesti” ennen kuin kardinaali Mahonyn kirjoitusta *Americassa* oli ehditty edes julkaista, hän oli joutunut pahoittelemaan omaa toimintaansa. Kirjoitus totesi Mahonyn puheenvuoron nollatoleranssikannan ja ”arvostettavien” tavoitteiden olevan suuressa vaarassa hävitä kardinaalin uskottavuuden tultua kyseenalaiseksi. Samalla lehti kuitenkin nosti hattua *Americalle*, jonka todettiin ”näinä päivinä kertovan tiukkoja totuuksia”.²⁵⁸

Lehti huomioi myös tiedon, jonka mukaan maallikkojen aseman parantamisen, avoimuuden ja pappien aviomahdollisuuden puolesta puhuneella Milwaukeeen 24.5. eläköityneellä arkkipiispa Rembert Weaklandilla oli ollut 1970-luvun lopulla suhde 30-vuotiaan miehen kanssa. Mies oli kertonut menneensä hakemaan Weaklandilta neuvoa papistoon liittymisessä ja oli hakenut korvauksia tapahtuneesta vuonna 1998 ja saanut suuren korvaussumman. Tapahtuneen valossa Weaklandin Dallasia varten laatiman esityksen vastaanottoa saattoi kirjoituksen mukaan tuskin lähteä edes arvailemaan.²⁵⁹

NCR:n mukaan nämä tapahtumat liittyivät osaksi suurempaa hierarkkisen ylimielisyyden, välinpitämättömyyden ja etuoikeuden kuviota. Kirjoitus myönsi,

²⁵⁶ NCR 24.5.2002 Cardinal admits silence about priest abusers.

²⁵⁷ McBrien 2002 e.

²⁵⁸ NCR 31.5.2002 Searching for wisdom, new directions (pk.).

²⁵⁹ NCR 31.5.2002.

etteivät kaikki hyväksikäyttötapaukset toki olleet yhteneviä. Aikuisten ja lasten hyväksikäytössä oli eronsa, mutta ”kirkon papistosta ulos vyöryvien salaisuuksien” määrä oli niin suuri, että tällaisten erotusten tekemisestä oli tulossa äärimmäisen vaikeaa. Loppujen lopuksi yhteisölle jäivät rikutut lupaukset ja maksut vai tiolosta. Mistä siis voitaisiin löytää viisautta?²⁶⁰

Lehden mukaan suuntaa näyttäisivät valikoitujen piispojen viisaat sanat ja esimerkiksi *NCR*:ssa säännöllisesti esiintyvien kommentaattoreiden kirjoitukset sekä maallikot ja sääntökuntien jäsenet, jotka muissa katolisissa julkaisuissa yrittivät ”saada tolkkua” kaikesta tapahtuneesta. Keskeinen ja ehkä merkittävin oivalus kirjoituksen mukaan oli kuitenkin eläkkeellä olevan piispa Albert H. Ottenwellerin toteamus: ”Jos me olisimme edenneet Vatikaani II:en fokuksella, emme olisi kohdanneet sellaista hyväksikäyttökandaalia kuin nyt kohtaamme”.²⁶¹ Yhdysvaltain katolilaisuuden liberaaleinta siipeä edustavan *NCR*:n näkökannaksi tämä ei tietenkään ole mikään yllätys. Silti se, kuinka voimakkaasti lehti toi esiin 60-luvulta asti maan kirkossa kyteneen liberaalien näkemyksen konsiilin tavoitteiden kesken jäämisestä ja sen vakavista seuraamuksista kirkolle asettaa lehden kevään mittaa esittämän huolen katolilaisten jakautumisesta ristiriitaiseen valoon.

Päätoimittaja Roberts ei suoraan puhunut palstallaan hyväksikäytöstä, mutta kertoi vanhan koulukaverinsa yhteydenoton saaneen hänet miettimään mennyttä ja tulevaa. Todellinen kamppailu oli nyt käynnissä ja kysymys olikin Robertsinkin mukaan siinä, millainen kirkko jäisi tuleville lapsille ja lapsen lapsille? Miten kirkkoon saataisiin lisää selkeyttä, avoimuutta ja myötätuntoa? Miten vastuu saataisiin korotettua ja maallikot kirkon täysivaltaisiksi jäseniksi? Kaikki nämä kysymykset ja niiden ratkaisemiseen vaadittava työ ja vaiva, olisivat kirkon uuden ajan arvoisia.²⁶²

Pääkirjoituksen lisäksi jälleen myös monet lehden kirjoituksista ja artikkeleista käsitelivät kriisiä. Pääotsikon ”Slowly towards hope” alla julkaistiin kirjoituksia yhteensä 5 sivun verran. Niissä käsiteltiin mm. Rembert Weaklandin tapausta, Chicagon maallikoiden reaktioita ja papiston organisoitumista New Yorkissa. John Allenilta lehti julkaisi sivun mittaisen artikkelin, jossa käsiteltiin Vatikaanin prelaattien keskuudessa herännyttä vastausta suhteessa syytteiden luovuttamisesta virkavallalle. Allenin mukaan herännyt vastustus saattoi merkitä sitä, että jos piispat omaksuisivat vahvan ”automaattisten ilmoitusten”-käytännön Dal-

²⁶⁰ *NCR* 31.5.2002 Searching for wisdom, new directions (pk.).

²⁶¹ *NCR* 31.5.2002.

²⁶² Roberts 2002 j.

lasissa, se tulisi kohtaamaan vastustusta paitsi Roomassa myös monien muiden maiden prelaattien keskuudessa. Keskustelu toi jälleen esiin Yhdysvaltain ja Vatikanin välillä vallitsevan kulttuurisen ”kuilun”, mutta Allenin mukaan siinä saatettiin nähdä myös Yhdysvaltain sisäisen jakautumisen merkkejä.²⁶³ Samalla sivulla Allen raportoi samaan aikaan Italian kirkkoa ravistelevasta seksuaalisen hyväksikäytön skandaalista.²⁶⁴

Myös lehden kolumnit palasivat jälleen kirkon kriisiin. Georgetown Universityn Associate professor of Theology Diana L. Hayes varoitteli omassa kirjoituksessaan lakineuvojen taakse piiloutumiseen liittyvistä riskeistä.²⁶⁵ Piileskelyn ja salailun ajan olisi nyt jätävä taakse ja eroavaisuuksistaan huolimatta kaikki kolme katolista lehteä vaativat ensisijaisesti suoraa toimintaa, avoimuutta ja konkreettisia aikaansaannoksia. Nähtäväksi jäi, pystyisivätkö piispat vastaamaan näihin vaatimuksiin kesäkuun kokoontumisensa myötä.

3. Kesäkuussa käsittelyssä kirkon tulevaisuus

Ensimmäisenä keskustelua katolisessa lehdistössä kesäkuussa jatkoi *Commonweal*. Lehti ei kuitenkaan tarkastellut aihetta varsinaisessa pääkirjoituksessaan sen käsitellessä Israelin ja Palestiinan välistä konfliktia.²⁶⁶ Lehti julkaisi sen toisen lyhyemmän kirjoituksen otsikolla ”The do-nothings”. Kirjoitus oli selvästi vastaus niihin Vatikanin reaktioihin, joista Allen oli raportoinut toukokuussa *NCR*:ssa.²⁶⁷

CW:n mukaan Vatikanin kokous oli paljastanut huomattavia erimielisyyksiä siitä, miten Yhdysvaltain kirkon kriisiin tulisi vastata. Kirjoituksen mukaan oli kuitenkin mahdotonta sanoa olivatko erimielisyydet pääosin yhdysvaltalaisen kardinaalien ja kuurian viranomaisten vai näiden ryhmien sisällä. Selvää kuitenkin oli, että jotkut ”kanonistit ja keskitason byrokraatit” esittivät ratkaisuksi täysin vastakkaista lähestymistapaa kuin yhdysvaltalaiset piispat olivat suunnittelemassa. Ehdotuksiin kuului muun muassa Alleninkin esiin tuoma halu välttää kaikkien tietojen luovuttaminen poliiseille sekä esimerkiksi näkemys, ettei syytetyn papin tarvitsisi osallistua psykologisiin testeihin ja hakeutua terapiaan. Lehden mukaan julkisuuteen tulleista ehdotuksista monet olivat ristiriidassa paitsi suunnitelmien, jo monessa hiippakunnassa käytössä olevien toimintamallien kanssa. Kirjoitus viittasi myös kardinaali Herranzin 29.4. puheeseen todetessaan tällaisten kannan-

²⁶³ Allen Jr. 2002 e.

²⁶⁴ NCR 31.5.2002 Italian church rocked by its own scandal.

²⁶⁵ Hayes 2002.

²⁶⁶ CW 1.6.2002 Jewish fears (pk.).

²⁶⁷ CW 1.6.2002 The do-nothings (pk.).

ottojen mahdollisesti olevan osoitus kampanjasta, jolla yritettiin tehdä tällaisesta kanonisen lain tulkinnasta määräävä myös siinä miten Yhdysvaltain kirkon kriisi ratkaistaisiin. Tätä CW piti vakavana virheenä. Tällaisten argumenttien pohjimmaisena motiivina lehti näki pyrkimyksen suojella pappien oikeuksia. Sitä ei kuitenkaan sen hetkisessä skandaalin vaiheessa enää pidetty lainkaan uskottavana. CW:n näkökulmasta sellaiset perustelut olivat jopa ”surullisia ja naurettavia”.²⁶⁸

Syyksi perustelun pohjattomuudelle lehti nosti sen, että Johannes Paavali II:n virka-aikana kuuria oli sen mukaan tehnyt heikennyksiä piispojen, piispojen konferenssien, teologiien, pappien ja sääntökuntien oikeuksiin, puhumattakaan maallikoiden oikeuksista. Lisäksi CW korosti kirkon ylimmän johdon myös monissa muissa yhteyksissä todenneen, ettei oikeuksista puhuminen ollut sopivaa puhuttaessa suhteista kristillisen yhteisön sisällä. Lehden näkökulmasta tällaiset lausunnot ja vaatimukset osoittivat sen, että Vatikaanissa kiellettiin tosiasiat (*are in denial*). Vaikka kyseessä tietysti oli kirjoituksen mukaan yksi puoli monipuolisesta keskustelusta, sen pelättiin työntävän pois raiteilta piispojen pyrkimykset kansallisen käytännön perustamiseksi. Eikä tilanne lähtökohdiltaankaan tulisi olemaan suoraviivainen tai helppo. CW totesi varsin tyyliä, ettei tällainen Vatikanin ”pikkumaisuus” ja ”kyseenalaistaminen” ainakaan tulisi auttamaan asiaa. Piispojen tuli käyttää Dallasissa ja sen jälkeen omaa päätään ja puhua omalla äänellään. Heidän tuli myös vastata omien paikallisten kirkkojensa tarpeisiin sillä myös maallikkoja ja papistoa tulisi kuunnella ja hierarkkisia tikapuita katsoa sekä alas että ylöspäin.²⁶⁹

CW julkaisi myös hyvin vahvasti kardinaali Law’ta ja kardinaalien perusteluja kritisoivan kirjoituksen Boston Collegen teologian apulaisprofessorin ja Chair of the Department of Theology Stephen J. Popelta. Kirjoituksessaan Pope analysoi kardinaali Law’n puheita ja perusteluja toiminnalleen. Popen mukaan meneillään olevan tilanteen haaste ei ollut ainoastaan syyllisten osoittamisessa. Tärkeintä oli hänen mukaansa se, että tämä kauhea skandaalien sarja johdattaisi kirkon harkitsemaan sitä miten instituution eetos ja rakenne olivat johtaneet kaoottisiin ajatusmalleihin ja toimintaan.²⁷⁰ Lisäksi 1.6. lehdessä julkaistiin pitkä kirjoitus, jossa kirjoittaja kuvasi lapsuudessaan kokemaansa tilannetta, jossa hyväksikäyttö oli ollut lähellä ja psykiatri William Houghtonin kuvaus tilanteesta, jossa hän oli jou-

²⁶⁸ CW 1.6.2002 The do-nothings (pk.).

²⁶⁹ CW 1.6.2002.

²⁷⁰ Pope 2002.

tunut pohtimaan kollegan työetiikkaa ja tämän paljastamista psykiatrissa työtä valvovalle lautakunnalle.²⁷¹

Toisena kesäkuussa keskustelua jatkoi *America* 3.6. julkaistussa lehdessä, jonka pääkirjoitus keskittyi piispojen edessä olevaan haasteeseen. Kirjoituksen mukaan kaksi asiaa oli noussut keskeiseksi määritettäessä kuinka hyvin kirkon johtajat tulisivat selviytymään toukokuun puolella määritetystä haasteestaan. Ensimmäinen oli ilmoitusvelvollisuus. Lehdessä selvitettiin, että periaatteessa ilmoitusvelvollisuus oli jo olemassa kaikilla papeilla 29 osavaltiossa, mutta yleensä sen piiriin luettiin vain ”uskottavat” syytökset ja tapaukset, jossa uhri oli yhä alaikäinen. *American* mielestä kirkon tuli jatkossa sitoutua ilmoittamaan kaikki syytteet viranomaisille riippumatta siitä kuinka uskottavia ne olivat tai oliko uhri jo täysi-ikäinen. Mikä ikinä olisikaan ilmoitusvelvollisuuden taso papeilla jatkossa, sen tuli kirjoituksen mukaan koskea myös muita ammattikuntia kirkon ulkopuolella.²⁷²

Toinen onnistumista mittaava kysymys oli paljon keskustelua herättänyt nollatoleranssi. Lehden mukaan suurten korvausten uhan alla helpoin ja kirkolle turvallisın käytäntö olisi omaksua ehdoton käytäntö ja ”erottaa jokainen seksuaaliseen hyväksikäyttöön syyllistynyt pappi – yksinkertaisesti heittää hänet ulos kaduille ja jättää asia sikseen”. Tämä ei lehden mukaan ollut yhteiskunnalle turvallisın, eikä kristillisin, vastaus ongelmaan. Kirjoitus kuvasi hyväksikäyttöön syyllistyneiden laajan skaalaa ”sarjahyväksikäyttöön syyllistyneistä sairaista pedofiileistä” aina ”todellisiin efebofiileihin”, jotka olivat kiinnostuneita vain murrosikäisistä nuorista. Kummatkaan näistä äärityypeistä eivät saisi olla pappisvirassa. Lehti kuitenkin korosti, että monet naisista pitävät heteroseksuaaliset miehet pitivät 16–17-vuotiaita tyttöjä seksuaalisesti viehättävinä ja samoin monet homoseksuaaliset miehet pitivät saman ikäisiä poikia viehättävinä. Lehden mukaan moraalisten oppien, sosiaalisten rajoitteiden ja aikuisiin suuntautuvien seksuaalisten mahdollisuuksien ansioista kummatkaan näistä ryhmistä eivät tavallisesti ”sortuneet tällaiseen houkutukseen”.²⁷³

Ongelma kuitenkin oli siinä, että jotkut heistä kuitenkin väistämättä sortuivat. Kirjoituksen mukaan taustalla oli usein alkoholinkäyttöä, masennusta, yksinäisyyttä ja aikuisen seksuaalisen kanssakäymisen puutetta. Tällaiset hyväksikäyttäjät olivat toki lain puitteissa rikollisia, eivätkä he saisi tekonsa jälkeen työsken-

²⁷¹ Richards Cooper 2002; Houghton 2002.

²⁷² *America* 3.6.2002 Zero tolerance (pk.).

²⁷³ *America* 3.6.2002.

nellä lasten kanssa. Kysymys kuului kuitenkin, pitäisikö heidän menettää pappuutensa jonkin sellaisen vuoksi, joka tapahtui 20 tai 30 vuotta aikaisemmin eikä koskaan toistunut? Olisiko työn rajoittaminen aikuisten pariin mahdollista? Näistä kysymyksistä huolimatta lehden linja oli, ettei yhdenkään alaikäisen hyväksikäyttöön syyllistyneen papin tullut lähtökohtaisesti toimia papin virassa. Kaikki mahdolliset poikkeukset sääntöön tuli hyväksyttävä maallikkolautakunnalla. Papin tausta oli lisäksi aina julistettava niille yhteisöille, joita hän tulisi palvelemaan.²⁷⁴ Tässä kesäkuun ensimmäisessä pääkirjoituksessaan *America* selvästi liittyi *NCR*:n 10.5. muodostamaan rintamaan täysin ehdotonta nollatoleranssikäytäntöä vastaan ja yritti rakentaa keskustelua lieventävien tekijöiden huomioimiselle riippumatta siitä, mitä piispat Dallasissa tulisivatkaan päättämään.

Kaiken tämän jälkeen lehti huomautti, että edelleen jäi vastaamatta kysymykseen siitä, mitä kirkon sitten pitäisi tehdä viroistaan poistetuille papeille? Ulos heittäminen olisi helppo vastaus, mutta jotkut syyllisistä olivat 70 ja 80-vuotiaita, eläkkeellä eikä heillä olisi mitään keinoja elättää itseään. Kirjoituksen mukaan saattaisi myös olla yhteiskunnalle turvallisempaa, jos kirkko jatkaisi tällaisten pappien valvomista vaikka sellaiseen toimintamalliin liittyvä laillinen vastuu ”pelottikin monia piispoja”. Varmaa oli se, etteivät nämä olleet suinkaan helppoja kysymyksiä ja lehden kirjoitus muistutti lopuksi, ettei piispoja tulisi tuomita liian herkästi heidän tavatessaan Dallasissa.²⁷⁵

National Catholic Reporterin kuun ensimmäinen pääkirjoitus 7.6. käsitteli hyväksikäyttökandaalin ja kirkon kriisin sijaan presidentti Bushin politiikkaa. Hyväksikäyttökandaalia käsiteltiin kuitenkin samassa lehdessä sekä aiheelle omistetussa ”Church in Crisis”-osiossa kahden sivun ja kolmen artikkelin verran, että molemmissa mielipidekirjoituksissa. Lisäksi siihen viitattiin useissa lyhyissä uutisjutuissa ja keskustelua käytiin lukijoiden kesken kirjepalstalla. Voimakkaimpana kannanottona kesäkuun ensimmäisessä lehdessä voi ehdottomasti pitää anonyyminä julkaistua ”Sex offense: One part of his story”-kirjoitusta. Nimetön kirjoittaja kertoi olevansa virassa edelleen toiminut pappi, jolla oli 25-vuotiaana ollut suhde 16-vuotiaaseen homoseksuaaliseen nuorukaiseen. Kirjoituksessa kuvasi kasvuprosessinsa lapsena seminaarikouluun liittyneeksi seksuaalisesti epävarmas-

²⁷⁴ *America* 3.6.2002 Zero tolerance (pk.).

²⁷⁵ *America* 3.6.2002.

ta pojaksi, joka oli hitaasti kasvanut nuorukaiseksi ja nuorukaisesta aikuiseksi kipuillen koko kasvuprosessin ajan oman seksuaalisuutensa kanssa.²⁷⁶

Kirjoittaja kertoi olleensa ”tietämätön ja ymmärtämätön” nuori mies, joka oli käynyt läpi sekä pappisseminaarinsa tiukan kielteisen asenteen seksuaalisuuteen että 60–70-luvun seksuaalisen vapautumisen. Hän oli uskonut auttavansa nuorukaista tarjotessaan tälle mahdollisuuden toteuttaa seksuaalisuuttaan tavalla, joka ei koskaan ollut hänelle itselleen mahdollinen. Kirjoittaja sanoi myös, ettei koskaan olisi tekoa tehnyt, jos olisi todella ymmärtänyt teon seuraukset nuorukaiselle. Suhde oli päättynyt kirjoittajan mukaan sovussa elämän vietyä heitä eri suuntiin ja siksi hänelle oli tullut täydellisenä yllätyksenä, että vuonna 1993 mies oli nostanut syytteen häntä vastaan. Kirjoittaja kuvasi tekstissään halunneensa silloin pyytää anteeksi, mutta kertoi piispansa ja kirkon lakimiesten ehdottomasti kieltäneen eleen. Asia hoidettiin sopimalla ja kirjoittaja itse vietti jakson hoitolaitoksessa, josta hän määräajan jälkeen pääsi takaisin papintyöhönsä hoitohenkilökunnan suosituksella. Oman tarinansa lisäksi kirjoittaja esitti huolensa kirkon tulevaisuudesta:

Olen nyt huolissani siitä, voisinko jatkaa virassani, jos piispani paljastaisi minut. Olen varma, että minulla olisi perheeni, ystäväni, mielenterveyden ammattilaisten ja useimpien seurakuntalaisten tuki. He tietävät, etten ole perverssi. Eikö heidän tuomionsa pitäisi merkitä enemmän kirkolle, kuin median, painostusryhmien ja lakimiesten, jotka eivät tietäisi mitään siitä kuka minä todella olen, paitsi sen että olin tehnyt kerran rikoksen?²⁷⁷

Ei ollut sattuma, että tällaisen henkilökohtaisen huolen ilmauksen ja kertomuksen sisältävä juttu julkaistiin viimeisessä *NCR*:n painoksessa ennen Dallasin konferenssia. Kirjoituksen julkaiseminen toi vahvasti esiin sen saman nollatoleranssiin ja pappien oikeuksien tallomiseen liittyvän huolen, luovuttuaan ehdottoman nollatoleranssin vaatimisesta toukokuussa. Kirjoituksen julkaisun merkitys näkyi myös toimituksen pyrkimyksissä vahvistaa kirjoituksen uskottavuutta ja merkitystä. Toimitus puolusteli jutun uskottavuutta ja perusteli kirjoituksen julkaisun merkitystä jutun alkuun sijoitetussa ingressissä, jossa todettiin:

²⁷⁶ NCR 7.6.2002 Sex offense: One part of his story.

²⁷⁷ I worry now whether I could continue in ministry if my bishop were to expose me. I’m sure I would have the backing of my family, friends, mental health professionals and most parishioners. They know I am not a pervert. Shouldn’t their judgment matter more to the church than that of media, the pressure groups and the lawyers who would know nothing of who I really am, other than that I had once offended? NCR 7.6.2002 Sex Offense: One Part of His Story.

”Tarina osoittaa hyväksikäyttökandaalin monimutkaisuuden ja nostaa esiin vakavia kysymyksiä koskien sellaisia ehdottomia ja nopeita ratkaisuja, kuin ”yksi lyönti ja olet ulkona”-ehdotus seksuaaliseen hyväksikäyttöön syyllistyneiden pappien rankaisemiseksi.”²⁷⁸

Myös päätoimittaja Roberts perusteli jutun julkaisua ja kuvasi valintaa poikkeukselliseksi päätökseksi. Hänen mukaansa kirjoitus tarjosi ainutlaatuisen näkökulman 1960-luvun seminaarien ”erikoisen eetoksen” keskellä kasvussaan kamppailleen nuoren miehen elämään. Roberts puolusti myös varsin niukasti uhrin ääntä esiin tuovan ja kirjoittajaa itseään kohtaan varsin lempeältä vaikuttavan kirjoituksen julkaisemista. Hän alleviivasi *NCR*:n olleen jo pitkään lehti, joka oli antanut tilaa uhrien äänille ja joka edustaisi heitä myös tulevaisuudessa.²⁷⁹ Tarve perustella hyväksikäyttöön syyllistyneen näkökulmaa avaavan kirjoituksen julkaisemista kertoo myös siitä ilmapiiristä, jonka keskellä keskustelua käytiin kesäkuussa 2002. Sen voidaan myös nähdä liittyvän esimerkiksi *Commonweal*issa pitkin kevättä esitettyyn huoleen siitä, että asiallisen ja tasapainoisen keskustelun käyminen aiheesta oli mennyt vaikeaksi, ellei mahdottomaksi.

Nimettömän artikkelin julkaisemisen puolustuksen lisäksi Roberts nosti Insider-osiossaan esiin nollatoleranssin ja jutun suhteen siihen kirjoituksessaan:

Koen, että hänen kertomuksensa tekee myös vakuuttavan vastalauseen joidenkin kesäkuussa tapaavien piispojen kallistumiselle nollatoleranssiin. En voi muuta kuin nähdä sen taktiikan jälleen yhtenä keinona väistää papillista vastuusta. – Virhe olisi kohdella kaikkia seksuaalisia hairahduksia samanlaisina. Vaikeimmat tuomiot käsittelevät ne papit, jotka ovat saattaneet jäädä kiinni yhteen seksuaaliseen hairahdukseen vuosikymmeniä aikaisemmin, erityisesti huomioiden heidän kasvunsa laitoksessa, jossa kypsä keskustelu seksuaalisuudesta missään tilanteessa, vielä vähemmän seksuaalisuudesta papistossa, oli niin kipeästi puutteellista.²⁸⁰

Roberts viittasi kirjoituksessaan myös kahteen lehden kirjoitukseen. Ensimmäinen näistä oli Margot Pattersonin lyhyt uutinen sivulla 8, joka käsitteli Call to Action-järjestön (CTA) ehdotuksia hyväksikäyttöön liittyviksi toimintalinjauksiksi. Vatikaanin II konsiilin jälkeisen piispojen 1970-luvulla toteuttaman konsultaatioprosessin seurauksena syntynyt kansallinen maallikkoliike oli lähettänyt linjausehdotuksensa kirjallisena jokaiselle katoliselle piispalle Yhdysvalloissa. Linjauksissaan CTA vastusti ehdotonta nollatoleranssia, ehdottaen sen sijaan tekojen jakoa ”törkeään rikokseen” ja ”lievempään rikkomukseen”. Rikokseen syyllistynyt pappi erotettaisiin papinvirastaan, mutta rikkomukseen syyllistyneen tulisi kärsiä ran-

²⁷⁸ NCR 7.6.2002 Sex Offense: One Part of His Story.

²⁷⁹ Roberts 2002 k.

²⁸⁰ Roberts 2002 k.

gaistuksensa, käydä asianmukainen terapia ja sen jälkeen tulla itsenäisen lautakunnan arvioimaksi. Sen jälkeen hän voisi palata pappisvirkaan. Pattersonin haastattelema CTA:n tiedottaja vetosi jo pitkään toiminnassa olleen mallin puolesta todeten: ”Teon vakavuuden erottaminen sen perusteella onko kyseessä törkeä rikos vai lievempi rikkomus on objektiivinen standardi, joka on toiminut hyvin lakijärjestelmässä yli 200-vuoden ajan.”²⁸¹

Toinen artikkeli, johon päätoimittaja Roberts viittasi lehden nollatoleranssin vastaisen kannan vahvistamiseksi oli sivun 21 Eugene Kennedyn kolumni. Kennedy hyökkäsi kirjoituksessaan ”Zero tolerance martyrs priests to self-righteousness” voimakkaasti ehdotonta nollatoleranssia vastaan keskittymällä yhden kardinaalin yrityksiin vastustaa ehdotonta käytäntöä ”maalaisjärjellä”. Kennedyn mukaan Chicagon kardinaali Francis George oli ainoana piispojen joukosta käynyt taistoon oikean asian puolesta. Kardinaali oli esittänyt ehdottoman nollatoleranssin valitsemisesta julkisesti huoltaan ja kannustanut paikallisia katolisia lakimiehiä järjestämään maallikoille avoimia keskustelufoorumeita ongelmasta keskustelua varten, ennen kesäkuista konferenssia.²⁸²

Hyökkäävästä otsikosta ja ajoittain myös aggressiivisesta kirjoituksesta huolimatta Kennedy oli kirjoituksessaan maltillisuuden asialla. Hän esitti kardinaali Georgen esimerkillisenä toimijana, joka pyrki ylläpitämään maltillisuutta. Kennedy peräänkuulutti kirjoituksessaan tukea kardinaalin pyynnöille hengähdystauosta, jossa piispat ja muu kansa ehtisivät paremmin ymmärtää hyväksikäytön ongelmallisuutta ja syitä, ennen kuin päättäisivät sen parannuskeinoista tai rangaistuksista. Kennedyn mukaan kaikki muut piispat olivat toimimassa virheellisen mielikuvan johdattamina:

Piispat saattavat luulla kuulevansa rumpujen vyöryvän ovilleen, mutta suurin osa katolilaisista on nähnyt riittävästi elämää ymmärtääkseen tarpeen kärsivällisyydelle ja varovaisuudelle arvioitaessa tämän ongelman luonnetta. Amerikkalaiset yleensäkin ovat reiluja salliessaan mille tahansa ryhmälle, partiolaisista piispoihin, riittävästi aikaa tutkia ja vastata luotettavuuden epäonnistumiseen riveissään.²⁸³

Kennedy siis otti argumenttinsa tueksi kaksi tyypillisesti vastakkain aseteltua puolta: katolilaiset ja amerikkalaisen yhteiskunnan. Suurimmat tunteet heräsivät

²⁸¹ NCR 7.6.2002 Call to Action Proposes Sex Abuse Guidelines.

²⁸² Kennedy 2002 c.

²⁸³ The bishops may think they hear the tumbler rolling to their door, but most Catholics have seen enough of life to accept the need for patience and care in assessing the nature of this problem. Americans in general are fair in allowing any group, from the Boy Scouts to the bishops, enough time to investigate and respond to a failure of trust within their ranks. Kennedy 2002a.

kuitenkin silti nollatoleranssin mahdottomuudesta. Hänen mukaansa nollatoleranssi olisi papeille ”tosiasiallinen kuolemantuomio”, joka ”tuhoaisi heidän papillisen elämänsä” ja saattaisi myös tuhota heidät. Etusivun uutiset aiheuttivat yleensä huomattavaa vahinkoa, vaikka tieto myöhemmin osoitettaisiin virheelliseksi. Sanomaansa korostaakseen Kennedy nosti esimerkiksi jälleen kardinaali Bernardinin, jota oli perusteettomasti syytetty 90-luvulla.²⁸⁴

Viittaustensa jälkeen Roberts ei jättänyt kannanottoaan vain nollatoleranssin kritiikkiin, vaan lopetti tervehdyksensä vedoten katolilaisten selvästi osoitettuun kykyyn antaa anteeksi: ”Jos tämä kriisi on jotain näyttänyt, niin sen, että katolilaiset ovat olleet uskomattoman anteeksiantavia suhteessa seksuaalisiin synteihin, vaatien samalla vastuunottoa.” Hänen mukaansa ehdottoman nollatoleranssin valitseminen veisi katolilaisilta mahdollisuuden antaa anteeksi ja syleillä pappia silloin kun se olisi tilanteessa sopivinta. Hierarkia lähtevän ehdottoman lähestymistavan murtaminen oli kuitenkin Robertsinkin mukaan mahdotonta:

”Sen vaihtoehdon salliminen tarkoittaisi sellaisen auktoriteetin antamista maallikoille, jollaista heillä ei koskaan aikaisemmin ole ollut ja heidän tuomioidensa kunnioittamista ennennäkemättömällä tavalla.”²⁸⁵

Robertsille ehdottoman nollatoleranssin vastustamisessa kyse ei siis ollut vain pappien oikeuksien suojelemisesta, vaan maallikoiden aseman muuttamisesta ja vahvistamisesta kirkollisessa päätöksenteossa.²⁸⁶ Jos päätöksenteko olisi tilannekohtaista, siirtyisi sen myötä uutta valtaa ja vastuuta maallikoille ja juuri tämä oli ollut *NCR*:n yksi keskeisimmistä tavoitteista kriisin alusta asti.

CW ei enää 14.6. lehtensä pääkirjoituksessa osallistunut keskusteluun kirkon kriisistä. Lehti kuitenkin julkaisi entisen papin, Richard Nugent Hasselbachin reilun sivun mittaisen kirjoituksen ”Clerical sexuality – A former priest looks back in sorrow”. Kirjoituksessaan Hasselbach totesi katolisen kirkon epäonnistuneen papistonsa tukemisessa niin, että heistä olisi tullut täydellisesti integroituneita seksuaalisia ihmisiä. Seksuaalisuus oli ollut tabu ja vaatimalla selibaattia kirkko oli jättänyt papiston selviytymään yksinään syvällisen ihmisyyteen liittyvän läheisyyden tarpeensa kanssa. Hasselbach itse oli lähes joutunut seksuaalisen hyväksikäytön kohteeksi seminaariaikoinaan ja pitkän pappisuran jälkeen hän oli lopulta

²⁸⁴ Kennedy 2002 c.

²⁸⁵ To allow that option would mean giving lay people authority where they’ve never had it before and respecting their judgments as never before. Roberts 2002 k.

²⁸⁶ Roberts 2002 k.

eronnut papistosta. Syyksi hän kuvasi sen, ettei ollut kyennyt elämään virkaan kuuluvan yksinäisyyden kanssa pysyen samalla hengellisesti ja ihmisenä hengissä. Hasselbach lopetti kirjoituksensa painottamalla, että yhdysvaltalaiset katoliset ansaitsivat todellisen uudistuksen ja toistamalla lehdistössä jatkuvasti esillä olleet vaatimukset avoimuudesta ja maallikoiden vallan lisäämisestä.²⁸⁷ Kesäkuun toinen lehti oli *Commonwealin* viimeinen julkaisu, jolla pyrittiin vaikuttamaan konferenssin tapahtumiin. Pyrkimykset eivät kuitenkaan jääneet vain julkaisujen tasolle lehden päätoimittajan Margaret O'Brien Steinfeldin ollessa yksi niistä vähälukuisista maallikoista, jotka kutsuttiin puhumaan konferenssiin kokoontuneille piispoille.

America julkaisi kesäkuun viimeisen lehtensä vasta 17.6.2002, Dallasin konferenssin jälkeen. Lehden julkaisu aikataulujen vuoksi se pitää kuitenkin laskea konferenssia edeltäneisiin julkaisuihin. *America* olikin ainoa kolmesta lehdestä, joka kommentoi kesäkuun alussa julkaistua Dallasissa hyväksyttävän asiakirjan ensimmäistä versiota. Lehden mukaan asiakirjan valmisteluun nimitetty Ad Hoc Committee on Sexual Abuse, oli johtajansa arkkipiispa Harry Flynnin johdolla tehnyt ”erinomaista työtä”. Erityisesti asiakirjaa oli kiiteltävä sen tavasta asettaa huoli uhrien hyvinvoinnista ensisijaiseksi. Kirjoitus jatkoi esittelemällä asiakirjan keskeiset kohdat.²⁸⁸

Ensimmäisessä versiossa nollatoleranssi oli aiempien tapausten osalta muutettu koskemaan tekonsa toistaneita hyväksikäyttäjiä. *American* kirjoittajien mukaan jotkut kirkossa saattoivat pitää asiakirjan suhtautumista historiassa hyväksikäyttöön syyllistyneiden kohtelua ”liian tiukkana”. Toisaalta lehti uskoi toisten kritisoivan nollatoleranssin ”vesittämistä”. Lehden mielestä poikkeuksen salliva kaista oli kuitenkin äärimmäisen kapea, sillä monikaan pappi ei osuisi vaatimukseen yhdestä ainoasta hyväksikäyttötapauksesta. Lisäksi lehti puolusti asetelmaa muistuttamalla, ettei pappia palautettaisi automaattisesti virkaansa, vaan hoidon jälkeen hänen tilansa tulisi arvioida perusteellisesti nimitetyssä lautakunnassa.²⁸⁹

American mukaan kyseessä oli ”kova ohjesääntö”, jonka hyväksyminen tulisi osalle piispoista ja papeista olemaan vaikeaa. Ensimmäisen vedoksen ehdotukset ylittivät Pyhän istuimen ehdottomat toimet ja hyväksynnän saaminen tulisi vaatimaan vahvoja argumentteja ja yhtenäistä piispojen joukkoa. Koska osa säännöstä voitaisiin ottaa käyttöön ilman samaista hyväksyntää, saattoi kirjoittajien

²⁸⁷ Nugent Hasselbach 2002.

²⁸⁸ *America* 17.6.2002 The charter (pk.).

²⁸⁹ *America* 17.6.2002.

mukaan lopultakin olla mahdollista sulkea yksi kappale tästä ”rumasta tarinasta”. Sen seurauksena myös piispat voisivat aloittaa luottamuksensa uudelleenrakentamisen avaamalla kirkon osia suuremmalle maallikkojen osallisuudelle, läpinäkyvyydelle ja vastuullisuudelle.²⁹⁰ Kuten *Americassa* oli aavisteltu, julkaistu asiakirja jakoi voimakkaasti mielipiteitä varsinkin sekulaarin lehdistön puolella. Myönteiset ja pääosin kriittiset kannanotot jakautuivat aikalailla kahtia. *Boston Globessa* uskottiin jopa jesuiittalehden lailla, että näiden suositusten käyttöönotto voisi päättää koko skandaalin. Nollatoleranssiin suunniteltuun ”lievennykseen” sekulaarilehdistö suhtautui kuitenkin pääasiassa kielteisesti tai ainakin hyvin kriittisesti.²⁹¹ Katolisten lehtien keskuudessa *American* suhtautuminen konferenssin mahdollisuuksiin oli selkeä poikkeus, kahden muun lehden korostaessa piispojen edessä olevan tehtävän jopa vaikuttavan mahdottomalta.

IV DALLASSISSA MEDIAN PAINE PIIRITTÄÄ PIISPAT

1. Dallasin konferenssi 13.–15.6.2002

Vaikka *National Catholic Reporter* ei kesäaikataulunsa vuoksi julkaissut lehteä konferenssin aikaan, sillä oli kattava seuranta konferenssin tapahtumista verkkosivuillaan. Kesäaikataulua oli pahoiteltu jo 7.6.2002 julkaistussa lehdessä. Samalla päätoimittaja Roberts oli kertonut osallistuvansa yhdessä kustantaja Thomas C. Foxin ja toimittaja Margot Pattersonin kanssa konferenssiin paikan päällä. Yhdysvaltain ulkopuolella konferenssin tapahtumia ja sen aiheuttamia reaktioita seurasi John Allen Jr.²⁹² Konferenssista julkaistiin yhteensä yksitoista kirjoitusta 11.–17.6. välisenä aikana. Kansainvälisestä näkökulmaa tarkastelevia John L. Allen Jr:n artikkeleita julkaistiin samalla aikavälillä kolme.

Äänekkäin kesäkuussa julkaistuista ”Dallasin muistiinpanoista” ei kuitenkaan edes käsitellyt itse kokousta. Jo 11.6. julkaistu Tom Foxin kirjoitus toimi lehden vastikkeena hondurasilaisen kardinaali Oscar Rodriguez Maradiagan mielipiteisiin, jotka oli julkaistu arvostetussa italialaisessa *30Giorni*-lehdessä. Foxin lisäksi aiheeseen tartuttiin samaan aikaan myös sekulaarin median puolella. *Washington Postin* toimittaja E. J. Dionnelta julkaistiin kirjoitus aiheesta sekä *Washington Postissa*, että *Boston Globessa*.²⁹³ Molemmat toimittajat hyökkäsivät voimakkaasti kardinaalin esittämiä kommentteja vastaan.

²⁹⁰ America 17.6.2002 The charter (pk.).

²⁹¹ Rauhala 2007, 68–70.

²⁹² Roberts 2002 k.

²⁹³ Rauhala 2007, 85.

Yhteensä 14 kysymystä sisältänyt kardinaali Rodriguezin haastattelu oli tehty jo toukokuun alussa, mutta vain kerran kuukaudessa ilmestyvän *30Giornin* aikataulu selittänee aiheeseen tarttumisen vasta kesäkuun toisella viikolla. Sekä Foxin että Dionnen kirjoituksesta sai vahvasti sen kuvan, että haastattelu olisi keskittynyt ruotimaan ainoastaan Yhdysvaltain kirkon kriisiä. Hyvin samanlaisen vaikutelman sai myös *NCR*:n John L. Allenin kirjasta vuodelta 2004: ”Italialaisen katolisen *30Giorni*-lehden haastattelussa – käsitteli Amerikan kriisiä”.²⁹⁴ Todellisuudessa asialle oli omistettu vain kaksi kysymystä varsin pitkässä haastattelussa. Kysymysten lisäksi haastattelussa käsiteltiin aiheita kuten Etelä-Amerikan ja Euroopan Unionin Madridissa vietettyä ensimmäistä sosiaalista kongressia, Etelä-Amerikan huonoa taloustilannetta, talouden neoliberaaleja käytänteitä ja yksityistämisen ongelmia Etelä-Amerikassa, globalisaatiota ja Yhdysvaltojen ja Kuuban suhteita. Kysymykset Yhdysvaltain skandaalista tulivat lisäksi aivan haastattelun loppupuolella, eivätkä ne silti edes päättäneet haastattelua. Haastattelija palasi niiden jälkeen ilmeisen rauhassa tiedustelemaan kardinaalilta, miksi tämä oli halunnut huhtikuussa osallistua sisar María Romeron autuaaksi julistamiseen.²⁹⁵ Tästä haastattelun rakenteesta muodostuu vahva vaikutelma, ettei ”Amerikan kriisiä” pidetty lehden haastattelussa kovinkaan keskeisenä kysymyksenä, toisin kuin yhdysvaltalaiset kirjoittajat antoivat ymmärtää.

Haastattelussaan kardinaali käytti hyvin vahvoja rinnastuksia kritisoidessaan median tapaa käsitellä Yhdysvaltain kirkon skandaalia. Hän kuvasi skandaalia ”kipeäksi aiheeksi, jota media käyttää hyväkseen” ja sanoi rahan, politiikan ja oikeuden sekoittamisen johtavan epäoikeudenmukaisuuteen. Hän nosti nimeltä esiin CNN:n perustajan Ted Turnerin, joka kardinaalin mukaan oli tunnetusti anti-katolinen. Samassa yhteydessä hän mainitsi lehdet *Washington Post*, *New York Times* ja *Boston Globe*, joista kardinaalin mukaan oli tullut kirkkoon kohdistuvan ”vainon” päätekijöitä. Hänen mukaansa kirkkoa vastaan oli käyty hyökkäykseen tilaisuuden tarjoutuessa siksi, että kirkko oli ollut erimielinen ja puolustanut mielipidettään Palestiinan aseman ja abortin kaltaisissa poliittisissa ja yhteiskunnallisissa kysymyksissä. Skandaalista oli Rodriguezin mukaan tehty poliittinen ase kirkkoa vastaan. Hän vertasi Yhdysvalloissa vallalla olevaa ”raivoa” Neron, Diokletianuksen, Stalinin ja Hitlerin aikoihin. Hän vastusti ”noitavainoja” erityisesti

²⁹⁴ Allen Jr. 2004, 258.

²⁹⁵ *30Giorni* 5/2002 Mai come oggi abbiamo bisogno di miracoli.

kirkon sisällä ja puolusti Bostonin kardinaali Bernard Law'ta, jota hän nimitti läheiseksi ystäväkseen.²⁹⁶

Kardinaalin ”hillitsemättömät huomautukset” osoittivat Foxin mielestä ”valitettavan puutteellista kykyä arvioida Yhdysvaltain näyttämöä”. Fox kyseenalaisti kardinaalin kannanoton riippumatta sen tarkoituksiperistä:

Joko kardinaali uskoo siihen mitä hän sanoi, tai ei usko. Jos hän uskoo sen, häneltä puuttuu ymmärrystä ja kohtuullinen tasapainoinen käsitys. Jos hän ei usko, hän on naiivisti antanut vetää itsensä sopimattomaan ja väärinsuunnattuun kampanjaan median syyllistämiseksi ja huomion poistamiseksi sieltä minne se kuuluu, Yhdysvaltain piispojen erehdykseen.²⁹⁷

Foxin mielestä kardinaali oli tehnyt valtavan virheen lähtiessään ottamaan asiaan kantaa, koska ei selvästikään riittävästi ymmärtänyt asiaa. Fox jatkoi kritiikkiään pohtimalla saattoivatko kulttuuriset erot selittää tämän ”näennäisesti hurmaavan latinalais-amerikkalaisen” ymmärtämättömyyden vapaan median asemasta läntisessä yhteiskunnassa? Fox kysyi oliko kardinaali huomattavasti ”suojatumpi” ja ”puolustelempi” kuin oli luultu? Kardinaalin mahdollisista tavoitteista ja syistä riippumatta Foxin kanta oli hyvin selvä. Nämä lausunnot saattaisivat vielä tulla ”kummittelemaan” kardinaalille siinä vaiheessa kun kirkolle etsittäisiin ”hillittyä johtajaa, yhdistäjää, joka ei olisi taipuvainen äärimmäisiin mielipiteisiin”.²⁹⁸ Katoliseksi itsensä myös identifioiva Dionne oli hyvin samoilla linjoilla omassa kirjoituksessaan, sanoen suoraan, että monet varmasti toivoisivat tämän jälkeen, ettei kardinaalista tulisi paavia.²⁹⁹ Molempien kirjoittajien mielestä haastattelussa esitetty mielipiteet olivat siis vieneet Rodriguezilta mahdollisuudet paaviuteen.

Äärimmäisten rinnastusten äärellä, vastareaktio oli ymmärrettävissä. Huomionarvoisia olivat kuitenkin vastalauseiden yhtä äärimmäinen kärkevyys ja ne haastattelun osat, jotka molemmat kirjoittajat jättivät tyystin omien kommenttinsa ulkopuolelle. Sen lisäksi, että suurin osa haastattelusta keskittyi aivan muihin aiheisiin, mediaan kohdistuvan äärimmäisen kritiikkinsä ohella kardinaali tarttui itse skandaaliin varsin maltillisesti:

²⁹⁶ 30Giorni 5/2002.

²⁹⁷ ”Either the Cardinal believes what he said or does not. If he believes it, he lacks understanding and reasonably balanced perception. If he does not, he has, naively allowed himself to be suckered into an unbecoming and misdirected campaign to scapegoat the media and remove attention from where it belongs, in the laps(e) of the U.S. bishops.” Fox 2002a.

²⁹⁸ Fox 2002a.

²⁹⁹ Dionne 2002.

Luulen kuitenkin, että kirkko tulee ulos tästä vainosta puhdistuneena; jos vikoja on, ne on tunnistettava, on pyydyttävä anteeksiantoa. Jos on olemassa pappeja, tai piispoja, jotka ovat syyllisiä vakaviin rikoksiin, heitä on rangaistava asianmukaisilla kanonisilla epäluottamuslauseilla tai, jos tarpeen, myös kohdattava siviilioikeus. Mutta ei noita-vainoja, edes kirkon sisällä.³⁰⁰

Lausunnon konditionaaleista huolimatta tästä haastattelusta kokonaisuutena ilmennyt kardinaali Rodriguezin näkökulma itse kriisiin ja sen hoitoon vaikutti varsin suoralta ja avoimelta. Hän ei missään vaiheessa lausuntoaan ollut kieltänyt vääryyksiä tapahtuneen tai yrittänyt sysätä koko skandaalia median syyksi, kuten Foxin kirjoitus vahvasti vihjaili. Kardinaalin mukaan pedofilia oli sairaus ja siitä kärsivät olisi poistettava pappisvirasta, mutta hän kuulutti oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä ja syytteiden asiallista käsittelyä.³⁰¹

Huomionarvoista on myös se, että katolisessa lehdistössä oli kevään aikana käytetty yhtälailla räikeitä, joskaan ei aivan yhtä äärimmäisiä, rinnastuksia puhuttaessa kirkon hierarkian tilanteesta ja skandaalista. *NCR* oli rinnastanut maaliskuussa piispoja diktaattoreihin ja tilannetta sotarikoksista syytetyn Serbian diktaattorin oikeudenkäyntiin.³⁰² Sekulaarin lehdistön puolella itsensä katolilaiseksi identifioiva James Carroll oli verrannut katolista kirkkoa Neuvostoliittoon ja kehottaakseen katolilaisia kritisoidaan kirkon auktoriteettia kertonut, miten Tšernobylin ydinvoimalaonnettomuus oli vuonna 1986 saanut kansan heräämään.³⁰³ Mari Rauhalan mukaan kirjoittajan tarkoituksena oli mahdollisesti esittää yhdysvaltalaisen mielestä mahdollisimman vastenmielisiä vertauskuvia.³⁰⁴ Todennäköisesti myös paavin omalla historialla ja julkisella voimakkaasti anti-kommunistisella linjalla on ollut oma osansa kirjoittajan valitessa mahdollisen ikävää mielikuvaa. Se, että media oli käyttänyt hyvin samanlaisia tehokeinoja skandaalin edetessä, jäi täysin kardinaalin kommentteja vastaan hyökkääviltä noteeraamatta.

John L. Allen huomioi samaan aikaan kardinaali Rodriguezin haastattelun herättäneen ”ristiriitaisia” arviointeja Euroopassa. Rodriguezin kanssa samoilla linjoilla olevan hollantilaisen isä Antoine Bodarin lisäksi hän lainasi intialaista isä Sebastian Karotempeliä, jonka mukaan Rodriguez oli saattanut työntää kantansa liian pitkälle, mutta siitä huolimatta yhdysvaltalaisen median tavassa käsitellä

³⁰⁰ Penso comunque che la Chiesa uscirà purificata da questa persecuzione; se ci sono delle colpe si deve riconoscerle, si deve chiedere perdono. Se ci sono sacerdoti, o anche vescovi, che si sono macchiati di gravi colpe devono essere puniti con le opportune censure canoniche e, se necessario, devono affrontare anche la giustizia civile. Ma senza cacce alle streghe, anche all'interno della Chiesa. 30Giorno 5/2002 Mai come oggi abbiamo bisogno di miracoli.

³⁰¹ 30Giorni 5/2002.

³⁰² NCR 19.4. U.S. Scandal sends warning worldwide (pk.).

³⁰³ Carroll 2002.

³⁰⁴ Rauhala 2007, 30–31.

aihetta oli selvästi ollut annos vihamielisyyttä ja hyväksikäyttö tarjosi ”suuren kepin, jolla lyödä kirkkoa”. Isä Karotempelkin kuitenkin kritisoi Rodriguezia tämän tavasta jättää aiheen ulkopuolelle piispojen vastuu tapahtuneesta.³⁰⁵

Karotemppelin näkemys antaa hyvän näkökulman kardinaalin lausunnon ongelmallisuuteen. Lausunto ei antanut vaikutelmaa pyrkimyksestä siirtää huomion pois kriisin syyllisistä. Paremminkin vaikutti siltä, että hän oli kritisoinut median toimintaa siksi, että hän uskoi sen vaikeuttavan skandaalin asianmukaista selvittämistä ja käsittelyä eli asian hoitamista hyvin. Ulkopuolelta katsoen haastattelu ei rinnastuksiaan lukuun ottamatta ollut erityisen kiertelevä tai puolustelevalta. Siitä huolimatta hänen lausuntonsa nähtiin kuitenkin yksinomaan negatiivisessa ja huonossa valossa. Vaikuttaisi siltä, että Dionnen omassa kirjoituksessaan esittämä toteamus, että kardinaali onnistui itse kaivamaan maan kannanottonsa varsinaisen tavoitteen alta äärimmäisyydellään, osui maaliin.³⁰⁶ Äärimmäisiä rinnastuksia lukuun ottamatta, hänen vastauksensa sävy vaikutti jopa hyvin samankaltaiselta, kuin *NCR*:n omat vaatimukset maltillisuuteen kriisin ratkaisussa tai *Commonwealin* huhtikuusta asti ylläpitämä tiukka kritiikki mediaa kohtaan. Se, mikä kato-lisen median ja kardinaalin kannanotoissa oli yhteistä, hukkui kuitenkin jälleen erimielisyyden ja vastakkainasettelun alle.

Miksi erityisesti pitkän linjan *NCR* veteraanin ja kustantajan Thomas Foxin reaktio oli siis niin äärimmäisen hyökkäävä ja kriittinen? Mari Rauhala arvioi Dionnen kritiikin taustalla osaltaan vaikuttaneen kardinaalin ulkopuolisen aseman suhteessa Yhdysvaltain oikeusjärjestelmään ja lehdistön sananvapauteen. Dionne toi esiin Vatikaanin ja Yhdysvaltojen välisen rajan, syventäen sitä jakamalla Yhdysvallat vapaaksi ja Vatikaanin hierarkian ei-vapaaksi yhteiskunnaksi.³⁰⁷ Sama rajanveto mielipiteen oikeutukselle nousi myös Foxin tekstistä. Yhdysvaltain ja Vatikaanin välillä oleva kulttuurinen ja aatteellinen kuilu nostettiin esiin perusteenä sille, ettei kardinaalin olisi pitänyt edes lähteä kommentoimaan asiaa. Kuilun vuoksi hierarkian yläosassa seisova kardinaali ei mitenkään voinut ymmärtää asioiden todellista tilaa.³⁰⁸ Median oikeuksien puolustamisen ja ulkopuolisuuden lisäksi todennäköisenä syynä voi pitää kardinaalin läheistä suhdetta kesäkuuhun mennessä erittäin huonoon valoon joutuneeseen Bostonin kardinaaliin. Olihan

³⁰⁵ Allen Jr. 2002.

³⁰⁶ Dionne 2002.

³⁰⁷ Rauhala 2007, 86–87.

³⁰⁸ Fox 2002a.

Foxin lehti moneen otteeseen kommentoinut Bernard Law'n syyllisyyttä ja vaatinut hänen eroamistaan tai erottamistaan.

Toinen Yhdysvaltojen tilannetta koskenut kysymys käsitteli juuri kardinaalin läheistä ystävyyssuhdetta ja vastauksessaan Rodriguez otti erittäin puolustavan kannan. Hän kuvasi Law'n joutuneen perusteettoman ”noitavainon” kohteeksi.³⁰⁹ Law'n toiminta ja asema olivat kriisin keskeinen kiistakysymys erityisesti maallikoiden keskuudessa Yhdysvalloissa. On syytä olettaa, että kardinaalin ele puolustaa Yhdysvalloissa koko kriisin ytimeen joutunutta kardinaalitoveria lietsoi haastattelun nostattamaa vihamielisyyttä. Näiden tekijöiden lisäksi Foxin kirjoituksen sävyyn vaikutti varmasti erikseen mainittu Dallasin kokouksen läheisyys, ajankohdan mahdollinen merkityksellisyys ja Foxin edustaman lehden halu olla vaikuttamassa Dallasin linjauksiin. Ainakin, kuten oli varsin suoraan sanottu aikaisemmissa painoksissa, estää Vatikaania puuttumasta niihin. Piispoille ei haluttu antaa minkäänlaista verhoa, jonka taakse piiloutua ja median kohteileminen ”epäoikeudenmukaisena” saattoi tarjota sellaisen pakotien, josta *NCR* oli varoitellut kriisin alusta asti.

Artikkelin sävyille voidaan löytää syitä myös Foxin omasta taustasta. Katolisessa perheessä varttuneen ja itsensä vahvasti katoliseksi mieltävän katolisen lehden reportterin oli varmasti vaikea käsittää yhdysvaltain median rajua yleistystä anti-katoliseksi. Katolisten juuriensa ja minäkuvansa lisäksi Fox oli omistautunut medialle ja erityisesti lehdelle, joka uraa uurtaen oli nostanut papistossa esiintyvän hyväksikäytön esiin jo vuonna 1985. Tuolloin lehden päätoimittajana toimineen Foxin erottamista oli vaadittu ja lehti oli saanut paljon negatiivista palautetta.³¹⁰ Kirjoituksen tunteikkuutta varmasti selittää siis myös aiheen henkilökohtaisuus ja hyvin läheltä skandaalia nouseva näkökulma. Näistä selittäivistä tekijöistä huolimatta, Foxin kannanotto vaikutti lähes suhteettoman vihaiselta ja tunteikkaassa mielentilassa kirjoitetulta, eikä siinä ollut minkäänlaista analyttistä otetta. Varmaa on se, ettei kyseessä ainakaan ollut kardinaalin sanoja puolueettomasti ja tasapainoisesti käsitellyt kannanotto. Valitessaan erittäin hyökkäävän ja yksipuolisen lähestymistavan vastaukseensa, Fox syyllistyi jossain määrin juuri sellaiseen käytökseen, josta kardinaali haastattelussaan mediaa syytti.

Tämän yhteenoton merkityksellisyyden puolesta puhuu se, että juuri tämän haastattelun, sen nostaman kysymyksen anti-katolisesta vainosta ja kardinaali

³⁰⁹ 30Giorno 5/2002 Mai come oggi abbiamo bisogno di miracoli.

³¹⁰ Jones 2014, 132.

Rodriguezin mielipiteiden herättämät reaktiot Allen Jr. nosti omassa kirjassaan esimerkiksi molemminpuolisesta väärintulkinnasta ja -ymmärryksestä. Foxin artikkelissa näyttivät nousseen esiin useimmat Allenin määrittämät kommunikaation ongelmat Yhdysvaltain katolilaisten ja Pyhän istuimen välillä, kuten oletukset vastapuolen tietämättömyydestä ja pyrkimyksestä siirtää huomio pois ”oikeista syyllisistä” ja hierarkian virheistä.³¹¹

Toinen *NCR*:n julkaisu Dallasin konferenssin alla keskittyi jo tulevaan kokoukseen ja piispojen haasteisiin. Thomas C. Fox jatkoi 12.6. kirjoittajana ruotimalla kirkon sisäisiä kahtiajakoja ja piispojen auktoriteetin rajallisuutta. Dallasin kokouksessa oli Foxin mukaan kyse paljon toimintaohjeen laatimista suuremmista asioista. Kyseessä oli julkinen näyttämö ”vuosikymmeniä kyteneelle kiistalle katolisen kirkon luonteesta”. Parhaiten tämä tosiasiallinen kiista näkyi Foxin mukaan siinä kuinka piispat kokoontuivat hotellinsa suojaan ja ulkopuolella muutosta vaativat katolilaiset muodostivat oman rintamansa.³¹² Foxin mukaan kyseessä ei ollut lainkaan tuntematon tai uusi asia:

Tämä jako ei ole uusi useimmille katolilaisille, jotka ovat joutuneet kestäämään sitä suurimman osan elämästään. Se on monimutkainen ja upotettu kirkon teologiaan. Se sisältää keskenään ristiriitaiset kirkon mallit. Näistä konflikteista on noussut muita kiistoja, jotka menevät kirkon hallinnon ytimeen ja erityisesti kirkon opetukseen ihmisen seksuaalisuudesta.³¹³

Toisella puolella oli näkemys pappien ja piispojen hallinnoimasta kirkosta, jossa auktoriteetti syntyi vihkimyksen sakramentista. Vastapuoli korosti kirkkoa uskovien yhteisönä ja ”Jumalan kansana”. Tässä yhteisössä jokainen katolilainen sai oikeutensa ja vastuunsa kirkon jäsenenä jo kasteen sakramentissa.³¹⁴ Kirjoitukselta on nähtävissä se Vatikaanin II konsiilin jälkeinen kuilu, joka oli muodostunut erimielisyyksistä kirkon vallanjaon ja rakenteen suhteen.

Tätä jakoa oli Foxin mukaan entisestään vahvistanut Johannes Paavali II. Koska paavi oli varttunut natsi- ja kommunistivaltojen alla, hän suhtautui Foxin mukaan hyvin epäluuloisesta kaikkeen sellaiseen toimintaan, joka pyrki paikallisen vallan vahvistamiseen. Tästä syystä hän oli vienyt kansallisilta konferensseilta todellisen auktoriteettiaseman vuoden 1998 apostolisessa kirjeessään *Apostolos*

³¹¹ Allen Jr. 2004, 292–295.

³¹² Fox 2002 b.

³¹³ This division is not new to most Catholics who have had to endure it most of their lives. It is complex and embedding in church theology. It involves conflicting models of church. Out of these conflicts have emerged other disputes that get to the heart of church governance and especially church teachings on human sexuality. Fox 2002 b.

³¹⁴ Fox 2002 b.

Suos. Fox totesi, että kirjeen myötä kansalliset konferenssit olivat saaneet tehdä virallisia lausumia vain jos ne saavuttivat asiasta täyden yksimielisyyden. Tämä merkitsi, että yksikin erimielinen ääni saattoi estää päätöksen toteutumisen. Foxin mukaan ennen vuoden 1998 kirjettä lausumia voitiin tehdä, jos konferenssi saavutti kahden kolmasosan enemmistön päätöksen taakse. Tästä syystä johtuen Dallasin kokouksessakin voitaisiin vain luoda ehdotus, joka esitettäisiin Roomaan. Foxin mukaan tämä merkitsi, ettei kokoontuvilla piispoilla oikeastaan ollut minikäänlaista auktoriteettia pyrkiä ratkaisemaan oman maansa kirkon suurinta kriisiä. Dallas saattaisi jopa pahimmillaan vain pahentaa kirkossa olevia syviä kuiluja, jos piispat eivät pystyisi vastaamaan kasvavaan vaatimukseen vastuullisuudesta.³¹⁵

Jo ennen konferenssin alkua pessimistisesti sen mahdollisuuksiin suhtautuvasta kirjoituksesta näkyi jälleen *NCR*:n voimakas Vatikaanin ja kirkon ylimmän hierarkian kritiikki. Piispojen syyllisyyden takana perimmäinen syy oli jälleen Yhdysvaltain ulkopuolella. Paavi oli puuttunut asiaan, joka kirjoituksen asetelman mukaan oli aiemmin ollut toimiva ja muuttanut sen toimimattomaksi. Foxin kirjoitus oli sävyltään huomattavasti hillitympi, kuin edeltävä kannanotto kardinaali Rodriguezia vastaan. Analyttiseltä kannaltaan se oli silti edelleen hyvin yksipuolinen suhteessa Pyhään istuimeen, paaviin ja taustalla oleviin motiiveihin. Sen sijaan siinä on huomattavissa *NCR* toimitukselle varsin tyypillinen voimakas Johannes Paavali II kritiikki. Lehden äärikriittinen linja paavia kohtaan voidaan nähdä parhaiten Arthur Jonesin kirjoittamasta *National Catholic Reporterin* viralisesta historiikista. Tom Foxin päätoimittajan kautta käsittelevässä luvussaan hän luki Johannes Paavali II:n ”neo-fundalistiseen kvartetttiin”. Samaan kvartetttiin hän liitti ekonomistiseksi fundamentalistiksi nimittämänsä Margaret Thatcherin, Yhdysvaltain presidentti Ronald Reaganin ja islamilaisen fundamentalistin ja Irakin johtajana vuosikymmenen toimineen Ayatollah Ruhollah Khomeinin.³¹⁶

”Kirkon sisällä, Johannes Paavali oli samasta fundamentalistisesta suvusta. Paavi oli astunut helposti eteen, ja katolinen oikeisto, jota hän alkoi kiihottaa, asettui hänen taakseen. Myöhemmin se [oikeisto] yritti piirittää hänet ja teki siinä uskottavaa työtä. Oikeistolla ei ollut mitään ongelmaa suhteessa Johannes Paavalin päättäväisyyteen tehdä Vatikaani II tekemättömäksi ja uudelleen suunnitella kirkko hänen henkilökohtaisen puolalaisen mallinsa mukaan.”³¹⁷

³¹⁵ Fox 2002 b.

³¹⁶ Jones 2014, 118.

³¹⁷ Inside the church, John Paul was of the same fundamentalist ilk. The pope had stepped easily to the front, and the Catholic Right he now proceeded to galvanize fell in lockstep behind him. It later tried to surround him and did a credible job. The right had no problem with John Paul’s determination to undo Vatican II and refashion the church after his personal Polish model. Jones 2014, 119.

Tämän pitkäaikaisen *NCR*:n toimittajan, aktivistin ja puolustajan kirjoitus viitoittaa lehden vuonna 2002 noudattamaa linjaa, joka vuoden alusta asti oli ollut selvästi kaikkein kriittisin Pyhää istuinta ja erityisesti paavia kohtaan.

Konferenssin avauspäivänä 13.6. ensimmäisenä kirjoitusvuoroon astui päätoimittaja Tom Roberts, joka oli haastatellut edellisenä iltana David Clohessya, Survivors Network of those Abused by Priests (SNAP) -järjestön perustajista. Clohessy oli saanut juuri ennen haastattelua tietää saavansa 15 minuutin mittaisen puheenvuoron seuraavana päivänä alkavassa konferenssissa. Robertsin artikkeli oli sävyiltään hillitty, mutta nosti esiin vahvasti uhrien kohtaamisen ja aiempien pettymysten synnyttämän varautuneisuuden teeman. Roberts totesi, että olisi ollut ”epäreilua” väittää, ettei osassa hiippakunnissa olisi otettu asiaa vakavasti käsitteilyyn heti vuoden 1985 tai viimeistään vuoden 1992 jälkeen. Roberts painotti kuitenkin edelleen, että kuitenkin aivan liian monessa tapauksessa hiippakunnat jatkoivat pappien siirtelyä tehtävästä toiseen ja uhreja haastettiin oikeuteen.³¹⁸ Tällaista myönnytystä voi pitää varsin poikkeuksellisena *NCR*:n toimituksen linjassa vuoden 2002 alkupuoliskolla.

Roberts nosti haastattelussaan esiin erityisesti Clohessyn pyrkimyksen ehdottomaan nollatoleranssiin. Robertsin mukaan ei tarvinnut olla miehen kanssa yhtä mieltä, ymmärtääkseen miksi hän tinkimättömästi pyrki kohti ehdotonta käytäntöä.³¹⁹ Edellisten pääkirjoitusten aggressiivisen nollatoleranssin vastustamisen sijaan lehden päätoimittajan kirjoitus aivan konferenssin alla antoi yllättäen huomattavasti rauhallisemman ja lähes hyväksyvän näkökulman suunnitteilla olevaan sääntöön.

Roberts itse avasi muuttunutta tilannetta ja suhtautumistaan seuraavassa kirjoituksessa vielä samana päivänä. Robertsin mukaan tosiasiat olivat yksinkertaisesti tulleet ilmeisiksi. Piispat oli piiritetty ja heidän sijastaan tilanteen hallinnassa olivat toimittajat ja muut median edustajat. Utisoinnin paine ja julkinen raivo oli luonut tapahtuman asialistan ja ainoa asia sillä listalla oli yrittää saada skandaali jonkinlaiseen kontrolliin. Piispat eivät olleet jättäneet itselleen mitään muuta vaihtoehtoa:

Mahdollisuus erilaisten hyväksikäytön lajien erottamiselle, sovinnon etsimiseen yhteisöstä tietyissä tapauksissa ja asioiden arvioimiseen tapauskohtaisesti, oli menetetty.

³¹⁸ Roberts 2002 I.

³¹⁹ Roberts 2002 I.

ty alkumetreilla sen peruspäätöksen myötä, ettei yhteisölle luotettu tietoa hyväksikäyttöön syyllistyneistä papeista.³²⁰

Robertsin näkemyksen mukaan piispat olivat ajaneet itse itsensä omilla valinnoillaan nurkkaan, josta olisi mahdollista vastata vain yhden yhteisön vaatimuksiin. Hän katsoi, että vaikka tapaaminen ja sen päätökset hiljentäisivät laajan kansallisen yhteisön tasolla tapahtumien synnyttämää suuttumusta, syvemmät kysymykset säilyisivät avoimina katolisessa yhteisössä. Robertsin mukaan tämä tilanne kiteytyi kysymykseen siitä miten piispat voisivat palauttaa menettämänsä moraalisen uskottavuuden?³²¹ Jälleen kerran katolisen lehdistön edustaja puhui mediasta yksikkönä, johon hän itse tai hänen edustamansa lehti ei lukeutunut. Ei, vaikka *NCR* oli itse ollut mukana vaatimassa ehdotonta nollatoleranssia vielä kevään alkupuolella ja näin ollen yksi niistä äänistä, jotka painetta olivat piispojen harteille kassanneet.

Syvemmälle päätoimittaja Robertsin kuvaaman painostuksen merkitykseen meni Tom Fox vielä samana päivänä julkaistussa kirjoituksessaan. Hänen mukaansa paine piispojen vastuukysymyksen käsittelylle oli lähtenyt kasaantumaan heti kesäkuun alussa julkaistun Charterin ensimmäisen version seurauksena. Siinä kun ei sanallakaan mainittu piispojen vastuusta. Vatikaanin huhtikuiseen kokoukseen rinnastaen Fox totesi osan piispoista sentään tällä kertaa ymmärtäneen että konferenssista tulisi jälleen yksi julkisuuskatastrofi, jos vastuukysymykseen ei tartuttaisi.³²²

Dallas näytti Foxin mukaan ”yksinkertaisten ihmisten ja uhrien uskon voiman” ja samalla muutosten aikaansaamisen vaikeuden.

On sanottu, että muutokset näkyvät hitaasti 2000 vuotta vanhassa katolisessa kirkossa. Tämä sanotaan yleensä positiivisena asiana, joka estää katolilaisuutta joutumasta pyyhkäistyksi nopeasti vaihtuviin historian virtoihin. Kukaties. Kuitenkin tässä hetkessä ja paikassa idea hitaasta muutoksesta, joka tulee piispojen menetettyä uskottavuutensa ja uhrien tuodessa tarinoitaan maailmaan suorissa lähetyksissä televisiossa, kuulostaa kohtalokkaalta.³²³

Näin Fox jatkoi edeltävien artikkeleiden pessimististä sävyä sekä vastakkainasettelua, asettaen tällä kertaa uudistusten vaatijat vastatusten kirkon byrokratian ja

³²⁰ The possibility of making distinctions among types of abuse, of seeking reconciliation within the community in certain cases, of judging matters on a case-by-case basis, was lost at the start with the fundamental decision to not trust the community with the information about abusive priests. Roberts 2002 m.

³²¹ Roberts 2002 m.

³²² Fox 2002 d.

³²³ Fox 2002 d.

hierarkian kanssa. Siitä huolimatta hän asetti artikkelinsa viimeisenä ajatuksena esille mahdollisuuden, vaikkakin epätodennäköisen, nopeaan toimintaan. Piispojen osoittama valmius kuunnella uhrien mielipiteitä saattoi hänen mukaansa ehkä sittenkin olla merkki todellisesta käännöskohdasta. Tietysti vain, ellei sitä estäisi koneiston jäykkyys.³²⁴

Tapahtuman ensimmäinen päivä alkoi puheenjohtaja piispa Wilton Gregory'n avauspuheella, jonka jälkeen puhumaan astuivat Notre Dame yliopiston historioitsija R. Scott Appleby ja *Commonwealin* päätoimittaja Margaret Steinfels. Aamupäivän osion päättivät hyväksikäytön uhrien todistuspuheet, joissa myös David Clohessy käytti 15 minuutin puheenvuoronsa. Aamupäivän puheita seurasi piispojen oma istunto kansallisen toimintaohjeen luomiseksi. Iltapäivän istunnot jatkuivat pitkälle yöhön.

Päätoimittaja Tom Robertsia haastateltiin useisiin eri medioihin päivän aikana ja *NCR* aloittikin raportointinsa konferenssin toisena päivänä 14.6. julkaisemalla Public Broadcasting Servicesin (PBS). PBS:n toimittaja Margaret Warnerin haastateltavana Roberts kuvasi konferenssin olevan poikkeuksellinen. Se oli hänen mielestään ennennäkemätön verrattaessa aikaisempiin konferensseihin, joita Roberts itse oli ollut seuraamassa vuodesta 1985 lähtien. Samaa mieltä olivat Robertsin mukaan olleet muutkin kokeneet osallistujat, joiden kanssa hän oli ehtinyt asiasta keskustella.³²⁵

Eniten tilaa haastattelussa annettiin kysymyksille piispojen vastuusta, nollatoleranssista ja maallikoiden aseman parantamisesta. Päätoimittaja Roberts kuvasi nollatoleranssin ja uuden käytännön olleen edellisessä konferenssipäivässä keskeisin osa-alue. Keskusteluissa oli käytetty termiä ”poistaa henkilö pappisvirasta” ja hän näki sen mahdollistavan tiettyjen kanoniseen kirkon lakiin liittyvien ongelmien välttämisen. Tämän käsitteen alle Robertsin käsityksen mukaan oli lajiteltu kolme erilaista vaihtoehtoa. Ensimmäisenä olisi lähettää henkilö elämään katumuksessa, esimerkiksi luostarissa ja tavallaan ”katoamaan” loppuelämäkseen. Toinen vaihtoehto oli papin aseman poistaminen (*defrocking*), jonka Roberts vahvisti haastattelijan kysyessä, tarkoittaneen maallikoksi siirtämistä (*laicization*). Kolmas vaihtoehto olisi kanoninen prosessi, jonka päämääränä kirkko pyrki

³²⁴ Fox 2002 d.

³²⁵ Dallas Notes No. 7.

siirtämään syytetyn maallikkosäätyyn, mutta tämä vaihtoehto olisi edellisiä selvästi hitaampi.³²⁶

Piispojen vastuun käsittelyyn ei edellisenä päivänä Robertsinkin mukaan vielä ollut edes päästy. Hänen mukaansa lopullisissa konferenssin asiakirjoissa tuli olla oma kohtansa hyväksikäyttäjien siirtelyyn syyllistyneiden piispojen vastuusta ja seuraamuksista kuten useat uhrien ja maallikkokatolisten järjestöt olivat toistuvasti vaatineet. Maallikkojen aseman vahvistamiseen oli ehdottomasti Robertsinkin mielestä tarve, mutta varsinkin skandaalista nousseilla maallikkojärjestöillä oli ongelmana se, mihin kirkon hallinnossa he itsensä voisivat toimivasti sijoittaa. Kesellä valtavaa painetta muutokseen, varsinaiset mekanismit muutoksen toteuttamiselle puuttuivat. Robertsinkin mukaan mielenkiintoista olisikin nähdä, mitä konferenssin jälkeen tapahtuisi. Hän palasi uudelleen aikaisemmassa artikkelissaan esittämäänsä kahteen puoleen, kansallisen yhteisön vaatimukseen vastuullisuudesta, sekä kirkon sisäisten liikkeiden vaatimukseen rakenteiden muutoksesta. Tähän odottavaan tunnelmaan haastattelu päättyi.³²⁷

Tom Roberts kirjoitti viimeisen konferenssin aikaisista kirjoituksistaan kello 11 julkaistussa kirjoituksessaan. Hän korosti jälleen meneillään olleen tapaamisen ainutlaatuisuutta. Kirkko oli skandaalin myötä jo kokenut suunnan muutoksen, jonka lopulliset seuraukset olivat vielä näkymättömissä. Ensimmäisen täyden kokouspäivän perusteella ilmassa oli kuitenkin Robertsinkin mukaan lupauksia uudistuksista. Hän kutsui piispa Gregoryn esittämää anteeksipyyntöä ”suoraviivaiseksi” ja totesi sen olleen se anteeksipyyntö, jota uhrin olivat viimeiset 15 vuotta turhaan odottaneet. Robertsinkin mukaan puhe erosi aiemmista erityisesti siksi, että siitä puuttuivat selittelyt syyllisten pienestä määrästä. Gregory ei myöskään väittänyt skandaalin syynä olleen ”ympäröivän kulttuurin pakkomielteen seksiin” tai ”antikatolisen median” pyrkimykset. Robertsinkin mukaan jo tällaisen eleen toteuttaminen oli riittänyt tekemään tapahtumasta ”virstanpylvään”, sillä piispat eivät yleensä esittäneet julkisia anteeksipyyntöjä, puhumattakaan ulkopuolisten konsultoinnista. Piispat olivat Robertsinkin mukaan tottuneet omaamaan kaikki vastaukset.³²⁸

Konferenssin edetessä *NCR*:n alun selkeä pessimismi muuttui varovaiseksi orastavaksi optimismiksi. Lehden edustajisto taipui hyväksymään nollatoleranssi-pykälän väistämättömänä asiana ja näkemään konferenssin tapahtumissa myös

³²⁶ Dallas Notes No. 7.

³²⁷ Dallas Notes No. 7.

³²⁸ Roberts 2002 n.

toivon välähdyksiä. Konferenssin päätyttyä 15.6.2002 seuraavaksi edessä olikin katsoa, millaiset olisivat sen tulokset.

2. Konferenssin saavutukset herättävät ristiriitaisia tunteita

Kiivaiden keskustelujen ja pitkälle yöhön venyneiden päivien seurauksena Dallasin konferenssissa hyväksyttiin asiakirja ”Charter for Protection of Children & Young People (Dallas Charter)”. Se sisälsi 17 artiklaa, jotka tulisivat jatkossa ohjaamaan kirkon toimintaa hyväksikäyttötapauksissa. Ensimmäisessä osiossa artikkelit 1–3 keskittyivät edistämään paranemista ja sovintoa yhdessä uhrien kanssa.³²⁹ Artiklat 4–7 sisälsivät ohjeet, joilla tuli taata tehokas vastaus kaikkiin alaikäisten seksuaalista hyväksikäyttöä koskeviin syytöksiin.³³⁰ Kolmannessa osiossa artikkelit 8–11 sisälsivät ohjeet siitä, kuinka taattaisiin näiden käytäntöjen vastuullisuus ja luotettavuus. Artiklat 12–17 sisälsivät ohjeet uskovien turvaamiselle tulevaisuudessa esimerkiksi erilaisilla hiippakunnallisilla ”turvallisen ympäristön”-ohjelmilla, kattavilla selvityksillä siirrettävien pappien taustoista, yhteistyöstä muiden kirkkojen, instituutioiden ja järjestöjen kanssa tämän yhteiskunnallisen ongelman hoitamiseksi. Asiakirja päättyi kahden ja puolen sivun mittaiseen osioon, jossa kirjoittajat vakuuttivat ottavansa laaditut ohjeet käyttöön.³³¹ Näiden lupauksen jälkeen vahvistettiin vielä, että piispat sitoutuivat asiakirjan ohjeistuksen välittömään täytäntöönpanoon ja lupauksen toteutumista seurattaisiin kahden vuoden kuluttua konferenssissa perustetun maallikkojohtoisen National Review Boardin suorittamalla tutkimuksella.³³²

Dallas Charterin rinnalle piispat julkaisivat varsinaisen säännösten ”Essential Norms for Diocesan/Eparchial Policies Dealing with Allegations of Sexual Abuse of Minors by Priests, Deacons, or Other Church Personnel”. Tämä ”The Essential Norms” -nimellä tunnettu asiakirja oli se konferenssin aikaansaannos, jolle olisi saatava Pyhän istuimen hyväksyntä, ennen kuin se velvoittaisi kaikkia maan piispoja ja hiippakuntia.

National Catholic Reporter kommentoi konferenssin aikaansaannoksia ensimmäisenä 16.6.2002 Dallasille omistetuilla internetsivuillaan. Kommentin kirjoittivat yhdessä lehden kustantaja Tom Fox ja päätoimittaja Tom Roberts. Heidän mukaansa ”näkyvästi ravisteltu” ja ”nöyrytynyt” piispojen konferenssi oli kuin olikin onnistunut käymään toimeen *Dallas Charterin* myötä. Kirjoittajat kritisoivat

³²⁹ Dallas Charter 2002, 1–3.

³³⁰ Dallas Charter 2002, 4–7.

³³¹ Dallas Charter 2002, 8–11.

³³² Dallas Charter 2002, 12–17.

kuitenkin sitä, etteivät piispat olleet valinneet maallikoksi palauttamista, jota erityisesti uhrien etujärjestöt olivat vaatineet. Sen tilalle oli otettu pappien virasta poistaminen. Lisäksi hyväksikäyttöön syyllistyneet eivät saisi käyttää papin- kaulusta, heille ei annettaisi uusia virkoja ja heidät lähetettäisiin luostareihin elämään elämäänsä sovituksessa.³³³

Kirjoittajien mukaan syynä tämän lähestymistavan valinnalle olivat maallikoksi palauttamisen prosessin monimutkaisuus ja se, että pappeuden poistaminen vaati poikkeuksetta Pyhän istuimen osallisuutta. Foxin ja Robertsin mukaan Pyhän istuimen osallisuutta välttääkseen piispat olivat myös päätyneet erottamaan *Charterin Normeista*. Kaksi asiakirjaa erottamalla, ensimmäinen voitiin ottaa käyttöön jo ennen Pyhän istuimen viimeistä sanaa. Tämä oli mahdollistanut piispoille äänestämisen ilman ”olan yli vilkuilemista”. Ilman Pyhän istuimen hyväksyntää normit eivät silti olisi pakolliset, vaan niihin sitoutuminen riippui kunkin hiippakunnan hallinnosta, eli hiippakuntien johtavista piispoista. Jotta normit voitaisivat kaikkia, ne olisi väistämättä lähetettävä Vatikaaniin.³³⁴ Asia esitettiin *NCR*:n linjaan sopien valitettavana asiana, jonka ennustettiin vielä aiheuttavan vaikeuksia kirkon parantumiselle.

Fox ja Roberts jatkoivat artikkeliaan todeten, että aikaansaadusta edistyksestä huolimatta oli ilmeistä, että piispat oli pitänyt ”raahata” esiin. Helppoja selityksiä prosessin takkuisuudelle ei ollut, mutta kirjoittajien tekstistä esiin nousi ensisijaisesti papiston sulkeutuneisuus. Jälleen esiin nousi myös piispojen vastuukysymys, erityisesti kysymys piispojen vastuusta maallikoita kohtaan. Kolmantena syynä kirjoittajien mukaan olivat ne tavat, joilla kirkko oli siihen asti käsitellyt auktoriteettiaan sekä opetuksiaan seksuaalisuudesta. Kirjoittajien mielestä nämä syyt olivat yhdessä luoneet kirkon johtoon suoranaisen välinpitämättömyyden maallikoiden asemaa kohtaan. Nyt piispat olivat ”ironisesti” tilanteessa, jossa he voisivat palauttaa uskottavuutensa vain maallikoiden avulla. Tästä näkökulmasta Dallas saattoi olla uudenlaisen kirkollisen elämän alku.³³⁵

Varovaisen positiivisista merkeistä huolimatta Dallas oli jättänyt jälkeensä myös pettymyksiä. Kuten sekulaarissa lehdistössä, myös *NCR*:ssa suurimman kritiikin sai osakseen piispojen vastuullisuuden sivuuttaminen. Roberts ja Fox kertoivat piispojen jälleen puolustelleen yksityisissä keskusteluissa tapahtuneita virheitä. Jälleen päätösten oli sanottu pohjautuneen parhaalle tarjolla olleelle tie-

³³³ Fox & Roberts 2002.

³³⁴ Fox & Roberts 2002.

³³⁵ Fox & Roberts 2002.

dolle vaikka tämä oli osoitettu jo useasti virheelliseksi lausunnoksi.³³⁶ Erityisesti selitys tietämättömyydestä ja konsultoitujen ammattilaisten kouluttamattomuudesta oli skandaalin myötä yleisesti käytetty argumentti hierarkian puolelta. Oli totta, että tieto ja ymmärrys lasten seksuaalisesta hyväksikäytöstä ja pedofiiliasta alkoi rakentua vasta 1970-luvulla. Ensimmäisen hyväksikäyttöskandaalin syttyessä isä Gilbert Gauthen oikeudenkäynnin myötä vuonna 1985 tietoa oli jo saatavilla ja sen määrä oli kasvanut voimakkaasti 1990-luvun puolelle siirryttäessä. Vuoden 1992 normit olivat myös osoittaneet, että asiaan oli ryhdytty kiinnittämään huomiota kirkonkin piirissä jo 90-luvun alussa. Tietämättömyyteen pohjautuvaa argumenttia onkin myöhemmissä tutkimuksissa pidetty 2000-luvulla käytettynä pääosin perusteettomana.³³⁷

Foxin ja Robertsinkin mukaan piispat olivat myös konferenssissa kritisoineet vuoden 2002 kriteerien soveltamista menneisiin tapahtumiin. Tilanne, tieto ja konteksti olivat heidän mukaansa huomattavissa määrin muuttuneet. Kukaan hyväksikäyttöön syyllistyneitä pappeja virasta toiseen siirtäneistä piispoista ei eronnut Dallasissa. Ei edes Bernard Law, jonka eroamista oli jo pitkään ja äänekkäästi vaadittu.³³⁸ *American* 1.7. julkaiseman raportin mukaan eroamiseen liittyvistä seikoista olisi kuitenkin keskusteltu piispojen suljetuissa tapaamisissa. Bostonin piispa Bernard Law oli myös tilaisuudessa esittänyt anteeksipyyntönsä tovereilleen. *American* raportin mukaan ”jotkut piispat” olivat myös sanoneet, että ”joidenkin piispojen” tulisi erota. Nimiä *America* ei kuitenkaan raportissa paljastanut.³³⁹

Asetelmaa, jossa pappeja rangaistiin, mutta piispat välttivät vastuunsa, Fox ja Roberts kuvasivat ”Watergateksi ilman Nixonin eroa”. Tällainen jaottelu teki kirkon parantumisesta mahdotonta. Kirjoittajien mukaan konferenssia seurasivat kysymykset siitä, miksi hyväksikäyttöön syyllistyneitä pappeja rangaistaisiin rajusti, mutta piispat eivät joutuneet vastuuseen osallisuudestaan.³⁴⁰

Kesäkuuhun mennessä piispoja oli kyllä eronnut skandaalin myötä, mutta syynä oli aina ollut henkilöön itseensä kohdistuneet hyväksikäyttösyttökset tai epäily muuten sopimattomasta käytöksestä. Esimerkiksi Lexingtonin piispa J. Kendrick Williams ja New Yorkin apupiispa James McCarthy olivat molemmat eronneet 11.6., vain kolme päivää ennen konferenssin alkua. Jättäessään eroanomuksensa joulukuussa, Bernard Law tuli kuitenkin olemaan ensimmäinen

³³⁶ Fox & Roberts 2002.

³³⁷ Frawley-O’Dea 2007, 191–192.

³³⁸ Rauhala 2007, 76; Fox & Roberts 2002.

³³⁹ Fox & Roberts 2002; *American* 1.7.2002 U.S. Bishops rule zero tolerance for priests who abuse.

³⁴⁰ Fox & Roberts 2002.

piispa, joka erosi hyväksikäyttöön syyllistyneiden pappien siirtelyyn ja asioiden salaamiseen liittyvän osallisuutensa vuoksi.³⁴¹ Robertsinkin ja Foxinkin kirjoitus ja *American* -raportin huomiot kuitenkin osoittivat, etteivät piispojen rivit olleet täysin yhtenäiset suhteessa virheisiin syyllistyneisiin kollegoihinsa. Rivien rakoileminen ei kuitenkaan ilmeisesti ollut laajasti tiedossa, sillä esimerkiksi *Washington Postin* toimittaja Alan Coopermanin 16.6. julkaistun kirjoituksen mukaan tällaisia vaatimuksia eroamisista ei ollut esitetty piispojen omista riveistä.³⁴²

Kustantaja Foxin ja päätoimittaja Robertsinkin mukaan tilannetta olisi voitu lievittää sillä, että piispat olisivat Dallasissa asettaneet asian käsiteltäväksi seuraavassa kokouksessaan marraskuussa. Näin ei kuitenkaan ollut tapahtunut. Artikkelissa lainatun puheenjohtaja piispa Gregoryn mukaan piispojen vastuullisuudesta oli kyllä päätetty jatkaa keskustelua, mutta minkäänlaisia suunnitelmaa tai aikataulua asialle ei Dallasissa asetettu. Foxin ja Robertsinkin mukaan nämä kysymykset eivät olleet katoamassa ja tämä epätasapaino aiheutti ”laajan aukon kirkollisen katumuksen kudokseen”. Ennen kuin piispat alkaisivat käsitellä omaa ”osallisuuttaan rikokseen” ja alkaisivat rakentaa vastuuta maallikoita kohtaan, he pysyisivät irrallaan kirkosta. Katolisen kirkon oli kirjoittajien mukaan otettava mallia vuosisatojen takaisesta Englannista, jossa monarkian ja demokratian yhdistäminen oli tapahtunut välttämättömyydestä. Päämäärä oli nyt kirkon parantuminen. Syntyneen sirpaloitumisen oli päätyttävä.³⁴³

Lehtien sivuilla konferenssin tuloksia ja mahdollisia seuraamuksia tarkasteltiin ensimmäiseksi *National Catholic Reporterin* kesäkuun viimeisessä painoksessa 21.6.2002. Suurin osa lehden artikkeleista ja mielipiteistä käsitteli Dallasin konferenssia ja sen aikaansaannoksia. *NCR:n* pääkirjoitus jatkoi jo konferenssin aikaan alkaneessa muutosteemassa. Se kuvasi kuinka keskusteluissa oli alettu puhua ”maanjärityksellisestä” muutoksesta Yhdysvaltain katolisessa kirkossa. Lehti oli kuitenkin tätä yleistä näkemystä vastaan. Kirjoitus nosti esiin kirkon moninaisuuden, tilanteen monimutkaisuuden ja lukemattomat erilaiset näkökulmat kirkon sisällä. Kirjoittajien mukaan ei ollut olemassa yhtä ainoaa Yhdysvaltain katolista kirkkoa. Esimerkiksi hyväksikäyttöskandaalilta säästyneissä hiippakunnissa asiaan oli reagoitu hyvin erilaisella tavalla kuin niissä, joissa hyväksikäyttötapauksia oli kohdattu. Kirjoittajien mukaan suuren ja kaiken kattavan yhteisen muutoksen sijaan oli katoliset yhteisöt korkeintaan ”herkistetty (*sensitized*)” totuudelle. Yh-

³⁴¹ SNAP 2004.

³⁴² Rauhala 2007, 73.

³⁴³ Fox & Roberts 2002.

teisöissä oli herätty huomaamaan kuinka vahva ja samalla heikko kirkko oli. Tämä asetelma jakoi yhteisöt kahteen ryhmään. Siellä missä keskustelu oli jo aikaisemmin ollut avointa ja seurakuntalaisten, pappien ja piispan välit hyvät, skandaalin synnyttämä keskustelu vain vahvasti yhteisöä. Yhteisöt, joissa puhumattomuus ja salailu olivat tehneet tuhojaan, jatkoivat suljetussa ilmapiirissään. Näissä yhteisöissä eri ryhmät jäivät pääasiassa oman onnensa nojaan. Kirjoittajien mukaan puhuttu ”järistys” oli kyllä tapahtumassa, mutta se tapahtuisi kansallisen tason sijaan paikallisesti.³⁴⁴

Kirjoituksessa lainattiin nimeltä mainitsematonta pastoria, joka oli todennut skandaalin luoneen vahvan vaikutelman juuri tällaisesta paikallisesta muutoksesta. Eettiset pykälät ja kirkon rakenne määritettäisiin jatkossa entistä enemmän paikalliskirkossa ja -seurakunnissa. Kirjoittajat totesivat olevansa samaa mieltä siitä, että avointa keskustelua käyvissä uskoviin yhteisöissä oli alkamassa ”ekklesiologian uudelleen määrittely”. Tämä määrittely oli ohjaamassa kirkkoa kohti ”kato-lista kongregationalismia”³⁴⁵. Suunta nähtiin niin väistämättömänä, että kirjoittajien mielestä kirkon johdon tuli ensisijaisesti jättää se rauhaan kunnes kaikki siihen liittyvät vaikutukset olisivat nähtävissä selvemmin. Kirkko oli suuntaamassa kohti tilannetta, jossa progressiivinen ja ekumeeninen, perinteinen ja esimerkiksi homoseksuaalit vastaanottava seurakunta voisivat toimia rintarinnan. Tähän lähestymistapojen monimuotoisuuteen tulevaisuudessa oli kirjoittajien mukaan viitannut esimerkiksi se, kuinka etnisyys ja sijainti olivat vaikuttaneet eri yhteisöjen reaktioihin skandaalin edetessä. Kirjoittajien mukaan seurakuntien rajojen aika oli ajat sitten kadonnut. Nuorten uskollisuus oli menetetty ja suorat lojaaliuden sidokset paikalliseen ja kansainväliseen hierarkiaan oli katkaistu. Jäljelle jäisivät seurakunnat ja avoimesti työskentelevissä seurakunnissa maallikot olivat jo oivaltaneet tämän olevan tulevaisuuden todennäköinen suunta.³⁴⁶

Myös yksi 21.6. julkaistun lehden kolumneista käsitteli tätä hierarkian ja maallikoiden rajojen hävittämistä. Benediktiinisisar, kirjailija ja luennoitsija Joan Chittister otti napakasti kantaa skandaalin seuraamuksiin puolen sivun mittaisessa kirjoituksessaan. Chittister kritisoi kirkon pitkään jatkunutta hiljaisuuden ja salailun kulttuuria, joka hänen mukaansa oli vaientanut niin naiset, homoseksuaalit kuin lapsetkin. Mutta nyt lasten äänet olivat ”Joosuan torvien lailla järjestyttämässä

³⁴⁴ NCR 21.6.2002 'Seismic shift' leads to the local parish (pk.).

³⁴⁵ Seurakunnallinen järjestäytymismuoto, jossa paikallisseurakunta on itsenäinen yksikkö eikä sen yläpuolella ole auktoritaarista hierarkiaa. Malli on alkujaan Englannissa 1600-luvulla syntyneestä reformoituun teologiaan perustuvasta liikkeestä.

³⁴⁶ NCR 21.6.2002 'Seismic shift' leads to the local parish (pk.).

Jumalan papillista kaupunkia”. ”Mitä emme tee itseämme varten, sen teemme lapsillemme”, Chittister totesi ja jatkoi ”pyhän ylivallan (*domination*)” nyt kuolleen lasten ansiosta. Chittisterin mukaan käsitys siitä, että oli olemassa pappissääty, joka oli tavallista uskovaista moraalisempi, viisaampi ja pyhempi, oli hajonnut silmien edessä ja oli aika tarttua niihin kysymyksiin, jotka selvittämättöminä tulisivat tuhoamaan kirkon perustukset. Kirkon olisi pitänyt ottaa opikseen jo Martin Lutherin teeseistä, etteivät vaikeat kysymyksiä yksinkertaisesti saisi katoamaan piilottamalla.³⁴⁷ Chittisterin käyttämä rinnastus reformaatioon ja Martin Lutherin teeseihin heijastaa näkemystä, jonka mukaan hyväksikäyttöskandaalia voidaan pitää katolisen kirkon pahimpana kriisinä sitten reformaation ja sitä on verrattu jopa inkvisitioon ja holokaustiin.³⁴⁸

Samassa numerossa julkaistussa kolumnissaan Richard McBrien osallistui jälleen keskusteluun. Hän katsoi kirkon kriisin uhkaavan sakramenteja, mutta ei itse uskoa. McBrienin mukaan juuri katolisen kirkon sakramentaalisuus ja kriisin kohdistuminen pappeuden ”sydämeen” teki siitä kirkolle erittäin vakavan, koska vihkimyksen sakramentin joutuminen huonoon valoon asetti vaaraan myös muut sakramentit, erityisesti ehtoollisen. Kriisi ei kuitenkaan ollut uskon kriisi, koska yksittäisten pappien ja heidän piispojensa virheet eivät poistaneet katolisen uskon totuutta. McBrienin mukaan ”hierarkiat tulevat ja menevät; usko selviää”.³⁴⁹

America käsitteli konferenssin tapahtumia ja sen tulosta 1.7. sekä pitkässä raporttimaisessa selonteossa Signs of Times –osiossa, että pääkirjoituksessaan. Raportin mukaan asiakirjasta käydyssä keskustelussa oli ollut erityisesti kaksi kiistanalaista kysymystä, jotka molemmat olivat liittyneet juuri näihin käytännön ohjeisiin. Ensimmäinen oli kysymys kiistanalaisesta ehdottomasta nollatoleranssista ja pitäisikö sen todella koskettaa aivan kaikkia tapauksia. Toisena kiistakapulan piispojen keskuudessa oli ollut pitkö neljännen artiklan syytteen yhteyteen lisätä määrite ”uskottava (*credible*)”, vai luettaisiinko sen piiriin kaikki mahdolliset syytökset.³⁵⁰ Nollatoleranssista muodostui lopulta ehdoton, mutta uskottavuuden määritelmä jäi lopulta asiakirjan ulkopuolelle.

American 1.7. pääkirjoituksessa tiivistettiin kirjoittajien mielestä *Dallas Charterin* keskeisimmät kohdat ja pohdittiin syitä sille, miksi piispat olivat jättäneet prosessista pois maallikoksi palauttamisen molemmat vaihtoehdot (*def-*

³⁴⁷ Chittister 2002.

³⁴⁸ Kts. esim Gibson 2003, 1.

³⁴⁹ McBrien 2002 f.

³⁵⁰ *America* 1.7.2002 Charter debate reflects bishops' struggles.

rockin/laicization). Pääkirjoituksen mukaan syitä oli neljä. Kuten Roberts ja Fox olivat todenneet jo 16.6., ensimmäinen syy oli näiden prosessien kesto ja monimutkaisuus erityisesti niissä tapauksissa, joissa pappi vastusti toimenpidettä. *American* mukaan toinen syy oli Vatikaanissa kannettu huoli kyseisestä pykälästä. Kolmas oli kirjoituksen mukaan se, etteivät piispat halunneet joutua väkisin palauttamaan maallikoksi vanhoja, eläköityneitä tai sairaita pappeja, jotka asuivat pappien vanhainkodeissa. Neljänneksi syyksi kirjoituksessa todettiin myös *American* keväämmällä esittämä argumentti, jonka mukaan yhteisöille saattaisi olla jopa vaarallista jos piispat vain ”potkaisisivat papit ulos pesten kätensä heistä”. Yhteiskunnalle oli parempi pitää syylliset valvonnassa ja hoidossa erikoistuneissa laitoksissa. Maallikoksi palauttaminen olisi kuitenkin mahdollista edelleen, jos se tulisi tarpeelliseksi. Kirjoituksen mukaan asiakirjan päämäärä oli nostaa ennaltaehkäisy rankaisemista tärkeämmäksi.³⁵¹

Vuoden 2002 jälkeen tehdyissä tutkimuksissa erityisesti pääkirjoituksessa esitetty neljäs kohta on osoittautunut varsin merkittäväksi. Vuonna 2007 julkaisussa kirjassaan ainoana mielenterveyden ammattilaisena Dallasin konferenssin istuntoon osallistunut psykologi Mary Gail Frawley-O’Dea kirjoitti papin poistamisen sekä virastaan, pappeudestaan ja vielä yhteisöstään olevan hyökkäys hänen identiteettiään kohtaan. Nämä miehet joutuivat keskelle sekulaaria todellisuutta, josta heillä ei välttämättä ollut lainkaan elettyä kokemusta. Frawley-O’Dea itse oli kannattanut nollatoleranssiin perustuvaa käytäntöä vuonna 2002, mutta katsoi nyt 5 vuotta myöhemmin nollatoleranssin käytännön olleen sekä epäpapillinen että mahdollisesti jopa vaarallinen papeille ja yhteiskunnalle.³⁵²

Myös *American* pääkirjoitus huomioi piispojen sivuuttaneen oman vastuunsa. Näkökulma ei kuitenkaan ollut niin negatiivinen kuin *NCR*:ssa ja asiaan viitattiin jopa kevyesti. Kirjoituksessa lähinnä valiteltiin sitä, ettei konferenssilla ollut auktoriteettia piispojen erottamiselle, siihen pystyisi vain paavi. *American* kirjoituksessa nähtiin *Dallas Charterin* asettaneen sen sijaan vastuun tulevaisuuteen, jossa julkisuuden, yhteisön ja uusien perustettavien lautakuntien paine huolehtisi piispan kantavan vastuunsa. Tässä oli kirjoituksen mukaan myös ero *Charterin* ja vuonna 1992 luotujen toimintaohjeiden välillä. Tästä eteenpäin yhteiskunta olisi tietoinen siitä, kuka piispa olisi ottanut toimintamallin käyttöön ja kuka ei. Piispojen konferenssinkin oli kirjoituksen mukaan tehnyt erityiseksi suora ja julkinen

³⁵¹ America 1.7.2002 Returning from Dallas (pk.).

³⁵² Frawley-O’Dea 2007, 139–140.

tunnustus väärinkäytöksistä. Koskaan aiemmin eivät vihaiset kriitikot olleet saaneet puhua niin suoraan kaikille läsnä oleville piispoille. Pääkirjoituksen mukaan ensimmäinen ruma kappale skandaalin tarinassa oli nyt suljettu ja oli aika siirtyä tehtyjen suunnitelmien toteuttamiseen. Pyydettyään anteeksi piispojen oli aika ryhtyä kuuntelemaan puhumisen sijaan.³⁵³ Vaikka myös *American* pääkirjoituksessakin huomioitiin piispojen vastuun sivuuttaminen, oli sen sävy huomattavasti neutraalimpi kuin *National Catholic Reporterin*.

Hieman erilaisesta lähestymistavasta kertoi myös se, että 1.7. *America* julkaisi artikkelin John R. Quinnilta, San Fransiscon eläköityneeltä arkkipiispalta. Kahden sivun mittainen kirjoitus oli vahvasti puolustuspuheenvuoro pappeuden ja papiston jäsenten puolesta. Quinn aloitti kirjoituksensa kuvaamalla sivun verran yhdysvaltalaisia pappeja, jotka ”hiljaa ja uskollisesti kantoivat papillista virkaansa parhaan kykynsä mukaan”. Tämän jälkeen Quinn siirtyi kirjoittamaan skandaalin vaikutuksesta näille tunnollisille paimenille. Pappien ahdingon lisäksi kriisi oli asettanut piispat raivokkaiden syytösten kohteeksi. Quinn kuitenkin astui puolustamaan tovereitaan nostamalla esiin argumentin siitä, etteivät piispat olleet tiennet pedofilian ja efebofilian todellista luonnetta kuin ”äskettäin”. Perässä seurasi hieman verhottu kritiikki median tavasta keskittyä vain pappien tekemiin hyväksikäyttöön. Hän kertoi korkea-arvoisen poliisilaitoksen virkamiehen kertoneen, että samana vuonna kun San Fransiscolainen pappi oli syytettynä hyväksikäytöstä, oli käsittelyssä ollut 1 100 muuta hyväksikäyttötapausta.³⁵⁴

Pääkirjoituksen varsin niukassa viittauksessa ja Quinnin artikkelin julkaisussa näkyi se, että *America* suhtautui edelleen *NCR*:ia neutraalimmin piispojen vastuukysymykseen. Lehti ei myöskään ollut yhtä hanakasti ryhtymässä selvittämään aiemmin tapahtuneita virheitä. Myös lehden ja eläköityneen piispan pitkä historia sekä lehden linjaus antaa kaikille kirkon osapuolten äänille foorumi, selitti piispan kirjoituksen julkaisua Dallasin jälkimainingeissa. *America* ei kommentoinut Dallasia, kirkon kriisiä tai hyväksikäyttöskandaalia enää uudelleen heinäkuun aikana.

National Catholic Reporter jatkoi aiheessa heti seuraavassa lehdessään 5.7.2002. Päätoimittaja Roberts viittasi omassa Insider-kirjoituksessaan aiheeseen toteamalla, että ”lopulta myrsky siirtyy eteenpäin, vaikka se jättäisikin jälkeensä

³⁵³ *America* 1.7.2002 Returning from Dallas (pk.).

³⁵⁴ Quinn 2002 b.

joitain pysyviä vaurioita”.³⁵⁵ Sivun mittainen pääkirjoitus oli kokonaisuudessaan omistettu Dallasille, jonka sanottiin olleen ”vain vaatimaton alku”. Kirjoitus korosti jälleen tapahtuman ainutlaatuisuutta ja totesi piispojen saaneen kahden päivän aikana aikaiseksi ohjesäännön, joka oli onnistunut ”välttelemään” heitä 15 vuoden ajan. Paljon olisi silti vielä tehtävänä.³⁵⁶

Kirjoitus kuvasi kuinka konferenssissa pidetyt puheenvuorot olivat näkyvästi liikuttaneen piispoja ja jopa ”antaneet heille opetuksen (*chastened*)”. Näyttämö oli maallikoiden ja erityisesti uhrien puheilla valmisteltu suurta elettä varten. Kirjoituksessa kysyttiin miksi monet sitten olivat edelleen niin turhautuneita ja tyytymättömiä? Lehden mukaan syy saattoi löytyä kaksipäiväiselle kokoontumiselle asetetuissa liian korkeissa odotuksissa. Toisena mahdollisuutena pidettiin sitä, että tunteiden ja surun puhdistuksen myötä anteeksiantoon ja sovinnontekoon oli jäänyt epätäydelliseksi.³⁵⁷

Tästä huolimatta Dallas nähtiin kirjoituksessa ”jonkin sortin merkkipaaluna Yhdysvaltain katolisessa kirkossa”, jos ei muusta syystä niin siitä, että piispat oli ”pakotettu” käsittelemään julkisesti syvällisesti hävettävää ja nöyryyttävää aihetta. Nähtäväksi jäisi, olisiko se alku sellaiselle muutokselle, joka vaadittaisiin ”piispojen moraalisen johtajuuden kuntouttamiseksi”. Kirjoituksen mukaan ensimmäiset viitteet eivät olleet lupaavia. Erityisesti piispojen uskottavuuden puutteeseen vaikutti se, että he olivat jättäneet itsensä kaiken vastuun ulkopuolelle. Erityisen kriittisesti lehti nosti esille Connecticutin kardinaali Eganin ja alusta asti kriisin keskiössä olleen Lawn, jotka lehden mukaan ”antoivat persoonan ylimielisyydelle, joka tulee kontrolloimattoman vallan mukana”. Kirjoituksen mukaan piispojen oli ehkä kollektiivisesti vielä joissain tilanteissa käyttää valtaa tai saada osakseen imartelua. Kunnioitusta oli kuitenkin jäljellä suhteellisen vähän ja vain niille harvoille, jotka ”rehellisesti kunnioittivat ajatusta kirkosta Jumalan kansana eikä vain hierarkiana ja pappeina”.³⁵⁸ Jälleen Yhdysvaltain kirkon sisäinen kiista kirkon syvimmästä olemuksesta nousi esiin lehden näkemyksessä.

Lehden tekemässä lopullisessa analyysissä tosiasiat olivat karuja, eikä piispojen katsottu miellyttäneen toimillaan juuri ketään. Kirjoituksen mukaan uhrin kokivat, etteivät piispat olleet menneet riittävät pitkälle. Papit kokivat tulleen ”heitetyksi koirille”, varsinkin jos he kuuluivat kerran historiassaan hyväksikäyt-

³⁵⁵ Roberts 2002 p.

³⁵⁶ NCR 5.7.2002 Dallas is only a modest beginning (pk.).

³⁵⁷ NCR 5.7.2002.

³⁵⁸ NCR 5.7.2002.

töön syyllistyneiden joukkoon. Lopputulokseen eivät olleet tyytyväisiä edes ”tavalliset katolilaiset”, jotka kokivat tulleen petetyksi monta kertaa. Kirjoituksen mukaan piispat tekivät päätöksensä täysin irrallaan siviililaista ja katolisesta yhteisöstä. He olivat yksinkertaisesti irrallaan kirkon todellisuudesta ja hyväksikäyttöskandaali olikin osoittanut ”kuinka kauas yhteisöstä jotkut piispat olivat valmiita menemään säilyttääkseen asemansa ja etuoikeutensa”. Hyväksikäyttöskandaali oli kuitenkin selvästi osoittanut, että auktoriteetti ei tullut automaattisesti viran mukana. Monissa hiippakunnissa katolilaiset ja piispat olivat kaukana auktoriteettia rakentavasta ymmärryksestä, joka perustui luottamukselle, kunnioitukselle ja läpinäkyvyydelle.³⁵⁹

Lehden 5.7. pääkirjoitus oli huomattavasti negatiivisempi ja kriittisempi kuin kirjoitukset konferenssin saavutuksista heti konferenssin jälkeen. Syytä tähän lehti avasi itse kirjoituksen viimeisessä osiossa:

Kun päivät etääntyvät Dallasista, saavutusten mittasuhteet tulevat selkeämmiksi. Saavutukset ovat vaatimattomia. Aikana, jolloin piispat kaikkein eniten tarvitsivat yhteisön parantamista, he ovat pysyneet siitä etäällä. Heistä on monin tavoin tullut oma yhteisönsä.³⁶⁰

Lehden näkemyksessä vaikuttaa kiteytyneen helmikuusta asti kytenyt näkemys hierarkian irrallisuudesta. *NCR*:n silmissä kuilu kirkon johdon ja maallikoiden, ”Jumalan kansan”, välillä oli edelleen Dallasissa syventynyt ja alun perin lupavalta vaikuttanut suunta jälleen osoittautunut virheelliseksi.

Pääkirjoituksen mukaan Dallasin lopputulos oli ohjesääntö, joka oli ”puristettu ulos pelkästään julkisen paineen ansiosta toimintaan ryhtyneistä piispoista”. Lopputulos vaivasi jopa monia piispoja ja lehti painotti, ettei nollatoleranssilla ollut minkäänlaisia perusteita kristityssä yhteisössä tai kirjoituksissa. Kyseessä oli ohjesääntö, joka oli tullut välttämättömäksi, mutta samalla se oli luotu ensisijaisesti tyydyttämään julkista painetta. Dallas oli osoittanut maailmalle, että piispat oli mahdollista painostaa kohtaamaan kamalia totuuksia pappien rivistöistä. Se, millaisia pitkäaikaisia vaikutuksia Dallasilla tulisi olemaan, riippuisi itsetietoisuu-

³⁵⁹ NCR 5.7.2002 Dallas is only a modest beginning (pk.).

³⁶⁰ As the days recede from Dallas, the dimensions of what was accomplished become clearer. The accomplishments are modest. At a time when the bishops most needed the healing of the community, they have remained distant from it. They have become, in many ways, a community unto themselves. NCR 5.7.2002.

desta, siitä työstä ja uudistuksista, jotka piispat olisivat valmiita tekemään hiippakunnissaan, omien seurakuntalaistensa keskuudessa, poissa median silmistä.³⁶¹

Pääkirjoituksissaan *NCR* ei kommentoinut enää Dallasia tai kirkon kriisiä 5.7. julkaisun jälkeen. Sen sijaan Tom Foxilta julkaistiin vielä 29.7. pääkirjoituksen yhteydessä ”Näkökulma” otsikolla ”Watchdogs needed to restore faith in bishops”. Foxin mukaan ainoa asia, jonka takana katoliset seisoivat Dallasin jälkeen yksimielisesti, oli tarve kansallisille maallikkolautakunnille. Fox kuitenkin kysyi oliko piispojen rahoittaman ja lopulta kuitenkin piispoille vastuussa olevien lautakuntien työ olla todella puolueetonta? Jos Dallasissa perustettu National Review Board kuitenkin onnistuisivat tehtävässään, voisi se johdattaa kirkon huomattavan suureen muutokseen ja palauttaa tasapainon työllään kirkkoon.³⁶²

Huolimatta siitä, kuinka kivuliasta se oli piispoille ollut, Fox katsoi heidän antaneen sekä itselleen että kaikille muille arvokkaan opetuksen. Kukaan ei ollut täydellinen ja jokainen oli täysin kykenevä sotkemaan asiat, joskus jopa varsin pahasti.³⁶³ Foxin tapa käyttää kirjoituksessaan termiä ”me (we)” oli lähestulkoon ainutlaatuisen toverillinen ele kohti piispoja. Se, että hän suuntasi toverillisuuden kaikille piispoille erottelemalla erilleen ”hyviä” ja ”huonoja” piispoja, oli myös poikkeuksellista.

Foxin mukaan aivan kaikki tarvitsivat ”vahtikoiria” ja jokaisen olisi kannustettava toinen toistaan kuljettaessa eteenpäin. Varsinkin piispoille hetki oli erittäin kivulias ja nöyryyttävä. Oli kuitenkin olemassa toivo ja usko, että tästä ”kuolema”-kokemuksesta kirkko vielä syntyisi uutena. Fox sanoi uskovansa, että tästä kivuliaasta kokemuksesta piispat todennäköisesti oppisivat maallikkokollegiaalisuuden hyödyt ja näkisivät kuinka hyödyllistä olisi työskennellä yhteisesti rakentavassa ja avoimessa ympäristössä. Jos tämä mahdollisuus toteutuisi, Fox uskoi että ”me kaikki tulemme tästä kamalasta kokemuksesta ulos entistä parempina”.³⁶⁴ *NCR*:n heinäkuun alun erittäin negatiivisen pääkirjoituksen valossa tämän kirjoituksen optimistisuus on lähestulkoon hämmentävä. Erityisesti kun otetaan huomioon Foxin aiempien kirjoitusten tapa noudattaa tiukasti lehden yleistä linjaa. Toisaalta toivon käsitteellisyys tarpeellisuus on ymmärrettävä. Jos tulevaisuuteen katsottiin vain negatiivisten lasien kautta ja jäätiin yksinomaan ruotimaan Dallasin

³⁶¹ *NCR* 5.7.2002 Dallas is only a modest beginning (pk.).

³⁶² Fox 2002 e.

³⁶³ Fox 2002 e.

³⁶⁴ Fox 2002 e.

epäonnistumisia, ei etenemisestä tulisi mitään. Ehkä tämä olikin toimituksen pyrkimys aloittaa uuden rakentaminen pelkän epätoivoisuuden sijaan.

Commonweal julkaisi kesäaikataulujen vuoksi heinäkuussa enää vain yhden lehden. Se ilmestyi 12.7. eikä siinä kommentoitu Dallasin tapahtumia pääkirjoitustasolla. Sen sijaan pääkirjoituksen jälkeen sijoitetussa tekstissä Margaret O'Brien Steinfels pohti, mitä Dallasissa oli menetetty ja mitä se tarkoitti Dallasin jälkeiselle kirkolle. Hän kertoi ensitöikseen tulleen siihen tulokseen, ettei Yhdysvaltain katolinen kirkko tulisi enää koskaan olemaan ennallaan. Vuoden 2002 alkupuolisko oli hänen mukaansa yhdysvaltain katolilaisten historian käännekohta. Tämä oli hänen mukaansa äärimmäisen tärkeää tiedostaa, sillä käännekohta saattoi myös epäonnistua, jos sitä ei tuettaisi eteenpäin.³⁶⁵

Keskeisin menetetty asia oli myös *CW*:n päätoimittajan mukaan luottamus piispoihin. Hänen mukaansa Vatikaanin II konsiilista asti Yhdysvaltojen katolilaisten keskuudessa oli vallinnut passiivinen piispallisen auktoriteetin seuraaminen, jota edes konsiilin reformaatioiden ja ”paavillisen vastareformaation” ratkaisemattomat jännitteet ja vasemmalta, oikealta ja keskeltä tullut jatkuva kritiikki eivät olleet saaneet murrettua. Tammikuussa alkanut ”toinen hyväksikäyttöskandaali”, oli kuitenkin muuttanut tilanteen täysin. O'Brien Steinfelsin mukaan yksi suurimmista syistä oli se, että kyseessä oli jo toinen skandaali samasta aiheesta. Ensimmäiseksi hän nimitti vuodet 1985–1993, joiden jälkeen monet katoliset uskoivat asian tulleen hoidetuksi. Skandaalin uusi tuleminen tammikuusta 2002 lähtien oli osoittanut tämän luulon virheelliseksi ja särkenyt luottamuksen.³⁶⁶

Kirjoittajan mukaan tästä heräsivät kysymykset siitä, miten nämä tapahtumat olivat johtaneet luottamuksen häviämiseen ja mitä sille pitäisi jatkossa tehdä. O'Brien Steinfelsin mukaan asiassa oli kolme tekijää. Ensimmäiseksi suurin osa ”meistä” luotti johtajiinsa kunnes toisin todistettiin. Eriasteisista ristiriidoista huolimatta suurin osa katolilaisista ei kyseenalaistanut piispojensa auktoriteettia päätöksentekoon. Äkkiä olikin selvinnyt, että jotkut piispoista olivat käyttäneet sitä samaista auktoriteettia vakavalla tavalla väärin. Toiseksi jotkut olivat jopa väittäneet, että tämä aiemmin voimassa ollut luottamus piispoihin oli jo pidemmän aikaa ollut väärin sijoitettu. Mutta kun käännyttiin katsomaan taaksepäin, kirjoittaja esitti kysymyksen: Mitä muita vaihtoehtoja oli ollut tarjolla? Se oli ollut tarpeellista luottamusta, sillä kaikki todelliset keinot analysoida ja tietää, miten piispat

³⁶⁵ O'Brien Steinfels 2002.

³⁶⁶ O'Brien Steinfels 2002.

tekivät päätöksiä, olivat puuttuneet. Maallikoiden osallistuminen päätöksentekoon ei ollut aiemmin ollut mahdollista, eikä siihen vielääkään ollut toimivaa järjestelmää. Dallasissa nimitetty National Review Boardin keskittyi vain yhdelle osaluueelle. Kysymykseksi jäikin kuka valvoisi kirkon varojen käyttöä tai sitä millaisia miehiä papistoon vihittäisiin? Piispojen oli aina uskottu olleen rehellisiä, mutta kysymykseksi CW:n päätoimittajan mukaan nousikin nyt, olisiko sellaisen oletuksen tekeminen enää lainkaan mahdollista?³⁶⁷

Kolmas tilanteen taustalla oleva ja tulevaisuudessa kirkkoon vaikuttava tekijä oli kirjoittajan mukaan se ”koetinkivi (*litmus test*)”, jota Vatikaani käytti valitessaan piispoja. O’Brien Steinfelsin mukaan monet piispat omasivat Vatikaanin linjoista eriäviä mielipiteitä esimerkiksi naisten asemasta ja liturgiasta, mutta he eivät voineet ilmaista omia mielipiteitään tai näyttää ymmärtävänsä näiden asioiden kanssa kamppailevia seurakuntalaisiaan. Tämä hiljaisuus vaikutti kirkon tilanteessa uudelta aiheelta epäluottamukseen. Kirjoittajan mukaan: ”Vuosikymmenien kaksoisstandardit ja kaksinajattelun muodot ovat syövyttäneet katolilaisten uskoa piispoihinsa ja hyväksikäyttökandaali on lopulta tehnyt siitä luottamuksen menetyksestä täydellisen”. Kirjoittajan mielestä oli jopa liian aikaista edes puhua luottamuksen palauttamisesta. Eikä tilanteeseen tarvittu sitä luottamusta, joka oli menetetty. Sellaiseen luottamuksen muotoon palaaminen olisi vastuutonta. Sen ”tavanomaisen luottamuksen” sijaan tarvittaisiin kypsää ja aitoa luottamusta. Tässä kirjoittaja teki samanlaisen painotuksen kuin NCR:n Tom Fox muutamaa viikkoa myöhemmin: ”Kaikki tekivät virheitä, kaikki tekivät syntiä ja kaikki olivat kykeneviä vääryyksiin ja jopa pahantahtoisuuteen”. Tästä totuudesta huolimatta elämä kirkossa menisi eteenpäin. Kirkon tulevaisuudesta olisivat vastuussa kaikki sen jäsenet.³⁶⁸

Tässä kirkon yhteisessä tavoitteessa olisi otettava oppia muilta kirkkokunnilta, joissa kirkon hallintoon ja esimerkiksi taloudelliseen läpinäkyvyyteen oli kiinnitetty enemmän huomiota. Hierarkkisen kirkon kulttuurista ja poliittista ”eetosta” oli opittava ymmärtämään paremmin, jotta sitä kyettäisiin sekä kunnioittamaan että uudistamaan. Kirjoituksen mukaan monet papit ja maallikot olivat väsyneitä kuulemaan, että ”kirkko ei ole demokratia” tai ”perustuslaillinen monarkia”. O’Brien Steinfels peräänkuulutti maalaisjärkeä toteamalla:

³⁶⁷ O’Brien Steinfels 2002.

³⁶⁸ O’Brien Steinfels 2002.

Kypsan luottamuksen tunteen omaavien aikuisten katolilaisten pitäisi kyetä oppimaan miten tuoda järjestystä ja hyvää hallintoa paikalliskirkkoihinsa ilman paavin ja piispallisen auktoriteetin keskeistä tärkeyttä.

Jälleen kerran tällaisen tulevaisuuden toteutumisen uhaksi nähtiin Pyhä istuin, joka todennäköisesti ”tulisi estelemään jopa tällaisia vaatimattomia uudistuksia”. Menetetyn luottamuksensa takaisin saadakseen yhdysvaltalaisten piispojen tulisi-kin vastustaa tällaista ”myöntymättömyyttä”.³⁶⁹

Katolisten lehtien suhtautuminen Dallasin konferenssin tuloksiin oli varsin lähellä sekulaarin lehdistön näkemyksiä. Myös sekulaarin lehdistön voimakkein kritiikki kohdistui piispojen vastuukysymyksen sivuuttamiseen konferenssin tuotoksissa. Kuten katolisessa lehdistössä myös maallisessa lehdistössä konferenssin tulosta pidettiin vain ”osittaisena”. Katolisen lehdistön näkemys vaikutti kuitenkin jopa negatiivisemmalta kuin aiemmin selvästi voimakkaammin reagoineen sekulaarin lehdistön.³⁷⁰ Rauhalan mukaan lehdet olivat ottaneet opikseen Vatikaanin kokouksesta.³⁷¹ Onkin mahdollista, että katoliset lehdet olivat asettaneet kaikesta varovaisuudestaan suuremmat odotukset Dallasiin, piispojen ollessa vuoden pahimmassa tulikokeessaan. Niin ollen myös pettymys osoittautui suuremmaksi ja henkilökohtaisemmaksi. Eikä haaste päättynyt Dallasin heikoksi katsottuun päätökseen, edessä oli vielä Vatikaanin kannanotto, jota lehdet jäivät odottamaan huolestuneina kirkkonsa tulevaisuudesta.

V JOHTOPÄÄTÖKSET

Vuoden 2002 kevät ja kesä ravistelivat Yhdysvaltain katolista kirkkoa tavalla, joka vaikutti paitsi kansallisen kirkon perustuksiin, myös maailmanlaajuisen kirkon arkeen. Pitkään pinnan alla ristiriitoja ja jakaantumista aiheuttaneet aiheet kuten homoseksuaalien ja naisten asema, pappien selibaatti ja pappien mahdollisuus avioitumiseen nousivat voimalla esiin skandaalin nostaessa vuosikymmeniä kyteneet erimielisyydet päivän polttavimmiksi puheenaiheiksi. Tätä Yhdysvaltain kirkon ”merkittäväksi käänneeksi” kuvattua ajanjaksoa lähdin tutkimaan tavoittaakseni edes osan siitä mielipiteiden ja näkemysten paljoudesta, jonka tammi-kuun 2002 paljastukset sysäsivät liikkeelle. Heti alusta asti oli selvää, että katolisilla lehdillä oli aiheeseen paljon sanottavaa. Erityisen paljon sitä oli *National Catholic Reporterilla*, joka käsittelikin aihetta kaikkein eniten ja äänekkäimmin

³⁶⁹ O'Brien Steinfels 2002.

³⁷⁰ Rauhala 2007, 73.

³⁷¹ Rauhala 2007, 75.

alkuvuoden aikana. Kun *American* 23 pääkirjoituksesta heinäkuun loppuun mennessä skandaalia oli käsitelty 6 kirjoitusta ja *Commonwealin* 13 pääkirjoituksesta 5, oli *National Catholic Reporterin* saldo heinäkuun lopussa yhteensä 11 kaikkiaan 24 kevään aikana julkaistusta pääkirjoituksesta. Lisäksi lehdissä julkaistiin lukuisia mielipidekirjoituksia, kolumneja, artikkeleita ja uutistekstejä aiheesta ja aiheen ympäriltä. Näissäkin selvästi kovasanaoisimmat kirjoittajat olivat *NCR:n* rivistöstä.

Siinä missä sekulaarille lehdistölle kirkon hyväksikäyttöskandaali oli käynnistyessään selvästi shokeeraava ja ”uusi”, katoliselle lehdistölle kyseessä oli yksi luku pitkässä tarinassa. Katolisten lehtien kirjoituksissa oli enemmän epätoivoa, huolta ja katkeruutta kuin raivoa. Tämä näkyi selvästi jo lehtien rauhallisessa tahdissa tarttua aiheeseen ja pääosin selvästi hillitymmässä tavassa käsitellä aihetta. Aiempien vuosien valossa vaikutti jopa siltä, etteivät lehdet uskoneet skandaalin todella laajenevan. Vasta kun kävi selväksi, ettei paljastusten nostattama mediamyrsky olisikaan hiljentymässä, lehdet tarttuivat aiheeseen kärkevämmin ja kattavammin. Äkkiä kirkon pitkäaikaista ja suurta ongelmaa ei enää voitukaan lakaista maton alle, kuten oli tehty toistuvasti vuodesta 1985 lähtien. Varsinkin *National Catholic Reporterille* tämä oli selvästi pitkän taistelun jälkeen saavutettu päämäärä, lehden muistaessa kevään ensimmäisissä kirjoituksissaan toistuvasti korostaa omaa merkitystään tapahtumien julkaisemisessa. Kirkon suuret ongelmat oli nyt vedetty väkisin esiin, seuraavaksi olikin kysyttävä, olisiko lopultakin aika toteuttaa ne muutokset, joita varsinkin liberaalit kirkon jäsenet olivat jo pitkän aikaa kaivanneet?

Kaikkein aktiivisimman roolin keskustelussa alusta asti ottanut *National Catholic Reporter* oli myös lehdistä kaikkein suoraviivaisin vaatiessaan uudistuksia kirkon rakenteisiin ja käytäntöön. Kaikki lehdet kuitenkin esittivät omat näkemyksensä tarvittavista toimenpiteistä ja korostivat samalla lähestymistavoissaan omaa objektiiviseksi esittämäänsä näkökulmaa. Tästä esimerkkinä oli erityisesti *Commonweal*, joka varsinkin huhtikuussa hyökkäsi voimakkaasti median toimintaa vastaan, noteeraamatta millään tavalla itse olevansa osa median kenttää. Kirjoituksen sävystä tuli asetelman myötä jopa ylimielinen: Median toiminta oli kyseenalaista, paitsi silloin kun kyseessä oli *CW* tai joku muu katolisista julkaisuista. Asenne nousee kiehtovalla tavalla rinnakkain kesäkuussa median ja kardinaali Rodriguez Maradiagan välillä käydyn kiistan kanssa. Katoliset lehdet olivat korostaneet kevään mittaa, ettei sekulaarilla medialla ollut riittävästi tietoa käsitellä

aihetta asianmukaisesti. Siitä huolimatta samaiset katoliset lehdet lukivat itsensä taas osaksi ”mediaa” kardinaalin kovan kritiikin edessä. CW:n kritiikki ei toki ollut perusteetonta, sillä sekulaarissa lehdistössä varsinkin aikajaksot hämärtyivät toistuvasti antaen lukijoille herkästi vaikutelman lukuisista äskettäin tapahtuneista hyväksikäyttötapauksista. Katoliset lehdet pitivät sen sijaan tiukasti kiinni siitä, että vuosilukuja korostettiin ja tapahtumien historiikki kävi selväksi kaikille lukijoille. Rakentuihan osa lehtien argumentaatiosta juuri sille, että oli kulunut 15 vuotta ja vaadittu kansainväliset mittasuhteet saanut julkinen skandaali ennen kuin kirkon johto todella tarttui toimeen.

On selvää, että varsinkin maallikkolehdet näkivät edessään odotetun mahdollisuuden saada aikaan pitkään odotettuja muutoksia kirkossa. Se sinnikkyys, jolla esimerkiksi *NCR* toisti pääkirjoituksesta toiseen niitä keskeisiä tekijöitä, joita lehden mielestä tulisi muuttaa kirkon tulevaisuuden pelastamiseksi, puhuu vahvasta tarpeesta tehdä omasta näkökulmasta vallitseva. Samaa teki myös CW, vaikkakin lehti samanaikaisesti kritisoi sitä, että liberaalit ja konservatiivit olivat ottaneet skandaalin tilaisuutena ajaa omia näkemyksiään läpi. Kuten mediakritiikki mediaa edustavalta taholta, myös tässä voidaan nähdä varsin selkeää ristiriitaisuutta. Olihan CW aivan yhtälailla odottanut esimerkiksi Vatikaanin hätäkokoukselta keskustelunavauksia selibaatin ja naisten aseman kaltaisista asioista, jotka vahvasti on luettavissa liberaalin laidan ajamiksi näkemyksiksi.

Selkeä lehtiä yhdistävä tekijä oli Pyhän istuimen ja Vatikaanin vastaisuus, joka nousi esiin erityisesti huolesta lehtien kampanjoimien uudistusten läpisaamisessa. Suurin uhka toimivalle uudelle käytännölle ja kirkon tulevaisuudelle oli toistuvasti ”Vatikaanin sekaantuminen”. Voimakkaimmin tämä tuli tutkimuksen aikarajauksessa esiin *National Catholic Reporterin* kirjoituksissa, mutta *Commonweal* ei jäänyt kauas jälkeen. *American* linjaus oli selvästi neutraalimpi, mutta tilanteen sitä vaatiessa sieltäkin osoitettiin sormella mieluummin paavia ja kaiken ylintä hierarkiaa kuin kansallisen kirkon johtoa. Kirkon virallisen linjan ja Pyhän istuimen vastustaminen ei toki ollut *Americassakaan* ennennäkemätöntä. Joutuihan päätoimittaja isä Thomas Reese jättämään toimensa kolme vuotta myöhemmin ristiriitojen vuoksi.

Kriisin ydin erosi selvästi sekulaarin ja katolisen lehdistön välillä. Rauhalan mukaan maallisessa lehdistössä kriisi henkilöityi selvästi Law’n ympärille, kun taas katoliset lehdet käsittelivät kriisiä selvästi laajempaan kysymyksenä. *NCR* oli lehdistä ainoa, joka vaati Law’n eroa suoraan. *Commonweal* toki toi sen mahdolli-

suuden esiin, mutta ei missään vaiheessa vaatinut sitä. Paremminkin sekä *CW* että *America* katsoivat, että oli lähes yhdentekevää eroaisiko Law, jos hierarkian rakenteellista ongelmallisuutta ei korjattaisi. Kyse ei ollut virheitä tehneestä yksittäisestä arkkipiispasta, vaan järjestelmästä, joka oli mahdollistanut pedofiilipappien siirtelyn virasta toiseen ja ennen kaikkea sen salaamisen. Suurimmaksi syyksi kriisiin nähtiinkin juuri ”suljettujen ovien”-käytäntö, se että päätökset tehtiin hierarkian ylimmillä portailla, kuuntelematta muita tahoja, esimerkiksi maallikoita. Vaikka katoliset lehdet toivoivat sekulaarin lehdistön lailla käsittelyyn asioita kuten selibaatin pakollisuus, pappien avioitumisen mahdollisuus ja naisten asema kirkossa, toisin kuin sekulaarissa lehdistössä näitä ei nähty missään vaiheessa kriisin keskeisinä syinä. Katoliset lehdet jopa vastustivat tällaisia väitteitä ja osoittivat aina syvempänä oleviin rakenteisiin. Kevään aikana katolisille lehdille tärkeimmät asiat oli toimivan ohjesäännön luominen, maallikoiden osallistumisen lisääminen ja kirkon tulevaisuuden turvaaminen, kaikki muu olisi asioita joita tulisi käsitellä, mutta kun akuutti tilanne olisi saatu hallintaan. Niihinkin silti olisi vielä palattava.

Hyväksikäyttöön syylistyneisiin kohdennettu nollatoleranssi oli katolisten lehtien keskuudessa selvästi yksi kaikkein eniten palstatilaa saaneista aiheista. Se myös aiheutti eniten köydenvetoa. *National Catholic Reporter* jopa peräänkuulutti ehdotonta nollatoleranssia käytännöksi alkukevästä, mutta käänsi kelkkansa täydellisesti kevään edetessä asettuen lehdistä kaikkein voimakkaimmin ehdotonta käytäntöä vastaan touko-kesäkuussa. Vasta konferenssin aikana, käytännön tullessa aina vain todennäköisemmäksi, lehden toimitus kääntyi vastahakoisesti katsomaan sen ainoaksi jäljellä olevaksi vaihtoehdoksi. Samalla lehti painotti, että piispat olivat itse ajaneet itsensä tilanteeseen, jossa minkäänlaisten lievennysten tekeminen käytäntöön oli tullut mahdottomaksi. *Commonweal*issa suunta oli lähes päinvastainen. Nollatoleranssiin suhtauduttiin kriittisesti heti alusta alkaen, mutta kesäkuuhun päästäessä lehti katsoi sen olevan ainoa oikea käytäntö ainakin alkuun. *America* oli lehdistä selvästi koko kevään ajan varautunein aiheessa ja samalla myös alusta asti huolestunein ehdottoman käytännön mahdollisista seurauksista.

Otettaessa huomioon Yhdysvaltain kirkon jakautuneisuuden ja sen vaikutukset kirkon ongelmille on mielenkiintoista, että juuri vastakkainasettelu oli selvästi erityisesti kahden maallikkolehden tapa käydä keskustelua. Erityisesti maallikoiden ja jäykän hierarkian ja kirkon johdon asettaminen vastakkain korostui toistuvasti kirjoituksissa. Hierarkkinen johto oli vienyt kirkon kriisiin ja vain

maallikot voisivat osallistumisellaan todella pelastaa kirkon ”uppoavan laivan”. Maallikoiden merkityksen yhteydessä esiintyi pitkin kevättä myös käsite ”Jumalan kansa”, jonka juuret olivat jo 1960-luvulla ja Vatikaanin II konsiilissa, kuten Tom Fox kesäkuisessa kirjoituksessaan toi esiin. Maallikot olivat varsinkin *NCR*:lle ja *Commonwealille* yhtä kuin konsiilissa lanseerattu käsite ”Jumalan kansasta”, joka nähtiin kirkon todellisena rakenteena ja myös yhtenä konsiilin kesken jääneistä tavoitteista.

Myös ”hyvän johtajan” ja ”huonon johtajan” mallien vastakkainasettelua käytettiin paljon. Lähes poikkeuksetta hyvän johtajan esikuvaksi nostettiin edesmennyt Chicagon arkkipiispa ja kardinaali Joseph Bernardin, joka toimi sekä perusteettomien syytösten mahdollisten vahinkojen että hyvän johtajan esikuvana aina kun sellaista kirjoituksissa tarvittiin. Lehdet yrittivät löytää myös elävien piispojen joukosta esikuvia ja johtajia joihin turvautua. Tämä yritys meni osittain vikaan, vielä huhtikuussa ylistetyn Los Angelesin kardinaali Roger Mahonyn jou-
tuessa Law’n seuraksi kriisin keskiöön.

Katoliset lehdet muodostivat kriisin keskelle oman ryhmittymänsä, joka tilanteesta riippuen luki itsensä kirkon vaikuttajiin tai mediaksi. Ilmeinen päämäärä kirjoitusten taustalla oli vaikuttaa kirkon tulevaisuuteen tai ainakin siihen, että kirkolla tulevaisuus tulisi olemaan. Ehkä kaikkein suurin kysymys jatkotutkimusta ajatellen onkin se, mihin tämä keskustelu jatkoi kulkuaan vuoden lopulla 2002 ja siitä eteenpäin? Saksan katolinen kirkko kohtasi oman kriisinsä vuonna 2010 ja samana vuonna Pyhä istuin ja kuuria uudistivat kirkon ohjeet koskien alaikäisiin kohdistuvaa seksuaalista hyväksikäyttöä. Vaikka vuodesta 2002 on jo kulunut toista vuosikymmentä, tämän työn aihe jatkaa eloaan paikallisesti ja kansainvälisesti katolisen kirkon keskuudessa ja tarjoaa monia erilaisia lähestymistapoja kirkon minää ravistelleisiin kriiseihin. Myös eri toimijoiden todellista asemaa ja vaikutusta kriisien keskellä olisi mielenkiintoista tarkastella. Oliko esimerkiksi Thomas Doyle todella sellainen uhrien pyyteetön puolustaja, kuin miksi hänet kuvataan? Entä oliko edesmennyt kardinaali Bernardin se ”hyvän johtajan” esikuva, jollaisina hänet haluttiin kriisin keskellä toistuvasti nähdä?

VI LÄHDE- JA KIRJALLISUUSLUETTELO

Painetut lähteet

Allen Jr., John L.

2002 a Vatican defends church's handling of sexual abuse accusations. National Catholic Reporter 29.3.2002.

2002 b Curia official blasts U.S. media coverage. National Catholic Reporter 17.5.2002.

2002 c Chaotic Vatican summit produces flawed document. National Catholic Reporter 10.5.2002.

2002 e Vatican prelates oppose move to report priests. National Catholic Reporter 31.5.2002.

Bane, Mary Jo

2002 Law & disorder. Boston's priest-pedophile crisis. Commonwealth 8.3.2002.

Fox, Thomas C.

2002 e Watchdogs needed to restore faith in bishops. National Catholic Reporter 29.7.2002.

Richards Cooper, Rand

2002 One boy's story. Commonwealth 1.6.2002.

DeBernardo, Francis

2002 Fear factor operative in bishops' policies on gay priests. National Catholic Reporter 17.5.2002.

Donovan Urekew, Terry

2002 A victim's defence of priests. Commonwealth 11.10.2002.

Garvey, John

2002 Married priests? It works for the Orthodox. Commonwealth 3.5.2002.

Greeley, Andrew

2002 Why? There were three sins. America 27.5.2002.

Nugent Hasselbach, Richard

2002 Clerical sexuality. A former priest looks back in sorrow. Commonwealth 1.6.2002.

Hayes, Diana L.

2002 Not the time to hide behind legal advice. National Catholic Reporter 31.5.2002.

Houghton, William

2002 Crossing the Line. Commonwealth 1.6.2002.

Johnson, Luke Timothy

2002 A way forward. *Commonweal* 17.5.2002.

John Jay Report

2004 The nature and scope of sexual abuse of minors by catholic priests and deacons in the united states 1950–2002. Washington: John Jay College of Criminal Justice/USCCB.

Jones, Arthur

2002 a Perspectives: Where the People of God feel safe. *National Catholic Reporter* 29.3.2002.

2002 b Perspectives: Lessons in earthly management. *National Catholic Reporter* 5.3.2002.

2002 c Perspectives: Celibacy's history of power and money. *National Catholic Reporter* 12.4.2002.

Kennedy, Eugene

2002 a Tragedy will continue until church asks right questions. *National Catholic Reporter* 1.2.2002.

2002 b Cover story. Fall from grace. Abuse scandals strain an already crumbling institution. *National Catholic Reporter* 8.3.2002.

2002 c Zero tolerance martyrs priests to self-righteousness. *National Catholic Reporter*. 7.6.2002.

Mahony, Roger M.

2002 My hopes for Dallas. The bishops must agree on the essential elements. *America* 27.5.2002.

Martin, James

2002 a Of many things. *America* 22.4.2002.

McBrien, Richard P.

2002 a Leaders with vision needed to conquer sex abuse problem. *National Catholic Reporter* 15.3.2002.

2002 b Gay priests not part of the pedophilia problem. *National Catholic Reporter* 5.4.2002.

2002 c Sex abuse scandal has international scope. *National Catholic Reporter* 19.4.2002.

2002 d Conservative support for hierarchy collapses. *National Catholic Reporter* 3.5.2002.

2002 e Crisis exposes need for genuine authority. *National Catholic Reporter* 24.5.2002.

- 2002 f Crisis threatens Sacraments, but not faith. National Catholic Reporter 21.6.2002.
- McGowan, Jo
2002 Snake in the Church. Clean Up or Run Away? Commonweal 17.5.2002.
- O'Brien Steinfels, Margaret
2002 What has been lost. The church after Dalals. Commonweal 12.7.2002.
- Pope, Stephen J.
2002 Apology or excuse? Parsing the cardinals' words. Commonweal 1.6.2002.
- Quinn, John R.
2002 a Considerations for a Church in Crisis. America 27.5.2002.
- 2002 b The Strengths of Priests Today. America 1.7.2002.
- Roberts, Tom
2002 a Inside NCR. National Catholic Reporter 22.2.2002.
- 2002 b Inside NCR National Catholic Reporter 15.3.2002.
- 2002 d Inside NCR. National Catholic Reporter 22.3.2002.
- 2002 d Inside NCR. National Catholic Reporter 5.4.2002.
- 2002 e Inside NCR. National Catholic Reporter 12.4.2002.
- 2002 f Inside NCR. National Catholic Reporter 26.4.2002.
- 2002 g Inside NCR. National Catholic Reporter 3.5.2002.
- 2002 h Inside NCR. National Catholic Reporter 10.5.2002.
- 2002 i Inside NCR. National Catholic Reporter 17.5.2002.
- 2002 j Inside NCR. National Catholic Reporter 31.5.2002.
- 2002 k Inside NCR. National Catholic Reporter 7.6.2002.
- 2002 o Inside NCR. National Catholic Reporter 21.6.2002.
- 2002 p Inside NCR. National Catholic Reporter 5.7.2002.
- Rossetti, Stephen J.
2002 Distortions, Complexities and Resolutions. The Catholic Church and Child Sexual Abuse. America 22.4.2002.

Schroth, Raymond A.
2002 Failed lives, lost faith and aching hearts. National Catholic Reporter
15.3.2002.

Steinfels, Peter
2002 The church's sex-abuse crisis. What's old, what's new, what's needed – and why. Commonweal 19.4.2002.

Talbot, Jack
2002 Painful Times for Gay Religious Demand Risk. National Catholic Reporter 17.5.2002.

Sanoma- ja aikakauslehdet

	30Giorni	5/2002
	America	1.1.–31.7.2002
CW	Commonweal	1.1.–31.7.2002
NCR	National Catholic Reporter	1.1.–31.7.2002
	New York Times	3.3.2002, 7.5.2005

Internetlähteet

Arthur Jones Books
2015 Arthur Jones. <www.arthurjonesbooks.com/about>. Viitattu 14.10.2015.

CSOM Center of Sex Offender Management. Myths and Facts about Sex Offenders, Center for Sex Offender Management. August 2000. <<http://www.csom.org/pubs/mythsfacts.pdf>>. Viitattu 24.8.2015.

Crux
2015 John L. Allen. Crux – Covering all things Catholic. <www.crux-now.com>. Viitattu 14.10.2015.

Dallas Notes
No. 7 NCR Editor Tom Roberts assesses Dallas meeting on “News Hour”. Dallas Notes No. 7. 14.6.2002. National Catholic Reporter <www.nationalcatholicreporter.org/dallas/>. Viitattu 31.3.2015.

Dionne Jr., E. J.
2002 What the American bishops can teach Rome. Spotlight Investigation. Abuse in the Catholic Church. <www.boston.com/globe/spotlight/abuse>. Viitattu 3.3.2015.

Fox, Thomas C.
2002 a Cardinal Lashes Out Against Media as it Prepares for Dallas. No. 1 Dallas Notes. National Catholic Reporter 11.6.2002. <www.nationalcatholicreporter.org/dallas/>. Viitattu 3.3.2015.

- 2002 b U.S. Bishops, Facing Church Division, Lack Authority to Set U.S. Course. No. 2 Dallas Notes. National Catholic Reporter 12.6.2002. <www.nationalcatholicreporter.org/dallas/>. Viitattu 3.3.2015.
- 2002 c Arriving in Dallas, Bishops Greeted with More Bad News. No. 3 Dallas Notes. National Catholic Reporter 12.6.2002. <www.nationalcatholicreporter.org/dallas/>. Viitattu 3.3.2015.
- 2002 d Bishops caught in the middle as meeting opens. No. 6 Dallas Notes. National Catholic Reporter 12.6.2002. <www.nationalcatholicreporter.org/dallas/>. Viitattu 3.3.2015.
- 2015 Pages and protection: A first step in bringing clergy sex abuse secrets to light. NCRonline. <www.nationalcatholicreporter.org>. Viitattu 14.10.2015.
- Fox, Thomas C. & Roberts Tom
2002 The challenges after Dallas No. 10 Dallas Notes. National Catholic Reporter 16.6.2002. <www.nationalcatholicreporter.org/dallas/>. Viitattu 3.3.2015.
- Globe Poll
2003 Poll of 400 Catholics living in the Archdiocese of Boston conducted May 4–6, 2003 by KRC/Communications Research. Spotlight Investigation. Boston Globe. <www.boston.com/globe/spotlight/abuse/poll>. Viitattu 1.3.2015.
- Henneberg, Melinda
2002 Vatican weighs reaction to accusations of molesting by clergy. <www.nytimes.com>. Viitattu 30.6.2015.
- Johannes Paavali II
2002 Letter of the Holy Father Pope John Paul II to priests for Holy Thursday 2002. <www.vatican.va>. Viitattu 29.6.2015.
- Justice Policy
2004 Three Strikes and You're Out. An Examination of the Impact of 3-Strike Laws 10 Years After Their Enactment. A Policy Brief from the Justice Policy Institute. <www.justicepolicy.org>. Luettu 1.3.2002.
- NCRonline
2015 a Thomas Reese. <www.ncronline.org/authors/thomas-reese>. Viitattu 14.10.2015
- 2015 b About Us. <www.ncronline.org>. Viitattu 14.10.2015.
- 2015 c Writer, psychologist and lay activist Eugene Cullen Kennedy dies at 86. <www.ncronline.org>. Viitattu 4.6.2015.

Notre Dame News

2003 Peter and Margaret O'Brien Steinfels to receive 2003 Laetare Medal. <news.nd.edu>. Viitattu 14.10.2015.

Pilarczyk, Daniel E.

1992 Statement on the Sexual Abuse of Children. NCCB 20.6.1992. <www.bishop-accountability.org>. Viitattu 14.10.2015.

Roberts, Tom

2002 l For victim leader Clohessy, years of work Lead to 15 minutes before the bishops. No. 4 Dallas Notes. National Catholic Reporter 13.6.2002. <<http://www.nationalcatholicreporter.org/dallas/>>. Viitattu 18.3.2015.

2002 m Serious questions for wider church loom after Dallas meeting. No. 5 Dallas Notes. National Catholic Reporter 13.6.2002. <<http://www.nationalcatholicreporter.org/dallas/>>. Viitattu 18.3.2015.

2002 n Bishops urged, in a most unusual morning, to press for reforms beyond sex abuse policy. No. 9 Dallas Notes. National Catholic Reporter 14.6.2002. <<http://www.nationalcatholicreporter.org/dallas/>>. Viitattu 12.10.2015.

Vatikaani

2015 Writer, psychologist and lay activist Eugene Cullen Kennedy dies at 86. <www.ncronline.org>. Viitattu 4.6.2015.

Kirjallisuus

Allen Jr., John L.

2004 All the Pope's Men. The Inside Story of How the Vatican Really Thinks. New York, London, Toronto, Sydney & Auckland: Doubleday

Betrayal

2002 Betrayal. The Crisis in the Catholic Church. Investigative Staff of the Boston Globe. Boston, New York & London: Little, Brown & Company.

Gibson, David

2003 The Coming Catholic Church. How the Faithful are Shaping a New American Catholicism. San Francisco: HarperCollins.

Keenan, Marie

2012 Child Sexual Abuse & the Catholic Church. Gender, Power, and Organizational Culture. Oxford, New York: Oxford University Press.

- Jones, Arthur
2014 National Catholic Reporter at Fifty. The Story of the Pioneering Paper and It's Editors. Lanham, Boulder, New York & London: Rowman & Littlefield.
- McGreevy, John T.
2003 Catholicism and American Freedom. A History. New York & London: W.W. Norton & Company.
- O'Toole, James M.
2008 The Faithful. A History of Catholic in America. Cambridge & London: Harvard University Press.
- Rauhala, Mari
2007 Annus Horribilis. Katolisen kirkon pedofiliaskandaali ja julkinen sana Yhdysvalloissa vuonna 2002. Pro gradu-tutkielma. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Reese, Thomas J.
1987 Archbishop. Inside the Power Structure of Catholic Church of America.
- Reese Thomas J.
1996 Inside the Vatican. The Politics and Organization of the Catholic Church. Cambridge & London: Harvard University Press.
- Schroth, Raymond A.
2007 The American Jesuits. A History. New York & London: New York University Press.
- Schultze, Quentin J.
2003 Christianity and the mass media in America. Toward a democratic accommodation. Michigan: Michigan University Press.
- Steinfels, Peter
2002 b A People Adrift. The Crisis of the Roman Catholic Church in America. New York, London, Toronto & Sydney: Simon & Schuster Paperbacks.